

JACOBI
WALLII
E SOCIETATE JESU
POEMATUM
LIBRI NOVEM.

*Editio nova cui accedit posthuma ad
Elegias appendix.*

LUGDUNI,
Sumptibus. ANISSONIORUM,
JOAN. POSUEL, & CLAUD. RIGAUD.

M. DC. LXXXVIII.
CUM PRIVILEGIO REGIS

ALEXANDRO VII.
PONTIFICI MAXIMO,
JACOBUS VVALLIUS.

UABITUR quidem adhuc, Sanctissime Pater, Pontificatus tui annus primus: sed cujus dies singulos singulas vitas reputare quilibet possit. Ita multa, ac praeclara sunt, quibus nominis tui sanctitatem quotidie tueris, ac sustines. Ut si quis illa temporibus sejungere, ac dissipari per aetatem integram velit, habiturus sit, unde illam Pontificiis virtutibus impleat, & illustret. Neque sic tantum Roma Imperii tui sedes, & rerum à te gestarum spectatrix sentit, & loquitur: sed hac est omnium nationum, quas ab oraculis & nutibus tuis pendentes è Quirinali monte circumspicis, consentiens & pervulgata vox. Non enim ut odores, aut soni, qui, quò longius feruntur, eò languidiùs sensus afficiunt: ita secundissima de Pontificatu tuo fama ad remotiores populos extenuata pervenit. Sed ut solis lumine illi quidem primum, apud quos erit; dein alii atque alii, toto etiam calo distantes, illustrantur, om-

O P E R I S

nes ex aquo : ita virtutum tuarum pari omnes luce perfundimur, & recreamur. Quid, quod ut orientem solem prius è radiis, quibus opposita longè-que submotamontium iuga feriebantur, observasse, regia felicitatis olim auspiciū fuit : ita nunc latitia nostra pars magna est relucētem sanctitatis tua splendorem prius conspexisse, quàm ex hoc rerum culmine sese plenius iucundiūque diffunderet. Vidimus quippe, vidimus Septemtrionem nostrum sapientia, pietatis, eruditionisque tua luce collustrari, ex eoque communi praesagitione coniecimus id futurum, quod nunc publico terrarum bono evenisse gratulamur. Quocircà cum de supremā Deoque proximā dignitate consensu antehac inaudito tibi delatā nuntius venit, non quid tibi debitum, sed quid persolutum esset, intelleximus. Haret adhuc infixus omnium animis vultus ille tuus, dignitatis & modestia plenus: recurrunt veteres tue ad religionis propagationem, temporūque tranquillitatem intentā cura: absolutissima vita exempla, qua de te sumsis, perire apud se aut evanescere numquam sinet Germania. Habet sua verba sincerus animus, simulatus sua: aliud observantia, aliud assentationis ingenium est. At testis ipse es, quàm integrā minimęque fucata eminerent ex omnium ore, eorum etiam qui à Romanis sacris alieni erant, amoris in te, venerationisque significationes. Quò minùs speranda mihi est ab iis venia, in quorum manus hi libelli incident. Neque enim falli sese ferent, cum eosdē tibi videbunt inscriptos, in quibus nihil fere deprehendent, quod cum animorum suorum sensu, & sanctissimi nominis tui inscriptione conveniat. Quis eorum, si modo huius opusculi vestibulum viderit, non continuò de materiā iudicabit, quam tu illi

D E D I C A T I O.

illi copiosissimam prabuiſti? Id ego veriffimè dici fateor: at omnium iudiciis ſententiisq̃e convi-
ctus, quem præter te appellem, habeo neminem. A
rerum tuarum & meritorum magnitudine ad mode-
ſtiam tuam provoco, qua Romam, qua Italiam, qua
orbem Chriſtianum ad ſe convertit, & rapuit. In-
credibilis omnium erat ad honores tibi deferen-
dos voluntatum ſtudiorumque conſenſio: geſtiebant
omnes erumpenti latiffimèque redundanti latitia
paria præſtare: columna, imagines, ſtatua nulla
ſatis magnifica & elaborata videbantur, qua in
arcus triumphales aſſurgerent: ut eaſdem inſcri-
ptionibus te dignis exornarent, contendebant inge-
nia: ſeptem ipſi colles, ita vivam, gentilitiis tuis
montibus altiùs atrollendi, ſeſe ſubmittere velle
videbantur: cum hiſ omnibus modeſtia tua nutus
unus occurrit & obſtitit, & in egenorum animis
omnes triumphos, omnia ornamenta honoris, &
laudiſ inſignia condi & collocari voluit. Hac fa-
ciet, ut Pontificatus tui gloria alatur memoriâ
omnium, ſermonibus creſcat, literarum monu-
mentis corroboretur. Hac igitur, non ſolùm Ferdi-
nando Fürſtenbergio Cubiculario tuo, me deducen-
te, illud mihi ſumſi, ut auderem, quidquid hoc
libelli eſt, ad ſacros pedes tuos venerabundus de-
ponere. Non quòd eſſem neſcius, quid offerrem, ſed
quòd exemplis & ſapientium vocibus inſtitutus
mihi perſuaderem nihil delibari de cuiuſquam glo-
riâ, ſi rem exilem benigno vultu animòque digne-
tur. Auxit potiùs, quàm imminuit regum laudem
benevolentia, quâ aut aquam è propinquo fluvio
exceptam, aut avulſum è terrâ legumen admiſe-
runt. Nam i cui nihil ad augendum faſtigium
ſuperceſt, hic uno modo creſcere poteſt, ſi ſe ipſe
ſubmittat, ſecurus magnitudinis ſux. Neque

OPERIS DEDICATIO.

enim ab ullo periculo fortuna Principum longius abest, quàm ab humilitate. *In supremo te fastigio consistentem adorant ipsi, quibus prater te unum nihil est sublimius, Reges: illi pedibus tuis figunt oscula: illi te communem patrem, discordiarum moderatorem, belli pacisque arbitrum à Deo sibi datum vocant: illi potestatem tuam dicam, an sanctimoniam? certè utramque reveriti coronas suas & regna consignatis à se literis tibi tradunt, & consecrant. Regina ab ultimo Septemtrione sapientia tua famâ excita te audire, tibi parere pulcris ducunt, quàm imperare. Nec me cum his libellis ad te accedere cogitantem majestatis tanta splendor additione prohibuit? Prohibuisset sanè, nisi, quanta illa sit, ex ejusdem remissione, quâ rem tenuem, uti confido, excipies, clariùs perspicere videretur.*

S. D. N.

SIDRO

SIDRONIJ HOSSCHIJ
E SOCIETATE IESU
ELEGIA
A D
JACOBUM VVALLIUM
EX EADEM SOCIETATE.

Vt poëmata sua in lucem edat.

FLos & amor vatum, quo Cynthius ipse canente,
Et veniunt faciles ex Helicone Deæ,
Quando erit, ut magnis addat te fama poëtis,
A totâ dignum posteritate legi?
Serta quidem, laurosque tibi properamus amici:
Munera privati sunt tamen ista laris.
Immensum tua Musa, nec arctius orbe theatrum
Exigit: hoc spatium laudis habere potes.
Quis tibi non canit hac, & miscet plausibus iras?
Illa tibi irasci me quoque causa iubet.
Quod potes, hoc igitur tantum te posse sciemus?
Solâque spes de te votâque semper erunt?
Vtilis intercâ, meliôrque elabitur atas.
Cessatum satis est: quò vocat ira, sequar.
Nec mihi vindicta est, quam non vereare, facultas.
Musarum causa est: & Deus ora movet.
Nec tibi, si causâ victus vincaris & armis,
Turpe puta culpa pœnituisse tua.
Invidiam, & lauros, & nomen, & omnia vatum
Pramia Pierides jam meruere tua.
Sive gravi nixus canis arma virósque cothurno;
Armis digna virum verba cothurnus habet.

ELEGIA

Seu Latiam tentas Venuſinâ barbiton arte ;
 Proveniunt Latia carmina digna lyrâ.
 Seu cantes elegos : Quo dicat Apolline Naſo
 Implevit numeros iſte poëta meos ?
 Seu Deus increpuit thyrſo graviter furentem,
 Nil vulgare ſonâs : omnia pondus habent.
 Sermo fluit purus , præſcôque ſimillimus auro,
 Et quem Roma vetus non neget eſſe ſuum.
 Pars operis quacumque tui , quacumque legerur
 Pagina , me verum dicere teſtis erit.
 Curarum interea pretium tibi vile tuarum eſt,
 Si te nil aliud , quàm labor ipſe iuvat.
 Admonui quoties , Debes tua carmina fama :
 Fama tuum expectat non patienter opus.
 Sic ego : ſed mihi tu , Muſiſque monentibus auras
 Obſtruis , & paucos poſcere carmen ais.
 Quid culpam extenuas ? non excuſabilis illa eſt.
 Qua labor eſt meritis præmia ferre , ferat.
 Quis , niſi mentis inops , ipſis jam dives ab Indis
 Dum redit , adveſtas in mare mittat opes ?
 Numquid Erythrao quas legit litore conchas,
 Rurſus Erythrao litore condit Arabs ?
 Quid tibi , quid Superis obſtas , tantumque recuſas
 Quantum optare ſoles , nec tua vota capis ?
 Ergò terra tuum cum corpore nomen habebit ?
 Et qui te tumulus , tam bona ſcripta teget ?
 Sit tibi mens melior , nec poſtera neſciat atas,
 Nec tua , te præſcis vatibus eſſe parem.
 Marmora Lyſippus , vivosque imitantia vultus
 Non tulit in caco ſigna latere ſpecu.
 Nec Venerem Couſ poſtquàm pinxiſſet Apelles,
 Paſſus in obſcuro delituiſſe loco eſt.
 Tu tua ſcripta premeſ ? potiorâque marmore & are
 Ingenii perdes tot monumenta tui ?
 Si furor antiquis placuiſſet vatibus idem,
Quid

Quid

AD AUCTOREM.

*Quid Maro, quid Flaccus, quid modò Naso foret,
 Hac eadem magno si mens venisset Homero,
 Quis vatum Aoniis ora rigasset aquis?
 Finibus exiguis virtus, & inertia distant,
 Obruta si virtus semper, ut illa, latet.
 Si Calamis nocti tantùm tenebrisque laboret,
 Exactos Calamis quid mihi jactet equos?
 Illa Syracosii toties laudata Myrenis
 Bucula, qua domino, qua sibi fama fuit,
 Plus propè, quàm domino, luci debere fatetur;
 Hac vitam, hac famam contulit; ille manum.
 Ille dedit saxo vitam, lucemque mereri:
 Quod vivat, quod adhuc nota sit, illa dedit.
 At tibi, si lateas, quid proderit esse pòetam?
 Si renuis laurum, quid meruisse juvat?
 Quid dubitas, nimirùmque times tua credere fama
 Carmina: nil illis cura quod addat habet.
 Aude, quid trepidas? en cum lauròque tubáque
 Fama tuas pridem constitit ante fures.
 Hoc aude versare tuos in pulvere currus:
 Ne dubita, vinces: palma parata tibi est.
 Sapè aliquis lauròsque comis, ederásque precatur,
 Imploratque omnes, sollicitátque Deas.
 Nòc veniunt edera, nec circum tempora lauri,
 Nec misero Phœbus, Pieridésque favent.
 At tibi quos vivo promittit Fama triumphos,
 Paucis post cineres vatibus aqua dedit.
 Ipsa tibi desert Pindi de vertice laurum,
 Sertáque temporibus Calliopeia tuis.
 Ecce tibi assurgit Phœbi chorus omnis, & orat
 Vt te respicias, & quod es, esse velis.
 Sarmaticas horrens Nasonis spiritus umbras
 Dum fugit, & nostram lustrat & ambit humum,
 Repperit heredem, dominóque avoque superstes
 Insidit ingenio, magne pòeta, tuo.*

Hunc

AD AUCTOREM ELEGIA.

Hunc tu, quem nec hiems Scythia, nec Caesaris ira
 Perdidit, hunc in te non superesse sines?
 Hoc tu si facies, tum te de marmore dicam
 Excisum è Scythicis pectus habere jugis.
 Hoc tu si facies, fiam de supplice vindex.
 Cornua jam sumsi: dum licet, illa cave.
 Indice me (neque enim nomen culpamque tacebo,
 Nec mea cum paucis iuncta querela venit)
 Indice me, donec vates, ederaque vigeant,
 Diceris populi publicus ore reus.
 Cedis? an obduras? nec te mea vota, nec ira,
 Nec te Parnassi numina magna movent?
 Iam feror in pugnam: neque me reverentia vertet,
 Aut pudor, aut, tanti causa furoris, amor.
 Nec vani assultus, nec erunt sine viribus iras:
 Pierides nobis, & dolor arma dabunt.
 Trans ego Pyrenen, trans altas audiar Alpes,
 Vena mihi felix sit modo, parque tua.
 Solis ab occasu mea vox pertinet ad ortum,
 Nec te posteritas nesciet esse reum.
 Sed puto, flecteris: si falles, pagina testis
 Hac maneat culpa tempus in omne tua.

A D LECTOREM.

U M Q U A M mihi consilium fuit, Amice Lector, libellos poematum scribere, nedum publica de iis iudicia experiri. Verum cum Musas sive naturæ quadam inductione, sive earum elegantia atque suavitate captus sic amarem, ut illæ me vicissim non omnino negligerent, & cum ita res ferret, tentanti dictarent aliquid, quod legi posset, factum est, ut me prius inter Poëtas censi posse animadverterem, quam ipse me poetam esse crederem. Nimirum ut illi interdum, qui utiles herbas in montibus legunt, legendi studio in eorum fastigio consistere se prius vident, quam eodem eniti constituerant: ita dum hæc studia me oblectant, & nunc meâ sponte, nunc amicorum rogatu elaboro aliquid, eò me paullatim dies, & nonnulla sedulitas inscientem deduxerunt, quò vix me pervenire posse speraveram. Quæ igitur diversis temporibus vario argumento à me scripta fuerant, cum ejus artis periti legerent probaréntque, eadem ut in publicum prodire permetterem, impetrarunt convivio panè quotidiano, sed amoris & commendationis pleno, quale in superiore Elegiâ expressum vides. Veritati quidem aliquid, plus amicitia ab iis tribui facile suspicabar: tamen utrique locum dedi. Et, amabo, quæ pulcritudinem unquam suam audivit commendari, nec credidit? Forma, ut pessima sit, nulli sua non placet. Nam quid hîc multa excussem, qui, si excusandum à scriptore quidpiam sit, semper ex stimavi id unâ
litrâ

P R Æ F A T I O

liturâ potius quàm verbis confici oportere : in
poësi præcipuè, in quâ si optimo scribendi & judi-
candi magistro standum est, mediocribus esse non
licet. Neque tamen mihi non aliquid subinde in
mentem venit, quod hujus qualiscumque libelli
editionem inhiheret, hoc præsertim sæculo &
erudito, & culto; & quo vix totidem rudes re-
ceperias, quot olim sapientes repertos fuisse ac-
cipimus. Sed cum eruditionem ferè omnem ad uti-
litatem & quæstum plerique conferant, granum
etiam, unde victitent, si fas est credere, præ gem-
mâ habituri, inutilia hæc, ut ipsi quidem lo-
quuntur, & inania Musarum oblectamenta haud
magni putant, quia cœna duci sine illis potest.
Quò fit, ut si quem poësis delectet, necesse pro-
pmodum sit, ut benè vivat, & lateat; quorum
alterum conscientia, alterum arti excolendæ tri-
buat, ampla graviorum studiorum præmia aliis
relicturus. Ad hæc, dum quidam ingenio suo, bo-
no quidem, sed præfidenti tamen, & quod miserâ
arte fortunarius sibi esse credunt, plusculum fa-
vent, illicò si in libellum novum inciderint, fasti-
dio nescio quo evicti pulcrum putant non pauca
carpere. Cur, inquit, hoc omisit? cur illud ple-
niùs non tractavit? in isto quid necesse erat ita
multis immorari? illud, & illud quàm amplam &
rei convenientem materiam dabat? Sic nonnum-
quam recto ædificiis imposito notantur & per-
stringuntur multa: hoc angustum, illud amplum
nimis: hoc non assurgit satis: iniquo soli istud
obversum: aliud non quo debebat loco situm;
& sexcenta ejusmodi. Hæc judicia ut vitare
quispiam velit, vix est ut possit. Neque dubitant
ingeniosi illi, quin haud paullò meliora, qualia
sibi semper comminiscuntur, scripturi sint dum-
modò aut otii tantillum à se impetrent, aut pa-
tientia,

AD LECTOREM.

tientia, ut cum Musis in gratiam redeant, & ad pluteum paullisper meditabundi confideant. Quos ego quidem tam magnifice & sentire de se, & loqui facile patior; hoc minus æquè, quod, cum non etiam nihil possint, & tamen de Hippocrene, uti canes de Nilo, biberent fugerintque, ad judicii sui laudem, & reconditoris doctrinæ existimationem interesse putent, palam efferre, quàm nihil aut parum sit, quodcumque diuturnus aliorum labor extruserit. Sed, si dicenda res est, eorum quisque

sudet multum, frustra que laboret

Ausus idem.

Quantò illi rectius, qui, cum disciplinæ alicujus arcana penitus se introspicere existimant, ex eo potius laudem sibi conficiunt, quod, quæ in aliis bona sunt, expendere suis momentis, & commendare explicando possint? Domum à perito architecto constructam ingressus, quis non ex Vitruvianis regulis, si modo eas ipse calleat, & observatas videat, laudet potius, quàm, ut nihil est ab omni parte perfectum, arguat nescio quid, dumque in eo totus est, tot alia concinnè eleganterque disposita velut inobservata prætereat? Sed querelis ne tum quidem, cum necessariae sunt, est locus: ab hac certè præfatione alienæ prorsus videantur, in quâ bonis & comibus verbis Lectorem ad hos libellos percurrendos invitare convenientius sit. Quare cum nihil æquè animum conciliet, quàm reverenter alterum habere, volui, Erudite Lector, si minus id præstiti, convenit te mihi ignoscere, volui sanè eum tibi honorem tribuere, quem hospes hospiti, cujus gratiâ, si fortè cum eo convivere lubeat, nihil, quod ad epulas, aut addita epulis oblectamenta pertinet, sumtui

P R Æ F A T I O

sumtui parcir. Nequid igitur tibi aut insipidum aut ingratum offerrem, impensam, quam quidem opes meæ ferre potuerunt, lubens volensque sustinui. Nam cur indignum putem cum Oratorum Principe fateri, me, quò nùnùs ingènio possum, subsidio mihi diligentiam comparasse? Detinuit me sæpiùs epistolæ ad Atticum insignis omnino locus, in quo magnus ille dicendi scribendique artifex prodidit, quantum studii, curæ, judicii que conferret ad delectum proprietatè que verborum, suavissimam ad capiendos legentium animos illecebram. Scripserat librum nescio quem (nam & ille injuriâ temporum intercidit) &, ut cum Attico illi erant omnia communia, communem cum eo fecerat. Legit enimverò librum Atticus diligenter: nec dubitavit vir prudentissimus eloquentiæ patrem per literas de voce unâ commonere. Dixerat ille, 2 *sustinere remos; inhibere*, arridebat Attico magis. Et ille quidem amici primùm judicio suum submittere: verbum postea excutere: excusso sententiæ suæ priori adhærescere. Satisne hoc homini diligenti fuit? etiam Attico præcipere, Varroni similiter, verbum, si fortè submovissent, loco suo restituerent. Quid præterea? laudare Lucilium & Carneadem sic locutos: causam etiam, cur ita sentiret, reddere: ad extremum non diffiteri, hoc à se diligentius curatum esse, quàm quod ad publicas privatasque res pertineret. Tantane vocis unius mutandæ retinendæve cura virum maximum incesse- rit! Atqui scribendi & loquendi leges auctoritate suâ figere ac refigere posse videbatur. In foro, in curiâ, in judiciis dominabatur, ac triumphabat: nec jam Oratoris, sed Eloquentiæ nomen sibi comparaverat. Et tamen non se nugas agere

AD LECTOREM.

agere credidit, cùm de verbo uno laboravit. Riserit aliquis, si parùm propriè dictum esse contendero, *valetudini fideliter inservire* : at risum ipse merebitur, si quam Tiro ³ Ciceronis libertus reveritus fuit, censuram defugerit. Quid hîc ego nunc de Poëtarum nostrorum curâ loquar, quando optimi magistri præcepto jubemur carmen hoc ipso reprehendere, quod perfectum cùm fuerit, decies præterea ad unguem usque castigatum non sit ? Alia profecto in judicum subfelliis, alia in Musarum sacrariis exercentur judicia. Illic capitales homines & pestiferos decem poenâ eximi potiùs videas, quàm multari probum unum : hîc, ne versiculus unus incultior servetur, obliterantur elegantes decem : quasi his ad noxam satis sit sententiâ cum illo cohærere. Quam judicii & emendationis severitatem cùm quotidie magis magisque animadverteremus in paucis illis ac præcipuis, quorum tantùm exempla intuiti sumus, crevit in nobis illorum veneratio, & cum eâ studium, & animus, & spes scribendi aliquid, quod qui legeret, ab iis non abiret. Porro ut pictores interdum imagines suas, sic nos libellos nostros singulis singulos inscripsimus. Quod etsi veteri recentique more à me factum est, vereor tamen ne non rerum mearum exiguitas cum eorum quos ad id delegimus amplitudine convenire videatur. Cùm esset, ut Cicero refert, ⁴ apud se ad Lavernium Scipio, ac fortè allatus illi esset acipenser piscis in primis nobilis, unum & alterum ex iis qui cum salutarum venerant, invitavit, pluresque etiam invitaturus videbatur, cùm in aurem Pontius : Scipio, *vide quid agas : acipenser iste paucorum*

³ Lib. 16. Epist. 17.

⁴ In fragm. lib. de Fato.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

hominum est. Poterat & mihi Pontianum illud quispiam insusurrare, qui vidisset ad rem omnino modicam tot ac tantos à me evocari. Neque ego in illius sententiam non lubens volensque convenissem, nisi credidissem fore, ut *artium* nostrarum cultores fautoresque rem etiam parvam pro suâ humanitate non parvo æstimarent. Horrorum cultores exiguas in illis areas describunt, & hîc floribus, illic peregrinis plantis, alibi arboribus confitas suis spatiis ac septis ad elegantiam aliquam includunt: cur ab his exemplum mihi non liceret capere? Ego verò cepi, & libellos meos paucos & exiles non inconcinnâ partitione distinxî: & si mihi quidem tam ambitioso esse fas sit, ut cum Cyro Persarum Rege me componam, ut ille Lysandrum, Lacedæmonium, virum summæ virtutis, ita ego non unum auctoritate & eruditione præstantem in hortulos meos deduxi. Ingredere & tu, Amice Lector, si curæ tuæ sinunt; & otii tui secessum hîc aliquem cape. Siquid fuerit, quod in iis te teneat, si ejus te delectet sollertia à quo scilicet omnia dimensa atque descripta sint, erit quod te amem in isto tuo judicio, & cum eodem Rege, pari sensu, non absimili vultus hilaritate tibi dicam: Atqui ego ista sum dimensus: mei sunt ordines, mea descriptio: nihil istarum, quas hîc vides, rerum non meo elaboratum ingenio, non meâ digestum industriâ.

J A C O B I
W A L L I J
H E R O I C O R U M
L I B E R P R I M U S .

P H I L I P P O I V .
H I S P A N I A R U M
Indiarumque Regi Catholico.

*Cum à Fontarabianâ victoriâ venerabilem
Eucharistiam Madridi, è templo S. Joa-
nis ad sacellum Regium sollemni pompâ
deduxeret anno 1639. 10. Martij.*

N Ominis Austriaci colamen, gemi-
nique Philippe,
Orbis amor, Divûque genus, cui
pectore cura
Prima sedet clauso Europam com-
ponere Iano,
Et Gangem super, ac domiti latera ultîma mundi,
Oceanique vias Romana extendere sacra.

A

Perge Deum pompâ insigni & sollemnibus aris
 Excipere, augustosque adytis submittere fasces.
 Hæc pietas, famæ meritò pars maxima vestra,
 Austriacas sustentat opes. Hinc vivida bello
 Dextra viris, audensque animus, certusque pacisci
 Sanguine speratas dubia inter prælia lauros.

Non ego fatidicæ revocabo oracula vatis,
 Rudolphoque datos monitus: non horrida bella,
 Disjectasque acies, raptosque in vincula reges
 Hic repetam. Tu prisca tuo Fonrabria vati
 Testis eris (pompæ causas namque ipsa dedisti;
 Quam canimus) non arma aliis tractare Philippum
 Auspiciis, neque malle aliis solemnia dona
 Ferre tholis. Sit fas ritus, & sacra, diemque,
 Et studia, & plausus procerum memorare canedo,
 Hos mihi quâdo animos Musisq; & Apolline major
 Inspirat victor. Jam ruperat otia miles,
 Jam facies Terrorum omnes, Irasque, Minasque
 Intulerat campis Mavors, cum torvus ab alto
 Vertice Pyrenes in Iberos impulit hastam,
 Immeriti belli signum. Simul æthere toto
 Æra procul, lituique, & rauco cornua cantu
 Insonuere: tremant diro juga pulsa fragore.
 Audiit & fulvus longè Tagus: audiit Astur,
 Astur equo celer, atque animis dextrâque timèdus
 Cantaber. Ante omnes sese Fonrabria posci,
 Incessosque aditus claudi videt. Undique miles
 Imminet, & fossis urbem jactisque coronat
 Molibus: armatæ prætexunt litora puppes.
 Tormenta hinc muros lacerant: hæc vinea serpit:
 Hic aperire viam labor est. Obsessa juvenus
 Pectora pro vallis, quâ Mars acerrimus instat,
 Objectat bello, letumque hostemque lacescit.
 Nec, si fortè arces labefactaque mœnia fundo
 Versa cadant, non in mediâ perstare ruinâ
 Gestiat, atque omnes pugnando absumere vires.

Quin

Quin & femineas animas, res aspera quando
 Urget Amazoniâ fufos mutare securi,
 Æmula follicitat virtus, stimulatque volentes.
 Stant operi accinctæ matres, natæque nurûsque
 Certatim auxilio subeunt. Nil Martius urbis
 Confusæ strepitus, nil ipsa pericula terrent:
 Urbis amor prohibet. Pars pulvere feta nigranti
 Dolia convectant: pars arma, ignique fovendo
 Materiam funes facilem, glandesque ministrant.
 Arbuteas aliæ corbes, munimina valli,
 Ingestâ stipant terrâ: defessa virorum
 Corpora procurant aliæ, Cereremque canistris
 Expediunt, & vina cadis. Amor omnibus unus,
 Fortunæ & belli quemvis durare laborem.
 Intercâ si fortè aliquem juvenumque, senumque,
 Aut patrem procûl, aut cognati sanguinis unum
 Aspiciant cecidisse, nihil muliebriter ausæ,
 Corpora (sunt animi, sunt hæc in pondera vires)
 Stragibus eripiunt pariter, fortisque, piæque.
 Dein cæfos condunt tumulis, aut vulnera lymphis
 Cruda foveant, mollique manu medicantur &
 herbis.

At non indigni gemitus planctusque sequuntur
 Feminei. Vitam credunt, aut vulnus honestum
 Pensari decoris pretio benè. Vos ego matres,
 Invictæque nurus, vos, si quid Musa canendo
 Nostra potest, leto immemori & pallëtibus umbris
 Eripiam vates. Dicam muliebribus armis
 Defensam, dicam thalamis carisque priorem
 Pignoribus patriam. Vobis hirsuta leonum
 Tergora pro pallâ signis gemmisque rigente
 Injiciam: vobis galeas cristasque comantes
 Pro crinali auro, & vittâ lucente smaragdis.
 Addamabilem lævæ clypeum, flammisque vo-
 mentem

Ægida pectoribus. Tum fulvæ cuspidis hasta.

Implebit dextras : irâque & sanguine torvis
 Scintillæ abfistunt oculis. In prælia poscat
 Penthesilea viros , lunatisque agmina peltis
 Instruat, exsertumque latus pugnae aptet & armis
 Bellatrix. Optet Volscâ de gente Camilla ,
 Femineis calathis studiisque insueta Minervæ ,
 Tyrrhenos equites collatis obvia signis
 Excipere. At vestros non impar fama triumphos
 Vulgabit verris ; & vos ego dicar ad ortum ,
 Dicar ad occasum priscas Heroidas inter
 Sideribus quondam mediis , catôque locasse,
 Haud ulli veterum patriâ virtute secundas.
 O mihi tam magnæ veniant ad carmina vires !

Et jam bis vacuo , bis pleno viderat orbe
 Cynthia bellantum casus , Martisque labores :
 Jam vallo everso, jam muri parte revulsâ
 Hispanus tandem longum trahit agmen, & hosti
 Fit propior. Signa antecunt, & classica circum
 Pulsa sonant:equitû nimbus peditumque coruscus
 Insequitur. Sed enim tardè venientis Iberi
 Rideretur virtus, & tutus cespite miles
 Securas vigilat per propugnacula noctes.
 Heu rerum ignaræ mentes, & noxia sæpè
 Credulitas! Quid castra juvât, quid valla, moræque
 Fossarum ingentes, si bello lecta juventus
 Ut primam effudit rabiem , sibi degener ipsa est,
 Deficiensque labat ? sic primo animantia morfu
 Letiferum ejectione virus, pariterque sequaces
 Exspirant animas. Pugnet modò, præmia pugnae
 Cunctator miles referet, seu rumpere vallum ,
 Sive acie juvât , & medio concurrere campo.
 Usque adeò audenti nil non superabile Ibero est.
 Quondâ etiâ i veniet (Phœbus, certissima Phœbus,
 Signa

*i Post Fontarabiam anno 1638. obsidione liberatam,
 liberata deinde est Ilerda anno 1646. à Marchione
 de Leganex ; ab ipsis obsessis, anno 1647.*

Signa dedit) veniet, quam tristia fata minantur,
 Atra dies, quâ se captam mœrebit Ilerda.
 Mœrebit Sicoris, vacuôque reconditus antro
 Augebit miseris captivas fletibus undas.
 At benè, quod tantos mox solatûra labores
 Proxima libertas aderit, fractisque catenis
 Servitium excutiet Sicoris pater. Heu quibus ille
 Auspiciis patrio Mavortem avertere regno
 Incipiet! quanto pacem promittere bello!
 Ipse superfuso stagnantes sanguine ripas,
 Et spoliis currus gravidos, direptaque signa,
 Aerâque nequidquam flammâs jaculata, ducisque
 Impulsam ante aciem stratos, longumque cruenti
 Argumentum operis fulvâ cœlabit in urnâ
 Quâ vacat. Ardentes namque illic 2 sculpserrat olim
 Cæsaris & generi pugnas. Hic stantia summo
 Signa adversa jugo, divisâque flumine castra
 Fecerat. Hac ibat Sicoris: pons additus amni
 Hic erat: hic leni tumultu surgebat Ilerda.
 Fecerat & summis liquentes rupibus undas
 Diffundi latè campis: innare videres (arma.
 Quadrupedesque, virôsque, abreptaque fluctibus
 Exiguas juxta lento de vimine lintres
 Extuderat, pontesque novos. Neu turbidus amnis
 Impositas iterum disturber gurgite moles,
 Scinditur in sulcos, sectâque it debilis undâ.
 Haud procùl inde hoste Cæsar, dum jam undique
 Obsidet, ac visis sitientè fontibus arcet, [clausum
 Parere imperiis, ac jussa facessere cogit.
 Parte aliâ insignes vittis, & dona ferentes
 Quinque oratores veniam pacemque precantur.
 His super admirans oculos per singula volvit
 Cæruleus pater, atque operis monumenta futuri

A 3

2 Quæ in hac digressionem finguntur Sicoris urna
 insculpta, fuscè Cæsar narrat lib. 1. de Bello
 Civili.

Secum agitans, nihil hæc priscis cessura fatetur,
Arma armis, animis animos, Magnúmque Philippū
Juliadæ, Martémque ausus componere Marti.

Ergò ubi disjecto patefactos aggere muros
Hostis habet, quamquam vis jam maturior urget,
Non tamen everfis pariter cum mœnibus, urbis
Spes & opes cecidere. Viam reperire salutis
Ardet Iber: quacumque animi jam plenus & iræ
Se campis infert mediis, agit antè Pavorem,
Præcipitémque Fugā, & trepidas formidine Curas,
Et Spes diffusas votis, simulacrâque Leti
Tristia, pallentes amisso sanguine formas.
Infelix pubes, quæ circum plurima muros
Fulminat obfessos bello, turbata tumultu
Miscetur pavido: volitant trepidantia circum
Castra duces, mussantque metu: coit omnis in unū,
Horresciturque acies. Nusquā mora: dat tuba signū:
Fit fuga: cæduntur: nec quisquam exterritus hostē
Sustinet adversum, & ferrum letumque ferentem.
Projiciuntur opes: sua cuique onerosa gravisq; est
Sarcina: non currus secum, non arma juvenus
Fessa trahit. Galeæ passim, cristæque per agros,
Scutæque, loricæque, & lato hastilia ferro
Strata jacent. Hec quantus equis peditumque ca-
Sudor adest! terrent vultus instantis Iberi. (tervis
Qualis ubi Æmonius vacuo venator in arvo
Depræsam insequitur cervam, quā picta rubentūm
Linea pennarum clausam tenet, æquore septo
Illa volat, cursūque canes & hiantibus instant
Morsibus: eluso crepitant à vulnere malæ.
Tum si fortè procū descendere monte leonem
Conspexere, pavent: nec jam spes ulla moratur
Dissuadētye fugam: latebris cōduntur & umbris.
Ille fremit, quassatque toros: tremit omnis ab alto
Prospectans scopulo pastor. Non mitius hostem
Perculit adventans acies. Nihil ille nec ausus,

Nec

Nec potuit : dat terga fugæ , defixaque vellit
 Signa locis , magnique perit fiducia cœpti.
 Haud aliter Senonas quondâ Brennûmq; Camillus
 Exultantem animis Tarpeiâ depulit arce ;
 Appensumque auro gladium, & funesta minantem
 Excidia , Aufonidum procûl à cervicibus egit.

At non victorem plausus tetigere Philippum:
 Nec super ipse suo molitur Marte triumphum.
 Numinis auspiciis hæc, inquit, movimus arma:
 Illius auspiciis quoque vicimus : illius aris
 Nostra triumphales debet victoria lauros.
 Austriadæ (proavum memini lætorque meorum)
 Auspice te duos quoties terræque marique
 Fregerunt armis populos, tibi magne tropæum
 Bellipotens statuere: & stirps ego sanguine ab illo.
 Tantum effatus ad augusti penetralia tecti
 Sollemnes duci pompas jubet. O ubi turres
 Hesperia, ingentesque arces ! ubi Mantua regum
 Austriadum sedes ! ubi Divum limina, & aræ
 Laurigeræ ! Mene æthereas non posse per auras
 Triptolemi currum admissis impellere habenis ?
 Nec procûl evectas rapere ad spectacula Musas ?
 Non illic curru niveos subjunxit eburno
 Victor equos, meritâ redimitus tempora lauro.
 Non illic domitos, & adhuc crudelibus hostes
 Ardentes oculis, aut longis squalida tectos
 Ora comis, currus videas anteire superbos.
 Non versas in terga manus strictosque lacertos
 Vincla gravant : nullis stridet via sacra carenis.
 Nec me spectandi studio jam præca triumpho
 Detineant simulacra, animum neque prælia pascant
 Pieta meum. Non si rursus ad Capitolia Gallos
 Cæsar, seu Numidas Marius, victumque Jugurtham
 Victor agat. Non si Patres, effusaque totis
 Obvia Roma viis, atque oppida facta metallis,
 Æquorâque, & fractis mœrentes cornibus amnes,

Exuvizæque ducum, captivæque vestis, & ingens
 Argentum, series olim longissima pompæ,
 Multæque Clitumni sacro perfusa fluente
 Victima, sollemnesque epulæ, ludique viarum
 Pulcra mihi referant Latij spectacula fastus.
 Omnia jam majora: Deus, Deus ipse beatis
 Delapsus Divorum adytis, quem mille phalanges
 Aligeræ circum volitant, huic pompa triumpho
 Per se magna sat est. Idem quoque victima tēplis,
 Idem epulū, idē operū monumentū insigne suorū.
 Quin etiam Rex ipse suam (mirabile dictu)
 Captivus pompam sequitur, sensusque revinctos
 Ponē trahit, cogitque sequi, Numenque fateri
 Quod tenui frugum genitrix sub imagine celat.

Ut ventū ad sedes, quantūque & qualis ab aulā
 Sidereā excipitur, tantus talisque receptus
 Æde sacrā est, nisi quod lateat, fugiatque videri:
 Principiō ante aras defixa horrore Philippus
 Ora tenet, sanctūque, & inobservabile Numen
 Poplitibus flexis, & corpore pronus adorat.
 Verbæque quærenti patrium testantia cultum
 Deficiunt. Tandem ut sacrum eluctata pavorem
 Vocis iter vicit pietas, ac desuper ipse
 Exstimulat Deus, atque imo se pectore versat,
 Continuò: Salve ô magnum & venerabile terris
 Numen, ait: salve gentis fiducia nostræ,
 Rex Superū, rex idem hominū, & pallētis Avernī.
 Dexter ades, propiūque tuos agnosce penates.
 A te principium regni: tibi debita sceptrā,
 Austriadūmque aquilæ, tot euntibus ordine longo
 Cæsaribus: per te (neque me sperasse pigebit)
 Æternum ventura trahent in sæcula nomen.
 Intereā dum tantus amor tibi, curæque nostri est,
 Hospitio ut jungi cupias, simul has quoque mecū
 Divide terrarum curas, regnūque vocari
 Tutor, & esse velis. Non belli præmia quæro,
 Nec

Nec super his moveor. Vincāt, quos vincere rebus
 Christiadūm proſit, quorum felicibus armis
 Victa ſuperſtitio terris excedat, & aris (horat
 Priſcus honos redeat. Quas nunc quantum ipſe la-
 Diſturbare Acheron, tantò me impenſius æquū eſt
 Protegere, atque omnes ſacrorum avertere peſtes.
 Bellorum hæc meta eſt: hæc quo me cūque voca-
 Vori ſumma mei fuerit, tot provida rerum [rint,
 Peſtora, tot fortes animas, dextrámque meam me
 (Sive fide, ſeu quis bello experiatur) honori
 Devoviſſe tuo. Tu mentem hanc numine firma,
 Talibus orantem dictis pulcerrima proles,
 Os animóſque patri ſimilis (quam ſi modò regnis
 Admorint patriis, quamquã ô! nil lætius umquam
 Contulerint terris Superi) proſtrata ſub aras.
 Audiit, & : Sequimur, dixit, tua vota precantes
 O genitor. Tantus ſuccedens ſedibus hoſpes
 Hunc, reor, hunc lætū nobis, totique ſecundum
 Imperio volet eſſe diem; noſtróſque minores
 Olim hujus (neque vana fides) meminiffe juvabit.
 Dixerat: expleri nequeunt gnatique patrisque
 Vocibus intenti Heroës, quos Martia virtus,
 Et regum favor illuſtri dignatus honore eſt.

At tu, dum rerum auctorem, cui ſubdita parent
 Imperia, aſtrorūque orbes, totūque quod uſquã
 Regales intra ſedes & limina cernis, [eſt,
 Inclyte Rex, belli molem tam grandibus urge
 Auspiciis. Cedent, aut non ceſſiſſe pigebit
 Hoſtiles acies. Quod enim contendat Iberi
 Viribus imperium, ſua ſi modò robora noſcit,
 Caſtigetque moras? Tibi victus ſubdidit Afer
 Litora: te mernit Ganges: tibi turbidus Indus
 Volvit opes: uni Americæ tibi viſcera pandit
 Feta auro. Quocumque diem ſol orbe reducat,
 Feſtus obit tua regna: tuo ſeſe aureus effert
 Oceano, conditque tuo. Tantū anima capelle

Dúmque alij nova bella movēt, infestâque jungūt
 Fœdera, sive illos regnandi insana libido,
 Et sceleri speratus honor, seu Numinis aras
 Exosæ instigant furia, sine præmia cuique
 Sint sua : tu laudes & fortia facta tuorum
 Exsuperâs, cælúmque animo complexus & orbem,
 Romanâ populos sub religione ructor.
 Hic tibi sit proprius belli labor, hæc tua palma.
 Austriacos huc verte animos, totúmque Gradiuvũ.
 Si dubiis virtus numquam non altior exstat
 Casibus, ac justam sequitur Victoria causam,
 Armis, ut causâ, vinctes, atque aurea condes
 Sæcula, & æterno compones fœdere terras.

LEOPOLDO GUILIELMO,
 ARCHIDUCI AUSTRIÆ,
 Belgij pro Rege Catholico Guberna-
 tori.

*Cum expugnatâ Dunkercâ Flandriam ab
 armis Gallicis liberasset, anno 1652.
 victoriis in Hispaniâ, Italiâ, Galliâ
 reportatis memorabili.*

E P I N I C I O N.

Vicinus ! asseruit sese, rupitque catenas
 Flandria. Nec vobis ultrâ, spem ponite, Galli,
 Serviet. Indignâ tenuistis compede vinctam :
 Indignâ vinctam Leopoldus compede solvit.
 Qualis ubi Andromedâ Perseus materna luentem
 Crimina, & ad duras religatam in litore cautes
 Aspexit miserans, clypeo confusus & ense :
 Pone metum, virgo : non es sine vindice, dixit.
 Nec mora : congreditur, monstrique per illa ferrũ
 Exigit. Illa fera, mortique crepta, catenis

Solvũ

Solvitur, & dominum servatoremque salutat,
 Nec capit admirans sua gaudia. Persea Cepheus,
 Persea Cassiope, victorem Persea virgo
 Libera conclamant: responsant Persea rupes.
 Haud aliter bello felix, crebèrque triumphis
 Austriades Morino captivam in litore Nym-
 pham,

Lumina, quod poterat, longo liventia fletu
 Tollentem caelo, jamque ultima pænè ferentem,
 Et, Leopoldè veni, clamantem, & multa voventem
 Servitio, & vinclis, luctùque exemit acerbo.
 Ardua res, quæque Atridas, pugnaeque scientes
 Posceret Æacidas, totidémque quot Ilion annos.
 Tot rumpendi aditus. 1 Non urbs, caperetur ut
 una,

Una fuit capienda. Moras hîc altera 2 Chryse,
 Altera 3 Lyrnessos magno repetenda labore
 Fecerat: an frugum pecorùmque feracibus arvis
 Ditior, incertum est, an belli tutior arte.
 Hîc quoque 4 Cilla fuit vix expugnabilis armis,
 Expugnanda tamen, quam Nereus æquore pulsat,
 Cui fossæ triplices, & propugnacula circum
 Grandia, firma situ, positoris habentia nomen
 Quæque sui. Magnus sic illam jusserat olim
 Muniri Cæsar: nunc feta hostilibus armis
 Frenabat latè Morinos, bellòque premebat.

A 6

1) *Dunkercam undique inaccessam reddebant Fur-
 na, VVinociberga, Gravelinga, à Gallis capta
 incessâque oppida; qua appellare placuit no-
 minibus urbium ad Troiam sitarum, & prius
 etiam expugnandarum.*

2) *VVinociberga.*

3) *Furna.*

4) *Gravelinga: à Carolo V. Imp. munita castro &
 propugnaculis, quorum singulis nomen dede-
 runt Ordines Flandria.*

5 Stabat & æquoreo munita in litore moles
 Ingenio defenſa loci : ſinus æquoris altus
 Curvato flexu prælabitur : Iccius olim ,
 Ut perhibent, portus, tutum navale carinis
 Objectu bimaris dorſi & flaventis arenæ.
 Hinc arx alta, ingens, vaſtum præcurrit in æquor.
 Mille trabes illam ſolido de robore, mille
 Ferrati firmant veſtes, unam omnia contra
 Vela Batavorum quondam, dum litora noſtra
 Nequidquam armatæ claſſis cinxere coronâ :
 Unam omnes contra furias cælique, marisque.
 Heu quas illa vices belli, quæ funera vidit
 Externis quaſſata armis ! Bis Gallica ſenſit
 Signa : bis hoſtili ſudavit ſanguine litus.
 Narratiſtis cæſorum animæ pallentibus umbris,
 6 Camoſij Termique umbris, quo ſanguine ruſſum
 Litoreæ cumulus ſteterit non magnus arenæ.
 Tantum non ſubito rapuerunt vortice flammæ
 7 Borbonidem, dum, quâ noſtris acerrimus iſtat,
 Hique fugam ſimulant, ſparſo de pulvere torrens
 Igneus erupit campo, incautèque ſequentis
 Fulmineo ambuſtum fœdavit turbine corpus.
 8 Quid validas hinc atque illinc coëuntibus arces

Am

5 *Mardica, bis à Gallis cruentâ ſuorum clade
 capta, bis iiſdem erepta.*

6 *Camoſius anno 1583. ab Alençonio impoſitus
 Dunkerca Gubernator, ab Alexandro Farnelio ob-
 ſeſſus, ipſe militesque gladiis tantummodò accin-
 cti ſine ſignis ac ſuppelleſtite urbe emiſſi ſunt.
 Terminuſ Gallicorum caſtrorum Præſectus ad Gra-
 vellingam à Comite Egmondiano caſus anno
 1558.*

7 *Princeps Condæus ad Mardicam ambuſtus in-
 cenſo nitrato pulvere.*

8 *Linea propugnaculum ad Alpham & Colmam
 fluvijs ſitum.*

Annibus impositas memorem, pelagiq; sonantis
Laxatos obices, portarum immania claustra,
Immissumq; fretum terris, 9 exhaustaq; quondam,
Nunc iterum fluctu surgentia stagna marino.

Quam mare, quâ fluvii, quam tot castella, tot urbes
Munierant, urbem vinci quis posse putaret?

Si tibi ductorum primi, Leopolde, tuorum
Curarum saltem potuissent demere partem,
Munera sortiti pariter, bellique laborem.

Nunc tuus 10 Æacides leto jacet. Hæc mihi, quâtus

Consilio, quantûsque manu, sive ardua muris

Oppida bellator quateret, seu tempora tecum

Eligeret pugna! Non te, fortissime ductor,

Oblessam ante urbem Morinis occumbere campis

Vidimus indecorem. Media inter fulmina belli,

Et Martis tonitrus fatali vulnere terram

Planxisti moriens. At non sine nomine letum

Per Belgas fuit. Inferias magnûmque tropæum

Urbs tibi capta tulit. Castris exercita Virtus,

Et Labor, & magnis instans Prudentia rebus,

Affidua nuper comites tibi, vulnera dulci

Lavere ambrosiâ, & funus luxere cruentum.

11 Te quoque quæ patriæ fata importuna, Briasi,

Eripuere? tuis etiam pars altera belli

Sustentanda humeris fuerat. Tu castra regebas

Imperio: te plenum animi; te signa moventem

Ardebat per aperta sequi discrimina miles,

Plenus

9 Moura lacus ab astu maris natus, septem mil-

liaria Belgica ambitu complexus, non ita pridem

magno fuerat molimine exhaustus; ac frugum

ferax.

10 Marchio Sfrondrati tormentorum Praefectus ad

Gravelingam tormenti globo ictus occubuerat.

11 Marchio Molenghien, generalis castrorum Magi-

ster, antequam castra ad Dunkercam ponerentur,

obierat.

Téq; canunt, Leopolde : tibi per cæcula plaudunt,
 Quódque priús tristes doluere inimica coactum
 Vela pati , lætis exercent lufibus æquor,
 Inque chori speciem nunc hos in fluctibus orbes,
 Nunc illos explent , aliósque aliósque retexunt.
 Pars tibi coraliis , pars lectis æquore conchis
 Serta parant : pars è gemmis tua nomina texunt.
 Omnibus est læto victor Leopoldus in ore.
 Quarum quæ medio fertur pulcerrima cœtu
 Flandrias ; Actiophane, albenti in veste refulgens
 Deterfis lacrymis, versóque in gaudia luctu,
 Altior emergit , placidísque è fluctibus exstans
 Sic canit : attentas tenuerunt carmina Nymphas.
 Nec strati maris unda, nec obstrepit aura canenti.

Maeste tuis, Leopolde, animis, armísq; secundis.
 Antè nec alterni nostris in fluctibus æstus ,
 Nec pelago pisces, nec erunt in litore conchæ :
 Antè suos repetent fontes quæ flumina nostris
 Se miscent undis ; próque undis arva carinæ,
 Próque arvis undas curvum sulcabit aratrum,
 Quàm nobis desint laudum argumenta tuarum.
 Non ego læta tui repetam primordia Martis,
 Queis Libertatem redeuntem , & grandia Pacis
 Anguria , & sese reddi sibi Belgica vidit.
 Omnia jam celebrata. Quis Armenteria forti
 Mœnia capta manu, quis 14 inexcuperabile vallum
 Hannoniæ cessisse tuis non prædicat armis ?
 Magna, sed antiqua est gaudendi causa receptus
 15 Liza pater, libérque metu te vindice Scaldis.

16. Et

13 *Dunkerca*, si vocem Flandricam Latine inter-
 preteris, Litorale templum significat : unde no-
 men huius Nympha è Græco. H

14 *Landracum*.

15 *Certracum*, aliaque urbes, & arces Liza im-
 posita.

16 Et Cameracenæ, quas Gallus cinxerat, arces,
 Marte tuo & magnæ servatæ munere Divæ,
 Præconem reperere. Data est quoq; vatibus ingens
 Materies, cum te victorem sensit apertis
 Gallia limitibus. 17 Transmissum in sæcula raræ
 Exemplum fidei legitur, semperque legetur
 Unum militibus vulnus fatale duobus,
 Unus funeribus, quæ nec post fata revelli
 Passa tua est pietas, tumulus titulûsque duobus.
 Extollant alii dejectos sedibus hostes,
 Et captos 18 Scaldis fontes, tæq; 19 Axona victis
 Mœrentem ripis, injectaque vincula 20 Mosæ,
 Tæque tui magnâ domitam Campania parte.
 Nos propiora vocant: nos unâ sospes in urbe
 Flandria, nos vinclis Neptunus liber ademptis.
 Hæc, hæc præteritas cumulat victoria lauros.
 Terra parum fuerat: terræ nunc adjicis æquor.
 Magna quidem terrâ fuerat vicisse voluptas,
 Sed non plena tamen. Quæ spes & vota gementis
 Expleret patriæ, palmâsque ornaret adeptas,
 Integra libertas deerat. Tot valla, tot urbes,
 Assertique amnes tantum sperare jubebant,
 Quâ post imbriferas Hyadas, noctesq; profundas
 Nunc fruimur, lucem. Roseis sic vecta quadrigis
 Purpureas cum manè fores Aurora recludit,
 Paulatim tenebris nox evanescere victis

Inci-

16 *Otho Zylius à Societate Iesu Cameracum obsidione liberatum edito pœmate celebravit.*

17 *Sidronius Hoffschijs ex eadem Societate elegias edidit in mortem duorum commilitonum, quorum alter hostili telo, alter amore in commilitonis casti complexu ad Capellam occubuit.*

18 *Castelletum ad Scaldis caput situm:*

19 *Ad Axonam fanum S. Meneholdi, Rhetelia, Castrum in Porceano;*

20 *Moussonium ad Mosam.*

Secum agitans, nihil hæc priscis cessura fatetur,
Arma armis, animis animos, Magnúmque Philippū
Iuliadæ, Martémque ausus componere Marti.

Ergò ubi disjecto patefactos aggere muros
Hostis habet, quamquam vis jam maturior urget,
Non tamen everfis pariter cum mœnibus, urbis
Spes & opes cecidere. Viam reperire salutis
Ardet Iber: quacumque animi jam plenus & iræ
Se campis infert mediis, agit antè Pavorem,
Præcipitémque Fugá, & trepidas formidine Curas,
Et Spes diffusas votis, simulacrâque Leti
Tristia, pallentes amisso sanguine formas.
Infelix pubes, quæ circum plurima muros
Fulminat obsessos bello, turbata tumultu
Miscetur pavidò: volitant trepidantia circum
Castra duces, mussantque metu: coit omnis in unū,
Horrescítque acies. Nusquá mora: dat tuba signū:
Fit fuga: cæduntur: nec quisquam exterritus hostē
Sustinet adversum, & ferrum letúmque ferentem.
Projiciuntur opes: sua cuique onerosa gravísque est
Sarcina: non currus secum, non arma juventus
Fessa trahit. Galeæ passim, cristæque per agros,
Scutæque, loricæque, & lato hastilia ferro
Strata jacent. Heu quantus equis pedirúmque ca-
Sudor adest: terrent vultus instantis Iberi. (tervis
Qualis ubi Æmonius vacuo venator in arvo
Deprésam insequitur cervam, quâ picta rubentū
Linea pennarum clausam tenet, æquore septo
Illa volat, cursúque cænes & hiantibus instant
Morsibus: eluso crepitant à vulnere malæ.
Tum si fortè procúl descendere monte leonem
Conspexere, pavent: nec jam spes ulla moratur
Dissuadétye fugam: latebris cōduntur & umbris.
Ille fremit, quassátque toros: tremit omnis ab alto
Prospectans scopulo pastor. Non mitiùs hostem
Perculit adventans acies. Nihil ille nec ausus,
Nec

Nec potuit : dat terga fugæ , defixâque vellit
 Signa locis , magnâque perit fiducia cœpti.
 Haud aliter Senonas quondâ Brennûmq; Camillus
 Exultantem animis Tarpeiâ depulit arce ;
 Appensûmque auro gladium, & funesta minantem
 Excidia , Aufonidûm procûl à cervicibus egit.

At non victorem plausus tetigere Philippum:
 Nec super ipse suo molitur Marte triumphum.
 Numinis auspiciis hæc, inquit, movimus arma:
 Illius auspiciis quoque vicinus : illius aris
 Nostra triumphales debet victoria lauros.
 Austriadæ (proavûm memini lætôrque meorum)
 Auspice te duos quoties terrâque marique
 Fregerunt armis populos, tibi magne tropæum
 Bellipotens statuere: & stirps ego sanguine ab illo.
 Tantû effatus ad augusti penetralia tecti
 Sollemnes duci pompas jubet. O ubi turres
 Hesperia, ingentésque arces ! ubi Mantua regum
 Austriadûm sedes ! ubi Divûm limina, & aræ
 Laurigeræ ! Méne æthereas non posse per auras
 Triptolemi currum admissis impellere habenis ?
 Nec procûl evectas rapere ad spectacula Musas?
 Non illic curru niveos subjunxit eburno
 Victor equos, meritâ redimitus tempora lauro.
 Non illic domitos, & adhuc crudelibus hostes
 Ardentes oculis, aut longis squalida tectos
 Ora comis, currus videas anteire superbos.
 Non versas in terga manus strictósque lacertos
 Vincla gravant : nullis stridet via sacra carenis.
 Nec me spectandi studio jam præfca triumphi
 Detineant simulacra, animum neque prælia pascât
 Picta meum. Non si rûsum ad Capitolia Gallos
 Cæsar, seu Numidas Marius, victûmq; Jugurtham
 Vrctor agar. Non si Patres, effusâque totis
 Obvia Roma viis, atque oppida facta metallis,
 Æquorâque, & fractis mœrentes cornibus annes,

Exuvizque ducum, captivæque vestis, & ingens
Argentum, series olim longissima pompæ,
Multæque Clitumni sacro perfusa fluente
Victima, sollemnesque epulæ, ludique viarum
Pulcra mihi referant Latij spectacula fastus.
Omnia jam majora: Deus, Deus ipse beatis
Delapsus Divorum adytis, quem mille phalanges
Aligeræ circum volitant, huic pompa triumpho
Per se magna sat est. Idem quoque victima tēplis,
Idem epulū, idē operū monumentū insigne suorum.
Quin etiam Rex ipse suam (mirabile dictu)
Captivus pompam sequitur, sensusque revinctos
Ponē trahit, cogitque sequi, Numenque fateri
Quod tenui frugum genitrix sub imagine celat.

Ut ventū ad sedes, quantūque & qualis ab aulā
Sidereā excipitur, tantus talisque receptus
Æde sacrā est, nisi quod lateat, fugiatque videri:
Principiō ante aras defixa horrore Philippus
Ora tenet, sanctūque, & inobservabile Numen
Poplitibus flexis, & corpore pronus adorat.
Verbæque quærenti patrium testantia cultum
Deficiunt. Tandem ut sacrum eluctata pavorem
Vocis iter vicit pietas, ac desuper ipse
Exstimulat Deus, atque imo se pectore versat,
Continuò: Salve ô magnum & venerabile terris
Numen, ait: salve gentis fiducia nostræ,
Rex Superū, rex idem hominū, & pallētis Avernī.
Dexter ades, propiūque tuos agnosce penates.
A te principium regni: tibi debita sceptrā,
Austriadūque aquilæ, tot euntibus ordine longo
Cæsaribus: per te (neque me sperasse pigebit)
Æternum ventura trahent in sæcula nomen.
Interea dum tantus amor tibi, curæque nostri est,
Hospitio ut jungi cupias, simul has quoque mecū
Divide terrarū curas, regnūque vocari
Tutor, & esse velis. Non belli præmia quæro,

Nec

Nec super his moveor. Vincāt, quos vincere rebus
 Christiadūm proſit, quorum felicibus armis
 Victa ſuperſtitio terris excedat, & aris (horat
 Prifcus honos redeat. Quas nunc quantum ipſe la-
 Diſturbare Acheron, tantò me impenſiùs æquū eſt
 Protegere, atque omnes ſacrorum avertere peſtes.
 Bellorum hæc meta eſt: hæc quo me cūque voca-
 Voti ſumma mei fuerit, tot provida rerum [rint,
 Pectora, tot fortes animas, dextrámque meam me
 (Sive fide, ſeu quis bello experiatur) honori
 Devoviſſe tuo. Tu mentem hanc numine firma,
 Talibus orantem dictis pulcerrima proles,
 Os animóſque patri ſimilis (quam ſi modò regnis
 Admorint patriis, quamquã ô! nil lætius umquam
 Contulerint terris Superi) proſtrata ſub aras.
 Audiit, & : Sequimur, dixit, tua vota precantes
 O genitor. Tantus ſuccedens ſedibus hoſpes
 Hunc, reor, hunc lætum nobis, totique ſecundum
 Imperio volet eſſe diem; noſtróſque minores
 Olim hujus (neque vana fides) meminifſe juvabit,
 Dixerat: expleri nequeunt gæatíque patrísque
 Vocibus intenti Heroës, quos Martia virtus,
 Et regum favor illuſtri dignatus honore eſt.

At tu, dum rerum auctorem, cui ſubdita parent
 Imperia, aſtrorúmque orbes, totúmque quod uſquã
 Regales intra ſedes & limina cernis, [eſt,
 Inclyte Rex, belli molem tam grandibus urge
 Auspiciis. Cedent, aut non ceſſiſſe pigebit
 Hoſtiles acies. Quod enim contendat Iberi
 Viribus imperium, ſua ſi modò robora noſcit,
 Caſtigétque moras? Tibi victus ſubdidit Afer
 Litora: te mernit Ganges: tibi turbidus Indus
 Volvit opes: uni Americæ tibi viſcera pandit
 Feta auro. Quocumque diem ſol orbe reducat,
 Feſſus obijt tua regna: tuo ſeſe aureus efferat
 Oceano, conditque tuo. Tantum atina capelle

Dúmque alij nova bella movēt, infestâque jungūt
 Fœdera, sive illos regnandi insana libido,
 Et sceleri speratus honor, seu Numinis aras
 Exosæ instigant furia, sine præmia cuique
 Sint sua : tu laudes & fortia facta tuorum
 Exsuperâs, cælúmque animo complexus & orbem,
 Romanâ populos sub religione tuctor.
 Hic tibi sit proprius belli labor, hæc tua palma.
 Austriacos huc verte animos, totúmque Gradiuū.
 Si dubiis virtus numquam non altior exstat
 Casibus, ac justam sequitur Victoria causam,
 Armis, ut causâ, vinctes, atque aurea condes
 Sæcula, & æterno compones fœdere terras.

LEOPOLDO GUILIELMO,
 ARCHIDUCI AUSTRIÆ,
 Belgij pro Rege Catholico Guberna-
 tori.

*Cum expugnatâ Dunkercâ Flandriam ab
 armis Gallicis liberasset, anno 1652.
 victoriis in Hispaniâ, Italiâ, Galliâ
 reportatis memorabili.*

EPINICION.

Vicimus ! afferuit sese, rupitque catenas
 Flandria. Nec vobis ultrâ, spem ponite, Galli,
 Serviet. Indignâ tenuistis compede vinctam :
 Indignâ vinctam Leopoldus compede solvit.
 Qualis ubi Andromedâ Perseus materna luentem
 Crimina, & ad duras religatam in litore cautes
 Aspexit miserans, clypeo confusus & ense :
 Pone metum, virgo : non es sine vindice, dixit.
 Nec mora : congregitur, monstrique per illa ferrū
 Exigit. Illa fera, mortique crepta, catenis

Solvā

Solvitur, & dominum servatoremque salutat,
 Nec capit admirans sua gaudia. Persea Cepheus,
 Persea Cassiope, victorem Persea virgo
 Libera conclamant: responsant Persea rupes.
 Haud aliter bello felix, crebërque triumphis
 Austriades Morino captivam in litore Nym-
 pham,

Lumina, quod poterat, longo liventia fletu
 Tollentem caelo, jamque ultima pænè ferentem,
 Et, Leopoldè veni, clamantem, & multa vorentem
 Servitio, & vinclis, luctùque exemit acerbo.
 Ardua res, quæque Atridas, pugnaeque scientes
 Posceret Æacidas, totidémque quot Ilion annos.
 Tot rumpendi aditus. 1 Non urbs, caperetur ut
 una,

Una fuit capienda. Moras hîc altera 2 Chryse,
 Altera 3 Lyrnessos magno repetenda labore
 Fecerat: an frugum pecorumque feracibus arvis
 Ditiôr, incertum est, an belli tutior arte.
 Hîc quoque 4 Cilla fuit vix expugnabilis armis,
 Expugnanda tamen, quam Nereus æquore pulsat,
 Cui fossæ triplices, & propugnacula circum
 Grandia, firma situ, positoris habentia nomen
 Quæque sui. Magnus sic illam jusserat olim
 Muniri Cæsar: nunc feta hostilibus armis
 Frenabat latè Morinos, bellôque premebat.

A 6

1 *Dunkercam undique inaccessam reddebant Furna, VVinociberga, Gravelinga, à Gallis capta incessâque oppida; quæ appellare placuit nominibus urbium ad Troiam sitarum, & prius etiam expugnandarum.*

2 *VVinociberga.*

3 *Furna.*

4 *Gravelinga: à Carolo V. Imp. munita castro & propugnaculis, quorum singulis nomen dederunt Ordines Flandria.*

5 Stabat & æquoreo munita in litore moles
 Ingenio defenſa loci: ſinus æquoris altus
 Curvato flexu prælabitur: Iccius olim,
 Ut perhibent, portus, tutum navale carinis
 Objectu bimaris dorſi & flaventis arenæ.
 Hinc arx alta, ingens, vaſtum præcurrit in æquor.
 Mille trabes illam ſolido de robore, mille
 Ferrati firmant veſtes, unam omnia contra
 Vela Batavorum quondam, dum litora noſtra
 Nequidquam armatæ classiſ cinxere coronâ:
 Unam omnes contra furias cæliſque, marisſque.
 Heu quas illa vices belli, quæ funera vidit
 Externis quaſſata armis! Bis Gallica ſenſit
 Signa: bis hoſtili ſudavit ſanguine litus.
 Narratiſ cæſorum animæ pallentibus umbris,
 6 Camoſij Termique umbris, quo ſanguine ruſſum
 Litoreæ cumulus ſteterit non magnus arenæ.
 Tantum non ſubito rapuerunt vortice flammæ
 7 Borbonidem, dum, quâ noſtris acerrimus iſtat,
 Hiſque fugam ſimulant, ſparſo de pulvere torrens
 Igneus erupit campo, incautèque ſequentis
 Fulmineo ambuſtum fœdavit turbine corpus.
 8 Quid validas hinc arque illinc coëuntibus arces

Am

5 *Mardica, bis à Gallis cruentâ ſuorum clade
 capta, bis iiſdem erepta.*

6 *Camoſius anno 1583. ab Alençonio impoſitus
 Dunkerca Gubernator, ab Alexandro Farnefio ob-
 ſeſſus, ipſe militeſque gladiis tantummodò accin-
 ti ſine ſignis ac ſuppelleſtile urbe emiſſi ſunt.
 Terminuſ Gallicorum caſtrorum Præfeſtus ad Gra-
 vellingam à Comite Egmondano caſus anno
 1558.*

7 *Princeps Condæus ad Mardicam ambuſtus in-
 cenſo nitrato pulvere.*

8 *Linca propugnaculum ad Alpham & Colmam
 fluvijs ſitum.*

Annibus impositas memorem, pelagiq; sonantis
 Laxatos obices, portarum immania claustra,
 Immissumq; fretum terris, exhaustaq; quondam,
 Nunc iterum fluctu surgentia stagna marino.
 Quam mare, quã fluvii, quam tot castella, tot urbes
 Munierant, urbem vinci quis posse putaret?
 Si tibi ductorum primi, Leopoldæ, tuorum
 Curarum saltem potuissent demere partem,
 Munera sortiti pariter, bellique laborem.
 Nunc tuus 10 Æacides leto jacet. Hec mihi, quãtus
 Consilio, quantũque manu, sive ardua muris
 Oppida bellator quateret, seu tempora tecum
 Eligeret pugnae! Non te, fortissime ductor,
 Oblesam ante urbem Morinis occumbere campis
 Vidimus indecorem. Media inter fulmina belli,
 Et Martis tonitrus fatali vulnere terram
 Planxisti moriens. At non sine nomine letum
 Per Belgas fuit. Inferias magnũque tropæum
 Urbs tibi capta tulit. Castris exercita Virtus,
 Et Labor, & magnis instans Prudentia rebus,
 Assiduæ nuper comites tibi, vulnera dulci
 Lavere ambrosiã, & funus luxere cruentum.
 11 Te quoque quæ patriæ fata importuna, Briasi,
 Eripuere? tuis etiam pars altera belli
 Sustainenda humeris fuerat. Tu castra regebas
 Imperio: te plenum animi, te signa moventem
 Ardebat per aperta sequi discrimina miles,

Plenus
 9 Moura lacus ab astu maris natus, septem mil-
 liaria Belgica ambitu complexus, non ita pridem
 magno fuerat molimine exhaustus; ac frugum
 ferax.

10 Marchio Sfrondrati tormentorum Praefectus ad
 Gravelingam tormenti globo ictus occubuerat.

11 Marchio Molenghien, generalis castrorum Magi-
 ster, antequam castra ad Dunheccam ponerentur,
 obierat.

Plenus & ipse tui ; nunc cassum lumine mœstis
 Prosequitur lacrymis , votóque requirit inani.
 Quòd si mors tantis fuerat ductoribus attras
 Injectura manus , num parva incommoda nostris
 Intulerat rebus ? Quid adhuc cumulatis acerbo
 Mœrorem casu Superi, 12 armorúmque magistrum,
 Ægrum, languentem, mediis excedere castris
 Cogitis , & magnis invitum absistere cœptis ?
 Heu fragiles hominum vires ! ut tristitia lætis
 Transversa incurrunt ! vos illum reddite castris
 Incolumem medici, atque ad fortia mittite fortem.
 Austriades fert unus onus. Quæ pectora tantas,
 Et tot sustineant curas ? sint ferrea quamvis,
 Deficiant. Fessis demit juga bobus arator :
 Bellatoris equi vires animósque perennis
 Infringit labor , effususque in pulvere cursus.
 Cælicolæ magni , si vobis Belgica curæ est,
 Si tantum sese , pugnare coacta , tuctur ,
 Nec quidquam nisi pacem armis & fœdera poscit,
 Nec , contenta suo , spes ultrà tendit avaras ,
 Hoc saltem caput afflictis succurrere terris.
 Ne prohibete. Satis nostras bacchatus in urbes
 Sæviit armipotens, ferro violentus & igni.
 Addite bellanti vires. Spes omnis in uno :
 Unum dividitur per mille negotia pectus.
 Sæpè illum somni immemorem, expertémque quietis
 Lucifer invenit stantem , certósque viarum
 Describentem aditus : sæpè illum invenit eundem
 Hesperus. Instabant operi fortissima bello.
 Pectora : sudantes animis audentibus implet
 Laudator testísque operum: nec vulnera quisquam
 Ad sua, dum laudum fervent certamina , pallet.
 Quid ? quod muneribus blandisque hortatibus
 urget ,

12 Comes Fuenfaldæ hæc armorum supremus Guber-
 nator propter invaletudinem obsidione Dunkersæ
 nâ aberat.

Extremam hanc operam impendant patriæque, si-
bique.

Exitus accessit verbis. Ille impiger hostis,
Ille acer, flectique negans, terræque marique
Visus inaccessus pridem sibi, victus & expes
Victoris leges patitur, frendensque recedit.
It totis clamor castris, litusque, tubæque,
Cornuæque, & cantus, patriæ felicia palmæ
Argumenta sonant: fremitu, plausuque resultant
Litorei colles. Niveis Victoria pennis
Castra super volitat, congestoque aggere fidens
Excitat admoto vivaces fomite flammæ.

Æra tonant, lætisque implent mugitibus auras.
Ante alios glauco insignis Portunus amictu
Exultat, medio spectans è gurgite puppes,
Libera jam tutis subeuntes ostia velis.
Antennis malisque nitent fluitantia vento
Picta aplustra Cruces, Burgundæ insignia gentis.
Ipse triumphali perlabitur æquora curru
Neptunus pater, ipse manu molitur habenas
Instat equis, illi patulis mare naribus efflant,
Prætereuntque læves pedibus properantibus Euros.
Neptunum antevolat nativo murice rectus
Canentes Triton humeros, vicinaque circum
Litora dum lato conspirant cornua cantu,
Æmulus inflatâ respondet ab æquore conchâ,
Doridæque, & natas humentibus evocat antris.
Agglomerant sese lateri Xanthoque, Rhoëque,
Queis teretes geminâ pendent ex aute lapilli,
Et Panope, Panopésque soror, redimitaque conchis
Pectora tortilibus, queis debet nomina, Cochlis,
Et flavos nodata auro Galatæa capillos,
Cymodocæque, Hyalæque, & quæ mihi dicere
non est.

Multo omnes, Tyriis velatæ vestibibus omnes,
Omnes cyaneis evinctæ tempora vittis.

Téque

Téq; canunt, Leopoldé : tibi per cæcula plaudunt,
 Quódque priús tristes doluere inimica coactum
 Vela pati, lætis exercent lufibus æquor,
 Inque chori speciem nunc hos in fluctibus orbes,
 Nunc illos explent, aliósque aliósque retexunt.
 Pars tibi coraliis, pars lectis æquore conchis
 Serta parant : pars è gemmis tua nomina texunt.
 Omnibus est læto victor Leopoldus in ore.
 Quarum quæ medio fertur pulcerrima cœtu
 Flandrias 13. Actiophane, albenti in veste refulgens
 Deterfis lacrymis, versóque in gaudia luctu,
 Altior emergit, placidísque è fluctibus exstans
 Sic canit : attentas tenuerunt carmina Nymphas,
 Nec strati maris unda, nec obstrepit aura canenti.

Macte tuis, Leopoldé, animis, armísque secundis.
 Antè nec alterni nostris in fluctibus æstus,
 Nec pelago pisces, nec erunt in litore conchæ :
 Antè suos repetent fontes quæ flumina nostris
 Se miscent undis ; próque undis arva carinæ,
 Próque arvis undas curvum sulcabit aratrum,
 Quàm nobis desint laudum argumenta tuarum.
 Non ego læta tui repetam primordia Martis,
 Quæis Libertatem redeuntem, & grandia Pacis
 Anguria, & sese reddi sibi Belgica vidit.
 Omnia jam celebrata. Quis Armenteria forti
 Moenia capta manu, quis 14. inexcuperabile vallam
 Hannoniæ celsisse tuis non prædicat armis ?
 Magna, sed antiqua est gaudendi causa receptus
 15. Liza pater, liberque metu te vindice Scaldis.

16. Et

13. *Dunkerca*, s; vocam Flandricam Latine interpretæris, Litorale templum significat : unde nomen huic Nymphe è Græco. H.

14. *Landracum*.

15. *Cortracum*, aliaque urbes & arces Liza imposita.

16 Et Cameracenæ, quas Gallus cinxerat, arces,
 Marte tuo & magnæ servatæ munere Divæ,
 Præconem reperere. Data est quoq; vatibus ingens
 Materies, cum te victorem sensit apertis
 Gallia limitibus. 17 Transmissum in sæcula raræ
 Exemplum fidei legitur, semperque legetur
 Unum militibus vulnus fatale duobus,
 Unus funeribus, quæ nec post fata revelli
 Passa tua est pietas, tumulus titulusque duobus.
 Extollant alii dejectos sedibus hostes,
 Et captos 18 Scaldis fontes, tæq; 19 Axona victis
 Morrentem ripis, injectaque vincula 20 Mosæ,
 Tæque tui magnâ domitam Campania parte.
 Nos propiora vocant: nos unâ sospes in urbe
 Flandria, nos vinclis Neptunus liber ademptis.
 Hæc, hæc præteritas cumulat victoria lauros.
 Terra parum fuerat: terræ nunc adjicis æquor.
 Magna quidem terrâ fuerat vicisse voluptas,
 Sed non plena tamen. Quæ spes & vota gementis
 Expleret patriæ, palmâsque ornaret adeptas,
 Integra libertas decrat. Tot valla, tot urbes,
 Asserique amnes tantum sperare jubebant,
 Quâ post imbriferas Hyadas, noctesq; profundas
 Nunc fruimur, lucem. Roseis sic vecta quadrigis
 Purpureas cum manè fores Aurora recludit,
 Paulatim tenebris nox evanescere victis

Incipi-
 16 *Otho Zylius à Societate Iesu Cameracum obsidio-
 ne liberatum edito pœmate celebravit.*

17 *Sidronius Hosschius ex eadem Societate elegias
 edidit in mortem duorum commilitonum, quorum
 alter hostili telo, alter amore in commilitonis casu
 complexu ad Capellam occubuit.*

18 *Casteletum ad Scaldis caput situm:*

19 *Ad Axonam fanum S. Meneholdi, Rhetelia,
 Castrum in Porceano;*

20 *Mousonium ad Mosam.*

Incipit : albescit cælum : lætissima rerum
 Lux subit , & totum spondet prænantia solem.
 Nunc ô , nunc mecum longo vos solvite luctu
 Nereides : mecum plausas iterate per undas
 Carmina , victoris magnum attollentia nomen ;
 Carmina , quæ longè fluctus : & litora longè
 Ingeminent. Pleno fruimur post nubila sole.
 Mirabar , 21 cur in sicco , velut antè , sinistrae
 Non gemerent mœstum fulicæ , pluviasq; vocarêt,
 Nec ferrent queruli clamorem ad litora mergi.
 Candida lux aderat , quâ tandem Flandria durum
 Excuteret cervice jugum , gaudensque videret
 Æquora restitui nautis , cultoribus agros.
 Ipsi te portus , ipsa hæc , Leopoldæ , vocabant
 Litora. Dùmque tuis spes tantas provehis armis ,
 Cælum in parte fuit. Soles fulsere sereni :
 Fluctibus & ventis furor abfuit : æquore classis
 Tuta stetit : nihil hostiles armisq; virisque
 Effecere rates , commisso Marte repulsæ.
 Expugnata tuis urbs altera & altera signis.
 Omnia successere. Patet mare : carbasa nautæ
 Pandite : victricem malis inducite laurum.
 Redditus est vobis per apertum transitus æquor.
 Virtutis vestræ memores veterumque malorum ,
 Desuetas aptate rates , pelagóque volate
 Martia gens ; pelago ante alios pugnare periti.
 Ite viri , date vela , & libertatis ademptæ
 Ultiores adferite animos , terræque fugatos
 Debellate mari , legésque imponite victis.
 Terrarum imperium firmat mare. Victor in illo
 Cetera securus tenet , invictusque tenebit.
 At vos, nunc quoniam tutum est piscâtibus æquor,
 Tendite , ut antè , plagas pueri , demittite nassas,

Et

21 *Obsidiones expugnatarum prius urbium incredibilis laboris fecerat calum pluviis assiduus infestum.*

Et solito pelagi tractu pendentibus hamis
Fallite, & æquoreas ad litora vertite prædas,
Et quoties parvis tentabitis æquora lembis,
Dicite: (sic semper vobis sit piscis in undâ
Credulus) Austriades nobis hæc otia fecit.
Ast ego pro meritis quas gratesolvere tantis
Sufficiam, Leopoldè? Tibi, siquid tamen illud
Siquid habet pretii, nostra hæc ad litora ponam
Sollemnes aras, magni monumenta laboris.
Quales trans Indum Macedo dum fulminat armis,
Ipse sibi posuit victor, propriasque dicavit,
Nominis & famæ ventura in sæcula testes.
Adjiciam titulum, quem, seu navalibus altis
Herculeæ Calpes, seu litore solverit Indo,
Navita præteriens legat, externasque per oras
Deferat: HAS PULSIS LEOPOLDO FLANDRIA
GALLIS.

Dixerat: arrectæ simul assensere sorores,
Terque salutarunt submissâ fronte potentem
Victoris Genium: ter signa dedere triumphi,
Æquora plaudentes manibus, lætûmq; canentes:
Ter capiti infusos irroravere liquores.

Interea latè tantarum nuntia rerum
Fama volat, lætisque implet rumoribus urbes.
Applaudit longè Germania. Rhenus & Albis
Suspendo excipiunt Famæ præconia fluctu.
Effusus procul Hercyniis è saltibus Ister,
Præcipue, quâ Cæsaream prælabitur urbem,
Vorticibus volvit solito majoribus undas,
Lætitiâque tumet, magnoque assurgit alumno.
Hic Cæsar pacis studiis intentus, & alto
Consilio instaurans quidquid grassata tot annos
Imperio in magno tristis læbescit Enyo,
Exilit, ut tanti perlata est fama triumphi,
Et tamquam proprio, fratris lætatur honore.
Quippe volutabat secum, in quæ tempora virtus
Illius

Illius inciderit : Belgarum quanta per urbes
 Tempestas bellorum ferit : quos antè dolores ,
 Et rerum casus tulerint : quàm certa labanti
 Spes patriæ , & facies melior cum fratre rediret.

Ut verò rapidis Pyrenen tranſiit alis,
 Laurentésque ſuper velox D^{ea} conſtitit arces ,
 Regis opus , magnâ in tabulâ ſua regna Philippus
 Fortè recenſebat luſtrans , arcésque , locósque ,
 Litoráque , & tumidis inſeſſas hoſtibus urbes.
 Verſabat ſecum tacitus , quibus artibus illas
 Aſſereret vindex , longâque in pace foveret.
 Ergò ubi tam felix demulſit nuntius aures,
 Ad Superos gratus palmas utrâſque tetendit,
 Agnovitque Dei manus. Tum fronte ſerenâ
 Cognato Auſtriadæ partum gratatus honorem :
 Victor io , dixit : virtus tua ſpem quoque vicit
 Belgarúmque , meámque. Tibi ſe Flandricea debent
 Litora. Quòd pateant ſecuris libera nautis
 Æquora , quòd ſecurus aret ſua rura colonus,
 Quòd verſis ſecum luſtetur Gallia fatis , (ces
 Munus opúsque tuum eſt. Tu Gallum, invicte, cœr-
 Limitibus pulſum Morinis : tu Marte ſiniſtro
 Divulſos Belgas iterum conjungis Iberis.
 Hanc equidem dextera nobis à Numine mentem
 Injeſtam reor , ut poterem pro munere magno
 Jam propè depoſitis velles ſuccurrere rebus.
 Quàm tibi nos , & funeſtis exercita bellis
 Flandria materiam dedimus , virtutibus impleſ ,
 Præmia pro meritis Divi pulcerrima primùm
 Invicteque dabunt animi , queis Belgica ſtat res.
 Ipſe ego tum fidei tantæ non immemor umquam ,
 Et domus Auſtriadum meritos ſolvemus honores.
 Téque reponentem noſtros in priſtina Belgas
 Præſidium dicam rerum columénque mearum.
 Tu modò te nobis , ut ſervas cetera , ſerves.
 Quos ego te casus , quæ re diſcrimina paſſum

Acci

Accipio ! sæpè insonuit tibi tempora circum
 Ferrea tempestas telorum , & casside cristas
 Abstulit. Ah nequid virtus interrita peccet !
 Horret adhuc meminisse animus : tormenta vomē-
 bant

E muris ferrum , & flammās : tu pectore stabas
 Intrepido, pugnae intentus. Comitum unus & alter
 Ad latus hinc atque hinc tormento abreptus ahe-
 no est,

Quoque loco steteras , ipsi cecidere , suoque
 Pæne tuos laceri sparserunt sanguine vultus.
 Ne, frater, ne tecum urbes, patriamque receptam,
 Spēsque meas de te miserandā involve ruinā.

Quolibet hæc esset maior jactura triumpho,
 Talia Rex secum media inter gaudia volvit,
 Multum sollicitus , ne quæ solatia Belgis
 Continuat victor, bellandi gloria , & ingens
 Vincendi studium luctu corrumpat amaro.

Quis mihi nunc fando referat , qui plausus Iberis
 Et fremitus castris ierit , cum didita latè
 Fama refert Morini purgatam litoris oram?

Reddita libertas populis , exempta catenis
 Flandria , securum pelagus , Leopoldus , in ipsis
 Omnia sunt oculis. Passim rentoria circum
 Martius audiri clamor , lituisque tubarum
 Permissi sonitus , atque æra sonantia flammis.

Clauserat obsessos veloque & remige portus
 Regius Austriades 22 sanguis : Mortara rebellem
 Parte aliâ obsidione urbem valloque premebat.

Urbem , cui de se Massylus Barcino nomen
 Conditor imposuit, generis tibi proximus auctor,
 Annibal , & belli Libycas hortator ad aras.

Et nunc illa quidem triplici circumdata muro est.
 Immanes circum turres , opera alta , minæque
 Saxorum ingentes : cingunt latera ardua fossæ

Altæ,

22 *Ioannes Austriacus.*

Altæ, præcipites, aditum sperare vetantes.
 Olim pensilibus fuit & spectabilis hortis,
 Antiquam infano Babylonem imitata labore.
 Nunc operis tantum (quid non abolere vetustas
 Invidiosa vales?) fractæ monumenta columnæ.
 Quà Libycum tumido pulsât mare litora fluctu,
 Efficit interior portum sinus invius Euro
 Et Boreæ, fessis statio secura carinis
 Iamque recrescebant bis septima cornua Lunæ,
 Et tolerabat adhuc diurni tædia Martis,
 Fortunæque vices varias, morbosque, famémque.
 Nec minus obsessos urgens, patiēsq; laborum
 Obdurabat Iber, omniq; ex parte premebat
 Ultima passuros. Sed enim quod Flandria victrix.
 Quódque dabant urbes Leopoldi Marte receptæ
 Augurium castra accipiunt, similémque refectionis
 Præsumunt successum animis, ac talia mustant:
 Pænè simul visa est, obsessaque, captaque bello
 Urbs aliis, positúque loci defensa, manúque,
 Objectúque maris: spatium nos longius anno,
 Et pendentis adhuc belli fortuna fatiget?
 Talibus incensi potiundæ protinus urbis
 Vota foveant alacres: nec spem præfagia fallunt.
 Vincit Iber. Tantum bello valet æmula virtus.
 O, cui tot cumulat lauros Deus, Optime Regum,
 Excipe pacato redeuntes excipe vultu,
 Armæque damnantes populos, quibus utile fecit
 Sanguinis Austriaci virtus clementia vinci.
 Hoc facis: hæc partâ de te victoria major.
 Ut rex, sic pater es. Nec te moderatior alter
 Aut premit, aut regni faciles admittit habenas.
 Parcere subjectis, irâsq; remittere, moris,
 Magne Philippe, tui est. Facti dum pœnitet illos,
 Pœnarum sat habes. Ipsi sibi pœna fuerunt,
 Plurâque sunt passi, quàm quæ potuere timeri.
 Te quoque, quem nostris Mavors exercuit oris,
Nunc

Nunc Insubria miratur, mirantur & Alpes,
 Eridanúsque pater victricia signa gerentem,
 Gentis honor, Caracena, tuæ, cui fama perennis
 Contigit Aufonio depulsis limite Gallis,
 Te quoque credibile est Leopoldi Marte secundo
 Incaluisse animis non inferiora sequentem.

Alternos toties dominos sortita Casale,
 Fax belli, claustra Italiæ, celeberrima Martis
 Area, quæ toties spumantem sanguine vidit
 Eridanum, expugnata tibi (quæ gloria?) cessit.
 Cessit, &, ut Magno satis est vicisse Philippo,
 Reddita Minciadæ domino, nova bella diremit.

Talia dum passim Europæ diffusa per oras
 Fama canit, non te 23 tacitum indictumque re-
 linquit [nomen]

Magne Heros, magnum cui Schvvartzenbergia
 Gens tribuit, majus virtus tua. Námque canebat,
 Ut te tantorum comitem sociumque laborum
 Sumserit Austriades: ut promptis utilis illi
 Consiliis fueris, qualis, dum Marte bilustri
 Pergama victa cadunt, Pelidæ Nestor Achilli;
 Aut Anchisiadæ, dum raptum ex ignibus ignem,
 Et Trojana infert Latio sacra, fidus Achates.
 Hinc vigilis curis noctes, lustratæque valla,
 Præscriptosque refert aditus, hostemque repulsum.
 His addit telorum inter bellique fragores
 Impavidum, & pulcro sordentem pulvere vultum.
 Scilicet accendunt veterum decora alta 24 pa-
 rentum,

Cæsa

23 *Ioannes Adolphus, Comes Schvvartzenberga, Eques Aurei Velleris, Regi Catholico à Consiliis bellicis, Leopoldo Archiduci primarius cubi- culi Præfectus.*

24 *Quæ à Schvvartzenbergiis præclarè gesta sunt, paulò uberius exponuntur in Genethliaco, quod Heroicorum libro 2. legitur.*

Cæsaris auspici's acies in prælia ductæ,
 Defensûsque Amasis, ripæque assertus utrâque
 Rhenus, & Alsatiis detracta rebellibus arma:
 Quintini ad fanum pugnæ, proavique cruore
 Consignata fides, Prudenti nota Philippo.
 Præcipuè ante oculos Javarini claustra revulsa,
 Feta viris, Istri timor, & fiducia Thracum,
 Æternum virtutis avo debentia nomen.
 Heu! non ille, 25 suis effusum sedibus hostem
 Dum reprimat, partésque animum dum versat in
 omnes,

Telâque nulla cavet, Pappæ sub mœnibus altris.
 Debuit oppetere. O domitor fortissime gentis
 Odrysiæ, non te totum ferus abstulit hostis.
 Non tua, quo corpus tumulo, jacet obruta virtus,
 Funeris atque ævi victrix. Te Rhenus, & Ister,
 Te domus Austriadum celebrat: Te fama superstes
 Inferit Heroum ordinibus, cælôq; reponit: [phis,
 Quamquam Pannoniis mors hæc inimica trium-
 Nec matura fuit. Vidit miserabile funus
 Cæsar, & illacrymans: Quantum, Germania, perdis
 Præsidium! quanto solvunt hæc funera, dixit,
 Thraca metu! Mœstæ pheretro subiere phalanges,
 Et versis luxere hastis, gemitumque dedere.
 Heu! ne te, generis tanti dignissime sanguis,
 Sors eadem invidet nobis. Ne fortior æquo
 Esse velis, bellique omnes contemnere casus.
 Pignerat ante diem dubia inter prælia Mavors
 Fortia prima ferè sibi pectora. Solvite. Belgæ,
 Servati Belgæ pro sospite solvite vota,
 Qualia 26 pro salvo persolvit vota parente

(Tanti

25 Adolphus Schwartzenbergius, is qui Lavari-
 num Turcis eripuit, ad Pappam occubuit.

26 Pro Adamo Schwartzenbergio, Ioannis Adol-
 phi parente, agro votum fecit & solvit Fernan-
 dus II. Cas. Aug.

(Tanti erat hunc superare) ad magnæ altaria
Divæ

Fernandus Cæsar. Fieri sibi talia mandat
Multæ viri virtus, & tot spectata periclis.

At tu, cui Nereus, & Iberus turbidus auro,
Et Rhénus, clarúsque tuis natalibus Ister,
Et pater Eridanus pariter plaudentibus undis
Assurgunt, etiam plausu, Leopoldæ, tuorum
Perfructe, & patriæ tibi se debentis amore.
Non tantum cessere tuo fortissima Marti
Mœnia: vicisti & pelago, pars unde pericli
Major erat. Suprema tuis spes, Gallia, rebus,
Missa mari classis, quamquam validissima, quam-
quam

Tormentis numeróq; virum metuenda, repulsa est.
Victori pars præda fuit: pars fluctibus haulta est.
Paucae nil ultra audentes, victæque pavore
Alta petunt vento, conversæque vela reflectunt,
Qua fuga cumq; patet, pelagóq; feruntur aperto.
Te, quam longa fuit, 27 Ledæ, exercuit æstas
Classe coronantem portus & litoris oras.

At non discordes venti, rapidæque procellæ
Quassavere rates: favit tibi candidus æther,
Et placidum Nereus stravit mare. Tu vigil hostem
Nequidquam sperantem aditus, classiq; minantem
Accessu prohibes: tu victor in æquore perstas,
Dum terrâ pugnant alii. Date ferta carinis
Victores nautæ, bellique insigne superbum
Ductoris capiti navalem ferte coronam.

Hoc, reor, hoc Flandri Proceres portendere visi,
Cum, Leopoldæ, tuos 28 navalis imagine pugnae

B

27 Marchio de Ledæ rei maritimæ Praefectus.

28 Flandria Ordines, captâ Gravelingâ, navibus
illis, quibus tempore obsidionis mare clausserant,
navalis pugnae specimen Leopoldo ex litore spe-
ctanti præbuerunt.

Detinere oculos, & signa dedere futuri.
Urbs est Albionem contra, Tamesinâque longè
Ostia prærupto circum candentia saxo,
Dives opum quondam, & lato celeberrima portu;
Nunc belli tantum sedes, pars ultima Flandri
Litoris: indigenæ Gravelingam nomine dicunt.
Austriades illâ victum dejecerat hostem,
Tantum animis ausus, quantum turbata timebat
Gallia, dum vires discors in viscera vertit.
Et jam stabat adhuc vicino in gurgite classis,
Hostilis mora subsidii, si fortè per undas
Vi quæsisset iter, dum terrâ Mars quoque noster
Excubat, & validis muros circumsonat armis.
Utque ea jam victâ communia proderet uibe
Gaudia, & augurium successus deinde secuti,
Navalis belli speciem, simulatâque veris
Prælia concurrens mediis effinxit in undis.
Ergò hinc atq; illinc numeróque & viribus æquis
Consistunt pelago puppes. Utrîmque juvenus
Intenta expectat signum: par omnibus ardor
Irruere, & tamquam vero concurrere bello.
Inde ubi consonuere tubæ, mora nulla, carinæ
Æquora corripunt celeres: ferit æthera clamor
Nauticus: impulsis spumant freta ferverida rostris.
Ut propius ventum est, tormenta obversa procellâ
Fulmineam effudere: tonat cælum omne tumultu:
Æthera prætexit densâ caligine nubes,
Turbinibus fumans piceis atróque vapore.
Utque solent, cum vera rates certamina miscant,
Illidi proræ proris, uncisque teneri,
Implectique sibi, morsúque hærerè tenaci.
Hostilem in puppim pars saltu corpora librat,
Invaditq; foros: pars transtris submovet hostem,
Inque aditu obsistit. Geminant discrimina vires.
Nulla fuga est: repetunt pulsi pugnamque, lo-
cúmque,

Exacuit

Exacuitque animos violentior ultima virtus.
Nec victor cessat prius oppugnare carinam,
Quam veluti captæ muros descendat in urbis,
Signaque in hostili figat victricia vallo.
Hi captas naves ; illi , nisi protinus adsint,
Jungendas captis hosti extorquere laborant.
Inflexunt alii cursum , spatiumque remensi
Acrius incumbunt , tormentaque rursus in ictum
Disposita exonerant , renovatæque prælia miscent.
Vi totâ obnixæ pugnant , alternæque partes
Damna ferunt faciuntque. Diu victoria nutans
Fluctuat , ancipiti quò vergat nescia casu.
Haud aliter belli classes simulacra ciebant.
Prælia vera putes , nisi quòd tormenta revulsas
Non frangant laterum tabulas , neque lubrica
fœdet

Transstra cruor. Nusquam laceris carchesia malis
Scissaque vela natant , alto ludibria ponto.
Nullæ vulneribus victæ pelagóque carinæ
Submittunt latus , & ruptâ compage dehiscunt.
Nusquam fulmineo incensas (miserabile visu)
Pulvere dissultare , rapique per aëra puppès,
Nusquam semineces videas in gurgite nantes.
Sic, ubi pugnatum est , tibi stanti in litore vela
Submittunt , Leopoldè : tibi simul intonat ingens
Æris displosi fragor , & diverberat autas,
Et quæ jam belli fuerant , sunt signa triumphi.
Illo dum per te fruimur , quæ publica vota,
Quem procerum de te sensum , quæ gaudia vulgi
Esse putas ? felicem annum , felicia dicunt
Tempora , quæ primùm patriis tua nomina fastis
Adventumque tuum , pugnatæque bella sacrarunt ;
Se quoque felices. Propè conclamata redire
Tecum visa salus : tecum pax optima rerum,
Et nimium longo Libertas obruta bello
Omina lata sui populo portendit ovanti.

Nequidquam Gallo sperata est Belgica tanto
 Sanguine : nequidquam captivo vincula Lizæ,
 Et nostro injecta Oceano. Superatus, inultus
 Litoraque, fluviisque, & quas infederat urbes
 Frustrà respiciens ingentibus excidit ausis.
 Sic olim dirum Latio & lacrymabile nomen
 Annibal, ignarus fati sortisque futuræ,
 Italiam sibi post Alpes promisit apertas.
 Ibat, ut ex ipsis præceps ruit Alpibus annis
 Hibernis auctus nivibus, silvasque, gregesque,
 Et rapido abruptas contorquens vortice cautes.
 Quacumque infestas acies trahit, intremere omnis
 Ausonia : excindi ferro delubra, domusque :
 Immeritæ flagrare urbes, funusque parari
 Imperio : audiri Medis Indisque ruinæ
 Hesperiaæ fragor. Et potuit, si fata tulissent,
 Roma capi, potuere capi Capitolia & aris
 Obrutus extingui Vestæ focus. Irrita vota
 In ventos abiere. Nihil tot cladibus actum est,
 Seu cum caesorum Padus & Ticinus acervis
 Congestisque obstruxisti armis, Latiæque cruenti
 Strage laborarunt tardos evolvere fluctus :
 Seu cum purpureis Thrasimeneus inhorruit undis.
 Frustrà Romuleo sudarunt sanguine Cannæ.
 Direptas frustrà gazas, & equestribus aurum
 Detractum digitis, modisque capacibus altè
 Admensum Tyrias dux misit Pœnus ad arces.
 Invidit rebus nimium fortuna secundis :
 Versa retro est. Bellorum eadem fortuna tuo-
 rum est

Gallia. Scipiades patriæ tot vulnera passæ
 Alter adest, par virtute & felicibus ausis,
 Exuviis qui te nostris spoliisque tumentem
 Urbes ante tuas victricibus exuit armis.
 Salve Herosingens meritis, quem bella gerentem
 Divorum Favor antevenit, comitatur euntem

Spes

Spes bona , perpetuis decorat Victoria palmis
Ponè sequens. Salve spes ô fidissima pacis ,
Belgarum communis amor , tutela labantis
Et columen patriæ. Felix , longúmque superstes
Nos rege. Nec vigiles curæ , bellique labores
Infringant natas ad publica commoda vires.
Ipse Deus , qui res belli pacisque supremo
Temperat imperio , tua provehat arma , tuósque
De nostris , lætos quos per te ducimus , annis
Augeat , atque inter plaudentûm vota senescas.

TUO PIGNORE SECURA ESTO
BRUGA.

CHRISTI CRUOR
ORBIS PRETIUM,

URBIS TUÆ TUTELA EST.

TU ILLUM SERVAS, ILLE TE.
HUNC HABES BELLII SACRI FRU-
CTUM,

QUO ET VIDERI SOLYMA POSSIS.
NON SEPULCRI TANTUM FORMAM,
CUI DEUS ILLATUS FUIT.

SANGUINEM ETIAM
PRIUSQUAM SEPULCRO INFERRE-
TUR

ABSTERSUM POTES OSTENDERE,
E CÆLO BASILIUS,

IN TERRIS CAROLUS
CUSTODIENDUM ILLUM SUSCEPIT,
UTERQ; TANTI PIGNORIS CULTUM,
ET CUM EO

FELICITATEM AUCTURUS TUAM.

C A R O L O
V A N D E N   B O S C H ,
B R U G E N S I   E P I S C O P O
I N A U G U R A T O .

E S T aliquid , si fama loco est , factisque superstes [ipsi ,
Durat honor , spectare locum. Quæ cernimus
Acrius irritant animos : seriésque , modúsque ,
Exitus & rerum , felix , funestus , in ipsis
Omnia sunt oculis , variántque in pectore motus ,
O Solyma ! ô Divis olim gratissima sedes ,
Sacrorum legúmque parens , urbs æmula cælo ,
Mortalíque habitata Deo ; nunc illius umbra ,
Et tantum cinis , & nomen , quis me tibi terris
Ereptum patriis sistat , vestigia saltem ,
Versaque lustrantem rerum monumenta tuarum !
Nec tamen inquitam veteris loca conscia ritus ,
Fœda situ , deserta , Titi graviúmque Quiritium
Reliquias. Non me densis lustra horrida dumis ,
Aut segetes , ubi templa opibus fulgentia & auro ,
Atriæque , & solido steterunt ex ære columnæ ,
Mirantem teneant : quamquam hîc tot millia
quondam

Cæsa boum fufis sparsere cruoribus aras ,
Et multâ nebulâ , & cæcâ caligine fumi
Involvêre diem : quamquam hîc , manifesta favoris
Signa sui , illustrem radiis ardentibus ignem
Prorupit cælo Deus , & , quæ maxima reges
Contulerant , missæ rapuerunt munera flammæ.
Hæc aliis : nobis placeant ante omnia montes ,
Sacra ti montes , animas ubi victima nostras
Lustravit moriens , & venis omnibus imbrem

Sanguineum, & totum pariter diffudit amorem,
Ipsa Deus, nostros artus indutus & ora.
Hic ego sim, videámq;, ubi vitam impenderit orbi
Saucius, & patriæ medium se objecerit iræ
Terram inter cælúmque suum sublimis: ubi ara
Infelix lignum steterit: quæ gleba cruorem
Divinum biberit, sceleris placamina nostri.
Hic ego suppliciter tristis, cultúque reorum
Incedam lacrymans. Nunc terræ dulcia figam
Oscula, nunc sacro conspergam pulvere crines.
Hic, quæ pèdentem, mediáq; in morte trementem
Saxa Deum miserata, horrendo rupta fragore
Dissiliere, meas referent pulsata querelas,
Plangorésque meos. Tum me si spiritus, & vox
Deficiat suprema, animam hanc effundere tantum
Hic mihi contingat, tenuémque viator arenam,
Divino quondam tepesactam sanguine arenam
Frigenti injiciat, quàm molliter ossa quiescant!
Non ego Mausoli sumtus, non funeris aras
Maluerim, molémque tui, Cleopatra, sepulcri.
Ah! cur hanc sortem nobis & tuta viarum,
Carole, regnantúm virtus & Martius ardor
Invidet, & nondum his fulgent in montibus arma,
Terribilésque Scythis, Flandrorum signa, Leones?
Infelix Europa, tuis quid viribus usa
Te laceras, & quo vinci Sidona volentem,
Quo Rhodén, & Cypron, Nilúmque, & litus Ioppes
Debueras, illo invadis tua viscera ferro?
O furor! ô magnis semper contraria cœptis
Armorum rabies, & nost' à Thracia tantum
Seditione potens! Nam cur non classibus æquor
Sternimus, & nostris terremus Achaica velis
Litora? cur non te, Solyme, calcatáque quondam
Terra Deo, nunc Edono regnata tyranno,
Servitio eripimus? Quid adhuc prædonibus illis,
Quos pateris, tantum de te licet? Improba crescit
Sue

Successu feritas, animósque à crimine sumit,
 Fanda infanda audés. Ne gens tibi barbara, & istis
 Fide animis: tibi nostra facit discordia vires,
 Bellorúmque pias odium intractabile causas
 Et spes tam lætas intercipit. O ubi regum
 Priscorúmque ducum virtus, socialiáque arma,
 Conjurata tuos, Solyme, perrumpere muros!
 O qui sopitos ignes, animósque jacentes
 Suscitet, & veterum succendat imagine rerum!
 Vivit adhuc, sacríque manet claríssima belli
 Gloria, cùm Divis usus ventísque secundis
 Mars noster trans Ionium, trans ostia Nili
 Vela dedit victor. Vos aræ, augustáque testor
 Pignora, divino fusi de corpore rores
 Sanguinei, spolia ampla, Europæ robore toto
 Trás mare digna peti, templis decus addita nostris.
 O cruor, æterni monumentum & pignus amoris,
 Spes hominum, vitæ præsens melioris origo!
 Tu facis, infando quamquam jactura dolori est,
 Amissam ut Syriam, desideríumque locorum,
 Et veteres clades causis solemur honestis.
 Te propter Solyme (nam quid pretiosius illa,
 Cur repetatur, habet?) duris oppressa catenis
 Jam minùs in voto est, tristémq; ante omnia collé,
 Collem infelicem divinâ cæde madentem
 Surgere, & in mediâ spectari credimus urbe.
 Te propter Bruge Solyma est, quæ signa triumphi
 Servat adhuc, quo vitæ auctor succumbere nostro
 Dignatus leto, Letum atque Acheronta subegit,
 Æternum statuens Solymæâ in rupe tropæum.
 At tibi quas illo, 1 Alfati, pro munere Bruga

B 5

- 1 Theodoricus Alfatus, Flandria Comes, in Syriâ à
 Balduino Hierosolymorum Rege sacro suo inter va-
 ria regiáq; munera accepit Christi Domini Cruorem,
 ab ejus corpore, priusquam sepeliretur, abstersum,
 & in pellucidâ crystallo servatum: eum deinde Bru-
 gensibus donavit.

Perfolvat grates? Lectos heroas Achivi,
 Æson démque suum celebrent, Tritonide primùm
 Æquora tentantem pinu, taurósque domantem,
 Arripes tauros, insopitúmque draconem,
 Militiámque novam, juvenes è dentibus ortos.
 Quod tantæ pretium laudis fuit? aurea pellis,
 Cantibus atque herbis (si quod celeberrima Gra-
 iúm

Fabula pondus habet) non vi, non milite rapta.
 Causa tua est melior, quæ te majora moventem
 Impulit armatis longinquum classibus æquor
 Metiri 2 toties. Nec pars est ulla laboris
 Ficta tui. Tua te pietas, tua maxima virtus
 Ad Solymen, & sideribus distantia totis
 Litora, Flandrorum vires & castra vehentem,
 Dis belli molem causámque tuentibus, egit.
 Nec te ullæ leti facies, non terruit hostis
 Sævior Ææum monstros servantibus aurum.
 Felix, cui quantò lanâ pretiosior aureâ
 Divinus sanguis, tantò præstantius illinc
 Quæsitum est spoliū, merces & causa laboris.
 Ille triumphalis pompæ decus: ille tuarum,
 Omnia contuleris, pars est pulcherrima laudum.
 Te meritò ante alios magnis heroibus addit
 Flandria, quos olim auspiciis felicibus actos,
 Ardentésque animis, causâque, armisque valentes
 Sidonio immisit pelago, Syriæque vocanti.
 Ipse tibi (tantum cœptis non lævus Apollo
 Grandibus adspiret) Pario de marmore signum
 Constituam, memorésque notas sub imagine
 sculpam.

Cùm domitus bello Nilus, tractúsque legetur
 Sub jugâ Jordanes, Flandrisque assertus Orontes,
 Quæque tibi palmas & se submitit Idame,

Et

2 Quater cum copiis in Syriam profectus est Theodoricus.

Et Tyros, & Tripolis, quassatâq; Marte Damascus,
 A te gestarum series longissima rerum,
 Hoc ego tot titulis fulvo spectabile in auro
 Adjiciam : ALSATIUS SACRUM TIBI , BRUGA ,
 CRUOREM.

Et dubites, quando cælum te , Carole, quando
 Bruga vocat , frontem vittis , onerique tiaræ ,
 Atque adeò magnis animum submittere curis ?
 Nam neque quidquid opum fert India , nam ne-
 que rubri

Litoris exuvias , nec quod felicibus aurum
 Eruit è terris Perûe , tua cura tueri est.
 Grandius his pretiû tibi creditur. Heu quibus illud
 Eductum venis totum divisit in orbem
 Dantis amor ! quàm multiplici de vulnere fluxit !
 Hic cruor, hic ipse est, trunco quem fudit ab alto
 Magna Dei soboles , duræ data victima morti :
 Quo scelus antiquum , ac vitæ contagia nostræ
 Abluit , & justas exstinxit Numinis iras.
 Illum adeò sancti heroës , dum flebile corpus
 Crudeli exemptum ferro , lignoque reffixum
 Excipiunt flentes , & latos vulnenum hiarus,
 Et jam concretas letali frigore guttas
 Albenti abstergunt strophio , legisse feruntur ,
 Et lectum seris servasse nepotibus , olim
 Donandum templis , arisq; , & ture colendum.
 Salve ingens orbis pretium , pacisq; perennis
 Mortalésq; Deûmq; inter venerabile pignus,
 Sancte cruor , quem gens odiis impulsâ nefandis
 Expressit morte in mediâ. Tu corporis olim
 Sentibus & clavis laceri , sectique flagellis
 Implesti venas. Te visceribus proruptum
 Haussit amor. Tu nutribas præcordia circum
 Fervidus ipsum illum , qui te prodegit , amorem.
 Nate Deo , vindex generis fortissime nostri,
 Tene isto viles animas , patriique , suisque

Dathna

Damnatas sceleris, nocti devota profundæ
 Opprobria, æternis Erebi cohibenda catenis
 Dignatum pretio! Nos? in te quidlibet ausi
 Nos tanti fuimus? non te ignorantia veri,
 Non aliquid nostri, sed vis huc egit amoris.
 Obruimur meritis. Quæ dono reddita tanto
 Gratia, qui cultus fuerit satis? Ite frequentes,
 Ite boni, date tura, Deumque agnoscite in illo.
 Sacra vocant, & festa dies, quâ Carolus aureo
 Pontificum effulgens lituo, clarusque tiarâ
 Templâ subit. Quos ille ignes, quos concipit æstus:
 Pignoris aspectu tanti! Dum bellua pugnat,
 Dum turres fetas armis fert ardua dorso,
 Si tantum quos arbor habet Thisbeia succos
 Viderit, ignescunt animi, subit ira paventem
 Proculcare aciem, & totis dare funera castris.
 Quid non divini species objecta cruoris
 Efficiet? sibi constat adhuc, similisque recenti
 Est color, & longo servat se vividus ævo.
 Quin etiam visus quondam, posuisse rigorem,
 Et liquidus fluere, & trepidis effervere guttis,
 Qualis ubi venis primum stillantibus ibat.
 Concretum solvebat amor. Quod fecerat olim,
 Hunc iterum atq; iterum nobis dare velle putares.
 Hoc tibi dum cæli magnum & memorabile donum
 Ante oculos interque manus veretur, ab illo

Ingen

- 3 *Admirabile illud fuit quod ab anno 1148. usque in annum 1309. vitro crystallino inclusus sanctus Cruor, totâ hebdomade quasi concretus densatusque persisteret: at qualibet hebdomatis sextâ die à primo diluendo in horam tertiam pomeridianam, qua Christi supplicii finem attulit, guttatim stillaret, & liquidissimo fluxu ab imo ad summum ferveret atque ebulliret; & tum in duritiem rursum coalesceret, ac stiparetur. Ita Clemens V. in diplomate Pontificio.*

Ingentes tibi sponde animos , certúmque tuorum,
Carole , præsidium. Non lapsa ancilia cælo ,
Non Vestæ focus , æternæ spes altera Romæ ,
Imperii tam certa fuit tutela Latini.

Ipse etiam tibi de superâ Pater 4 annuit arce ,
Cui templum Bruge posuit , pignúsque verendum
Credidit , & pariter spes fortunásque suorum.
Illum olim frustra profugum, frustraqué latentem
Silvarum abstraxit latebris , solióque locavit
Græcia , Cappadocúmque sacris præfecit & aris.
Illum fulminibus linguæ & cælestibus armis
Terribilem sensere Erebi furialia monstra,
Eunomiúsque , Valénsque , Arrî infelicis alumni,
Unigenámque Deum contra nova bella moventes.
Te quoque sic præsens stimulet Deus. Illius aris
Depositum servas, quod te quoque servet, onúsque
Sublevet impositum , & vires infringat Averni.

FAVE

4 S. Basilius , cui Theodoricus templum posuit , ut
in eo sacer Cruor religiosè asservaretur.

FAVE

FAVE BRUGARUM PRÆSIDIUM,
ET, QUO NULLUM EST
COGNOMENTUM DULCIUS,
PACIS CONCILIATOR,
S. DONATIANE,
INAUGURATO ANTE ARAS TUAS
CAROLO;
PACATA PER TE SINT OMNIA.
ARDEBAT OLIM
BELLO GALLICO FLANDRIA,
INTESTINIS ODIIS BRUGA:
EXSTINXISTI FUNESTA INCENDIA,
DUM NUNC PACEM OMNES POSCUNT
REGES DIFFERUNT,
SERVET ILLE TE AUSPICE
INTER ARMA PACIS MORES,
SIC OPTIMUS VINDEX DILATÆ.

SENATUI, POPULOQUE
B R U G E N S I
 SUB EPISCOPO SUO
PACEM
ET CONCORDIAM.

Non ego, dum sævus nec adhuc placabilis iras
 Mars fovet, & laceræ moerent cum civibus
 urbes,

Non ego, Bruga, tibi longi solatia belli
 Vana fero. Si pax nondum speratâque regum
 Fœdera te fessam relevant, nondumque cruentum
 Hostibus extorsit ferrum Leopoldus: at ille,
 Infula cui sacris præcingit tempora vittis,
 Par aliquid, dignumque suo tibi præstat amore.
 Ille animo ingenti populum complexus & urbem,
 Arma inter (quamquam illa procùl nunc Axona
 nostris

Inseffus signis, limosâque abditus ulvâ
 Visa pavet) pacis mores legesque tenebit,
 Dilatæ vindex. Longè tibi squalida crinem
 Anguibus, & scissâ incedens Discordia pallâ:
 Longè Odia, & fucò hostilè Fraus oblita vultum,
 Et scelerum prima inventrix & causa Cupido.
 Dira Erebi portenta! domos, commercia, leges,
 Omnia præcipiti miscere assueta tumultu.
 Excipe quem precibus Divos lacrymâsq; rogabas,
 Excipe, Bruga, virum. Facies mitissima rerum
 Illius aspiciis venier. Præcedet cuntem,
 Qua se cumque feret, placido Concordia vultu,
 Et secûra Quies, & non turbanda Voluptas.
 Inque vicem jungent dextras ignara nocendi
 Simpliçitas, & cana Fides, terrâque videri

Gavisa

Gavisa Erigone. Quin & tibi candida Nais,
 Dictæo regem puerum quæ pavit in antro,
 Pacis amans, Paci semper gratissima Nais,
 Munera, quæ pleno servat bona Copia cornu,
 Lætitiâque feret. Nondum tua gaudia, nondum
 Quæ tibi pacato venient uberrima cælo,
 Bruga capis. Viden' ut, sacras dum altaria circum
 Carolus induitur vittas, lux aurea cælo
 Emicuit? 1 Pater ecce, Pater qui præsidet ædi,
 Æternûmque suo fecit de nomine nomen,
 Ritibus aspirat primis, pacemque per aras
 Poscenti populo dulcem respondet amorem.
 Agnosco, accipioque, Pater; túque ô bona mecum
 Augurium agnosce, & læto clamore saluta.
 Non aliis tam præsentem cognoscere Divum
 Concessum terris. Illi tu maxima cura,
 Quando illi templis nusquam majoribus aræ
 Ture calent. Rhemi veteres, quos legibus olim
 Sacrorum erudiit, superâsque evexit ad arces,
 Inferius te nomen habent. Hic illius ossa,
 Hic cineres: hic spirat adhuc & vivit in illis
 Non moriturus amor. Dum, quas tutabitur, aris
 Dignus honos, longâ tutam te pace fovebit,
 Præsidioque teget. Sæpè ille furentibus undis
 Surdus & scopulis subito mitescere vulgus
 Jussit, & irarum motos subsidere fluctus.
 2 Ille etiam inter se ruptis dum legibus urbes
 Arma ferunt (testor medio flagrante tumultu
 Illius attactu cinerum sanata repente
 Corpora) pace datâ sceleratos condidit enses.

3 Ille

- 1 S. Donatianus, Rhemorum Episcopus, urbis Brugensis & primarii templi Patronus.
- 2 Flandriâ in factiones distractâ tumultus Brugis sedatur S. Donatiani reliquiis publicè expositis, ad earumque contactum puer claudus & paralytica mulier sanantur.

3 Ille etiam regum pugnâs & bella diremit,
 Et generos soceris concordî fœdere junxit.
 Flandria, Silvani quondam Dryadumque sororum,
 Dum nemora & saltus stabant, gratissima sedes,
 Da veniam, si te veterum meminisse malorum,
 Jamque tot obductum sæclis rescindere luctum
 Cogimus. Est quædam vulnus tractare voluptas
 Dum coit, telumque alto quod pectore sedit.
 Scis Mater, scis ipsa (exorsa hæc 4 namque tuorū
 Prima recognoscis decorum) quo Ferreus olim
 Te tuus implicuit bello, dum regia lævis
 Quæritur omnibus virgo, thalamoque jugatur.
 Multi illam regno è patrio totaque petebant
 Europâ: nondum plenos adoleverat annos,
 Consortis crudam thalamo rex ipse Britannus
 Reginam adjungi miro properabat amore.
 Dum spes quisque suas, & quos fovet, adjuvat
 Ingenti ante alios curarum fluctuat æstu (ignes,
 Ferreus, & thalami metuens certamine vinci,
 Non regem tentat socerum, mollitque precando,
 Sed facit. Ergo animi victus, calidusque juvenâ,
 Omina nil placidum thalamis spondentia ridet,
 Nupturamque rogat: nec se negat ipsa roganti.
 Quid faciant? clam pacta fides & mutua jungit
 Cura duos. Dum nulla viam custodia claudit,
 Diffugiunt furtim celeres, & tuta capeſſunt.
 Nil facti novitas, ruiturâque fama per urbes,

Nil

3 *Baldvinus Ferreus Iuditham Caroli Calvi Gallia Regis filiam lubentem quidem volentemque, sed invito patre è Gallia domum duxerat. Id bello causam dedit.*

4 *Reconciliatus socer Balduinum creavit primum Flandria Comitem, donavitque dotis nomine totâ illâ regione, qua Scaldi, Somonâ, Oceanoque clauditur. In reconciliati amoris pignus addidit reliquias S. Denatiani.*

Nil patrius terret furor, & metuenda potentum
 Quantumvis sumnota manus. Temeraria sapè
 Res amor est, damnisque suis, quæ sentit, inhæret,
 Ignoscitque sibi. Quantis dotabere rapta
 Funeribus! qui te casus, quæ bella sequentur!
 Non Pax, non roseas præfert tibi Gratia tædas.
 Pronuba te Bellona manet: mæstoque Hyme-
 næus

Lumina dejectus vultu, quæ nuntiat, horret
 Arma; facèsque suas, dum magni incendia belli
 Præfagit metuens, à tanto vindicat igni.
 Notus amor Paridis, nota est injuria: notus
 Atridæ dolor, atque ardens face Troia jugali.
 Hei mihi quas campis acies, quos Flandria luctus
 Aspicias miseranda! quibus terroribus urbes
 Implebis patrias! Etiam tibi partus Achilles,
 Qui nuptam repetat. Furor undique, & undique
 strages, (centum.

Armorumque horror, gemitusque in strage ja-
 me miserum! prohibete iras, prohibete furorem
 Cælicolæ. Xanthum hîc aliû Simoëntaque cerno
 Sanguine spumantes nostro. Raptata sub undis
 Corpora tardati nequeunt evolvere fluctus.
 Bis magno quamquam focerû certamine victum
 Fregerit, armatâ referens sua nomina dextrâ
 Ferreus, atque acri sponsæ inflammatus amore.
 Iamque adeò irarum causæ, bellique furores
 Omnia miscuerant, cum tanto in turbine rerum
 Sollicitus Pater æthereâ respexit ab arce
 Collisos bello populos. Olli æthere summo
 Astabant Divæ centum, pacalibus omnes
 Velatæ ramis, omnes æterna paratæ
 Fœdera conciliare, animosque inhibere furentum.
 Quarum quæ Divum cineres veneradâque gaudet
 Pignora dignari templis, certissima tanti
 Dax operis legitur. Quâ vultu oculisque serenis
 Jam

Tam dudum aspectat Pater, ac dein talibus infit:
 Vade age, & hæc celères Calvo fer dicta per
 Absistat bello, néve intraçtabilis iræ [auras.
 5 Romano Patri, cujus se Ferreus ultrò
 Credidit arbitriis supplex, parere recuset.
 Non generum regno indecorè, prolémque videbit
 Indignam thalamis. 6 Illâ de stirpe nepotes
 Illustres surgent animæ, quas Marte togâque
 Præcipuas, famâ virtus æquabit Olympo.
 Certè hinc invictos bello tabularia Divûm
 Hinc fore ductores memorât, qui Bosporon armis
 Invadant patriis, validâque Propontidos æquor
 Classe tegant. Illis sceptro solioque potitis
 Submittent domitos Byzantia litora fluctus.
 Illos Antiochis, illos regnata Seleucis
 Oppida, & Odrysiis Solyme resoluta catenis
 Quadrijugo inveçtos curru, lauróque revinctos
 Excipient. Sæpè & spoliis Orientis onustos
 Laudabit reduces, partóque assurget honori
 Gallia. 7 Nec reges pueros paritérque potentis
 Tutelam regni tantis virtutibus olim
 Subnixam non esse volet. Quid fœdera durus
 Abnuat, & de se stirpis surgentis honores
 Felici invideat thalamo? Satis arma supérque
 Præreptas tædas temeratâque jura piarunt.

Hæc

5 Nicolai I. Pontificis Romani auctoritatem ad
 placandum sœcerum regem imploraturus Baldui-
 nus, Romam unâ cum uxore profectus est.

6 Celeberrimus cniûmque nobilissimus Flandriæ
 Comitatus, è quo Comites bellis sacris clari, ad
 Byzantinum Imperium & Hierosclymitanum Re-
 gnun eveçti.

7 Balduinus V. Flandriæ Comes, ex Henrici Regis
 Gallie testamento, Philippo I. & Hugone adhuc
 ætate minoribus, Regni Gallici tutelam admini-
 stravit.

Hac traxisse tenus vario discrimine pœnas
 Fas fuerit, patriûmque armis expleſſe dolorem;
 Nunc placidum in Flandros animum mentêmque
 benignam

Mitior accipiat, generóque in pignus amoris
 Corporis exuvias noſtri transmittat habendas.
 At tu pignoribus noſtris pulcerrima famam
 Bruga dabis, 8 Bonus hîc ævo veniente Philippus
 Purpureos inter proceres confidet & ipſe
 Purpureus; cinerésque meos teſtatur & aras,
 Biſtonidûm flagrans odiis concepta præbit
 Fœdera. Tum primûm lectis Heroibus oſtrum,
 Velleráque injiciet fulvo radiantia villo,
 Vellera, quæ magno accipiant pro munere reges.
 Quondam etiam hîc noſtris aſtabit 9 Carolus aris
 Pontificum vittâ inſignis, cuſtósque tuarum,
 Flandria, perpetuus legum. Quibus ille jacentes
 Eriget auſpiciis animos! ſolatia mœſtis
 Quanta feret! Bellû populos, lacrymabile bellum,
 Funeráque, & ſtrages, & flenda auctoribus ipſis
 Excidia involvent (ſic namque æquiſſimus ultor
 Reſcindet ſcclerum peſtes Deus) ille tumultu
 Armorum in medio leges firmabit amoris,
 Mutuáque æterno conſtringens pectora nexu,
 Squalorem & mœſtæ lacrymas ſolabitur urbis.
 Catole, te poſcunt hæc tempota: te mea poſcit
 Bruga ſibi: ſua vota tuo meritur honore.
 Sis felix, & templa ſubi pede noſtra ſecundo.
 Et populi quando unanimis lenire voluntas
 Tædia, fortunásque poteſt, & crimina belli,
 Spes de te tantas paribus virtutibus exple.
 Dixerat: illa ſinus auro collecta fluentes

Pro

8 *Philippus Bonus Brugis primûm Equites aurei
 Velleris creavit.*

9 *Carolus vanden Boſch, Epiſcopus Brugenſis,
 idémque perpetuus Flandria Cancellarius.*

Protinus imperio paret. Gratatur eunti
 Astiorum chorus, & liquidâ quacûque per æthram
 Tendit iter, divinus odor latè imbuit auras.
 Et jam jussa facit. Belli rex ponit amorem :
 Irâque, quam clades, quam regni flectere luctus
 Non poterant, Divæ monitis infracta quiescit.
 His super, augustis rata jam connubia donat
 Muneribus : mittunt sacras tibi, Flandria, Rhemi
 Exuvias, pacis numquam violabile pignus,
 Deposita pretiosum, ingens. O Bruga, quis ille,
 Quis fuit ille dies, quo te tot vulnera passam
 Respexit propius Pater, indignisque tot annos
 Casibus exhaustam longâ formidine solvit !
 Quo studio effusi proceres, matrêsq;e, nurûsq;e,
 Invalidique senes ! Nullus celebratior illo
 Visus in urbe dies. Pars spargere floribus urnam,
 Pars dare tura focis, & Divo dicere laudes
 Carminibus patriis. Tibi enim, Pater optime, de-
 Omnia, servatas urbes, natôsque, larêsque, [bent
 Sacrâque, fortunâsq;e, & lætos frugibus agros,
 Et quoscumque vident soles fulgere serenos.
 Tu bellum & belli causas in Caspia tradis
 Æquora ferre Notis. Tu blandum pacis amorem
 Regibus inspiras, placidôsque in fœdera mittis.
 Fœdera tu, venerande, salutiferâmque quietem
 Concilias. Sis ô templis arîsq;e receptus
 Utiliter, populûmq;e juves. tibi vota ferentem.
 Auxilio tali quid non sperare juberis,
 Carole, spes in te quando inclinata tuorum
 Nititur, & tanti moles te ponderis urget ?
 Quam tu urbis cernes faciê, quæ, munere Divûm,
 Gaudia ! quæ surget patriis concordia rebus !
 Armorum quantum terror finet, otia fessis
 Præstabis populis, & quæ Mars plurima secum
 Damna trahit, dulci miserans solabere curâ.
 Non iræ, aut odiis usquam locus : omnia pacem,

Omnia spirabunt, qui per te crescet, amorem.
 Ac veluti æternis cùm Dindyma cana pruinis,
 Dindyma, seu Rhodope, grata vice veris & Austri,
 Intepuere, nives victæ liquuntur, & altis
 Præcipitant scopulis undæ: pulsata fragore
 Saxa sonant, qualis canibus succincta lupisque
 Scylla fremit, Siculo procùl exaudita Peloro.
 Tum flexus post multiplices si fortè reductum
 Nacta sinû est, Boreæ atque hiemis secura furêtis
 Unda filet, sacris silvæ tranquilla sub umbris.
 Haud aliter, dum te tuta & secura parente est,
 Bruga, decus Belgi, tua, Carole, cura, quiescet.
 Heu qu' anam alternis lacerantur stragibus urbes?
 Quidve odiis tantis petitur? simul omnia credas
 In terram è Stygiis monstra erupisse cavernis.
 O patria! ô longum infelix, defunctæque paci
 Flandria, Mavortis sedes! quis acerba tuorum
 Excidia æquarit lacrymis? numquàmne levare
 Cladibus, & finem dabitur sperare malorum?
 At tu, dum constans Amor & Concordia muros,
 Bruga, tuos habitat, mediis in luctibus aude
 Tollere læta caput, tristisque resolvere cutas.
 Quid tantum hostiles iræ, atque immitis Enyus
 In te animi possint, si mens est omnibus una,
 Unaque vox, unus sese exhortantibus ardor.
 Tum non immanis Briareus, Titania proles,
 Centenis fidens manibus, non ipsa tenebris
 Exsita Tanariis Furiarum maixma pacem
 Rumpere, non causas valeat convellere amoris.
 Quidlibet eveniat, stantem nil proruet urbem,
 Communis quam servat amor. Tot corpora pug-
 nant,
 Tot vigilant oculi, tot colla humerique ferendo
 Succedunt oneri, quot amico fœdere cives
 Inter se coeunt, studiis opibûsque parati
 Consulere in medium, & trepidis occurrere rebus.
 Non

Non illam ærati vœctes , æternæque ferri
 Robora munierint meliùs ; non turris ahenæ,
 Fossarûmque moræ,positæque in montibus arces.
 Respice res Italûm varias. Non Annibal urbem
 Perdere, non portas valuit perrumpere Marfus ;
 Non Etrusca manus , non qui servilibus armis
 Ausonios rapuit victo bis Consule fasces.
 Respice securam nullis Lacedæmona muris.
 Pectora murus erant concordia. Terror & hostis
 Stantibus addebat vires , addebat amorem.
 Sic ubi Strymonios sævis Aquilonibus amnes
 Vinxit hiems, tepidæ fumant in fontibus undæ,
 Sêque antris calor abdit : hiês facit ipsa calorem.
 Sic & turritis instans è mœnibus hostis
 Tectam aciem supra saxorum immania frustra
 Pondera devolvit,nexâmque revellere pugnat.
 Densi hærent clypei clypeis, junctûsque viro vir,
 Atque omnes validâ subter testudine casus
 Impunè excipiunt. Sic asper, & improbus irâ
 Dum procûl erumpit silvis lupus, agmine factor
 Sparsa boum latè campis armenta videmus
 Undique confluere, atque adversis cornibus hosti
 Obstare : ille pavens,quamvis rabieque fameque
 Efferus, exululat, rictûque infrendet inani.
 Victus abit : tutæ repetunt sua prata juvencæ.
 Tanta venit junctis vis & fiducia rebus.
 Túque adeò ô custos generis, Concordia,nostri
 Huc ades, útque facis,Brugam tutare , novósque
 Adde tuis animos & inexsuperabile robur.
 Te sine, fœderibus ruptis, & pontus, & ær,
 Terræque discordes sine lege , sine ordine pug-
 nent.
 Te sine nec Titan mundo , nec lumina Phœbe
 Præbeat, & rerum moles confusa fatiscat.
 Te, Dea, te meritâ redimitus tempora vittâ
 Carolus ad sua sacra vocat : tibi lætus ad aras
 Vota

48 JAC. VVALLII HEROIC. LIB. I.
Vota facit plenúsque tui. Miserare precantem
Et fractum bellis populum. Si Ferreus olim
Auspice te ferrum posuit, pacémque redux it;
Si consanguineis stillantia cædibus arma
Munere sæpè tuo manibus cecidere remissis ;
Si sacri Divùm cineres , aræque sacrorum
Custodes cinerum, tua si tibi mœnia curæ ;
Concordes animas , tutelæ munus opúlque,
Diva, tuæ serva, stirpésque excide malorum.

HEROI

Et per odoratum lauri nemus , & loca plena
Numine, per rupes, habitatáque vatibus antra,
Per Phœbi delubra , per Aoniam Hippocrenen
Ducite, quando ille intereâ secludere magnas
Dignatur curas , & amica revifere Tempe.
Pacem vultus habet : pacis certamina & artes
Instaurans , donis cumulat. Comitantur euntem
Innexæ manibus Charites, Pietásque , Vigórque,
Et Favor , & placido aspirans Clementia vultu.
It dextrâ sublimis Honor , formosa Deorum
Progenies, Decorúmque pater,quem ponè sequuntur
Fama ingens meritis,& ovantes carmine Laudes,
Latitiæ, Plausúsque. Io date festa Camœnæ
Augusto capiti , quæ circum tempora serpent
Inter victrices quas illi aut Moldava lauros
Detulit , aut Sueco turbatus sanguine Rhœnus.
Tum , si quid Regum curas , & tristia bella
Solari tenues possunt , aut fallere cantus,
Tantisper vacuas belli clangoribus aures
Carminibus mulcete. Dedit , dedit ipse canendi
Materiem, qualem aut Troiæ populator Homero,
Aut Anchisiades pietate insignis & armis
Andino vati : nunc Musis præmia ponit ,
Mæcenatis opus. Salve fortissima bello
Regia progenies , & Musis nata fovendis.
Tu medios inter lituos Heliconis amorem
Aspiras : tu summa urges ad culmina vates ,
Virtutémque tuis crescentem laudibus ornas.
O mihi si quondam umbroso sub Phocidos antro
Insideat tantus vati calor , ut tua facta,
Belláque, fortunásque, & quos revolvere casus
Impavidum, invictumque animo Mavortius ardor
Impulit , æternum liceat demittere in ævum!
Ipse ego tum nostris sublimem in montibus arcum
Constituam, bellíque notas atque arma ferentem,
Perfectum argento , & barbarico elephanto.

Non

Non hîc te primis levia & ludicra sub antris
 Tentantem, aut fictas urbes, simularâque veris
 Mœnia scandentem faciam. Longo ordine sculpam
 Prima rudimenta, & Pragæ sub mœnibus altis
 Hercinii saltus Nymphas, Albânque, Salâmque
 Ad pacem per te, libertatémque vocatos.
 Stabunt & Lothari, bellis experta juvenus,
 Auspiciis armisque tuis, cælóque secundo [tes
 Certa Gothos, certa & Gallos sociâ arma moven-
 Austriadûm imperio, totóque avertere Rheno.
 His ego Norlingæ pugnas, & quid tuus illic
 Fernandos inter geminos Mars egerit, addam.
 Addam & Danubium, & ferventes milite ripas:
 Tum vim consilii celerem, bellique procellâ
 Obruta momento castra, hostilique madentem
 Sanguine Dutlingam, raptâsq; in vincula turmas.
 Parte aliâ Dubim manicis, arctâque solutum
 Compede, securæ lambentem mœnia Dolæ
 Cernere erit, Gallúmque tibi dare terga i fugacem,
 Inque auro pallere duces, & vertere signa.
 At mihi sit, quâ frons sese pulcerrima molis
 Explicat, invictum bello, Syriæque timendum
 Ponere Gotfredum, gentis decus. Illius arma,
 Illius invectas in Idumes regna phalanges,

C 2

- 1 Non ego profectò bellicosam gentem notare hoc
 verbo volui, ut quidam putavit, qui me de hoc
 amicè monuit, cùm hoc poëmatum seorsum, ut
 tum res ferebat, excusum legebatur. Horatius
 equos belli & bellici tumultus assuetos, fugaces
 dixit, id est, fugientes; fundum naturâ ferti-
 lem, mendacem, cùm coloni votis fortè non re-
 spondisset: Virgilius fugacem illum, quem bel-
 latorem nominaverat. Et non erat quidem com-
 mentariolo hîc opus: at erit è juventute, cui
 hac scribimus, fortasse aliquis, qui ex nobis hoc
 primum discet.

Ereptámq; jugo Solymam, augustúmq; sepulcrum,
 Limináque, & sparsum divino sanguine montem
 Ex ebore effingam: sed non & sceptrá gerentem
 Debita, non gemmis radiantem, auróq; coronam.
 Heu pietas insueta! heu numquam vísa triumphí
 Præmia! ducentur víctricia tempora circum
 Implexi sentes: supplex, & squalidus ibit,
 Pérque sacras nudata feret vestigia terras.
 Tunc ego, seu signis pergas tua jungere signa
 Austriadúm, & bello pressis succurrere Belgis:
 Seu proprios certè fines, alióque gementem
 Sub Domino populum recrees, pacémq; reducas:
 Tunc ego non alio exoptem te bella movere
 Auspice, non alio jubeam sperare triumphos.

ORDINIBUS FLANDRIÆ.

*Cum Evangelicam Lucem in Emblematum
 velo translucentem illis dedicaret Henricus
 Engelgrave Societatis Jesu.*

EXorere, & totum radios diffunde per orbem
 Aurea lux. Non te Pyrois, & Eous, & Æthon,
 Sidereúsq; Phlegon, quamquam per inania currus
 Phœbeos rapiant, & puris æthera lustrent
 Igñibus advexere. Tuus formosior ortus.
 Tu face, tu flammis tristes melioribus umbras
 Discutis; & quantúm, cùm cornuá plena refecit,
 Cynthia Luciferum, quantúm Sol igne sororem
 Nativo exsuperat, tantúm tu publica mundi
 Sidera. Temporibus certis surgúntq;, cadúntq;,
 Nóxque tenebrarum metuenda horrore suarum,
 Cùm latuere, redit. Non tu fugientibus horis
 Occidis, aut cæcis subducis lamina terris.
 Æternúm fulges: æterno à lumine semen
 Accipis, haud ulli patiens concedere nocti.

Olim

Olim atras inter tenebras umbrásque fuere
Prævia signa tui , quas Euphratea secundum
Flumina Buzides vidit volitare quadrigas
Ardentum plenas radiorum , ignisque corusci,
Totus & ipse igni , & radiis cælestibus ardens.
Axis erant flammæ , temo , mirabile , flammæ,
Flamma rotæ , radiique , & lora nitentia flammæ.
Electra aspiceres mediis illudere flammis
Aurea. Concordes ibant ad frena jugales
Fulminibus similes ardentibus. Omnibus una,
Et diversa tamen facies , & quæque figuris
Bis geminis variata. Aquilæ , fulvique leonis,
Et bovis , & veros hominis simulantia vultus
Ora ferunt omnes , habilisque volatibus alas,
Regina alituum pennis ad sidera niti
Velle videtur , & adversi patientia solis
Lumina defigit cælo , quò tendere contra
Terreno nequeunt hebetes in corpore sensus.
Additus est olli juvenis, vocemque, colorémque,
Oraque mortali similis , sed qualis ab alto
Delapsus terras subiit Deus , unus utrumque.
Tum leo silvarum dominus , terrorque ferarum,
Torva tuens, animisque refert fremiturque; tonantem
In silvis vatem, & pueros, matrèsque, virósque
Ingenti effusos studio ad nova sacra vocantem.
Cornibus , & latâ spectandus fronte juvenis ,
Qualis opima tuis , Solyme , stetit hostia templis,
Uno eodemque coit mirando in corpore nexu.
Omnia quæ quondam Nabathæa ad flumina vates
Attonitus clavis vidit rutilantia flammis ,
Confessusque Deum, nostris neque vocibus usus
Edidit : æterni servant oracula fasti.
Illa fuere tui , Lux ô pulcerrima , quæ nunc
Orbe diem toto spargis , splendoris imago.
Hæ facies , hi te currus , axesque rubentes
Ignibus , hi volucres cursus tantò antè notabant.

O cæli decus ! ó nostræ dux una salutis,
 Æternum jubar , & mundi melioris origo !
 Quis te , quis tantos oculis mortalibus ignes
 Hauriat ? infirmæ vires , aciésque retusæ
 Ferre negant. Vis tanta tuæ est & copia flammæ.
 Ut tamen optato, quâ fas est , lumine detur
 Posse frui , obtendit tepuis tibi nubis amictum
 Docta manus , pictísque obnubit lumina velis.
 Ac velut objectâ cum Sol sub nube latentes
 Dissimulat radios , quamvis non cernitur ulli ,
 Scire tamen possis , quo cæli limite cursum
 Obductus teneat , prætentâque nubila vincat
 Sic etiam positus : totum non occulit umbra :
 Illa jubar tantum minuit , non eripit orbi.
 Haud secus, ut cerni possis, & ab æthere lumen
 Innocuum & terris melius spectabile fundas,
 Obduci nitidos pateris velamine vultus.

Vos hæc, vos propius radiis fulgentibus afflar,
 Flandrorum Proceres , oculósque invitat, & ultrò
 Spectandam sese variâ sub imagine præbet.
 Huc geminas aciés, huc totam advertite mentem.
 Volvimur, & cæcis spes nostras credimus undis.
 Nec tam Getulæ Syrtes , succinctâque sævis
 Scylla rapax canibus nautæ metuenda Sicano,
 Quàm mens nostra sibi. Scopulus sua cuique cu-
 pido est.

Nec tot in abruptum puppes vorat alta Charybdis,
 Infamisque sinus Maleæ , quot livor , & ira,
 Ambitióque , metúsque , humani pectoris æstus,
 Exitio tristi involvunt. Heu ! litora pauci
 Tuta tenent , dum , quò præceps rapit ardor , a-
 guntur ,

Dum vada nulla cavent. Et vobis gravior ulla
 Lux cælo veniat , quàm quæ brevia inter & æstus
 Vos regat , & cursus jubeat sperare secundos ?
 O navis secura tui , dum turbida ponto

Surgit

Surgit hyems, & nox tenebris hiemisque suisque
Incubat ! ô quid agis ? quem monstrant lumina
portum

Respice. Nónne vides, ut malus faucius Euro,
Antennæque gemant, atque imperiosius æquor
Convulsæ nequeant ultrà durare carinæ ?
At, nisi ludibrium debes miserabile ventis,
Ne placitos, qui te fallent, respexeris ignes.
Heu nihil infidæ fas quemquam credere luci !
Quos procùl Euboico de litore Nauplius ignes
Sustulit, Argolicas traxere in saxa carinas.
Te sequimur, Lux alma, viæ dux optima nostræ.
Nulla Pharos, cùm certa negant se sidera nautis,
Tutiùs errantes deducit in æquora puppes.
Te sine cæca via est : horrent obseffa tenebris
Omnia : lux si quæ rimis aliunde malignis
Proditur, in scopulos & saxa latentia ducit.
Ne mihi, ne rigidi dictent præcepta Catones,
Intonsique Numæ. Non sanguine scripta Draconis
Jura, Therapnæique morer decreta Lycurgi,
Utiliter quamvis & honestè plurima dicant,
Et peccare vetent : suus est tamen error in illis.
Sanctius his aliquid superis è sedibus orta
Lux aperit. Falli prohibet, Verùmque, Bonùmque
Detegit, & quidquid dubiis Prudentia rebus,
Temperies lætis, duris Constantia poscit.
Hæc ubi se prodit, pariter Reverentia legum,
Et Pacis nutrix Pietas, & nescia fraudis
Incorrupta Fides manifestâ in luce refulgent.
Excedunt Erebi pestes, Injuria recti
Contemptrix, ritúsque audax abolere priorum
Impietas, miserique parens Discordia Belli,
Et Mala Mens culpæ pallens horrore, suisque.
Vósque adeò, quos res patriæ bellique domique
Grandibus exercent curis (sic Flandria vestris
Tuta stet auxiliis, nec tristes horreat ultrà

Armorum strepitus : sic Pax dulcissima rerum
Pertæfos Martis populos urbésque revisat)
Inscriptum vobis monumentum & pignus amoris
Conveniente operi, placidóque admittite vultu.
Quod si aliàs docti vobis placuere labores,
Nunc certè placeat, quæ, dum gratissima mœsta
Reddita lux patriæ est, lucé quoq; pagina præfert.
Lucem immortalem, quæ Divûm arcana retexit,
Et recti pravique vias, cælique vocantis :
Quâ veniente novi venit quoque temporis ætas,
Et, quo nunc fruimur, sæclorum sanctior ordo.
Si sinerent vires, aut si quid vota valerent,
Pyramidas super, aut Rhodii simulacra Colossi
Eductam cælo Morinorum in litore molem
Poneret ex merito noster labor. Hic ego duris
Neptunum exutum vinclis, portúsque reclusos,
Et captas cælarem urbes. Hic maxime stares
Austriade, clypeósque super fulgentiæque arma
Aurens. Armatæ starent circum ostia puppes.
Classibus adversæ classes, effictaque in auro
Æquora ferverent navalis imaginé pugnæ.
Utque sui vobis debet victoria partem,
Partem opere in tanto vestrum quoque nomen ha-
beret.

Nunc, quoniam solis hoc possunt carmina votis,
Sit liber hic grati, quod vobis Flandria debet,
Obsequii vivax testis : sit temporis hujus,
Quo vestris etiam studiis opibúsque receptæ
Exultant urbes, monumentum in sera superstes
Sæcula, marmoribus solidóque perennius ære.
Si qua fides vatum auguriis, dum magna vigeunt
Nomina, dum meritis æqui solventur honores,
Dum Patriæ Patres vos dicet Flandria, vivet.

FERDINANDO PHI-
LIPPO GUILIELMO,
JOANNIS ADOLPHI
COMITIS SCHVVARTZENBERGII, &c.
AUREI VELLERIS EQUITIS
FILIO,

GENETHLIACON.

AMICE LECTOR, Non existimo grave tibi fu-
turum, si prius te paucis morer, quàm appo-
sitam genesin inspicias, & paullò post versu descri-
ptam legas. Mathematici, inquit Tacitus, cùm de
iis loquitur, qui novos motus, & clarum Othoni an-
num observatione siderum affirmabant, genus ho-
minum potentibus infidum, sperantibus fallax,

quod in civitate nostrâ & vetabitur semper, & retinebitur. Et ita quidem variis edictis & senatus consultis abire ex urbe atque Italiâ jussi sunt, interdum & Tarpeio saxo dejecti. Verum ut quisque ferè futurarum rerum auguriis capitur, & cupidine ingenii humani libentius obscura creduntur, fit, ut dū levia hac atq; inepta ingenia blandissimis desideratissimisque promissis siderum vires addunt, & mendaciis suis caliginem objiciunt, audiantur. Quid igitur? egone me huic negotiosissima vanitati immiscere volui, præsertim cum divinis vocibus atq; oraculis insana illa vaticinandi libido atq; temeritas coercita sit? Minimè verò. Non ego fixas errantēque stellas consulere, non ullius vitam, non casum ullum in fictis earum domiciliis legere didici. Quid? quod nec dissimulem, quàm vanus hîc vates fuerim, cum à Romanorum Rege, quem ego majestatis patria certissimum heredem nominavi, multa puero pollicebar, cujus nunc acerbissimam Christiano Imperio mortem boni omnes lugent. Musarum igitur est, quidquid hîc dedimus, quæ aliud nihil spectarunt, quàm quis esset nascente puero orbium caelestium status, animi causâ describere, & vota sua, non à cali affectione, sed ab insigni erga illustriissimam familiam, sobolēque ex eâ propagatam studio profecta, ornatiùs explicare.

Illustres animæ, quas cælo Martia virtus
 Addidit, inq; suis gens Schvartzenbergia ceris
 Lata recognoscit, parvum spectate nepotem,
 Qui primùm teneris implet vagitibus auras.
 Nunc vultu; belli studiis & laudibus olim
 Vos referet: neque delusos spe tollet inani
 Nota secuturus vestigia. Vos modò cunas
 Cingite, quâ toties cinxistis tempora, lauro.
 Est aliquid vestros annosa per atria vultus
 Ordine spectari; finitâque bella triumphis,

Et

Et genus, & titulos, & res, & nomina regum
 Subscribi statuis. Sed non simulacra vetustæ
 Laus sunt prima domus. Debent sculptoribus artē.
 Omnia sint similes vultus, habitumque, vigorēque,
 Ardentesque oculos, nihil est in imagine vitæ.
 Hic puer, hic vestræ major virtutis imago est.
 Vivitis Heroes, series longissima, tanti
 Sanguinis auctores, & adhuc superestis in illo
 Pectore. Non toti fato cessistis & umbris.
 Sic clypeum, sic arma geret, sic agmina ducet
 Sic ruet adversas acies, stragēque feretur
 Per medias, ut vos olim, cū Gallia sensit,
 Fortia quid possent, securaque pectora leti,
 Aut cū fulmineis fregistis Bistonas armis.
 Hæc ego non vantis, nec veri improvidus auctor
 Vaticinor. Prodent animorum semina vultus.
 En tenero quantus puero vigor! en ut ocelli
 Sideribus similes radiant! utque ora, genæque,
 Quamquam cognosci possit quoque mater in illis,
 Plus tamen & patriæ spirant virtutis, & acres
 Promittunt animos, & dignas sanguine vires?
 Qualis ubi perripit humum, tenerumque cacumen
 Surculus exeruit silvâ Dodonide natus,
 Si primæ vigeant frondes, si recta valensque
 Surgat, & enodi tollat se stipite virga,
 Arbor erit firmo solidissima robore, quæque
 Subjectum exsuperet frondoso vertice lucum;
 Contemtura Notos, actōsq; Aquilonibus imbres:
 Sic pueri æthereas primū venientis in auras
 Et color, & species, & vultus, & omnia fortem
 Quæ spondent animum, laudis sunt signa futuræ.
 Ipse genus, generisque sui sentire videtur
 Auctorem. In primo tantus vigor eminet ortu.
 Ipsa etiam Natura nihil neglexit in illo,
 Sollertique manu formatos corporis artus
 Magnâ animâ dignum hospitium sedemque paravit.

Est

Est locus æterni sedes placidissima veris,
 Uber aquis : spirant Zephyri , puróque recentes
 Nectare perfundunt flores : cum floribus herbas,
 Et gravidas fruges , & poma gravantia ramos
 Semper alit , semper similis sibi parturit annus.
 Naturæ domus est. Solio sedet illa virenti
 Sublimis : rosei vultus , plenúsque vigoris
 Ore color : turgent nivco rorantia lacte
 Ubra præcingunt frondes & poma capillos.
 Versicolor vestis , molli quam texuit auro
 Ipsa sibi , pictámque manu variavit & arte.
 Materiam ars superat. Námq; illic æthera magnum
 Fecit , & æthereis infixos orbibus ignes.
 Addidit & pelagi tractus , fluviósque , lacúsque ,
 Pascuáque , & campos , & opertos arbore montes.
 Terra feras, volucres aër , genus omne natantúm
 Æquor habet : veros credas frondescere ramos
 Arboribus , veros in aquâ colludere pisces ,
 Deferri veris volucres per inania pennis.
 Mille dea est sollers operum , gremíoque feraci
 Mille parit rerum species , dulcémque laborem
 Assiduè exercet , vitásque & corpora fingit ,
 Frigida permiscens calidis , humentia siccis.
 Illa solo fixos frutices , stirpésque virentes
 Educat , & libro truncos & cortice vestit ;
 Hos foliis , alios foliis & feribus ornat.
 Illi se debent volucres , pecudésque , feræque ,
 Quisque aut fluminibus vivunt, aut æquore pisces.
 Illa etiam nostros effingit sedula vultus,
 Artificíque manu nervos componit & ossa ,
 Corporeósque suis attemperat usibus artus.
 Ut facies , sic ingenium non omnibus unum.
 His roseo teretes distendit sanguine venas :
 Terræ plus aliis , aliis plus adjicit ignis,
 Plus aliis frigentis aquæ , quæ corpore toto
 Dissita surgentes hebetat sub pectore flammæ.
 Præcipuè Heroum sunt illi corpora curæ ,

Quorum humeris pax, & bellum, tutelæque legum,
 Et populi, & regum, quanta est, fortuna recumbent.
 Illis vivaces circum præcordia flammæ
 Subjicit, & puri vitales ætheris auras.
 Uranicæ in parte est operum. Quod durus iniquis
 Saturnus radijs, quod lætis Jupiter afflat,
 Quod Sol, quod Phœbe, quod fert Cyllenius ignis,
 Artubus insinuat, teneroque in corpore miscet.
 Parve puer gaude. Tibi enim, tibi munera largâ
 Multa manu Natura dedit, similisque paternis
 In te fudit opes, & avitæ femina flammæ.
 Illa tibi succis finxit melioribus artus,
 Implevitque tuas generoso sanguine venas.
 Plebeix nihil hîc animæ, nil pectore toto
 Frigoris ignavi, vegetos quod sopiat ignes.
 Inrita vis nervis: ardor præcordia circum
 Vividus. In quantum crescunt hæc brachia robur!
 Brachia, quæ molli nunc stringit fascia nexu;
 Sublatura ensen, veniat modò fortior ætas,
 Fulmineum, ardentem, quem multâ cæde repentem
 Conversæ metuent acies, jugulisque retundent.
 Non laudum expertes curæ, non otia fracto
 Eripiant animo vires, aut corpora solvent.
 Arma inter clypeosque, puer, reptabis, & inde
 Sæpè tibi, patriâ ludes cum parvulus aulâ,
 Majorum effigies, celebratæque nomina fastis
 Monstrabit pater, & verbis hæc dulcibus addet:
 I puer, i quò te repetentem exempla tuorum
 Dura rudimenta, & paribus quoque gloria factis.
 Extendenda vocant, stimulisque potentibus urgent.
 Ille, vides? chlamyde, & pictis spectabilis armis
 Additus

1 *Pueri hujus tritavus Erchingerus Maximilianum
 I. Archid. Austria, postea Cæsarem, in Belgium
 comitatus est, cum Mariam Burgundicam ductu-
 rus esset: ei deinde in primariis belli muneribus
 operam præstitit,*

Additus Austriada: comes est, cùm divitis olim
Imperii hæredem thalami sibi fœdere junxit ,
Dotalet terras , seu quas Burgundia , seu quas
Læta parens frugum spatiosis finibus ambit
Belgica , legitimi pretium sortitus amoris.

2 Proximus ille, ingēs fama, & quæ maxima famæ
Pars fuit , Augusti laudatus Cæsaris ore,
Alsatiam , bello victor , populósque feroces
Contudit , & domino rursus parere coëgit.

Illum etiam Frisii , illum etiam videre Sicambri
Cæsareas ducentem acies : sensere superbi
Terribilem; placidum victi, pacémque precantes.

3 At cui pulcra nitet cælarâ in casside laurus ,
Hic tibi degeneris, dum te quoq; bella vocabunt,
Eximet horrorem leri , leto ipse perennem
Mercatus laudem , nec famam passus inulti,
Dum pavidus captis trepidavit Somona ripis.

4 Huc faciles nunc verte oculos, hos aspice vultus
Illu-

2 *Atavus Guilielmus I sub Carolo V. Imper. rebel-
lium Alsatia , confiniúmque populorum copias
fregit , fugavitque , ac tandem in Frisiâ Casa-
reis armis , totique exercitui præsuit.*

3 *Abavus Guilielmus II. eidem Casari à Consiliis
bellicis , post multas expeditiones pro Philippo II.
susceptas, in pralio ad Fanum S. Quintini occum-
bens , arvitam fidem in Augustissimam domum le-
thali vulnere consignavit.*

4 *Proavus Adolphus, heros incomparabilis, sub Phi-
lippo II. Equitum Germanorum Chiliarcha mili-
tia tirocinium posuit : auspiciis Rudolphi II. Im-
per. equitavit primùm, deinde toti exercitui Ca-
sareo cum imperio præfectus Turcam tunc maxi-
mè infestum non semel repulit. Vienna Austria
tandem à Casare Gubernator constitutus , larva-
rinum , quâ veluti clavi omnia Christianorum
propugnacula pandebantur , Turcis eripuit.*

Illustris proavi. Viden', ut vigor igneus olli
 Luminâque ultorem spirant ardentia Martem?
 Hic vir, hic est, qui sæpè manu furialia Thracum
 Agmina, Bistonîæque infregit cornua Lunæ,
 Per gladios, arcûsque, Borysthenidûmque secures
 Ferro aditum rumpens: qualis cava dividit igni
 Nubila, & horrenti percurrit lumine nimbos
 Juppiter, aut fracto violentior obice torrens
 Obvia quæque rapit. Jacet Istri ad fluminis oram
 Urbs invicta situ, & vastâ defensa palude,
 Unde minax Rhenum latè terrebat & Albim
 Odrysîus. Non hoc virtus Herois & ira
 Sustinuit. Dum cuncta silent, & opaca favet nox,
 Improvisus adest, aditûmque per invia nactus
 Stagna (sive majus) portas effringit, & urbe
 Vi potitur. Quid non interrita pectora cogit
 Laudum amor & patriæ? sternuntur barbara passim
 Corpora, pèrque vias stragis cumulantur acervi.
 It spumans cruor, & rivis defertur in Istrum.
 Non Cæsar, non Europe sua gaudia cepit.
 At nunc post lustrata tibi decora inclyta gentis,
 Ex me disce puer, quid proles grata parenti
 Debeat, & vultus mecum venerare paternos.
 Quod tibi sum, fuit ille mihi, rectôrque, patérque
 Queis ego te monitis famam sperare merendo
 Jussit, & ingentes animis assuescere curas,
 Illum consiliis Cæsar, subitîsque probatum
 Casibus, ante alios magno dilexit amore.
 Illius & vitæ metuens, dum viscera febris
 Ureret, & tenuis medicâ spes esset in arte,

Vir

- 5 Avus Adamus propter eximias animi dotes ad
 consilia ab Optimatibus Imperij certatim quasi
 tractus est, eoque in pretio fuit Ferdinando I. I.
 Imp. ut pro recuperandâ ejus valetudine vo-
 tum B. Virgini fecerit, uti narrat Guiliel. La-
 wormanni lib. 2. de Virtutibus Ferdinandi cap. 7.

Virginis auxilium votivo pactus honore est.
 Jamque adeò, dum se morbi vis fracta remisit,
 Damnatus voti, votum pro sospite solvit.
 O sic te Cæsar, sic te, quem nomine reddis,
 Cæsare natus ament, & si te gloria quondam
 Aut pacis studiis, aut belli casibus actum
 (Qualia multa sibi poscit molimina virtus)
 Impulerit laudem meritis & morte pacisci,
 Incolumem cupiant, nec sint sine pondere vota!
 Quid tibi nunc referam & maternæ nomina gentis,
 Invictosque animos? scit Pannonis ora, scit Ister
 Virtutesque, virosque, & bella, & præmia belli.
 Et dubitas quâ te generis rapit æmula virtus
 Ire viâ, proavosque nepos æquare sequendo?
 Talibus atque aliis, parvo quæ plurima quondam
 Et pater. Æneas, & avunculus Hector Iulo
 Rettulit, alta petes; proavosque imitatus & annos,
 Ætatem meritis, & quos imitabere, vinces.

Hoc erat, alme puer, quod cum te læta recenti
 Ediderat partu mater, præfaga ferebat
 Uranie, & stellis tecum surgentibus æther.
 Ipsa aderat, mundi signis, quibus ima reguntur,
 Cæruleos intexta sinus, 7 & cincta coronis
 Tempora stelliferis, queis cæli inscripserat orbes,
 Obliquos, rectos, quales sibi repperit Atlas,
 Atlas supposito qui sidera vertice fulcit,
 Inde Syracosius simili labor extudit arte.
 Astabant Horæ lateri, quæ lucis & umbræ
 Tépore, signorumque obitus moderantur & ortus;
 Et mundi observant faciem, quâ limina vitæ

Quis-

6 Mater puero est Iustina Maria Comes de Sta-
 rembergh, è cujus familiâ multi bello, multi
 primariis in Aulâ Cæsareâ muneribus clari.

7 Vrania pro coronâ spharam damus, quam Atlas
 invenisse primus dicitur, Archimedes in usu
 crebriore posuisse.

Quisque subit. Neque enim stellis, si lumine puro
Per cælum rutilant, lux & vis omnibus una est.

Hæc juvat, illa nocet, primos ut quæque sub ortus

Hanc afflat pueris, aut hanc nascentibus auram.

8 Tum cæli non una domus, non una domorum
Temperies. Quid quæque homini præstetque, ne-
getque,

Quæ det opes adimæte datas, quæ fascibus illos
Admoveat, quæ vitæ alios traducat inertis,

Scire nefas. Tantum magnis hæc cognita Divis.

Jamque adeo Uranie tantarum conscia rerum,

Et tibi ter dulcè arridens, terque oscula jungens:

Cresce puer, dixit, magnorum cura parentum,

Curæque nostra puer. Priscis annalibus illi

Eruta sæpè tibi memorabunt fata tuorum;

Nos tua, quæ, dum nunc longâ dignissime vitâ

Nasceris, haud dubio licuit prædiscere calo.

Non ego vana sequar, non quæ longævus haruspex,

Dum varium cæli morem, & natalia servat

Sidera, mentitur certis portendere signis.

Ipse animos, ipse ora mihi, vocemque resolvit,

Cui cælum, & cæli paret pulcerrimus ordo.

Ille dedit Soli radios, & cornua Lunæ,

Et quos nunc cogit, nunc Lucifer evocat ignes

Orbis affixit variis, virésque vicésque

Jussit habere suas, queis mundi temperat horas.

Illius imperio terris & frigora, & æstus

Conciliant, cursusque suos sua tempora norunt.

Illa igné occultū venis pecudūque hominūque

Insi

8 *Astrologi, ut de futurâ nati pueri conditione
judicium ferant, calum distribuunt in partes
duodecim æquales, quas Domos vocant. Quibus
constitutis observant, qui planeta, qua stella fixa
illustriores Domum quamque tempore nativi-
tatis occuparint, qui illorum inter se aspectus
fuerint.*

Insinuant, unde & vires alimentâque laudum
 Afflati accipiunt, animâsque ad fortia durant.
 Illa etiam cæcos regnis instare tumultus
 Sæpè monent, cladésque, inopinâque funera
 regum.

At tibi, care puer, primos sub luminis haustus
 Quid non felices promittunt ætheris ignes?
 Pauca tibi è multis (prohibent nam cetera Divi
 Scire hominem, farîque vetant) retulisse ju-
 vabit,

Ut spes ipse tuas, quas produnt sidera, discas.
 Principiò Auroram (námque hinc præfagia vitæ
 9 Prima petam : vitæ tenor est quærendus ab
 ortu :

Hic Vitæ Domus est) aurato in vellere fulgens
 10 Excepit venientem Aries. Ille omine magno
 Te, casûsque tuos, subeundâque pondera rerum
 Prosequitur, stimulatque animos. Illum aspera
 quondam

Trans freta vectantem pueros, auróque comantem
 Spectavit Nereus, cornúque & fronte minacem
 Esse suum voluit Mavors, cælóque locavit
 Ter senis varium stellis, flammisque coruscum.
 Nec quos ipsa tibi Virtus decernet honores,
 Ambiguus notat indicijis. Illa aurea cerne
 Vellera, gestamen regum, pretiúmque laborum,
 Quale vides humeris, puer, effulgere paternis.
 Proximus huic Mavors rutilus emersus ab undis,
 Sanguineúmque rubens primo surgebat Eoo,

Pugna

9 Prima, qua in Oriente collocatur, Domus Vita
 dicitur, sive Horoscopus.

10 Anno 1652.22. Maij, horâ 2. matutinâ, minut.
 40. qui natalis pueri fuit in ipso Horoscopo, seu
 initio Domus Vita existerat Aries, sidus planè
 Martiale; finem autem ferè claudebat Mars pla-
 netarum omnium bellicosissimus.

Pugnaces animos, & qualia Romulus ipse
 Marte satus, primisque patrem confessus ab annis
 Didita per venas sensit, tibi semina flammæ
 Subjiciens. Nec nil cælo notissimus ignis
 11 Tauri oculus, nec nil volucris talaria Persei
 Indulsero tibi. Roseo super omnia vultu
 12 Sol tecum exoriens felicia præbuit ortus
 Signa tui: tibi magnâ animâ, laudumque capacem
 Ille dedit. Luna opposito contraria fratri
 (Plenis quippe tuum lustravit cornibus ortum)
 Invidiosa tibi, sensus animumque malignis
 Obtundit radiis: tu contra ardentior ire
 Ne metue, & luxum, & somnos, & desidis otî
 Indignans latebras pulcro consuesce labori.
 13 Quid? quod cû varios ineât vaga sidera cursus,
 Quæque suos, quinque erroneos vicinia junxit
 Par propè sortitos spatium: coisse putates
 Imperio Divum accitos, ut amica referrent
 Consilia, & placido afflarent tibi leniter igni.
 14 At parte ex aliâ, folio quâ fultus eburno
 Sedem fixit Honor, medij de culmine mundi

Com.

- 11 Arieti in Horoscopo jungebantur Oculus Tauri,
 stella notissima, & naturâ Martialis, ac pes si-
 nister Persei.
- 12 Sol tunc quoque in eadem Domo erat paullò
 infrà Horizontem, ingeniique præstantiam ad-
 debat, nisi quòd Luna, qua tunc Soli opposita
 erat ac plena, id nonnihil impedire vide-
 batur.
- 13 Quinque è septem planetis, Sol, Mars, Saturnus,
 Venus, & Mercurius eo tempore satis sibi vicini
 erant. Quod valdè notandum est, & rarò admo-
 dum contingit.
- 14 Domum Honoris in meridie positam occupabat
 Jupiter, planeta humano generi maximè benevo-
 lus, & felix.

Commoda (Fortunam Cæli dixere) benignos
 Stella tibi affudit radios, aurámque salubrem.
 Stella potens, stella ante alios clementior ignes,
 Digna love. Hæc annos, habilēq; ad prælia dextrâ,
 Et dextrâ potiore animum, regúmque perennes
 Spondet amicitias, & quidquid præstita magnis
 Regibus obsequia, & longum comitatur amorem.
 15 Ne, puer, ô, ne te pueri Ganymedis honores,
 Quamquam illū fulvus rapuit Iovis armiger, urât.
 Te, quod & Idæus cælo monet ales ab alto,
 Austriadum tollent Aquilæ. Te Cæsar, & ille
 16 Qui Majestatis Patriæ cettissimus heres
 Sceptra reget, te, cui prono se vertice culti
 Submitunt Montes, & Clivi & Julia parent,
 In sublime ferent. Seu vim prohibere coacti
 Bella gerent, seu jura dabunt, qui te modò nomen
 Ferre suum, curas olim quoque ferre jubebunt.
 17 Tū Lyræ, quæ quondam Manes, infernæque cātu
 Numina detinuit, medio nunc fulget Olympo,
 Vagitusque tuos mulcet, surgentibus addet
 Vatribus ingenium, qui te vulgandæque latè
 Facta canant. Certè ipsa suis nunc ignibus afflat,
 Qui tua carminibus celebrat cunabula, vatem.

Dixit,

- 15 *In ipsâ hac Domo, seu prope meridiem sita erat stella illa fixa & illustris, qua Aquila dicitur. Quod autem Aquila, qua in decima Domo ponitur, superet cuspidem Domus undecima (habet enim illa 26.46. hac autem tantum 24.40.) id contingit propter notabilem Aquila ab Eclipticam distantiam. Quod dico, ne quis in hisce minùs versatus errorem putet.*
- 16 *Puero nomen in Baptismo indiderunt Ferdinandus IV. Romanorum Rex, & Philippus Guilielmus Dux Neoburgicus.*
- 17 *In Domo Honoris, in ipso ferè vertice habebat sidus illud, quam Lyræ vocant.*

Dixit, & ambrosio puerum perfudit odore,
 Demulsitque manu, tenuésque recessit in auras:
 Et quasi fatidicos animo, quos Diva canebar,
 Haussisset monitus, ter vultu risit amico.
 Ad matrem puer, ad puerum lætissima mater.

A D

LEONARDUM LESSIUM E SOCIETATE JESU,

TON MAKAPITHN.

In Opusculum ejus postumum de quinquaginta Dei nominibus.

QUò me, ingès anima, & nostris erepta tenebris,
 Numinis & cæli plenum, & terrestriù inanem
 Abripis? En Divùm latè diducta pateſcunt
 Atria: sub pedibus nubes, & fulminæ, & Euri,
 Sideraque, & celeres mundi septemplex orbes.
 At suprâ multo formosum lumine & auro
 Stat solium, & lōgè radios circùm undique fundit.
 Hic sedet, hinc rerum causas moderatur, & orbem
 A se pendentem partitis temperat horis
 Æternus Divùm genitor. Mille agmina circùm
 Aligerùm, pennis vultus atque ora regentùm,
 Observant nutus, majestatemque sedentis.
 Fortunate senex, cui (quantum accedere fas est
 Mente Deum, tardæque sinunt contagia terræ)
 Sursum animo ferri, primaque in origine veri
 Hærare affixum penitus, dum vita manebat,
 Dulcis erat labor, & non intermissa voluptas.
 Fortunatus & ille, tuæ suprema senectæ
 Oria quem pascunt, & quas mors invida chartas
 Nequidquam cæcis ausa est damnare tenebris.
 Illum non Tyrij cultus, perfusaque fucò

Glo

Gloria sollicitat, non rerum splendor, & auri
Implacata fames, & semper major habenti.
Spes premit immodicas, lætus parvóque, suóque.
Siquid & illudens repetit fortuna, resignat,
Securus quid Gallum acri committat Ibero,
Quid conjuratá prorumpens Moscus ab Arcto
Cogitet, aut validæ Tyrrena per æquora classes.
Plus aliquid, quàm quod magnæ vidistis Athenæ,
Ille videt; plus, quàm Pharij vetus accola Nili,
Et Tyros, & Babylon, & porticus alta Cleantis:
Occasus quamquam rerum scrutatur & ortus,
Et falsas populum voces, elementáque luxus
Dedocet, & rigido suadet consuescere honesto.
Tecum, Lessiade, tua per vestigia tecum
Assurgit cælum affectans, ardétque, suúmque
Fertur in auctorem: venturáque gaudia jam tum
Præcipiens, immensum explet tranquillus amorem.
Qualis ubi obliquis fessas erroribus undas
Aut Ganges pater, aut septena per ostia Nilus
Pertulit in pelagus, jam cursum emensus in illo
Definit, & magno veniens se gurgite miscet.
Hic sese tenet unda, marique potitur aperto,
Nec brevibus spatiis, nec, ut antè, coërcita ripis.
Haud secùs angustis mens indignata teneri
Limitibus, jam se major, jam læta reperto
Numine, se penitus penitusque effundit, & illo
Exultans fruitur, seque expletura quiescit.
O & principium rerum, ô & terminus idem!
O pater! ô votis spes una atque ultima nostris!
Da quamquam indigno, nec quidquã tale merenti
Te lucis vitæque æternum accedere fontem.
O bone (námque tibi, quidquid mortale creamur,
Vivimus, & flammæ in morem supera alta petentis,
Ad te, quã fas est, mediâ è caligine cuncti
Tédimus, & patriam nostrósque inquirimus ortus)
Da natam cælo mentem, se tendere supra:
Da secreta tuæ penetralia visere lucis

Tristibus eductam tenebris, & inertibus umbris.
 Sæpè ego Tellurem scitari, & quærere multa
 Te super. Illa nihil: tantùm cælóque, marique
 Abscissam ostentat molem, Boreã inter & Austrum
 Aëre pendentem medio, pecudésque, ferásque,
 Gramináque, & silvas, fecundáque frugibus arva,
 Mille tui monumenta. Tui pulcerrima nusquam
 Se prodit species, cupidóque indulget amanti.
 Sæpè ego prospiciens magnas obeuntia tetras
 Æquorá, ferventésque alternis æstibus undas,
 Et spatio, & motu ingenti stupefactus aquarum:
 Quæ manus effuso, dixi, circumdedit orbem
 Æquore; litoreámque undis objecit arenam?
 Quis tôt monstrorum species, immania cete,
 Et liquido ingentes posuit sub gutgite phocas,
 Quæque agili sese tollunt super æquora saltu,
 Inque chori speciem delphinum examina ludunt?
 O opifex rerum, ò mundi vitalis origo,
 Tot maria ambitas fluctu pulsantia terras,
 Æternique amnes, & stagna immensa, lacúsque,
 Quid sunt, si fas è rebus componere nostris
 Tecum aliquid, nisi gutta levis, quæ manè recenti,
 Cùm rubet, & terras veniens irrorat Eous,
 Defluit? illa udo trepidans in gramine splendet
 Par nitido argento, puræque simillima gemmæ:
 Mox Sol exorians radiis absumit & igni
 Paullatim fugientem, aut spirans dissipat Eurus.
 Vos quoque, vos, magni pars formosissima mundi,
 Alti, immensí orbes, stellis ardentibus apti,
 Quamquam indefesso labentia sæcula cursu
 Exigitis, quamquam & menses variatis & annum,
 Alternásque hiemes, gratósque reducitis æstus,
 Et vernos flores, & frugiferos autumnos:
 At non hoc estis, totâ quod mente requiro.
 Non tantùm vobis lucis, tantúmque nitoris.
 Ut lychni, nostræque faces, & fumca tædæ

Lumina sideribus cedunt, ut sidera soli :
 Sic illi, qui vos radiis vestivit & auro ,
 Ceditis. E tanto scintillæ abstititis igni.
 Talibus atque aliis magnum exercebat amorem
 Lessiades animo indulgens, quæ plurima quondam
 Victuris docuit, misitque in sæcula chartis.
 Nos procul & tantæ nondum patientia lucis
 Ora attollentes cælo , rimamque secuti
 Luminis, audemus gracili deducere versu ,
 Conati tenues ingentia. Tu mihi præsens ,
 Tu sublimem animû, quo terras, tæque relinquens,
 Sidereas toties sedes mortalis adibas,
 Inspira, Pater. Hæc etiam solatia nobis
 Suffice, dum patriâ procul & natalibus oris
 Hæremus, cælo extorres, miserum inter amorem
 Flebilis exilij, Divûmque vocantia regna.

PRÆTORI, CONSULI,
 SENATORIBUS
 URBIS BRUXELLENSIS,

*Annua pramia juventuti Gymnasij Societatis
 JESU Bruxella erogantibus 16. Septem-
 bris 1649.*

Antiquas procerum ceras titulósque tuorum,
 Et positam, Bruxella, tuis in montibus aulam,
 Inviçtolque Duces, æquatâque nomina cælo
 Laudabunt alij. Dicent fulgentia regum
 Vellera, bellantûmque animos, positisque coronis
 Insignes Carolos, & dignos stirpe Philippos.
 Me tua me teneant Tempe, gratissima Phœbo ,
 Ipsa quibus domus Albuncæ, Tibûrque colono
 Argeo positum, regnatâque rura Phalanto
 Invideant. Vos hic, Musæ , si Græcia versis
 Nunc luget fatis, sanctûmque Heliconâ subegit
 Ferrea

Ferrea barbaries, vos hîc quoque lucus, & umbræ,
 Et fontes, vivîque lacus, collésque supini
 Hospitio dulci excipiunt. Nec vos minùs illis,
 Quàm gelidis Pindi silvis, scatebrísque teneri
 Credibile est. Etenim choreis lustrastis & illos,
 Auritáque, deæ, duxistis carmine fagos.
 Felices, quibus hîc veteres imitantia sedes
 Et nemora, & fontes, & roscida fontibus antra
 Aonios saltus referunt, securáque præstant
 Otia, fortunæ solatia magna prioris!
 Felices, quas & procerum dignissimus Ordo
 Muneribus magnis decorat, studiísque secundis
 Prosequitur, dum Palladiis effusa juvenus
 Decurrit spatiis, celebríque in pulvere sudat.
 Victrices primis lauros, ederáque virentes
 Ecce ferunt, stimulum pulcri pectúmque laboris.
 Quæ spes arrestæ juvenum! qui spiritus illos
 Versat agens! nulli torpens ignavia vultum
 Dejicit: ignescunt animi, exultantiáque urget
 Corda vigor pulsans: jámque hi, jam protinus illi
 Antecunt: utcumque labor, cursúsque fatigant,
 Vincit amor laudum, speratáque gloria palmæ.
 Sic, pius Æneas cineri dum sacra paterno
 Funebria exsequitur, statuítque ingentia ludis
 Præmia, Trinacriâ quondam narrantur arénâ
 Troiani juvenes arsisse cupidine laudis,
 Nisus & Euryalus primi, sanguísque Diorea
 Regius, & lecti comites senioris Acestæ.
 Ardentes medio spectabant munera circo,
 Alipedem insignem phaleris, multâque pharetram
 Lucentem gemmâ, galeæque insignia Graiæ.
 Signa tubæ dederant: nulla est mora: finibus omnes
 Emicuere: volant nimbo levibúsque sagittis
 Ociùs: adjiciunt animos clamórque, favórque
 Plaudentis caveæ: rapit impetus ipse volantes.
 Ite & vos laudi natæ, Phœbóque calentes,

Illustres animæ, dum flos viget integer ævi,
 Et melior fervet circum præcordia sanguis.
 Ite alacres, quò vincendi jam nota voluptas,
 Augustæque patres urbis, sanctusque Senatus
 Sollicitant famæ captos venientis amore;
 Quò vos & dulces Musæ, & sublimia vota,
 Egregiamque operam numquam frustratus Apollo
 Voce vocant. Altâ ostentant de rape coronam:
 Tantum ne pigeat summa ad fastigia niti.
 Quidquid in abrupto posuerunt vertice Divi
 Excellum dignumque peti, sudore parandum est.
 Quid non, maturis cum venerit usus ab annis,
 Illa rudimenta, & meritum exordia laudum
 Poscenti spondent patriæ? Quod jura tuctur,
 Quod terras urbisque regit, quod civica bella
 Comprimat, & multâ Legatos perficit arte,
 Ingenij est felicitis opus. Meminisse potestis,
 Aonides, quid, cum magnis legionibus ardens
 Anteibat ductor, mediâ 1 Brimæus arenâ.
 Gesserit: ut magnis veniens terroribus hostem
 Perculerit, clarus famâ & præstantibus armis:
 Ut trepidas illi supplex substraverit undas
 Jam vincli patiens, jam fracto Somona cornu.
 Nil ardens animus, spectatâque dextera bello
 Non poterat: sed enim tantæ pars maxima laudis
 Mens fuit. Hac justis moderatur legibus urbem,
 Hac regit innocuos, hac publica damna coercet.
 Quis dignè memoret, quid 2 Locquenghemia
 Par famæ titulisque suis, magnisq; probata [possit
 Prin

1 *Carolus de Erimeu, Eques, Prator Bruxellensis, antè legionis ductor, & Corbeia Gubernator.*

2 *Carolus de Locquenghien, Eques, Consul Bruxellensis, prius excubiarum Præfectus, cum Gallorum & Hollandorum duo numerosissimi exercitus in Brabantiam pariter effusi Lovanium obsederunt, & vicinam Bruxellam terruerunt anno 1635.*

Principibus virtus? Non tantum mœnia, & arces,
 Claustraq; & ærari vœctes, vigilumque fideles
 Excubiæ, quantum cultæ vis ignea mentis
 Una potest. Testor portas, & conscia magnæ
 Mœnia virtutis, quæ te videre ferentem
 Urbis onus, quæ, dum Grudiis incumbit Athenis
 Tempestas armorum, & Martius undique terror
 Circumfert sese campis, te, Carole, stantem
 Hectoreis videre animis. Quid splendida belli
 Munera, quid fidei proavum commissa tuorum
 Cæsaris arma sequar? quid, dum Farnesius altum
 Fulminat ad Scaldim, domitôque in flumine victor
 Oceanum imperio premit, infrenatque tumentem,
 Fortia facta tui memorem, famamque parentis?
 Fulmineas inter puppes, ripasque trementes
 Turbinibus flammaram, & adustas sulphure arenas
 Invictus stetit, Ætnæo imperterritus igni.
 Ipse pater Scaldis plausum dedit, armæque spectas,
 Victricisque manus, excussâque vincula ripis,
 Non minus exsiliit, quam cum 3 nova flumina
 quondam

Accepit gremio, cutâ ingenioque tuorum
 Ductum opus. Ut latus, quâ terram nuper arator
 Vomere sulcarat, longas innare carinas
 Vidit! eum circum ter centum Naiades ibant,
 Omnes pictæ auro, præcinctæ pellibus omnes.
 Exultant, amnemque novum mirantur, & amnis
 Auctorem longè agnoscunt, plausûque salutant.
 Quarum quæ cantu rapidos quoque docta morari
 Callirhoë fluctus, summâ sublimis ab undâ:
 Non te regum alrix, dixit, Bruxella tot inter
 Delicias nemorum, & formosi gaudia ruris,
 Quæ fudit Natura tuis uberrima campis,

D 2

- 3 *Annem novum ab urbe Bruxellensi ad Scaldim usque maximò patria commodo duxit Locquenghemij parens.*

Non te pœniteat, si magni nominis amnes,
 Aut vicina tuos non pulsant æquora muros.
 Aspice diffuso spatiantem flumine Scaldim,
 Cui neque Baiani portus, Tiberinæque certent
 Ostia. Quantus aquas ferventi exercitus æstu
 In mare devolvit præceps, quantusque receptat,
 Est tuus. Ille tibi famulanti gurgite fluctus
 Advehit æquoreos, & lintea pandere ventis,
 Et miscere dedit toto commercia mundo.
 Dixerat: & virides circum plausere sorores.
 At tibi, dux operis tanti, se publica debent
 Commoda. Te læti, dum tendent carbasa, nautæ
 Carminibus patriis referent: te fama superstes,
 Dum vehet amnis aquas, ventura in sæcula mittet.
 O qui majorum famam virtutibus æquas,
 Carole, te tanti spectat quoque gloria facti.
 Téque adeò vigiles curæ noctisque diésque
 Intentum exercent, & dum labor utilis urbi
 Sit tuus, in partes animum tibi dividit omnes
 Ingeniosus amor patriæ. Non ulla laborum
 Te terret facies, non cœpti tædia frangunt.
 Scilicet & patrum virtus animusque redundant
 In genus, & fortes ducunt à fortibus ortum.
 Olim erit, ut viridi in ripâ proavisque, tibi que
 Permistæ Musis Dryades, comitésque Napææ
 Constituant densum lauro è Parnasside lucum,
 Magnorum monumentum operum. Quod si aurea
 Belgas

Interea Pax respiciat, ferrumque recondat,
 Et patrio tandem MARSELARE 4 pulsus, adusque
 Immanes Thracum populos, aut ostia Ditis
 Exultet, ô quem tunc hilares pœana Camœnæ
 Vicinas circum silvas & flumina dicent!

Tum

- 4 *Alludimus ad cognomen Frederici de Marselaer, Equitis, qui hoc anno Senator, antehac septimum Consul Bruxellensis, Legato à se scripto clarissimus.*

Tum fasces, FREDERICE, tuos, doctósque labores,
 Legatúmque tuum, dignum quem scriinia Regum
 Excipiant, ipsique legant, super æthera tollent.
 Nec vos, ô Magni, Proceres, indicta silebunt
 Nomina, quos rerum eventu prudentia major
 Extulit, & magnis admovit gloria curis.
 Nunc, dum vestra canunt, & grato carmine laudant
 Munera, quæ teneros primæ dulcedine famæ
 Irritant animos, humiles ne spernite Musas.

M A R C E L L O

COMITIS TORQUATI FILIO,

*In primâ pueritiâ Legionis mille virum pa-
 trio are conscripta Praefecto.*

Nascimur, & pariter, quâ simus origine nati,
 Prodimus. Est in equis, quos Mars in pulvere
 verset,

Aut Elea domum victores palma reducat,
 Multa patrum virtus. Quos tellus Gnosia mittit,
 Aut Sparte catulos, seu naribus utilis ille,
 Seu pedibus melior, morsúque ferocior alter,
 Omnia gentis habent, formâ, villósque colorémque,
 Et vigiles flammis oculos, aurésque micantes,
 Et latera, & lumbos, atque internodia crurum.
 Nec qui danda Iovi curvis gerit unguibus ales
 Fulmina, progenerat mollem & sine felle colubam.
 Qui tibi, parve puer, vitam dedit, augeat annos;
 Tum quæ nascenti magnarum semina laudum
 Igneus indiderit vigor, & natalis origo,
 Proferet ipsa dies. Quamquã quid vota moramur,
 Et tantum viridi laudem speramus ab ævo?
 Scilicet exspectes bellando magna referte
 Facta patrum, tibi venturis dum robur ab annis

Creverit, armorumque immania pondera lati
 Ferre queant humeri, aut hastam torquere lacerti.
 Quæritur ante diem nomen tibi, bellæque tractas
 Non puero tractanda puer. Quid Mars tuus olim
 Victor aget, votis & spe præsumere lentum est.
 Jam tua stat campis legio : jam tessera bello
 It tua. Nondum armis palmas innectere, nondum
 Instructam stare ante aciem, stragæque ciere
 Fas tibi, & æra merent juvenes tua. Signa timentur,
 Vellere quæ nondum potes, aut defigere campo.
 Parcite quos nondum numerat puer editus annos,
 Parcite natalem, primæque exordia lucis
 Quærere : nascentis virtus prævertitur annos.
 Dum tener Alcides, & jam Iove dignus haberi
 Cœperat, elisos manibus puerilibus angues,
 Siqua fides, preffit : nunc ardua mœnia & arces
 Aut bello quater, aut fidâ statione tueri
 Cunarum labor est, & dum Victoria Belgas
 Respicit, & cinctas pugnantibus annuit urbes,
 Illius & puerum tangit quoque gloria facti.
 Has sibi primitias legit : his ulciscitur armis
 Defectos proavum manes, quos pulcra ferentes
 Vulnere non ficto planxerunt agmina luctu :
 Hæc spolia, hæc caro cineri sollempnia mittit.

ANTONIO BIESBROECQ,

*Territorii Cortraceni summo Magistratui ab
 Aëtis, musica artis cultori, Sodalitij S. Cæ-
 cilia Præfecto creato.*

CÆcilides Musæ, seu vos pulcerrima rerum
 Roma tenet, seu vos Helicô, aut culmina Pindi;
 Sed puto Roma tenet : vobis namque ubera nutrix
 Prima dedit, cunisque rosas & lilia plenis
 Affudit calathis, & Tybrim carmine vestro

Arre

Arrestum perhibent Tyrrhena ad litora labi
 Mollius : huc, sacris dum lucent ignibus aræ,
 Huc precor, ô, si quid pietas antiqua, fidésque
 Belgarum meruit, placidos advertite vultus.
 En redit illa dies, meritò quæ candida semper
 Illuxit nobis, & erit quæ candida semper,
 Quâ patrias læti votivum carmen ad aras
 Cæciliæ canimus, meritósque novamus honores.
 Advocat ante alios omnem Biesbrocius artem,
 Et gratis fertur numeris, in utrumque paratus,
 Seu chordas digitis, seu vocem inflectere cantu;
 Et seu quid digitis, liquido seu moverit ore,
 Dux ubicûque chori est. Auditis? amabile quiddã
 Percussæ resonant citharæ: fidibúque canoris
 Concordes alij sanctum & venerabile nomen
 Virginis ingeminant. Cælo (quanquã æmula nō est
 Aut ars, aut pietas) audent alterna canentes
 Respondere, suas & Dīs subjungere voces.
 Concelebrant Divæ titulos: ut splendida gentis
 Nomina, Gracchorum ceras, sellásque curules
 Spreverit: ut tædis eadem licitísque hymenæis
 Corporis intacti florem castúmque cubile
 Prætulerit: puer ut cælo delapsus ab alto
 Insigni facie, atque auro fulgentibus alis
 Sollicito astiterit vindex tutorque pudori:
 Ut sponsus (quippe ille sacro jam flumine sese
 Abluerat) pueri vultum speculatus & ora,
 Explerit mentem atque oculos: ut deinde pudicos
 Servantem thalamos, & dignos virgine mores,
 Certus amor veri, testatáque sanguine virtus
 Divorum ordinibus, mediísque immiserit astris.
 Addunt & pulcrum leri genus, & fera regum
 Imperia, & lentos thermis ardentibus ignes,
 Illæsóque artus igni, frustráque fremente
 Sævitiâ, nulli collum penetrabile ferro.
 Salve invicta fide, salve virgo addita cælo,

Cælicolas inter pulcerrima, quam Deus ipse,
 Ipse suo Superûm rector dignatur amore,
 In partemque vocat regni. Tibi necere ferta
 Non operis nostri est: tibi purpureos hyacinthos,
 Permistâsque rosis violas, insigne pudoris,
 Ecce ferunt cælo juvenes, & floribus illis,
 Queis sibi, virgineâ gaudent tibi cingere frontem.
 Adsis ô! votisque fave, quæ plurima ad aras,
 Diva, tuas facinus. Da quicquid triste timemus,
 Funerâque, & pestes, injectâque vincula Lizæ,
 I Impositâsque arces, populos urentia frena,
 Et quodcumque mali dirarum ab sede sororum
 Mars ciet, avertat nostris cervicibus æther.
 Ante alios animûmque tui, studiûmque, precésque
 Respice Biesbroci, curâsque & cœpta secunda.
 Sit felix, & sæpè tuis sollemnia sacris
 Dona ferat, solitûmque habeat tibi moris honoré.
 I Cum hac scriberemus, Cortracum erat in Gallo-
 rum potestate; qui ut urbem incolumem & tutam
 sibi præstarent, arcem eidem imposuerant, frenum,
 ut illi appellabant, Flandria.

JUSTO VAN SURCQ SOCIETATIS IESU.

*E Belgio in Paraquariam anno 1627.
 'abeunti.*

PROPEMPTICON.

ERgone litoribus certus discedere nostris
 Vela dabis? solésque alios, aliis que requires
 Suppositos stellis populos? quæque omnibus undis
 Litorea nequidquam nostro Theris abscidit orbi,
 Hæc te defessum accipient? Quando hanc tibi
 mentem Non
 I Nunc mutato cognomine Mansilla appellatur.

Non amor exuerit patriæ, fratrûmque 2 tuorum
 Circumfusa manus, non cæli hiemisque labores,
 Non mare, non scopuli, non gens scopulisque ma-
 Sævior, atque tuos epulis feralibus artus [rique
 Foisit an appositura, tuique implenda cruoris,
 Juste vale, vale Americis spes addita regnis
 Nunc desiderium Belgarum, & maxima gentis
 Cura tuæ. Sit fas collo pendere supremum,
 Sit fas complexu in medio miscere fluentes
 Amborum lacrymas, & amorem explere vovendo,
 Ingentisque haurire animos, qui me quoque terris
 Avellant patriis, rapiantque per omnia tecum,
 Hærentem assidue lateri, lociûmque tuorum
 Præconemque operû. Siquid mea carmina possunt,
 Forsitan & pelagi fallam discrimina cantu,
 Solaborque viam, & portum sperare jubebo.
 Atque utinam & ventos, & ventis aspera sternam
 Æquora. Sic olim, rudibus cum Thessala pinus
 Prima cucurrit aquis, vatem testudine fretum
 Threiciâ Æsonides Neptuno dicere leges
 Audiit, & cantu Zephyros accire secundos.
 Jamque iter emensus, factisque in litore voris,
 Tecum unâ in silvis, per inhospita lustra ferarum
 Palantes populos, legumque operumque solutos,
 Tristibus eliciam latebris. Densa undique cogam
 Agmina, ceu cæcis armenta errantia lustris
 In vacuos saltus, & amœnas gramine ripas
 Præ se pastor agit. Sine me tibi nulla laboris
 Pars veniet subeunda: tuum, cælestia genti
 Pandere consilia, & vitas formare docendo:
 Fas mihi sinceros animi, & parere paratos
 Excipere, & capiti sacros invergere rores.
 Inde ego (si vestris olim requievimus antris

D 5

- 2 Quod omnino rarum, septem fratres Societati Jesu
 nomen dederunt, è quibus hic, cui carmen hoc
 scripsimus, natus erat tertius.

Aonides, castâ dignati tempora lauro)
 Indorum procûl in saltus , nullisque priorum
 Carminibus pulsos colles Parnassia primus
 Sacra feram : primus Brasilis, Chiliisque virentes
 Prærendam lauros , silvisque sequentibus aures,
 Et sensus addam scopulis. Pars feta veneno
 Gramina, pars sævos arcus, telisque pharetram
 Letiferis gravidam citharæ submittere nostræ .
 Sponte volet. Tum quâ ripis Argenteus amnis
 Obstrepit , & dulces invitat murmure Musas,
 Conventu in magno, quæ tu mihi plurima rerum
 Argumenta dabis , meditato dicere versu
 Instituum. O tantum liceat mihi barbara tecum
 Regna sequi, Paranâque sitim deponere in undâ !
 Nec , si nunc Belgæ tua vela & vota morati
 Multa dolent , lacrymisque abeuntem affantur
 Parva sui capient olim solatia luctus. [obortis,
 Scilicet & nostris etiam memoranda libellis
 Facta legent : ut te populi magno ore tonantem
 Audierint arrecti : ut cæcâ in nocte jacentes
 Sideream in lucem revocaveris : ut nova rebus
 Continuò facies, quo spes te cunque tulisset,
 Venerit : ut legum rudis, & sine numine turba
 Partiri campos, tabulis incidere leges ,
 Publica privatis secernere, dicere jura
 Cœperit, & laudi pretium dare. Non ego templa
 Transferim, populi donis & numine Divûm
 Conspicua, exciso statues quæ denique luco.
 His super exhaustos casus, discrimina mille
 Adjiciam, dum sæpè alacer, lætusque laborum
 Irruis haud dubiam in mortem , nil sæva moratus
 Spicula, nil totis adductos viribus arcus.
 Fixissentque utinam, tepefactaque tela cruento
 Hæssent lateri, quando hic tibi pectoris ardor
 Unus erat, mediis ea vox audita periclis.
 Adjiciam, ut victum indignum, & semesa parætum

Corpora, natorum mensis abstraxeris, atram,
 Ingluviem increpitans, & fœda cruoribus ora.
 Heu qui jejunis venit furor ! æthere toto
 Bacchantum auditi fremitus. Non pessima tigris
 Savior Hyrcanos saltus orbata peragrat,
 Ereptosque fremit catulos. Non Martius agnam
 Cum rapuit stabulo lupo, & vestigia pastor
 Balatu excitus celerat, prædantque trementem
 Faucibus avellit vacuis, majoribus ardet
 Suffusus flammis oculos : furit improbus irâ
 (Urit enim delusa fames) mœstumque per agros
 Exululat : latè resonat vox horrida luco.
 Talibus atque aliis dum nobis maxima crescet
 Historia, & famâ attonitis celebrabere Belgis,
 His ego quos valido quæsitos Marte triumphos,
 Quæ spolia auratis regum pendentia testis
 Contrulerim ? Minus est dominæ Capitoliæ Romæ
 Auspiciis fundasse suis : minus arcibus illis
 Terrarum posuisse caput. Quas condidit urbes,
 Hic belli celebret studiis, ille artibus ornet
 Palladiis, legesque viris ac jura ministret :
 Tu natos silvis populos, ritumque ferarum
 Indociles, & adhuc duros à semine Pyrrhæ
 Instituens hortare, viamque insiste domandi.

Dum loquimur, te vela vocant, & : Poscimus, in-
 Libera non ultrà est nobis mora : cara valere [quis.
 Pectora. Vos pro me Superos ambite precando,
 Inque vicem culpis veniam date. Jungere dexteras,
 Spero equidè, neq; vana fides, rursus æthere in alto
 Fas erit, & primâ memorare ab origine longos
 Annales operum. Sic fantem, extremâque verba
 Dulcibus implentem lacrymis vocat Eurus in altum.
 Diripitur funis : tenduntur carabala vento :
 Provehitur : sequimur votis oculisque carinam,
 Iactatâque manu, quando, unum hoc denique restat,
 Edere signa juvat, donec non jam ampliùs ulla

Apparet classis, summóque exstantia malo
Ceruleos inter vanescunt lintea fluctus.

At non cum puppi pariter velisque receder
Cura tui: non & longum terræve, marisque,
Aut ævi spatium nostros abjunget amores.
Interea ipse animæ magnâ mihi parte revulsâ,
Nec facilis vates æquè, nec jam mihi præsens
Integer, aut facilem Superos exposcere cursum,
Aut narrare meos vento bacchante timores
Audiar, ad Scaldim vacuo projectus in antro.
Hic curas solabor, & hic tibi debita vota
Unanimes mecum affluēscent percurrere vates.

JUSTO VAN SURCQ SOCIETATIS JESU,

E Belgio in Occidentis Indiam vela facienti.

IDYLLION.

AMYNTAS.

Solverat, & velis ibat majoribus alnus,
Atque ipsum Oceani ad finē, Solisque cadentis
Litora per longos fluctus vectabat Amyntam,
Dilectum Superis, & plenum numine Amyntam.
Cum puer infelix Lycidas abeuntia longè
Carbasa per lacrymas spectans, scopuloque residens
Litoreo, crebris implevit litora votis.

Quippe animo secum reputans, quos unda timores,
Quos habet & Boreas: quid & illa per æquoris æst?
Insanasque hiemes vcheret ratis. Heu, quibus ille
Incendit cælum precibus! quæ vota canebat
Suspendenda tholis, staret modò litore puppis
Occiduo! Quid non puppi speravit ab illâ!
Ipse ego quæ puerum audiui sub rupe canentem,
Si valeam, memorabo: & erit memorare voluptas.

Non

Non frustrâ rapidos mulcemus carmine ventos.
 Carmine ventorum cecidit fragor, & freta ventis
 Excita detumescere. Lyrâ vocalis Arion

Æquora composuit, delphino auditus, & undis.
 Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.

Carminibus, fateor, non hæc fiducia nostris.
 Lesbidos hoc citharæ pretium. Sed lusimus & nos
 Olim aliquid. Certè patrius me Liza canentem
 Audiit, & musam tenuis laudavit avenæ.

Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
 Fallor? an hanc geminus placido jubet æquore
 Pollux.

Ire ratem? Puppi sedet, antennisque piorum,
 Præcipuè: fratrum: fratres ante omnia curæ:
 Fratribus aspirat vultu, cæloque sereno.

Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
 En procùl à patriâ septem de fratribus unum
 Vela ferunt: mæstos orbis nunc alter & alter
 Dividit, & dulci aspectu & complexibus arcet,
 Omnes Loiolidas, claris virtutibus omnes.

Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
 Indus squaler ager, primisque in palmitè gemmis
 Illudunt pecudes: tangat modò litus Amyntas,
 Exuerit silvestrem animum mitissima tellus,
 Et vinum positis & far libabitur aris.

Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
 Quis terris messem invidet? quis montibus um-
 bras,

Pastorem stabulis? at si navim æquora perdunt,
 Nec terris messes venient, nec montibus umbræ,
 Et malè servatos raptor lupo ibit in agnos.

Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
 Dulce sopor fessis, medicæ languentibus herbæ,
 Pax fractis bello populis; mihi salva carina.
 Plus aliquid medicis ad litora devehit herbis,

Plus

Plus aliquid, quàm quod somnos, pacémque re-
ducatur.

Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.

Hei mihi ! lenta natat, quàm noctes solibus æquat
Linea, stagnanti pelago ratis. Æstus euntem
Destituit : nullo tenduntur lintea vento,
Stagnaque nequidquam pulsant torpentia remi.

Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.

Sol ardet : nullæ frangunt incendia nubes,
Et tremulum geminat Solis jubar Amphitrite.
Ah, nequid caro capiti grave fidus, & ignes
Officiant ! ipsi languent Tritones in undis.

Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.

Nerine Galatea, (tibi namque omnia magnus
Posse dedit genitor) cunctantem impelle carinam.
Candida Cymorhoe cum cæruleo comitatu
Huc ades, & facili pariter succede labori.

Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.

Si tibi quid nostri placeat, sunt velleræ nobis
Appula, sunt & rubra corallia, pignora mater
Quæ mihi cara sui moriens dedit, hæc ego vobis :
Et leve si munus, pretium quoque carmine crescet.

Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.

Vos quoque formosæ prætexite puppibus umbram
Halcyones. Sævos mandat defendere soles
Cara Thetis. Sic vos Nymphæ Oceanitides omnes
Semper ament, veteresque levènt Ceycis amores.

Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.

Anchietæ (meministis enim) cum hæc ipsa per alta
Iret, & ardenti remum lentaret in undâ,
Frigora conciliatis : & hic erit alter ab illo,
Atque iterum insignem mirabitur India vatem.

Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.

Quos nunc ille ignes nutrit sub pectore ! quantam
Romanis sobolem, quantam promittit Olympo !
Forfan & ipse suo, quæ tradet, sacra cruore

Sanciet. Hunc sperat finem pretiũmque laborum.

Fortiũs ó velis incumbite fortiũs Euri.

Haftenus umbroso scopuli pendentis in antro
Cantabat Lycidas. Lycidæ cava litora, & ipse
Respondit Nereus, vectámque per æquora classem
Impulit, & p eno iussit procedere velo.

Túque adèò, seu nunc pelago decurris Amynta,
Seu te nunc aliquis fessum pelagique viæque
Portus habet, seu nunc, iterũm dum litore solvis,
Mitiũs ut spirent opus est, aut fortiũs Euri,
I felix, i noster amor, quò te tua virtus,
Rẽsque vocat. Quæ te tellus, quæ te æquora tandẽ
Accipient, quoscũque polo conspexeris ignes,
A cælo nusquam vertes iter. Omnibus oris
Una patensq; via est. Non hinc, non longiũs illinc
Sidera, quæ quondam dabitur contingere, distant.

BALDUINO LE COCQ, WULVERGHEMIJ, HUMBECÆ, SCHILTHOVIÆ TOPARCHÆ, &c.

FELICITATEM.

Cũ Archiepiscopi Mechliniensis, & Collegiũ
Canonicorum beneficiã è reliquiis S. Ru-
moldi pars Humbecam transferretur
anno 1650. 24. Julii.

Non est, Vir Nobilissime, ab hac qualiscumque
pompa tua celebritate alienum, aut è longin-
quo accersitum votum hoc meum, quo te domi frĩs-
que beatum, fortunatũmque esse cupio. Si enim
grande illud Hebræa gentis arcanum, in quo tabu-
la divinis legibus inscripta servabantur, hoc ha-
bebat, ut quocũque religiose inferretur, felicitatem

tem quoque bonis omnibus circumfluentem inferret, egone spes meas aut inanes, aut intempestivas esse existimem, cum te S. Rumoldi reliquias in Ædem Humbecanam religiosissimè inferentem video? Erat, fateor, erat illud monumentum, quo nullum inter Mosaica sacra exstabat augustius, sapientia oraculum, sanctitatis sedes, solium divinitatis: verum si ille, cujus hæ sunt exuvia, dum viveret, legum divinarum custos, si veritatis internuntius, si sanctimonia exemplar fuit, si ubique benevolentissima charitatis reliquit impressa vestigia; nunc è pleno beatitudinis loco, de illo defendendo ornandoque non cogitet, quem non modò sibi supplicem habet, sed etiam cinerum suorum custodem, & gloria propagatorem sua? Neque verò huic pompa tua Sadochus suus defuit, genere, & auctoritate, & sacerdotio nobilis, quando sacra illa pignora supplicantis ritu circumtulit Ioannes VVachtendonchus, & vir & amplissimis, quos nunc gerit, & maioribus, quibus fungetur, honoribus longè dignissimus: quibus ego nunc, cum jam dudum virtuti tanta, prudentiaque debeantur, quasi presentibus & lator, & fruct. Illud fortassis cuiuspiam videatur, in quo cum Iessai Regis pompâ comparari non possit tua, quod sacrum illud Iudaica religionis & imperii pignus sub hominis unius privati custodiâ detentum, in locum multò celebriorem, Sionis arcem, ac regni sedem, apparatu sumtūque regio deferretur: hoc verò felicitatis tua pignus ex augustissimo templo in angustum descenderit. Verum nihil hîc ego excuso. Fuerit illa quondam Evandri pastoritii regis, ac planè
pasto

1 Erat is, cum hæc à me totidem verbis primùm scripta editaque sunt, Mechliniæ Ecclesiæ Metropolitanæ Præpositus, & supremæ Curia Con-
 gliarius; nunc Episcopus Namurcensis.

*paſſeris oratio , quâ Heroëm advenam humili acce-
 ptum hoſpitio ad opes contemnendas hortabatur, qua-
 rum ſcilicet in illâ exulantis Arcadis ſimplicitate
 ſplendorem nullum eſſet conſpecturus. Nobis certè
 modicus tenuiſque cultus excuſandus non eſt apud
 Calites , qui opibus pretium nullum umquam fece-
 runt. Quare hac tam benè ominata pietatis initia
 latè tibi ac feliciter evenire iterùm iterùmque ju-
 beo. Quamquam quid ego tam anguſtis limitibus S.
 Rumoldi beneficentiam circumscribo ? Faciet , ſpero,
 Deus immortalis, ut luſtuoſiſſimis hiſce temporibus,
 dum undique velut in communi incendio auxilia
 quarimus , illius patrocinium hac etiam ſacrorum
 procuratore imploratum contuliſſe aliquid gratule-
 mur ad extinguenta funeſtiſſima bella , quibus Bel-
 gicam tot jam annis ardentem fruſtrà miſeramur.
 Magnum aliquid ſpe præſumere nos illud jubet, quod
 ſacrorum ejus oſſium huc tranſlatorum annum pri-
 mum ſignare jam liceat nobiliſſimis victoriis , cer-
 tiſſimiſque pacis auguriis , qua Sereniſſimus Prin-
 cept Leopoldus dedit , fixis ad OEſiam Axonámque
 triumphalibus ſignis. In partem illius gloria S. Ru-
 moldum venire , is dubitare demum poterit , qui il-
 lum patria noſtra , cujus patronus ac tutor eſt , nec
 videre vulnera , nec calamitates miſerari , nec ſup-
 plices querimonias audire , adeoque nec belli paciſ-
 que conſiliis præſidere , nec juſtiſſima cauſa conſule-
 re exiſtimaverit. Quare dum mecum ipſe cogito, No-
 biliſſime Domine , quanta publici privatiſque boni
 ſpes in illo reſideat , effert ſeſe atque diffundit lati-
 tiâ animus , geſtitque jam nunc eorum omnium, qui
 illum in Æde Humbecanâ publicè privatimque ſibi
 beneficium ſentient , interpretem agere , ac ſupplica-
 tiones , gratias , tabellas , donaria celebrare memo-
 rando. Quæ verò ad cehoneſtanda pietatis tuæ prima
 ſollem*

sollemnia nunc Musa nostra adferunt, et si aris dicata esse velim: tamen non abs re esse censui, eadem tibi quoque inscribere, & privatam observantia erga te mea testificationem cum publicâ religione conjungere.

RUMOLDUS, IDYLLION.

SI potes hac mecum requiescere, Daphni, sub
umbrâ,

Quâ tua rura i novus prælabitur amnis, & ecce
Vicino invitat succedere ripa salicto, [est,
Huc ades: & si quid nostrum tibi dulce, piûmq;
Accipe quæ cecini, dum pagum & compita circum
Sollemnis pompæ longus procederet ordo.

Ipse suos propiis spectans. Rumoldus honores,
Se mihi materiam dederat, paritèrque canenti
Fecerat ingenium, lætòsque afflaverat ignes.
Illum etiam ripæ, illum etiam fontèsque, lacúsque,
Et nemora, & totis resonabat vallibus Echo.

Arduus illum etiam dignantem rursus morari
Assiduis pulsus referebat canticis æther.

Dumq; omnes hic ardor habet, sic cœpimus ipsi.

Ergò erit ut res hîc inopes, humilèsque myricas
Aspicias, Rumolde? ergò tibi sacra placebunt
Nostra, nec agrestem, Pater, aspernabere cultum?
Non, ut te digna est, nitidis hîc alta columnis
Stat moles: tantum scabris riger aspera tophis.
Non Indum rudibus, tibi quas ereximus, aris
Candet ebur: non texta nitent Babylonia muris,
Non statuæ, tabulæque: lapis sunt omnia nudus.
Exuviis que tuis poterunt hæc templa videri
Pulcra satis? Ne rem tenuem, ne munera sperne,

Quæ
i Humbeca ad novum annum Bruxellensem sita.

Quæ ferimus. Sunt illa quidem, sunt rustica, nec
te

Quæ deceant. Non est adeò, sit cetera simplex,
Paupertas ignara sui. Sed si tibi laudis
Materiem fors nostra dabit, quæso, utere magni
More Dei, qui nec spicas, nec pauperis horti
Contemnit flores, nec parvi turis honorem.
Pro myrrhæ lacrymis, pro nardi mollis aristâ
Silvestrem ferimus mentham, casiamque, thy-
mumque,

Et quodcunque viret nostris redolétque myricis.
Ipse tibi nostro solvam de rure coronam,
Primitias frugum: nostris ab ovilibus agnum,
Cum fetura gregis numerum suppleverit, addam.
Proxima nos sumtu vincant opibusque profusis
Mœnia, & argento solidam, signisque rigentem
Ostentent i urnam, cinerum monumenta tuorum;
Non si divitiis, etiam cedemus amore.

Eheu! quid voluit, vel quo se nomine jactat
Rustica simplicitas? an parvæ culmina villæ
Turribus 2 augustis, spatium quas disseta longo
Oppida prospiciunt, an rara mapalia magnis
Urbibus, & stipulas ausit componere gemmis?
Parcite sublimes pastori, parcite turres.

Sæpè ego vos, salices nobis, & pascua testes,
Admiror cælo eductas, formæque superbas.
Sæpè etiam hinc oculos vicina ad mœnia vertens,
Et sacram templi molem veneratus, & ipsum
Qui dedit huic nomen: Serva, Pater Optime, dixi,
Me, patriosq; greges: &, si modò justa precamur,
Deferat aura preces ad te non invida nostras.

Sæpè

1 Habet Mechliniense templum primum S. Ru-
moldo sacrum, urnam ex argento magna artis ac
pretii, in quâ reliquias ejus servat;

2 Turrim itidem è secto lapide mole & structurâ spe-
ctabilem.

Sæpè etiam præsens , & ruri missus in urbem
 Suspexi augustis opulenta altaria donis ,
 Craterasque graves auro , cælatæque in auro
 Divorum simulacra , cruces , & pallia , & urnas ,
 Ingens argentum , atque operum artificumque la-
 borem.

(Divum,

Sed non hæc decorum summa est. Vos pignora
 Vos auro inclusi Cineres , arisque receptæ
 Exuvix famam templo datis. Has quoque si nunc
 Servamus nostris , quamvis sint rustica , templis,
 Parcite sublimes pastori , parcite turres ,
 Non si divitiis , etiam cedemus amore.

Quid tum , si sacros cineres atque ossa saligno
 Servamus loculo ? quid tum , si bractea tantum
 Obducta est tabulis ? Num prisca temporis annis ,
 Dum populus pauper , dum stabat Divus in æde
 Ligneus exigua , demtisque ex arbore rami,
 Et quos seu Lycidas aliquis , seu Thestylis horto
 Attulerat flores , templis arisque paratus
 Non spernendus erat , num plebs minus , araque
 simplex

Cælitibus placuere ? Illi non aurea curant
 Munera , sed , qui muneribus se prodit , amorem.
 Absit amor , perfecta auro cælatæque tanti
 Urna valet , quanti calathus contextus hibisco.
 Parcite sublimes pastori , parcite turres,
 Non si divitiis , etiam cedemus amore.
 Si quondam magnos , & ab extremis Nabathæis
 Excitos Reges , tuguri sub pauperis antro,
 Divino Puero donis placuisse Sabæis
 Credimus : at non & simplex quæ turba ferebat ,
 Seu sinum lactis , seu condita subere mella,
 Aut agnam stabulis , aut raptos corte palumbos
 Despexit Puer , & Pueri dulcissima Mater.
 Sunt & opes animo : nec , si silvestria sordent
 Munera , mens etiam sordet , diversæque voluntas.

Hæc

Hæc auro potior. Certè pastoribus illum
 Fortuitâ effultum stipulâ, calamóque palustri
 Fas primùm vidisse fuit. Fas & fuit illis
 Reges ante ipsos divinis figere plantis
 Oscula, speluncæque fores intendere sertis.
 Talibus exemplis quòd si, Rumolde, licebit
 Pauperibus de te quidquam sperare colonis,
 Te quoque res nostræ capient, & rustica dona,
 Et quæcúmque tuis humiles sollemnia sacris
 Pastores referemus. Amarunt rus quoque Divi.
 O Pater, ô quem te nostris modò finibus inferis!
 Ecquis iò mecum, pueri, quæ munera cælo
 Plurima provenient, junctis celebrabit avenis?
 Credite: majores posthac teret area messes,
 Lanæque candidior pascentes vestiet agnos.
 Sis felix Humbeca. Tuis non tristis arator
 Infundet sulcos, aut credet semina glebis.
 Non lætæ campis segetes, solésque benigni,
 Non rores puri deerunt. Spem provehet anni,
 Qui cælo veniens fruges lustrabit & agros.
 Cum sitient herbæ, cum Sol aut Sirius illas
 Ufferit, edicet Zephyris, edicet & Austris,
 Solentur terram pluviis, & mitibus auris.
 Interdum Æoliis Austros quoq; claudet in antris,
 Et quæ nigrantes inducunt flamina nimbos.
 Tu quoque, magna Pales, mirabere sæpè juvencas,
 Balantúmque greges, sive ad præsepia stabunt
 Jam saturi, & niveo implebunt mulctralia lacte,
 Seu virides latè saltus, atque arbuta pascunt.
 Non illos turpis scabies, non tetra venenis
 Pabula, corruptique lacus, aut frigora lædent,
 Mollibus albentes villis, habilésque ferendo.
 Hæc ego pro gregibus; pro frugibus illa coloni
 Poscite. Poscentes cælo miseratus ab alto
 Audiet, & nostras vultum convertet ad aras,
 Qui modò parte sui nostris est additus aris.

Forfan

Forſan & arma brevî (quid non ſperare jubemur ?)
 Ducent ſcabra ſitum, ferrîque erit aptior uſus,
 Cùm gravibus raſtris, curvòque niteſcet aratro,
 Martiaque in duros vertentur pila ligones.
 Jam feſſis bello populis Leopoldus Olivam
 Oſtentat, venturæ ardens occurrere Paci.
 Jam ceſſit nobis, ut narrant, Axona, & alter
 Proximus ille quis eſt ? Gallorum in finibus amnis.
 Forſan & ipſe ſacras cui primùm ponimus aras,
 Conciliantis ager partes, paciſque favebit,
 Fortunam & lacrymas inopum ſolatus agreſtùm.
 Tunc tibi creſcet honor, tunc & te divitis agri
 Cuſtodem, Rumolde, novas de marmore factas
 Expectare velim meritis pro talibus aras.
 Nunc cinerum locus pro tempore ligneus : at
 cùm
 Aurea Pax terras reſpexerit, aureus eſto.
 Talia cantabam : cantanti conſcius æther
 Annuit, & cælo viſus dare ſigna ſereno.

JACOBI
WALLIJ

E SOCIETATE IESU

HEROICORUM

LIBER SINGULARIS.

PARAPHRASES
HORATIANÆ.

ILLUSTRISSIMO AC REVEREN-
DISSIMO DOMINO

ANDREÆ MANGELLO,

ABBATI S. ANGELI,

S.D.N. INNOCENTII X.

DEINDE

S.D.N. ALEXANDRI VII.

APUD BELGAS

INTERNUNTIO.

*M*agnâ ingeniorum ubertate
& gloriâ, Illustrissime ac Re-
verendissime Domine, florue-
rit necesse est vetus Italia,
ex quo præsertim Græcorum artes ac di-
sciplinas ad se unâ cum imperio trans-
tulit. Testes sunt eruditionis reliquæ,
quas temporum injuriis aut fortuna, aut
posterorum cura, aut potius, ut haberet
orbis quo se ad elegantiam informaret,
Numinis providentia subduxit. Quid
enim tot consequentibus sæculis tantâ
studiorum contentione perfectum &
elaboratum est, quod cum iis iudicii

E

*moderatione , & scribendi genio exa-
quari possit ? Non consenuit quidem na-
tura , nèque ut ager assiduè ferendo , sic
illa quotidiano animorum cultu defessa
vim vigoremque suum exhausit : quam-
vis ut annus alter altero subinde fecun-
dior provenit ; ita , dum inter se confe-
runtur secula , doctrina fecunditatem
quadam veluti sterilitas nonnumquam
excipit. Sed hoc inertia expensum fer-
re quisque debet , nemo natura. Hac
enim vegeta semper ac vivida caelestes
illos orbes , iisque affixos ignes imita-
tur , de quorum luce atque splendore ,
occultaque vi , quâ se in corpora nostra
insinuant , nihil incitata aeternaeque
conversiones , nihil temporum vicissitu-
dines deterunt. Hoc tamen in re est ,
tam admirabilem esse veterum in effin-
gendis rebus suis felicitatem , ut quid-
quid ab iis limatum ac perpolitum ac-
cepimus , velut à naturâ ipsâ elabora-
tum exemplar , aut Polycleteus Canon
meritò habeatur. Ingeniosissimus quis-
que*

que quantumvis ad similitudinem eorum propius accedere laboret, eam tamen penitus exprimere desperet. Non id, credo, si viveret, de se dici vellet Michaël Angelus, Aretinus, pictor ac statuarius avi sui primus. Cupidinis dormientis simulacrum à se perfectum eo loco defoderat, quo eruendum sciebat: repertum cum laudari, pro antiquo haberi, novis anteponi, sibi etiam ostendi, suisque rebus potius duci videret, audivit omnia, & risit; & sibi se præferri ac simul posthaberi gavisus, nomen tandem suum signo insculptum ostendit, triumphavitque quasi iudicum suorum jam datis sententiis secundum se pronuntiatum esset de exæquata veterum arte atque famâ. Non ego is sum, qui celeberrimum artificem de aditâ hujus gloriæ possessione dejiciendum putem. Nèque, ut de re nostrâ loquar, Jacobum Sadoletum, virum poëticis aliisque sapientiæ studiis æquè ac purpurâ illustrem, de affectatâ veterum lau-

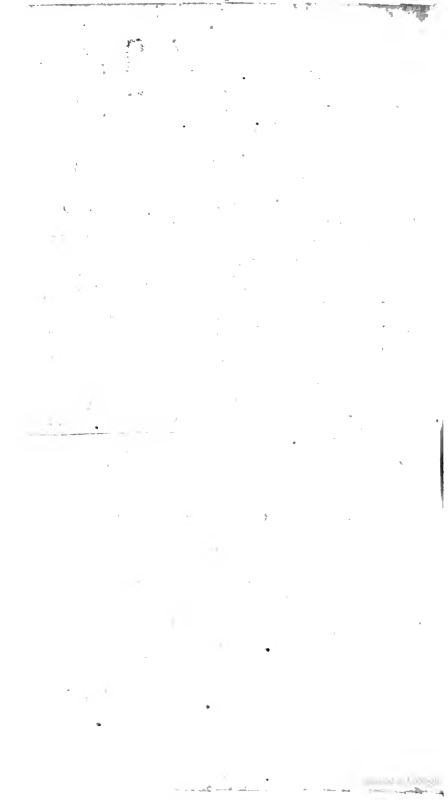
de arguerim, quem refert Lilius Gyrallus ingeniosa epigrammata scribere solitum, quæ tamquam è Romanis ruinis eruta Ferrariam ab amicis ad se mitti comminifcebatur: idque cum aliis, tum viris etiam literatissimis persuadebat. Malignitatis humanæ vitio fit, cum, ut ait Velleius, præsentia invidiâ, præterita veneratione prosequimur, & his nos instrui, illis obrui credimus. Meum hoc semper judicium fuit, favere unumquemque alieno sæculo sic oportere, ut, si causa fuerit, haud paullò jucundius effusiusque gratulari debeat suo. Verùm cum Poësin Augusti ætate in fastigio stantem intueor, atque hîc incomparabilem & nullâ affectatione sese efferentem majestatem, illic simplicitatem cultam, facilem, suavem contemplor, cum utrobique & lingua delicias, & sententiarum gravitatem, & decorum illud, cujus ignoratione non modò invitâ, sed etiam in oratione peccatur, observo; judicii inopiâ fieri arbitror, cum
extra

extra angustos hujus sæculi, & nondum planè decursi limites (adeò difficile est in perfectò diu consistere) paria quaruntur. Injuriâ igitur pigri & servilis ingenii nota iis inuritur, qui ad paucorum illorum, qui tum scripserunt, virtutes se totos imitando nituntur fingere. Nos optimis similes natura præstare non potest; potest optimorum imitatio. Hac ego mente Horatium in manus interdum sumsi, & Odas præsertim illas, quæ quòd magnifico dicendi genere structæ essent, heroicis numeris aptari posse videbantur, aliter atque aliter efferre studui. Quamquam me cum politissimo poëtâ committerem: cogitabam tamen vinci indecorum non esse, & contendere gloriosum. His exercitationibus cum profecisse me fatear, earum aliquas tibi, Illustrissime Domine, dicatas esse consulto volui. Italiam, Italiam, non, ut ille, imperii sedem fataliter suis datam, sed ut bonarum artium matrem ac principem, & ingeniorum altricem

absens absentem, &, quâ solâ licet, mente conspectam subinde veneror, ac saluto. Ac tum mihi occurrere videntur ingentes illæ excelsæque veterum Poëtarum anima, quæ ingenio suo & immortalibus monumentis Romanum nomen altius, quàm alii Marte & manu extulerunt. Huic sublime & magnificum, illi tenue & volabile scribendi genus gratulor: in alio nativum simplicemque admiror candorem; in altero eruditionem conquistam & variam, Græcorum etiam pigmentis illustratam: ille me, quòd natura plus indulserit, hic quòd diligentia plus attulerit, delectat & pascit. Ab Italiâ igitur cùm in reliquum orbem profluxerit, quidquid ornamentorû ac deliciarum habet Poësis, ut hoc, quantulumcûmque est, quod ab illâ hausi, illi acceptum retulisse videar, tibi, qui Italiae tuæ decuses, inscribo. Accedit nominis tui fama, quæ nuper Hispaniam, nunc Belgium eruditionis, æquitatis, prudentiæ, ceterarum-

rumque virtutum tuarum admiratione complevit. Magna negotia magnis adiutoribus egent : eaque magnum profectò te probarunt, cum oppressa malis artibus veritas fuit vindicanda, Pontificiorum edictorum stabilienda auctoritas, hominum publicis privatisque calumniis eadem arrodentium contunden- da protervitas. Si, ut inquit Historicus, quem antè laudavi, Reipubl. interest, quod usu necessarium, dignitate em- nere, crediderim Aram Virtuti Reduci, non Fortune, parari, quæ te è Belgio aliquando revertentem suis ipsa mani- bus ad ea quæ sunt eminentissima com- muni omnium assensu & gratulatione deducat. Musæ verò meæ quamquam pa- trios intra fines benevolè excipi, pro magno habitura sint : si tamen aliquã- do longius provehantur, si Italiam, si Romam denique viderint ; timidè qui- dem in illâ terrarum arce, & erudito- rum comitio apparebunt ; magnam au- tem illis timoris partem, si tibi placue- rint, tuus favor exemerit.

GRA-

GRAVISSIMORUM VIRORUM DE PARAPHRASI JUDICIA.

AD ILLUSTRÉS, NOBILES, IN-
GENUOS ADOLESCENTES

CONVICTUS SOCIETATIS JESU ANTUERPIÆ.

Quintilianus Instit. Orat. lib. 10. cap. 5.

Non ego Paraphrasin esse interpretationem tantum volo, sed circa eosdem sensus certamen atque amulationem. Ideòq; ab illis dissentio, qui vertere Orationes Latinas vetant, quia optimis occurratis, quidquid aliter dixerimus, necesse sit esse deterius. Nam neque semper est desperandum, aliquid illis quæ dicta sunt, melius posse reperiri: neque adeò jejunam ac pauperem naturam eloquentiam fecit, ut unâ de re bene dici nisi semel non possit. Nisi forte histrionum multa circa voces easdem variare gestus potest, orandi minor vis, ut dicatur aliquid, post quod in eadem materiâ nihil dicendum sit. Sed esto, neque melius quod invenimus sit, neque par: est certe proximis locus. An verò ipsi non bis ac sæpius de eadem re dicimus, & quidem continuas nonnumquam sententias? Nisi forte contendere nobiscum possumus, cum aliis non

possumus. Nam si uno tantum genere bene diceretur, fas erat existimari praclusam nobis à prioribus viam. Nunc verò innumerabiles sunt modi, plurimaeq; eodem via ducunt. Sua brevitati gratia, sua copia: alia translatis virtus, alia propriis. Hoc oratio recta, illud figura declinata commendat. Ipsa denique utilissima est exercitationi difficultas. Quid, quòd auctores maximi sic diligentius cognoscuntur. Non enim scripta, lectior e securà transcurrimus: sed tractamus singula, & necessario introspicimus: & quantum virtutis habeant, vel hoc ipso cognoscimus, quòd imitari non possumus.

Manutius lib. 1. epist. 4.

Cum id, quòd enitet in oratione, aut in re videatur esse, aut in verbis, ego olim rem significatam simul cum verbis significantibus sumebam, eaque meis scriptis cum inseruissem, tum optimum illud, quod quaritur imitando, planè arbitrabar me esse consecutum. Postea coepit mihi meum consilium displicere: cogitavi, quoniam id esset memoria magis, quàm ingenii, quòd ego efficere, prestare multos posse; quòd autem multi possent, egregium non esse. Tum iniui rationem haud paulò difficiliorem, quam cum paucissimis mihi esse communem intelligebam. Exquisitas sententias de Cicerone excerptas, aut de Terentio, tacitus in animo versabam, eas ornabam verbis quàm poteram lectissimis, ut quasi vestitu orationis mutato, cum eadem essent, alia tamen viderentur. Erat non dissimilis in verborum figuris commentatio. Si quas notaveram illustres, ad adas sententias ita traducebam, ut interdum eandem locutionem ad res propè innumerabiles accommodans, quasi ex unà cerâ plures imagines, nec tamen ejusdem generis, effingerem. In hac exercita-

tione

zione quantum esset, utinam aut maturè cognovissem, aut serò cognitum, avidèque arreptum vis occupationum non extorsisset! Equidem si quis me neget in scribendo quidquam esse, non pugnabo: sed si quid sum, ab hac unà esse contendam.

HIS tam luculentis testimoniis ac præceptis quid in rem præsentem adjungi possit, non video. Hoc tantùm, Ingeniosi Adolescentes, (vos enim, quibus Poësis in amore atque deliciis est, hîc paucis alloquar) hoc tantùm à vobis contendo, primùm, ut quæ ex Quintiliano Manutiòque à me prolata sunt, poëticiis aequè ut oratoriis studiis convenientia, non cursim, sed cunctanter attentèque perlegatis; deinde, & id quidem multò magis, eorum fructum usu vestro comprobetis. Porro cum hoc exercitationis genus certamen atque emulationem Quintilianus vocet, penitus in animis vestris insideat necesse est, poëtis non nisi optimis, & quod inde consequitur, paucis consuescendum esse. Neque enim infeliciter tantùm, sed armis etiam imparibus congressuri estis, si ab hac aut illâ inferiorum poëtarum lectione recentes in certamen cum præstantioribus veniatis. Alexander cum à parente suo Philippo ad stadium in Olympiis decurrendum excitaretur: Facerem, inquit, si reges habiturus essem, qui mecum contenderent. Hanc altitudinem animi ad studia vestra transferre vos volo, & in hoc literario pulvere cum iis tantùm decurrere, quos sæculorum omnium consensus ad literarum principatuum extulit. Quod in iis elegans, moratum, pressum verbis, rebus affluens, id ita immutandum illustrandùmque sumite, ut in pari argumento, velut in eodem curriculo, cum iis de victoriâ disceptare velle videamini. Eant, & mirentur sese, qui cum ab eximii scriptoris opere, velut à pulcherrimo corpore, trunca membra distraxerint, rebus-

rebusque suis accommodarint, ejusdem in scribendo
venustatem, nervos, opes, ornamenta, lumina,
suavitates, omnia denique se assecutos putant. Vi-
bius Rufus (rem ridiculam & jocosam!) Ciceronis
uxorem duxerat, eamque sellam, in qua Iulius Ca-
sar, quoties in senatum venerat, considerare solitus,
& ad extremum interfectus fuerat, domi sua asser-
vabat; utroque gloriabundus, ut inquit Dio, aut
Orator propter conjugem, aut Caesar propter sellam
futurus. Et ad consulatum quidem homo gloriosus
ambitionis viâ grassatus tandem pervenit: sed fa-
cilius illi fuit collegam habere in magistratu Casa-
rem, quam in eloquentiâ Ciceronem. Hanc autem
& muliere deferri viro dotem posse si existimavit, a-
mens fuit. A Vibio nostro inscitî illi & arrogantes
imitatores quàm propè absint, per se liquet. Nec vi-
rile quidquam nec grande concipiunt proferuntque,
& tamen, si ipsis de se creditur, cò nescio qua Poë-
tarum principibus direpta fragmenta similes illis ac
pane pares videri volunt. Fucorum est istud inge-
nium, qui ad aliena pabula immunes sedent, eaque,
ut sunt, constructa diripiunt. Apes in agris & sal-
tibus rorem, & arborum lacrymas, & thyma, &
flores natâ, aded copiosè studiosèque ex iis, qua in
usus suos opportuna sunt, legunt, ut in earum Re-
publicâ quadam sortitò portas occupent, qua ve-
nientium onera accipiant; at quâ deinde sedulitate,
quo artificio ceras ex illis, ex istis mella fingunt,
thymum quidem florèsque redolentia, sed transfor-
matis? Quid aliis Virgilius debeat, nemo nescit:
nec ipse pro modestiâ suâ tacet ac dissimulat, cum &
Theocriti gratiâ, quem imitando exprimit, Siceli-
das Musas & Arethusam invocat; & quod carmen
Hesiodus Gracè, se Latine per Italia oppida canere
profitetur. Immensam autem Iliados & Odyssæ opu-
lentiam

lentiam Æneis explicat, quâ ipsa instructa ornata-
que incedit. Sed hoc acerrimi iudicii poëta consecu-
tus fuit, ut, cum imitatio plerumque declinet in
peius, alii ex ipso, non ipse ex aliis, quos post se re-
liquit, similitudinem duxisse videatur. Nec Hora-
tius, ut veteres alios prætermittam, à præstantibus
è Graciâ poëtis laudem non mutuatus fuit: in quo-
rum vestigiis quàm sæpè pedem posuerit, credibile
faciunt Lyricorum tenues illa reliquia, qua adhuc
nobis è deflagrati Græcorum imperii cineribus super-
sunt. Compendiosa igitur, & trita maximis etiam
ingeniis via est, excellentium auctorum virtutes
intelligendo primum, deinde & imitando consequi.
In hanc ego vobis viam deducere hoc libello volui. Dif-
ficilem, dicetis, & molestim, quâ per aliena ve-
stigia nunc hac, nunc illâ ratione decurrendum. At
mihi credite, ut equi, dum in hippodromo exercen-
tur, primum quidem habenis & calcaribus non sine
molestiâ subiguntur nunc cursum rectum tenere, nunc
gyro frangere; nunc incitatiores, nunc temperatius
gradu ferri; interdum in summâ pernecitate subito
resistere, interdum fossas aut repagula saltu supera-
re; agunt deinde palastrico more (nam morem usus
facit) expeditius omnia: ita qui in hoc curriculum
se compulerint, laboriosa primum iis est, deinde
facilis exercitatio. Laborem certè iucundum reddit
assecuta scribendi ratio, quam verborum delectus,
sententiarum pondus, breuitas integra, circumcisa
copia, denique in quo sunt omnia, stylus ad veterum
leges efformatus commendant.

AUGU

AUGUSTI LAUDES:

REGULI CONSTANTIA,

ET AD POENOS REDITUS.

Horat. lib 3. Ode 5.

Cælo tonantem credidimus Iovem
Regnare :

*præsens Divus habebitur
Augustus ,*

*adjectis Britannis
Imperio , gravibûsque Perſis.*

*Milésne Craſſi , conjuge barbarâ
Turpis maritus vixit ?*

*Et hoſtium
(Prò curia , inverſique mores !*

Conſe-

ANTONIO L'HERMITE,

SUPREMI CONCILII
MECHLINIENSIS
PRÆSIDI,

*In M. Attilio Regulo Consiliarii publico bono
omnia, nihil suo metiantis absolutissimam
imaginem.*

CRedidimus, cælo siquando clarus ab alto
Intonuit, regnare Jovem, qui rumpcret igni
Nubila, fulmineumque ageret per inania currum:
At nunc, præsentis ejus sub numine Roma est,
Augustus Cæsar positus sacrabitur aris.
Dumque illum Erigone interea, cæterisque Deorum
Indigetem accipiant, Divis adscriptus, & ipse
Exortus Divis, populique, urbisque vocari
Assuescet votis. Extremos ille Britannos
Addidit imperio sine cæde & sanguine i victor.
Ille etiam nostris opibus spoliisque suberbos
Contudit Arsacidas, amissaque signa recepit,
Et Crassi cladem manesque piavit inultos.
Degener, & frustra patriæ devota juvenus
Sic vitam pepigisse, hos & celebrare hymenæos
Sustinuit? tædisque (nefas) dignata Latinis
Romanum mulier tenuit complexa maritum
Barbara? nec, soceri dextram indignatus & ora,
Abstinent thalamis gener, aversusque refugit?
Quin etiam pictis pharetris, & acinace Medo
Accinctus molles humeros (pro sancta Quiritem
Curia

*1 Non armis Britanniam Augustus, sed benevolentiâ
sibi adjunxit. Viri quidam principes ejus loci, ut ait
Strabo, legationibus obsequiisq; Cæsaris Augusti ami-
citiâ consecuti, & dona diis immortalibus in Capi-
tolio posuere, & universam partem insulam Romanis
conciliavere.*

*Consenuit socerorum in armis
 Sub rege Medo Marsus , & Appulus,
 Ancilicrum , & nominis , & toga
 Oblitus , aternaque Vesta,*

Incolumi Iove , & urbe Româ ?

Hoc caverat mens provida Reguli ,

*Dissentientis conditionibus
 Fœdis , & exemplo trahenti
 Perniciem veniens in ævum,
 Si non periret immiserabilis
 Captiva pubes.*

*Signa ego Punicis
 Affixa delubris , & arma
 Militibus sine cede , dixit ,
 Direpta vidi.*

Curia , & inverſi nullo ſub vindice mores !)
 Conſenuit , ſeſſoſque trahens inglorius annos
 Celavit canos galeâ , turpémque ſenectam.
 Non Marſi , genus acre virûm , non Appula pubes
 Juſſerat hoc ſperare. At Martis gloria noſtri,
 Purpurâque , trabæque , & lapſa ancilia cælo ,
 Æternique ignes ſacrorum , Veſtâque mater
 Exciderant animo. Quôdque indelebile captis
 Opprobrium , dum Roma viris , magniſque vi-
 gebat
 Conſiliis , dum res Italûm , prolémque , domoſque ,
 Et Capitolas ſervabat Juppiter arces
 Incolumis , vitam indecores pepigere precando.
 Caverat hoc durus bello , prudénſque futuri
 Regulus , ipſam animis , ipſam præſtantibus armis
 Deberi vitam reputans. Non ille Senatum
 Multa reluctantem , & captos revocare parantem
 Audiit. Infames leges , & inertia pacta
 Reſcidit indignans : & ni captiva periret .
 Infelix pubes , nulli deſtenda Quirirûm ,
 Quos , heu , quos patriæ caſus luſtûſque canebat
 Fatidicus ! ſegnes olim volventibus annis
 Venturos Latio juvenes , fortiſſima fruſtrâ
 Pectora , qui pugnas inter , lituoſque , rubâſque ,
 Confuſâſque neces , pallentes morte futurâ ,
 Ultrò addant in vincla manus , nec viribus uſi
 Vitam , quâ fuerit fortuna facillima , quærant.
 Uſque adeò & ſeræ ſtirpes contagia ducunt.
 Signa ego Sidoniis , dixit , pendentia vidi
 Noſtra tholis : pendent variæ circûmque ſupràque
 Exuviz , & nullis reſperſa cruoribus arma.
 Scutâque , mucronéſque , extortâque tela , nec ulli
 Fatales haſtæ. Vidi & thoracas ahenos ,
 Nec ſquamis laceros , nec adaſtâ cuspide læſos ,
 Avulſos impunè humeris. Et nunc quoque Pœ-
 nus

*Vidi ego civium
Retorta tergo brachia libero,*

*Portasque non clausas, & arua
Marte coli populata nostro.*

*Auro repensus scilicet acrior
Miles redibit.*

*Flagitio additis
Damnum. Neque amissos colores
Lana refert medicata fuco :
Nec vera virtus, cum semel excidit,
Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata densis
Cervaplagis, erit ille fortis,
Qui perfidis se credidit hostibus :
Et Marte Pœnos præteret altero,
Qui lora restrictis lacertis
Sensit iners, timuitque mortem.*

*Hic, unde vitam sumeret inscius,
Pacem duello miscuit.*

Cingula , sicut erant , nostris fulgentia bullis ,
 Atque albas equitum parmas , habitúsque Gabi-
 nos

Servat adhuc. Vidi ipse viros inimica volentes
 Jura pati , & centum nodis post terga revinctos
 Ire graves. Non libertas , multúsque Latinæ
 Gentis honos revocare animos , nexásque catenas
 Rumpere : venalis vitæ spes una recurſat.

Me míserum ! quid nos Libye , Tyriúsque coloni
 Jam metuant ? pandunt portas , laxántque revulſis
 Clauſtra ſeris , & quâ noſter ſeſe arduus olim
 Intulerat prædâ gaudens , & ſanguine Mavors ,
 Securos illo ducunt in pulvere ſulcos.

At pudor incendet vires , auróque repenſus
 Opprobrium ferro miles , criménque reſellet
 Acrior , & famæ impulſus melioris amore.
 Quondam etiam ultrices iras expleſſe juvabit.
 Scilicet is pavidis labor eſt , ea gloria victos
 Sollicitat. Damno infandum cumulare paratis
 Flagitium. Neque lana reſert medicata colores
 Muricibus Tyris poſitos : nec Martia virtus ,
 Cùm ſemel exciderit , redit in præcordia victis.
 Si denſas ubi cerva plagas , ferrúmque latronis
 Evaſit pavitans , media in venabula frendens
 Irruit , & ruptâ exſultat formidine victrix ,
 Credite , perjaris ſeſe qui credidit Afris ,
 Ibit in adverſos violentior. Ibit , & armis
 Jam melior , victos pugnâ bellóque ſubaſtos
 Proteret inſultans , qui ſtriſtis lora lacertis
 Senſit iners , timuitque mori. Nil demere vincla
 Profuerit , cui vita probro eſt. Malè námq; precando
 Exigitur , quod Mars ferro extorquere cruento
 Debuerat. Malè tum dextræ tenduntur inerimes ,
 Cùm fremitus pignantúm inter , gemitúsque ca-
 dentúm

Victorem ulciſci decuit. Quid noſtra juvenus
 Inter-

O pudor !
O magna Carthago probrosis
Altior Italia ruinis !

Fertur pudica conjugis osculum,
Parvósque natos, ut capitis minor,
A se removisse, & virilem
Torvus humi posuisse vultum.

Donec labantes consilio Patres
Firmaret auctor numquam aliàs dato,
Intérque mœrentes amicos
Egregius properaret exul.

Atqui

Interea ? pacem medijs immiscuit armis,
 Vecors , quæ quod nunc spirer , cladique superfit
 Ipsa suæ , lacrymis debet , turpique catenæ.
 Jamque adeò aut hosti supplex nos dextera servat,
 Aut fuga : sic pugnat , sic orbi Roma timerur.
 O pudor ! ô belli studiis magnæ æmula Romæ
 Carthago ! at non tam virtus super æthera tollit
 Te tua : probrosis crescit tibi fama ruinis
 Æneadum : tibi nostra facit socordia nomen.
 Dixerat , & nondum verbis mentemque calorém-
 que

Explerat satis. Attoniti hæc haud mollia fatu
 Secum agitant Patres animo , longumque morati
 Ora tenent , oculosque : silent augusta Senatus
 Atria : mirantur vultus , habitumque loquentis :
 Mirantur vinctisque animum , mortisque paratum.
 Non mens his eadem , non idem sensus : at ille
 Ingens consilio , factis ingentior ardet
 Maturare viam , dirisque revivere Pœnos ;
 Pignoræque , & thalami sociam complexibus arcet.
 Non illam lacrymas , non illam sustinet ultra
 Perdere blanditias , & amanti dulcia quondam
 Oscula , dum liber , dum non obnoxius ulli
 Civis erat : nunc se vinctum , capitisque minorem.
 Sæpè etiam patrem parvis tenuisse lacertis
 Dicuntur pueri flentes , abiturumque morantes.
 Sed parvos (quamquam nihil his violentius esset).
 Asper , & implacitus durâ cervice lacertos
 Dimovit pater , atque ora indignantia flecti
 Torvus fixit humi : nullisque audita priorum
 Consilia ingressus , Patres firmare labantes
 Institit. Illum iterum ante alios mœstissima con-
 jux

Scissa comas , & quæ poterat moritura videri,
 Lamentis , gemitumque , & luctifono plangore
 Prosequitur , lacrymisque inter mandata profusis
 Luger,

*Atqui sciebat qua sibi barbarus
Tortor pararet:*

*non aliter tamen
Dimovit obstantes propinquos
Et populum redivus morantem:
Quàm si clientum longa negotia
Dijudicatâ lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedæmonium Tarentum.*

NEREI VATICINATIO DE RUINA TROIÆ.

Horat. lib. 1. Ode 15.

Pastor cum traheret per freta navibus
Idæis Helenam perfidus hospitam,
Ingrato celeres obruit otio
Ventos, ut caneret fera
Nereus fata.

*Mala ducis avi demum,
Quam multo ropetet Græcia milite,*

Luget ut extinctum. Sed nullis flectitur exul
 Egrégius lacrymis, properátque volentibus illuc
 Ire animis, quò pacta fides, duræque vocant res.
 Atqui non illum Libyci latuere furores.
 Phœbeos ignes, Phœbeisque ignibus orbes
 Obversos oculorum, & squalida carceris antra,
 Et vigiles noctes, & quidquid tortor ab illo
 Barbarus exegit, bello truculentior ipso,
 Haud vanus jam secum animo præceperat augur.
 Perstitit invictus tamen, & vincla omnia rupit
 Conjugiique, domusque; undámque, moráque
 frementis

Evicit populi, rectisque excessit avitis
 Haud alio vultu, quam si post longa clientum
 Jurgia, fessum urbis, strepitúque excedere lætum,
 Aut nemore aut densâ platanis fródentibus umbrâ
 Sive Venafrani colles, seu molle Tarentum
 Victorem causæ acciperent, curisque levarent.

JACOBO DE GALVART,

SUPREMÆ CURIÆ MECHLINIENSIS
 CONSILIARIO.

*Bellorum everforúmque; Regnorum causas Ne-
 rei quoque; iudicio in peccata conferendas.*

NAvibus Idæis profugus Lacedæmone pastor
 Pergama cum peteret, traherétque per alia
 Lacænam

Perfidus, hos illi luctus & fata canebat
 Vaticinans Nereus. Luctus & fata canentem
 (Quippe pater rapidis indixerat otia ventis)
 Audivere procúl venti fluctusque sistentes.

Infelix prædo! lævo tibi numine Divum
 Ducitur, armorum longo repetenda tumultu,
 Nupta domum. Jam signa dabit, jam Græcia coget
 Undique

Conjurata tuas rumpere nuptias ,

Et regnum Priami vetus.

*Eheu , quantus equis , quantus adest viris
Sudor ! quanta moves funera Dardana
Genti !*

*jam galeam Pallas , & agida,
Currúsque , & rabiem parat.*

*Nequidquam , Veneris præsidio ferox,
Pectus caesariem , gratâque feminis
Imbelli citharâ carmina divides.*

Nequid

Undique in arma viros. Phthiam, & Salaminia
 regna,
 Dulichiúmque, Pylúmque, Agamemnoniásque
 Mycenæ,
 Myrmidonú Dolopúmque urbes, & robur Achivú,
 Ætolósque Arpos campis effunder apertis,
 Attriðæ læso auxilium: simul æquora velis
 Tota teget. Ne fide tuis, néve Hectora belli
 Finge moram: vincent Danaï, perjúraque rumpent
 Fœdera, & infames tecum fugientis amores,
 Aulide testati Superos, arásque Dianæ.
 Ipse Deos frustrà patrios, Pyrihúmque furentem
 Incusans Priamus patrio cadet hostia busto
 Infelix. Secum natos, spem gentis inanem,
 Affaracíque Larem, veterísque insignia regni
 Exitio involvet. Jam nunc mihi tota geri res,
 Iam conferre manum, jam curru stare videtur
 Æacides. Eheu, quantus per corpora manat
 Sudor equis, quantúsque viris! Quot adultera virgo
 Funeribus dotanda venis! Non arma virósque
 Correptos undis (Xanthum, Simoëntáque testor)
 In mare sanguineis evolvunt fluctibus amnes.
 Fallor? an & subeunt animis cælestibus iræ,
 Ultorésque Deos in Dardana suscitât arma
 Perfidia, extinctúsque pudor? Jam torva comantem
 Induitur galeam, jam concutit ægida Pallas,
 Et currus parat, & rabiem, justúmque furorem.
 Nequidquam, arbitrii pretio Venerísque superbus
 Præsidio, niveâ pectus cervice fluentem
 Cæsariem, & molli formam profitebere cultu;
 Dardaniásque nurus inter tibi Lydia posces
 Barbita, cuique suam dicturus carmine laudem.
 Scilicet & flavi crines, & eburnea cervix
 Semiviri Phrygis, & choreis & amoribus apti
 Imbellis citharæ cantus terrore Pelasgos
 Implebunt animos, clâssique opibúsque timentes.

*Nequidquam thalamo graves
 Hastas , & calami spicula Gnosii
 Vitabis , strepitumque, & celerem sequi
 Aiacem, tamen, heu, serus adulteros
 Crines pulvere collines*

*Non Laërtiaden , exitium tua
 Gentis, non Pylum Nestora respicis ?
 Vrgent imparidi te Salaminus
 Teucer, te Sthenelus sciens
 Pugna , siue opus est imperitare equis,
 Non auriga piger Merionen quoque
 Nosces. Ecce furit te reperire atrox
 Tydides melior patre.*

*Quem tu, cervus uti vallis in alterâ
 Visum parte lupum graminis immemor ,
 Sublimi fugies mollis anhelitu,*

Nequidquam, thalami spondâ compostus eburnâ,
 Bellantûm strepitus, & Gnosia spicula, & hastas,
 Et Telamoniaden cursu ferroque sequentem
 Fatifero, belli rudis & sine pectore miles
 Effugies. Ut te primis fortuna periclis
 Eripiat; tamen, heu, nitidas Syriôque madentes
 Rore comas, multo commistus sanguine pulvis
 Collinet, & lætos oris confundet honores.
 Non Laërtiaden Phrygiis suprema ferentem
 Excidia, & signum averſæ fatale Minervæ
 Effractis rapientem adytis, non Nestora demens
 Respicias? infesto sequitur te vulnere Teucer
 Impavidus: jam jamque latus premit, & ferit
 hastâ

Expertus pugnæ Sthenelus, dum cominus æquo
 Congreditur pede, seu currus in pulvere versar,
 Non auriga piger. Nosces, quid dextera possit
 Merionis. Viden' ut furiis metuendus & armis
 Tydides te te mediâ vestigat arenâ?
 Uni odiis, uni telis ardentibus instat.
 Hic vir, hic est, sibi quem famâ & felicibus
 ausis

Præferri gaudet genitor, cùm Rhesus, & Hæctor,
 Et Venus, & Mavors, & Pallas, & omnia nati
 Occurrunt animo non invidiosa paterno.
 Quid tibi, cùm sævis in te ruet obviis armis,
 Mentis erit! Solo instantis terrebere vultu.
 Qualis in adversis nemorosæ vallibus. Idæ
 Cerva lupum vacuas arentem sanguine fauces
 Cùm videt accelerare, fugit: non læta morantur
 Gramina, non gelidi fontes, umbrosâque tempe.
 Illa volat, crebrôque pavens quatit ilia pulsu.
 Sic quoque Tydidæ visu tremefactus, & amens
 Terga dabis: pulsans quatiet præcordia terror,
 Præcludetque vias animæ, cursûsque labore
 Destituet fessos sublimis anhelitus artus.

Non hoc pollicitus tua.

*Iracunda diem proferet Ilio,
Matronisque Phrygum classis Achillei.*

*Post certas hiemes uret Achaicus
Ignis Iliacas domos.*

IN BELLUM CIVILE
GESTUM HINC BRUTO ET CASSIO;
ILLINC AUGUSTO ANTONIO,
ET LEPIDO DUCIBUS.
Horat. Epod. Ode 7.

QUò, quò scelesti ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enses conditi?

*Parùmne campis atque Neptuno super
Fusum est Latini sanguinis?
Non ut superbas invida Carthaginis
Romanus arces ureret:*

*Intactus aut Britannus ut descenderet
Sacra catenatus via:*

Sed

At non illa tuæ quondam promissa dedisti,
 Cùm molli fatus gremio præclara juventæ
 Facta tuæ, certos arcus, & spicula jussu
 Fixa loco, medióque greges ex hoste receptos
 Narrabas fidens animi, & securus amorum.
 I nunc, & Troiæ vires, cessuráque jacta
 Dorica castra tuis. Classis tardantis Achillei
 Iracunda diem vertendæ proferet urbi,
 Marrónisque Phrygum: sed non & Troica semper
 Duci bella sinet, juratáque fallet inultus
 Numina. Post certas hiemes confidet in ignes
 Ilion Argolicos, victórque à culmine verisæ
 Insistet Troiæ cineres, Asiæque sepulcrum.

FERDINANDO DEL PLANO SOCIETATIS JESU

RECTORI BRUXELLENSI

*Horatianam hanc inscribebat querimoniam,
 à temporibus nostris non alienam, quibus
 Europa arma in ipsius exitium versa.*

QUò vos, quò belli rabies, furisq; scèlesti,
 Præcipitant? aut cur iterùm, quos Roma nefandis

Jam saturata odiis, pugnásque exosa suorum
 Condidit, aptantur dextris horrentibus enses?
 Neptunúsne parùm, campique hausere Latini
 Sanguinis? At non ut Tyrios, atque invida nostris
 Litora litoribus victor ditione teneret
 Aufonius: non ut magnæ Carthaginis arces
 Ureret, & cinerem presso insectatus aratro,
 Invisum genus & ferro deleret & igni.
 Prò pudor! intactam cur non his fregimus armis
 Albionem, & Tusco Tamesim subjecimus amni?
 Cur non hunc nostris vinctum post terga catenis,

*Sed ut secundùm vota Parthorum suâ
Urbs hac periret dexterâ.*

*Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus
Umquam, nisi in dispar feris.*

*Eurórne cacus, an rapit vis acrior,
An culpa? responsum date.*

*Tacent, & cra pallor albus inficit,
Mentésque perculsa stupent.*

*Sic est: acerba fata Romanos agunt,
Scelúsque fraterna necis:
Vt immerentis fluxit in terram Remi
Sacer nepotibus cruor.*

A D S O D A L E S.

Aëtiacam Augusti victoriam celebrat.

Horat. lib. 1. Ode 27.

N*unc est bibendum:*

nunc pede libero

Pulsanda tellus:

Cur non & puppes, & rostra Britannica sacrâ
 Vidinus ire viâ? Quo nil funestius ipsi
 Arsfidæ Latio voveant, tibi movimus arma
 Roma parens: & quam dederas lucisque suique
 Contemtricem animam miles projecit, ut ipsa
 Viribus usa tuis, atque hosti flenda perires.
 At non ille lupis, non ille leonibus umquam
 Mos fuit. In dispar, aliâque à stirpe profectum
 Infiliunt genus: hîc rabiem, dentisque fatigant.
 Vosne igitur cæcus furor, an vis acrior urget,
 Romulidæ? an scelera, & scelorum stimulantque
 trahuntque

Ultrices Diræ, tædisque ardentibus instant?
 Dicite. Quæ tandem vobis responsa dabuntur
 Æqua satis? mussant taciti, pallorque feroces
 Infecit vultus, & diri conscia Martis
 Mens stupet attonitis, nec causas invenit armis.
 Sic est: præcipites impellunt fata Quirites,
 Fraternalque necis facinus, cum perdere nostræ
 Sustinuere manus, quem nec lupa fera, nec amnis
 Perdiderat, servans puerum nil tale merentem.
 Hic cruor, hæc feros exercet culpa nepotes.

CASPERIO GEVARTIO,

CONSILIARIO

ET HISTORIOGRAPHO CÆSAREO,

A C R E G I O,

Cæsarei Imperij primùm stabiliti victoriam.

Nunc madeât Baccho calices, sertisque revincti
 Tempora Lenæum Marti libemus honorem.
 Armorum cessere metus, & libera nostris
 Otia sunt choreis: nunc nunc pulsanda soluto
 Terra pede est, plausumque procùl, vocisque ca-
 nentum

nunc Saliaribus
Ornare pulvinar Deorum
Tempus erat dapibus, Sodales.

Antehac nefas depromere Cacubum
Cellis avitis, dum Capitolio
Regina dementes ruinas,
Fumus & imperio parabat,
Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum, quidlibet impotens
Sperare, fortunâque dulci
Ebria.

sed minuit furorem
Vix una sospes navis ab ignibus.

Mentemque lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores
Caesar, ab Italiâ volantem
Remis adurgens: accipiter velut
Molles columbas,

Romani montes, exesâque montibus antra
Ingeminent. Quid adhuc animis inclusa, So-
dales,

Gaudia dissimulamus? amat victoria pompas,
Et Dis sollemnes epulas: & jam dare templis
Munera, jamque aras, ac pulvinaria Divûm
Tempus erat dapibus, Salióque ornare paratu.
Antè nefas fuerit cellis depromere avitis
Cæcuba, dum Memphis patrio Capitolia sistro
Terruit, & cladem imperio funúsque paravit.
Hos mulier demens animos, missíque Canopo
Semiviri attulerant, vino myrrháque madentes,
Marcidáque obsceno depasti corpora morbo.
Quid non illa sibi Phariis promissit ab armis?
Quid non & primos inter speravit amores,
Romanique ducis thalamos? Videt ultima secum
Bactra vehi, secum Eois tumefacta triumphis
Agmina, secum Arabas, raptóque in bella Sabæos.
Æstuat impatiens animi, ceu Baccha liquenti
Victa Deo, mediisque ferox in millibus ardet.
Heu quò fortunæ dulcis furor ebria raptat
Pectora! Leucate sed enim, commissáque velis,
Cæsar, vota tuis, & Phœbi numina fastus
Niliacos fregere. Nihil fulgentia rostra,
Nil ebur, aut pictas juvit tutela carinas.
Isidáque, & fulvis præfixum puppibus Apin,
Omnigenósque Deos, quibus unda pepercerat,
ignis

Abstulit. Hæfere affixi, telluris amore,
Semiustis nautæ tabulis: servata triumpho
Vix raris una fuit. Frustrâ Marcotica vina
Lymphatæ addiderant animos. Videre volantem,
Et Nilo pariter, libertatíque timentem
Æquora: vinclorum celeres timor addidit alas.
Ac veluti multo accipiter per nubila gyro
Indulgens, imbellem oculis si fortè columbam

aut leporem citus
Venator in campis nivalis
Æmonia: daret ut catenis
Fatale monstrum.

Qua generosius
Perire quarens, nec muliebriter
Expavit ensem, nec latentes
Classe citâ reparavit oras.

Ausa & iacentem visere regiam
Vultu sereno fortis, & asperas
Tractare serpentes, ut atrum
Corpore combiberet venenum,
Deliberata morte ferocior:

Savis Liburnis scilicet invidens
Privata deduci superbo
Non humilis mulier triumpho.

Sortitur, mora nulla, volat, jam jamque tenenti
 Assimilis, rostróque minax atque unguibus instar:
 Aut qualis citus Æmonio venator in arvo
 Depreſsum inſequitur leporem, celeríque canum vi
 Urget agens pavitantem, & curſu extrema mo-
 ventem :

Haud aliter Latio profugam terrétque, premítque
 Ionio invecſtus Cæſar. Jam vincla fugaci
 Certa parat : jam ſacro ardet deducere clivo
 Fatalem Italiae, & Nili trepidantis Erinny.
 At non illa pavens, miſerísque exercita rebus,
 Fortunam increpitat: ſequitur, quocúmque volentem
 Lex adverſa vocat fatorum, & Juppiter hostis.
 Unum amens agitat generoſo occurrere leto.
 Uſque adedò extremo fortunæ in limite cedunt.
 Feminei (quid enim metuatur moritura?) rimores.
 Non illam, quamquam Nilus pater oſtia ſeptem,
 Cæruleóſque ſinus, latebroſáque flumina victæ
 Panderet, obſcurâ ſe condere vidit in ulvâ.
 Non terrere novis inſtantem claſſibus hoſtem
 Cura fuit. Veteres arces, & mœnia Lagi
 Quadrijugo invehitur curru, ſimulátq; triumphos,
 Non ignara metus vultu celare ſereno.
 Quin etiam jam certa mori, atque immanibus auſis
 Effera, pectoribus liventes admovet hydros.
 Ipſa volubilibus candentia brachia ſpiris
 Implicat : ipſa ultrò ſquamis horrentia terga
 Sanguineáſque jubas, maculoſáque colla venenis
 Arrigit : & quantò linguis animáque nocenti
 Acrius inſurgunt, tantum ipſa ferocia creſcit,
 Et leti furialis amor. Tyrrhena per alta
 Privatam adverti Latio, funeſtius ipſâ
 Morte malum eſt. Tibi, Roma parens, ſavísque
 Liburnis

Invidet hunc de ſe titulum. Capitolia, Cæſar,
 Victores curruſ, plauſus, fremitúſque Quiritum,

AD GROSPHUM.

*Tranquillitatem animi optari ab omnibus,
eâque coërcendis cupiditatibus
comparari.*

Horat. lib. 2. Ode 16.

Otium Divos rogat in patienti
Prensus Ægeo, simul atra nubes.
Condidit Lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis.

Otium bello furiosa Thrace,
Otium Medi pharetrâ decori,
Grosphæ, non gemmis, neque purpurâ ve-
nale, nec auro.

Non enim gaza, neque consularis
Submovet liçtor miseros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tecta volantes.

Vivitur parvo benè, cui patrum
Splendet in mensâ tenui salinum,
Nec leves somnos timor, aut cupido
Sordidus aufert.

Quid

Regiâque indignis cervix oneranda catenis,
 Et seu quid victus, seu victor cogitat, ægum
 Incendunt animum. Quæ non opprobria ducat
 His mulier leviora, orbis, si fata tulissent,
 Dotanda imperio, nec adhuc oblita quid esset,
 Nec dominum dignata? Juvat, quando arma fu-
 renti

Sors inimica negat, juvat exturbare venenis
 Infelicem animam, & sese subducere pompæ
 Romulidum: secum hæc aufert solatia mortis.

F R E D E R I C O D E M A R S E L A E R , E Q U I T I , T O P A R C H Æ D E P A R C K , & c .

Otia Carpathio deprensus navita ponto
 Exposcit Superos, cum Lunam turbida con-
 dunt

Nubila, nec laceris prælucent sidera velis.

Otia Thrax, durum Martis genus, otia Medus
 Insignis pharetrâ, non gemmis, Gorgophe, nec
 auri

Pondere, nec Tyrio regum venalia cultu.
 Nam neque Parthorum gazæ, neque divitis Indi
 Munera componunt animum rationis egentem,
 Discordemque sibi. Si vulgi ignobilis undam,
 At non & miseros lictorum virga tumultus
 Pectoris, & curas circum laqueata volantes
 Limina submoveat. Parvo benè vivitur illi,
 Cui patrium in mensâ tenui splendere salinum
 Contigit, & lenes somnos neque sordidus auri

Rum-

*Quid brevi fortes jaculamur avo
 Multa ? quid terras alio calentes
 Sole mutamus ? patria quis exul*

Se quoque fugit ?

*Scandit aratas vitiosa naves
 Cura: nec turmas equitum relinquit
 Ocior cervis , & agente nimbos*

Ocior Euro.

*Latus in praesens animus , quod ultra est ,
 Oderit curare , & amara lato
 Temperet risu. Nihil est ab omni*

Parte beatum.

*Abstulit clarum cita mors Achillem :
 Longa Tithonum minuit senectus.
 Et mihi forsan , tibi quod negarit ,*

Porriget hora.

*Te greges centum , Siculaque circum
 Mugiunt vacca : tibi tollit hinnitum
 Apta quadrigis equa : te bis Afro*

Murice tincta

*Vestiunt lana : mihi parva rura , &
 Spiritum Graia tenuem Camœna
 Parca non mendax dedit , & malignum*

Spernere vulgus.

Rumpit amor, gelidúſve pavor. Quò vota præcésque

Mittimus, & fortes anguſto poſcimus ævo
 Plurima? quid terras alio ſub ſole jacentes
 Quærimus incerti rerum? quis ſe quoque fugit
 Extorris patriâ? ſcandit vitioſa fugaces
 Cura rates, tergóque equitis fugientis inhæret,
 Ocior & cervis, & aquoſis ocior Euris.
 Vividus in præſens animus curare, quod ultrà eſt,
 Oderit, & læto moderetur triſtia riſu
 Vitæ fata ſuæ. Nihil omni parte beatum eſt.

Abſtulit Æaciden clarum fulgentibus armis
 Mors cita: Tithonum minuit longæva ſenectus.
 Et forſan, quodcúmque tibi ventura negarit,
 Porriget hora mihi non invidioſa roganti.
 Mille tibi vacuis paſcunt in ſaltibus agnæ:
 Te circum Siculas audis mugire juvencas,
 Quadrupedésque tibi campos hinnitibus implent
 Eleis digni ſpatiis: te vellera Pœno
 Murice tinctæ tegunt: agro mihi Parca Sabino
 Rus dedit, & Graiis primùm modulata Camœnis
 Romanis aptare modis, vulgúſque malignum
 Spernere, fatorum vates non vana meorum.

RUSTICÆ VITÆ
LAUDES.

Horat. Epod. Ode 2.

B*Eatus ille, qui procul negotiis
(Ut prisca gens mortalium)*

Paterna rura bobus exerceat suis,

Solutus omni fenore.

Nec excitatur classico miles truci,

Nec horret iratum mare:

Forſan

PETRO VANDE VVALLE,

PARENTI SUO,

TENEDIJ DOMINO,

*Procul ab ambitu & curis in Molebecano
suo sibi & secum viventi.*

Felix sorte suâ quem non ignava sequentem
Oria rus patriæ dulci complectitur umbrâ.
Longæ illi Curæ insomnes, comitumq; Laborum
Invisæ facies, quæ multa & magna moventem
Huc celerem atque illuc raptant, perque ardua
versent,

Ipsæ sibi semper vacat, aggrediturque quod instat:
Arvæq; quæ quondam proavi non magna tenebâr,
Exercet patiens operum; armentoque quotannis
Sortitus sobolem, fortissima corpora tauros
Inde legit, quos dehinc domitos assuescere cogat
Servitio, & terram impresso proscindere aratro.
Non pretio nummos redimit, pretiove redemptos
Occupat, & fenus tabulis subducit avaris.

Fenus amat, quod sponte suâ justissima tellus,
Et gravidæ pecudes, & messis reddit, & arbor.
Sic olim, ut perhibet, cum fraudum ignara vigeret
Simplicitas, neque fastus adhuc, aurique cupido
Improba criminibus nomen posuisset honestum,
Innocuæ vivere animæ, parvoque beatæ.

Quid refert, alius thalamo sublimis eburno,
Ille toro, cui sponda salix, aut fissile robur,
Componat caput? Hic mulcet, reficitq; iacentem
Alta quies, lecto non abrumpenda saligno.

Quippe ubi nec primæ, nec seræ tempora noctis
Distinguunt litui, rumpuntque silentia cantu.
Non, si discordes miscent freta fervida venti,

Æquo-

Forúmque vitat,

*Et superba cœlium
Potentiorum limina.*

*Ergò aut adultâ vitium propagine
Altas maritat populos :*

*Aut in reductâ valle mugientium
Prospectat errantes greges :*

*Inutilésque falce ramos amputans
Feliciores inserit :*

Aut

Æquorcos horret fremitus , humilisque pavens-
que

Numina conclamat , ne quid nimbosus Orion ,
Ne quid atrox peccet Boreas , laceræque carinæ
Addat opes pelago. Vitat fora , vitat & æstus
Undantis populi : nec quid tabularia , nec quid
Jura ferant , meminit. Non illum aurora moran-
tem ,

Quæ se non alibi primùmque ostendit Eoum
Pulcrrior , ad lites clamosaque jurgia cogit.
Nec jam defessus longas evolvere causas ,
Orando ingratos queritur se condere soles.
Sollicitent votis alii invidiosa potentùm
Arbitria : obsideant aditus , atque alta superbis
Atria porticibus , certatimque oscula pugnent
Præripere , & primas dominis jam mane recenti
Dicere blanditias. Hæc ille Capharea saxa ,
Has prudens metuit Symplegadas , & sibi fasces
Ac trabeas finit emeritum exorare clientem ,
Semotus longè populo , & civilibus undis.
Ergò illum aprici colles , campique feraces
Curarum expertem accipiunt. Hic imperat arvis
Ipse suis , terrasque docet parere volentes ,
Nec regum , sua regna videns , suspirat honores.
Nunc vites ferit , & , verni cum palmitis ætas
Prima viret , tenerum virgis furcæque bicorni
Tollit humo : dein & validi propagine fetus
Populeas latè stirpes ulmósque maritat.
Nunc illum procùl umbrosâ sub fronde morantur
Secessus pulcri nemorum , vallésque reductæ ,
Faunorum domus. Hic pingues errare juvenecas
Prospectat : longè resonant mugitibus agri ,
Pascuæque , & noti gregibus sitientibus amnes.
Venerit insitio ; juvat hunc , juvat arboris illum
Felicis fruticem peregrino includere ligno.
Finduntur nodi : rescantur , inutile pondus ,

Silve-

*Aut pressa puris mella condit amphoris,
Aut ronder infirmas oves.*

*Vel cùm decorum mitibus pomis caput
Autumnus arvis extulit,
Ut gaudet insitiva decerpens pyra,
Certantem & nram purpura,*

*Quâ muneretur te, Priape, & te pater
Silvane tutor finium!*

*Libet jacere modò sub antiquâ ilice ;
Modò in tenaci gramine.*

Silvestres rami : ramus felicior alter
 Inferitur : surgunt udo nova germina libro.
 Mirantur platani malos , mirantur & ulmi
 Ignotas glandes : & non gentilibus ornus
 Stat curvata pyris , nec sese agnoscit in illis.
 Nunc apibus fetis cellas distentâque melle
 Horrea rimatus populat , purisque recondit
 Aurea dona cadis : nunc mollis vellera lanæ
 Infirmo pecori frondente sub ilice tonder.
 Inde ubi formosum pomis & mitibus uvis
 Frugifer autumnus flavis caput extulit arvis,
 Quàm juvat hîc atque hîc , ut se malûsve, pyrûsve
 Obtulit , & pomis oculos dextrâmque legentis
 Prima vocat , fetu gravidos adducere ramos !
 Felices ramos , quos ipse inolescere nuper ,
 Et genus invitis docuit committere truncis.
 Quàm juvat & plenis pendentem vitibus uvam
 Carpere , certantem Tyrios anteire rubores !
 Tum tibi , quòd fruges , & munera divitis horti
 Servaris , furum custos aviûmque , Priape,
 Primitias fert in calathis , falcique salignæ
 Pampineam circum intexit , sua vota , coronam ,
 Téque vocat Silvane pater : tibi pingua culta
 Tuta refert ; tibi depulsos à messibus apros,
 Et morsus pecorum , aversûmque à palmite ca-
 prum.

Fortè aliquis soles, dum nulla hîc porticus Arcton
 Excipit & Borean , sub iniqui fidere Cancri
 Ardentes metuat. Sed enim, nisi nuda per agros
 Corpora messorum sudore fluentia cernas,
 Ignores propè , quid rapidi vis ignea Phœbi,
 Quid Leo , quid Cepheus , sitiénsque Canicula
 possit.

Nunc juvat ignavos æstus vitare sub altâ
 Illice ; nunc viridi submittere corpus in herbâ ,
 Quà ripæ , & ripis natæ frondentibus umbræ
 Æstibus

Labuntur altis interim ripis aqua :

*Queruntur in silvis aves ,
Fontesque lymphis obstrepunt manantibus ,
Somnos quod invitet leves.*

At cùm tonantis annus hibernus Iovis

*Imbres nivésque comparat ;
Aut trudit acres hinc & hinc multâ cane
Apros in obstantes plagas :*

*Aut amite levi rara tendit retia ,
Turdibus edacibus dolos :*

*Pavidumque leporem, & advenam laqueo gruem
Iucunda captat pramia.*

*Quis non malarum , quas amor curas habet,
Hac inter obliviscitur ?*

Quod

Æstibus & medio suadent decedere soli.
 Interea gelidi fugiunt per gramina rivi,
 Arboribusq; vagantur aves : nemus omne querelis
 Personat : irriguo quâ fons argenteus agro
 Labitur , attritos inter levis unda lapillos .
 Obstrepat , & dulces invitat murmure somnos.
 At cum jam pluviam , & nivibus , canâque pruina
 Frigidus hibernum contristat Jupiter annum ,
 Quæ non aucupiis , quæ non venatibus illic
 Gaudia proveniunt , altis de montibus actus
 Fertur aper : frustra ille animos , setasq; comantes
 Arrigit , & spumis albet ferventibus ora ,
 Fulmineumq; acuit nodosa ad robora dentem.
 Audaces instant Umbri , fortesque Molossi,
 Albanumq; genus , non certi cedere , quamquam
 Nunc hos obliquo , nunc illos dissipat ictu.
 Tantus amor prædæ est , & sævi gloria morsus.
 Nec minus & cursu juvenes jaculisque fatigant
 Setigerum : hortantur sese , & latrantibus addunt
 Cum clamore animos , dum tandem in retia tru-
 dant

Frendentem , & teretes nodos differre parantem.
 Accurrit victor , splendentique ilia ferro
 Transadigit : lato sequitur de vulnere sanguis ,
 Procumbitq; ferox , & adhuc in morte minax sus.
 Forsitan & tutas placeat levioribus ire
 In prædas studiis. Venit hinc quoq; grata voluptas
 Ex facili capienda. Plagas & retia levi
 Distendit furcâ , turdosque invitat edaces
 Callidus , & sparsis incautos fallit olivis.
 Aut pavidum sequitur leporem , laqueosq; tenaci
 Strymoniam captat volucrum , jucunda laboris
 Præmia. Quis non hæc inter , quodcumque ma-
 lorum [que,
 Secum amor infelix trahit , invidiamque, metum-
 Et spes ambiguas , & quas pudor ipse repulsæ
 Inge-

*Quod si pudica mulier in partem iuvet
Domum, atque dulces liberos,*

*Sabina qualis, aut perusta solibus
Pernicis uxor Appuli,
Sacrum vetustis exstruat lignis focum
Lassi sub adventum viri,
Claudensque textis cratibus latum pecus
Distenta siccet ubera,
Et horna dulci vina promens dolio,
Dapes inemptas apparet:*

*Non me Lucrina iuverint conchylia,
Magisque rhombus, aut scari,
Si quos Eois intonata fluctibus
Hyems ad hoc vertat mare.*

*Non Afra avis descendat in Ventrem meum:
Non attagen Ionicus
Iucundior, quam lecta de pinguiissimis
Oliua ramis arborum;
Aut herba lapathi prata amantis, & gravi
Malva salubres corpori;
Vel agna festis casa Terminalibus;
Vel hœdus ereptus lupo.*

*Has inter epulas ut iuvet passas oves
Videre properantes domum!*

Videre

Ingeminat curas , & numquam longa fruenti
 Gaudia nubiferis tradit diffundere ventis ?
 Quid si contigerit priscis quoque moribus uxor ,
 Quæ castum seruet thalamum , quæ rēque do-
 mūque

In partem iuuet , & dulces educere natos ?
 Qualis erat Tatio quondam regnante Sabina
 Duratas callosa manus , aut Appula mater
 Sole rubens. Quid si , posito cū fessus aratro
 Vir redit , illa focum lignis & cortice sicco
 Exstruat , ac lento textis de vinine septis
 Includat lætum pecus , & turgentia siccet
 Ubra ? si , quamquam calices & pocula ponat
 Fagina , vina ferat , quæ dulci condita lenit
 Ipsa cado , mensisque dapes apponat inemptas ,
 Delicias faciles ? non me tum regia , non me
 Regum epulæ teneant. Per me conchylia testis
 Tuta suis , saxo maneant affixa Lucrino.
 Per me securus Calabro natet æquore rhombus ,
 Et sine fraude scarus depastas ruminet herbas ,
 Si quem fortè procū fluctu tumefactus Eoo
 Adria jactatum nostris acceperit undis ,
 Aut Tyrrhena fremens ad litora verterit Eurys.
 Non mihi tum Libye , non mollis Ionia pictas
 Mittat aves : tantū glauco mihi Palladis arbor
 Canescat fetu , pinguesque ministret olivas.
 Obvia me lapathi prato gaudentis aperto
 Herba iuuet , malvæque leves , gravibusque sa-
 lubres

Corporibus ; vel quæ lactens cadit hostia festo
 Termine sancte tuo , cū te vicinia supplex
 Defixum colit , & sero frondente coronat :
 Aut mea , quod satis est , hilaret convivia cano
 Præda excussa lupo villis stillantibus hœdus.
 Ut iuvat has epulas inter spectare bidentes ,
 Cū sese è pastu referunt ! ut cruribus ægrè

*Videre fessos vomerem inversum boves
Collo trahentes languido,*

*Positòsque vernas, ditis examen domus,
Circum renidentes Lares!*

*Hac ubi locutus fenerator Alphius,
Iam iam futurus rusticus,*

*Omnem relegit Idibus pecuniam;
Quarit Kalendis ponere.*

AD POSTUMUM.

Mortem vitari non posse.

Horat. lib. 2. Ode 14.

Eheu fugaces, Postume, Postume,
Labuntur anni: nec pietas moram
Rugis, & instanti senectæ
Afferet, indomitaque morti.

Non

Ubra circumeunt ! ut multo lacte gravatæ
 Ad mulctram injussæ veniunt, gaudētque levari !
 Ut juvat ex agro reduces spectare juvencos
 Longorum fessos operum , & grave robur aratri
 Vomere suspenso attritâ cervice trahentes !
 Ut juvat & vernas , numerosæ examina villæ ,
 Lucentes ignes circum lætósque Penates ,
 Aspicere , agrēsti curantes corpora mensâ !
 Dixerat hæc dives positis in fenore nummis
 Alphius ; atque aliud meditans , & totus in illo ,
 Damnabat tabulas , loculos damnabat & aurum.
 Innocui ruris serò intellecta voluptas
 Una est ante oculos , unâ suspirat in illâ.
 Nunc placet arborum cultus, nunc cultus habendo
 Impensus pecori : subeunt modò fervida pleno
 Musta lacu , modò qui pomis exuberat annus :
 Et modò delectant saltus venatibus apti.
 Omnia persuadent curas mutare priores.
 Jâmque einturus agros exacta relegerat æra
 Idibus : at (victrix adeò natura recurrit)
 Hæc eadem lucro servat , ponitque Kalendis.
 Protinus agrorum oblitus , vitæque beatæ.

ILLUSTRIBUS , NOBILIBUS ,

INGENUIS ADOLESCENTIBUS

CONVICTUS

ANTUERPIENSIS

SOCIETATIS. IESU,

Ultima necessitatis utilem memoriam.

Eheu., præcipiti labuntur , Postume , cursu,
 Postume, non unquam redituræ tempora vitæ.
 Nec pietas ullam rugis , tristisque senectæ
 Allatura moram est : tacitè properantibus annis

*Non si tricenis, quotquot eunt dies,
Amice, places illacrymabilem
Plutona tauris: qui ter amplum
Geryonen, Tityónque tristi
Compefcit undâ, fcilicet omnibus,
Quicumque terra munere vefcimur,
Enavigandâ, fivè reges,
Sivè inopes erimus coloni.
Frustrâ cruento Marte carebimus,
Fractîfque rauci fluctibus Adria:*

*Frustrâ per autumnos nocentem
Corporibus metuemus Austrum.*

*Vifendus ater flumine languido
Cocytus errans, & Danaï genus
Infame, damnatûfque longi
Sifyphus Æolides laboris.
Linquenda tellus, & domus, & placens
Uxor: néque harum, quas colis, arborum
Te, præter invifas cupreffos,
Vlla brevem dominum fequetur.*

*Abfumat heres Cacuba dignior
Servata centum clavibus, & mero
Tinget pavimentum fuperbum
Pontificum potiore cœnis.*

Illa venit , mutátque comas , animíque vigorem ;
 Et tandem indomitæ , quamvis fortíssima , morti
 Corpora se debent. Nulla est fuga : lux semel
 omnes

Summa manet. Non , si regem pallentis Averni,
 Quotquot eunt soles , tauris placare tricenís
 Institeris , votis fuerit locus. Ille ter amplum
 Geryonen , Týtyónque atro Phlegetonte coërcet :
 Ferreus , & nullâ Superûm exorabilis arte.
 Omnibus huc iter est , qui terræ munere & aurâ
 Vescimur : hoc omnes advertet portitor olim
 Litore , sive erimus reges , inopésve coloni.
 Falcibus & rastris , ne quem Mars perdat acerbo
 Funere , depositos frustra mutabimus enses ;
 Néve sit exitio nautis , classésque virósque
 Obruat , insanos raucus premet Adria fluctus :
 Et modò dum nimio per inæquales autumnos
 Frigore corripimur , nimio modò solvimur æstu ,
 Aëra non certum frustra metuemus , & Austros
 Imbribus , & nebulis , tepidóq; vapore nocentes.
 Cocyti vada lenta , putri torpentia cœno ,
 Nulli non adeunda. Manent nos Belides illic,
 Probrosûm Danai genus , æternóque labore
 Sisyphus Æolides alto ruitura volutans
 Saxa jugo. Linquendus ager , dulcésque penates ,
 Et thalamus , formâque placens & moribus uxor.
 Déque tot arboribus , quas ordine ponere longo
 Cura fuit , non ulla teget , dominúmque sequetur
 Ulla brevem , nisi fortè rogo statuenda cupressus ,
 Et viduâ figenda domo. Tum Cæcuba centum
 Obsignata seris absumet dignior heres ,
 Magnarum non parcus opum : potiorâque magnis
 Pontificum cœnis , ac multo undantia luxu
 Vina solum Pario constratum marmore tingent.

DE PARAPHRASI JUDICIA.

ET hac quidem, *Leſtiſſimi Adoleſcentes*, ad utiſſima huius exercitationis ſpecimen aliquod ſint ſatis. Neque enim, ſi diſciplinæ omnium initia ad exemplum propoſitum conformanda ſunt, eidem perpetuò inſiſtendum. Pictores, dum in artis ſua veſtibulo adhuc hærent, inſignes aliorum tabulas menſuris ac lineis deſcribunt & exprimunt; illud egreſſi, ingenio ſuo & inventioni obſequuntur. Inglorium eſt ſemper alienum laborem ſequi. Volo igitur vos inventionibus & novis, & liberis, & amœnis, & variis, & qua cuiuſque ingenio conſentiant, indulgere: at hoc numquam excidat, animum ſemper non niſi optimorum, quos Auguſtei avi felicitas tulit pœtarum lectione & alendum, & excitandum eſſe. Cûr amplam illam & copioſam hereditatem, quam culta vobis legavit antiquitas, non adendum putetis? Veſtrum eſt quidquid in heroicis grave, in elegis tenerum, in idylliis ſimplex, ſuave in lyricis: omnium inſtituti heredes eſtis, dummodo utendi artem teneatis. Ars autem hac in eo ſita eſt, ut cum iis, quod antè ex Quintiliano monui, in eadem exprimenda ſententia de victoria in certamen venire velle videamini; interdum etiam tanta imitationis diſſimulatione, ut peritus etiam leſter neſciat, quò quis alluſerit, quòve aſpirarit. Sinite quosdam de ingenio ſuo, ut Ægyptum de Nilo, gloriari, qua propter illum nihil calo, nihil imbris debeat: vos, quid optimis auctoris debeatis, agnoſcite, & ex hoc atatis & ingenii aſſurgentis flore uberem nobis eruditionis meſſem polliceri pergite, quam non modò Belgium, ſed Hiſpania, Italia, Gallia, Germania, Britannia, ipſa etiam Græcia, unde huc confluxiſtis, exſpectat.

ELE

ELEGIARUM

LIBER PRIMUS.

ELEGIA I.

AD

ALEXANDRUM VII.

PONTIFICEM MAXIMUM.

*Ejus auspiciis se nunc hos libellos in lucem
dare, Pontificatum ejus aliàs à rebus maxi-
mis, & præcipuè à conciliatâ Orbis Chri-
stiani pace celebraturum.*

Ota valent: neque vana canunt præ-
fagia vates:

Orbis Alexandrum, quem sibi vo-
vit, habet.

Musâq; successu tanti lætissima voti

Gestit, & augurio pænè superba suo est.

Nec modò vulgari metuit: vulgata legetur

Illo, quo Numen credimus ore loqui.

Sive ea, dum culti timuit fastidia sæcli,

Erubuit doctas antè subire manus:

Sive merus, causâsq; sibi mens finxit inanes,

Et potius velis defuit aura meis:

Tempus ad hoc mecum latuit, portûque resedit,

Nec fuit audaces impetus ire vias.

Nunc animi venere: juvat nunc denique funem

Solvere: solventem Roma timere vetat.

Ancora sublata est : terræ , portusque valete :

Imus : habet ventos nostra carina suos.

Afflat , Alexander , per te mihi leniter aura,

Que celeret cursus , & mea vela juver.

Tu navem,quam Roma tibi,quam credidit æther,

Et spem terrarum quæ vehit una , regis.

Et facies non una maris , non una faventis

Sideris arbitrio statque caditque tuo.

Jamque adeò , dum non timidè navalibus exit,

Da , precor , ô puppi dextera signa meæ.

Non tamen ut pelago tecum decurrat aperto :

Grandibus hæc velis ingredienda via est.

Quid possint venti , nequid temerarius ausit,

Parte aliquâ veli navita sæpè notat.

Me quoque non magnis juvat explorare libellis ,

Qui favor , aut Musas provehet aura meas.

Sat mihi sit facili carmen deducere venâ,

Quod leviter , vacuo cùm licet esse , legas.

Quale solet , dum res aliquid , tempusque , locusque

Exigit , ad numeros sponte venire suos.

Sat mihi sit caros , & nostris artibus æquos

Carminibus vates inseruisse meis ;

Aut populo mitem pacis prætere ramum,

Dumque aliquid , lusus quidlibet esse meos.

His animum mihi Musa levat,patriæque,meisque,

Quâ licet , intentum non finit esse malis.

Sic aliquis , dum fortè vacat , dum civica cessant

Munera , dum prætor , dum tria verba silent ,

Si dedit aura viam , tuti legit æquoris oram,

Non ausus medio credere vela mari.

Hoc tantum spectat, gemitus,questusque reorum,

Tædiæque , & curas in mare ferre suas.

Olim forsan erit , si non mihi lævus Apollo,

Altiùs ut liceat grandibus ire modis .

Tunc ego, cùm meritis impleveris omnia, partem

De multis unam , quo decet , ore canam.

Atque

Atque utinam , Divi , sit fas mihi munere vestro
Scribere , quod mediâ pace legatur opus !

Scilicet & Pacis mores , & munera dicam :

Ille mei titulus carminis unus erit.

Ne perdant populos , ne perdant otia reges ,

Quæ populis , quæ sint regibus apta canam.

His ego , queis pulcras referant sine sanguine pal-
mas ,

Regnâque protendant latiùs , arma dabo.

Nec minùs edicam populis , quid fœdera firmet ,

Longâque securæ gaudia pacis alat.

O Pater , ô felix sæcli melioris origo ,

O spes , ô nostri , quem regis , orbis amor ,

Tu me tam vastum scribendi mitte per æquor ,

Et per quas facies da , precor , ire vias.

Non mea Tyndaridas cæcâ sub nocte requirent

Vela : reget cursus Chisïa stella meos.

Stella novum cælo fidus noménque datura ,

Stella salutaress inter habenda faces.

Quæ super impositos dum lustrat lumine montes ,

Monstrabit vigili , quam sequar , igne Pharon.

At , quæ piéta meis exstabit puppibus , orbis

Per te servati tessera quercus erit.

Tu tantùm Pax alma redi , securâque lætis

Otia carminibus convenienter eant.

Forſitan hæc aliquis Romana per oppida vates.

Materiæ saltem captus amore leget.

Forſitan & pulcer Ligeris , magnûsque Garumna

Imponet Musæ Delia ferta meæ.

Quo se cùmque sinu , provectâque litore conder ,

Non ingrata novi litoris hospes erit.

Tu mihi , Magne Pater , quoniam te vela dabuntur

Auspice , fortunæ causa ferere meæ.

ELEGIA II.

A D

PHILOMATHUM.

Literatum ejus otium celebrat.

HOc magnis commune viris : pro tempore gaudent

Ludere : sed lusus , quo celebrentur , habent.

Aut condunt aliquid , feros quod vivat in annos ,

Et repetunt , olim quas coluere , Deas.

Aut decus , & pretium veri scrutantur , & æqui :

Aut ventura dies quid feret , antè notant.

Hi , dum bella gerunt , silvas indagine eingunt :

Mens tamen ad pugnas , ductaque valla redit.

Buxo alii fingunt acies , imitamina belli ,

Et recolunt , quo sint castra tuenda modo.

Denique quidquid agunt , non perdunt tempora :
secum

Plurima quæ peragant , quæque loquantur , habent.

Scilicet intendunt animum , pariterque remittunt ,

Et geminâ curas utilitate levant.

Quid tibi , cum populum fugeres , scenamque , for-
rûmque ,

Quid tibi , Scipiade , tum quoque , mentis erat ?
Solutus eras , folis captans in montibus umbras ,

Nil minùs in folis creditus esse locis.

Mens tibi , dum tacitè se percunctatur , & audit ,

Quid pax , quid poscant arma , senatus erat.

Sic dum te conchas vidit Cajeta legentem ,

Currebat vacuus , non sine laude , dies.

Lælius hîc aderat : nec tum sapientia Læli

Destituit patriæ rêmque decusque suæ ,

Otia fecerunt , ut , quæ subire , subirent

Mollius , in curas sufficerentque novas.

Otia

Oria fecerunt , ut res bellique , togæque,
 Tot veteris possent temporis acta legi.
 Cæsaris annales (nihil est exactius illis)
 Inspice : quæ gessit bella , legenda dedit.
 Tam cultâ scripsit , scribendi commoda nactus
 Tempora , quàm forti gesserat arma manu ,
 Cùm benè consuluit Romanæ Tullius urbi,
 Romano dignum Consule scripsit opus.
 Sæpè sub umbroso meditantem multa recessu
 Mirata est dominum Tuscula villa suum.
 Quid me, quid prohibes hæc inter nomina nomen,
 O amor , ô Romæ cura , referre tuum ?
 Parce , precor , falso : vix me tua jussa coërcent :
 Vix patitur sese Musa retenta regi.
 Sic , ubi visa fera est , domino se vividus UMBER
 Eripit , atque odio lora morantis habet.
 Sic fremit acer equus, pedibusque repagula pulsat,
 Carceribus nondum cùm patuere fores.
 At non irumpam , quâ non licet ire : nec ultrâ,
 Quàm per te fas est , officiosus ero.
 Utque jubes , sileo : res non operosa silere est :
 Et , scio , parendo gratia major erit.
 Nota sequar , quæ sol vidit , fastique loquuntur ,
 Totâque virtutis conscia regna tuæ.
 Roma mihi testis, quæ, quem circumspicit, orbem
 Dum regit , auxilio sæpius usa tuo est.
 Hæc tibi 1 Martis opus , commissâque credidit
 arma :

Et per te dederunt legibus arma locum.
 Hæc tabulis signanda suis 2 te ritè referre
 Jussit , & arbitrii rebus adesse sui.
 In te præsentem vidit 3 Ferraria Romam,
 Et qui Romulidas , imperiâque regit.

Sortita

1 *Philomathes Pontificii exercitus Commissarius.*

2 *Vtriûsque Pontificia Signatura Referendarius.*

3 *Ferraria Prolegatus Pontificius.*

Sortita est 4 Melite, cui se bellique dicaret

Munera, mora tuâ sed fuit urna manu.

Quid referam, quæ nunc ; Amasis, quæ Rhe-
nus, & Albis

Pacta vident serò fœdera, pacta tamen ?

Sæpè Deum supplex, ut tandem regna coirent,
Sperasti lacrymis flectere posse tuis.

Sæpè vocata tuis Pax & Themis aurea votis

Adfuit, & visa est signa secunda dare ;

Inter & amplexus, & dulcibus addita verbis

Oscula concordēs jungere velle manus.

At tibi Relligio, tot avitis sedibus exul,

Iustior ante alias causa doloris erat.

Urebant animum tristes sine cultibus aræ,

Templaque sacrilegâ diripienda manu.

Pejus erat bello tot iniqui præmia belli

Cedere, Romanis exitiosa sacris.

Et nisi quæ nostris Mavors extorserat aris

Redderet, oblatæ ru mora pacis eras.

Nec tibi testanti Superos, & iusta querenti

Divitis eloquii non dedit arma dolor. [sar,

Dum mens hæc agitat, dum nil non provida ver-

Dum bona persequitur, dum nocitura cavet,

Et meditata diu rursus rursusque refingit,

Nec tot regnorum ferre gravatur onus ;

Debuit hæc inter (quis enim neget otia fesso ?)

Interdum curis esse soluta suis.

Corpora debilitant ; animus quoq; frangitur illis :

Utrâque secessu, quo releventur, egent.

Deficiet macie nullo non consitus anno ;

Da requiem, melius credita reddet ager.

Acrior

4 *Melita Inquisitor & Delegatus Apostolicus Comitiis pro novo Ordinis Magistro ad normam Urbaniana Bulla creando præfuit.*

5 *Nuntius Pontificius Coloniam, & inde Monasterium pacis concilianda causâ missus.*

Acrior ut redeat, colles saltúsque Faliscos
Pascitur è circi pulvere missus equus.
Nec semper celeres decurrunt æquora nautæ :
Interdum fessos ancora jacta tenet.
Exuit & miles galeam, clypeúmque reponit,
Signaque collecto robore vulsa movet.
Sic igitur post tot gravium molimina rerum
Ingenio fuerant otia danda tuo.
Et data sunt; sed quæ poterant labor esse videri :
Seria sic lætis mista fuere jocis.
Scribere, ne tempus vacuo, res cara, periret,
Quod te, quod curas fallere posset, erat.
Cum coleres Vatis, coleres quoq; Principis artes,
Materiam numquam non habuere manus.
Seu foret exacto tecum Ferraria lustro
Felix; felici plura volebat amor :
Seu funesta lues Italas vitiaverat auras;
Venit ab admonitu purior aura tuo.
Lascariden Melite titulis & honoribus auxit;
Lascaridæ dignus carmine crevit honor.
Sæpè Amasis, Rhenúsque pater, quodcúmque canebas,
A te suspensis mollior ivit aquis. [que
Quod si iter ingresso & placuit cursúmque modúm-
Scribere; sic Flaccus scripsit & ipse suum.
Sic labor ipse viæ terrâ pelagóque levandus,
Sic tibi tu furtim decipiendus eras.
Mira loquor. dum rector equos clamoribus urget,
Totâque pulvereo turbine cæca via est,
Dum ventis, dum nauta facit convitia remis,
Dum strident funes, dum furit æstus aquis,
Sumta tabella manu est, & qui tibi carminis, idem
Exitus est longæ metâque facta viæ.
Non tibi Romanis carmen provenit in hortis,
Nec tenuit Musas Chisia villa tuas.

Mare

6 *Multa & longinqua sua itinera descripsit inter
proficiscendum.*

Materiam dedit illa suo, non otia Vati,

Non inter libros, Pieridásque locum.

Pieridum formosa domus, domus hospita regum,

Digna tui domini carmine, digna meo:

Quis fuit ille dies, quo cælo nullus ab alto

Gratior illuxit, candidiórque tibi?

Quis fuit ille dies, quem ne gravis obruat ætas,

Æternis referent marmora cæsa notis;

Quo tibi majestas sese Romana 7 videndam

Obtulit, & limen contigit ipsa tuum? [lo,

Hic fuit: hic magnus sedit Pater: hæc humus il-

Cui figunt reges oscula, pressa pede est.

Hoc nemus, hunc collem subiit: hic frigus, &
umbram

Fons dedit: hæc forsan præbuit herba torum.

Forsthan hic faciles dedit advenientibus aures,

Addidit & facili munera multa manu.

Forsthan hic illi Tyrio conspectus in ostro

Prælegit regum scripta precésque 8 Nepos.

At tu non uno celebrata es carmine, villa:

Nec quæ lux celebrem redderet, una fuit.

Etrusci fecere Duces 9 tibi nomen, & ortæ

Lotharidûm matres, Austriadûmque domo:

Roboreûmq; genus, 10 tum spes patriæq; patrique

Unica; mox, cheu! justus utrîque dolor.

Per juga, per saltus cervos aprósque secuti,

Dein hilares mensis accubuerunt tuis.

Vos

7 In villâ Chisiâ tertio à Senensi urbe lapide exceptus hospitio Paulus III. Pont. Max. anno 1541.

8 Alexander Farnesius Cardinalis, Pauli III. Nepos.

9 Anno 1622. Magnus Etruria Dux, Frater, Patruus, Mater Austriaca, Avia Lotharinga, & Urbinas Princeps eò diuerterunt animi causâ.

10 Vbaldus Roboreus postremus Urbini Dux: quo extincto Ducatus, utpote beneficiarius, ad Pontificem Romanum rediit.

Vos juga, vos salus, regum memoranda voluptas,
 Vos dulces latebræ, tritæque saxa feris,
 Vos virides salвете aditus : salвете penates,
 Et domus hospitio nobilitata tuo.

Fortunata domus, quæ, dum Farnesia vivent
 Nomina, dum Tuscas fama loquetur opes,
 Urbinumque sibi raptum lugebit Ubaldum,
 Ingenio Vatis clara ferere tui.

Tu Luculleas supra memorabere villas,
 Quæque Academeo nomine nomen habent.
 Porticibus quicumque tuis successerit hospes,
 Cur sis, quod canimus, nomen adepta, leget.
 Marmora sunt illic decorum referentia causas,
 Pulcra ; sed in famam non satis ampla tuam.

De te nunc primus, de te nunc audiet orbis
 Ultimus, & Vatis fama, futura tua est.

Excipe Vatis opus, victuros, Roma, libellos
 Excipe : sint illo, quem meruere, loco.

Ipsæque quæ servant Urbani scrinia Musas,
 Has etiam servant : has locus ille decet.

Si fuit ingeniis olim concordia junctis,
 Si fuit ejusdem cultor uterque sacri :

Nunc quoque conjungi par est, discrimine tantum
 Dissimiles uno, cetera laude pares.

Quis scit, an adjicient triplicem quoque fata Flaram,
 Romulidisque Pium Sena datura novum est ?

Non aliena cano. Quædam præfagia 11 Quercus,
 Et vigil incumbens Montibus ignis habent.

Cetera Divorum tabulis incisa leguntur :
 Felix, qui terris proferet illa, dies !

11 *Philomatis insignia sunt Quercus, & montes super quos eminet stella. Malachias in Prognosticis Pontificum : Custos Montium.*

ELEGIA III.

AD

FRANCISCUM JOAN-
NEM DE ROBLES,

E COMITIBUS D'ANNAPES,

IPRENSIUM EPISCOPUM.

*Cum post amplissimos honores in Ecclesiâ, Re-
publicâ, Aulâ, Academiâ integerrimè pru-
dentissimeq; gestos, Bruxellis in Sacello Au-
la, cujus supremam præfecturam gesserat, co-
ram Serenissimo Principe Leopoldo Guiliel-
mo Austriaco, v. Idus Octobris, Anno
M. DC. LIX. inauguraretur.*

*Ad gentilitiam ejus tesseram Quercum &
Leonem alludens, Iprensibus gra-
tulabatur.*

DUm bona verba novi titulus sibi poscit ho-
noris,

Nec patitur Musas læta filere dies,
Non longinqua sequar. Votis, & plausibus aptum
Carmen erit clypeo, tessera sculpta tuo.
Quod plausus, quod vota mihi, quod verba mi-
nistret,

Quercus, & erecti forma Leonis habet.
Sunt animi, sunt hæc rerum simulacra tuarum,
Quæ capiti vittas imposuere tuo.
Erige, dum veteres pellit nova causa dolores,
Erige deterfis fletibus, Ipra caput.

Orba

Orba diu Patrem , qualem tua vota ferebant ,
 Excipe : jam veniet , jam tibi tutor erit.
 Quæ præfert clypeum, veterum gestamen avorum,
 Aspice : præsidii pignus & omen habes.
 Atque adeò jam nunc quernâ de fronde corona
 Sublimes templi pendeat ante fores.
 Augurium felix ! foribus prætexta corona
 Servatos cives arguet hujus ope.
 Ne tibi , ne Graiûm subeant oracula quercus :
 Certius hic aliquid quòdque sequare , dabit.
 Utque subinde sacrâ resonant examina quercu ,
 Corticibusque fluunt aurea mella cavis :
 Sic , quod amara dies , aut noctis amarior hora
 Advehet , alloquio leniet ille suo.
 Mellea vox illi est : animus quoque. Dulcius illis
 Attica nil querno cortice condit apis.
 Quercum alius spoliis victor fulgentibus ornet ,
 Et titulo truncum signet & arma suo :
 Hic Erebi franget vires , & claustra revellet,
 Et statuet magno digna tropæa Deo.
 Non frustrâ Libyci clypeo gerit ora leonis :
 Non frustrâ magnos laudibus æquat avos.
 Nec breve , nec nostrum est , quid gens Roblesia
 gessit ,
 Dicere. Mæonii pectoris ille labor.
 Conantem me frangat onus. Scit 1 Sicelis ora .
 Scit Melite Scythicâ pænè subacta manu.
 Illius experta est animos Tyros 2 altera, quæque
 Tum sibi visa fuit Belgica tota capi.
 Hei mihi, qualis erat, quem, dum Farnesius amnem
 Insidet, in mediis abstulit ignis aquis !

Adna-

1 De his quæ hic tanguntur , vide Allocutionem
 Prosphonicam Lib. 2. Heroicorum.

2 Antuerpia : cujus obsidionem sub principe Parmensi comparat Strada noster cum illâ , quâ Tyron Alexander Magnus cinxit.

Adnabat prono fatalismachina cursu,
 Cum subito flammæ, crebræque saxa vomit.
 Fit fragor: immugit cælum: furit ignibus unda:
 Vix indignantes sustinet agger aquas.
 Et simul Heroëm plus quàm Vulcania pestis
 Corripit, exitiis involuitque suis.
 Ad proavum laudes hæc per vestigia tendit,
 Cui modò dant nomen fortia facta, 3 nepos.
 Artesiam nuper (belli fortuna tulisset)
 Pars debellantum nunc quæque magna foret.
 Laudarunt animos hostes quoque quina ferentis
 Vulnèra, quæque ipso pulcra fuere loco.
 Hæc alii: nos sacra vocant certamina. Non est
 Hac lævior pugnâ dimicuisse labor.
 Acrius hinc hostes instant: majora petuntur
 Præmia: flebilior, si qua ruina venit.
 Ah quoties aliquis nec vim malè cautus apertam,
 Nec satis insidias armæque recta caver!
 Ah quoties aliquis, dum spes jam certa triumphi,
 Forsitan & curæ est pompa paranda, perit!
 At tu quid mediâ, dum te Leo ducit, arenâ
 Victorem dubites, Ipra, referre pedem?
 Ipsa etiam timidos sequitur Victoria cervos,
 Fortior exemplo dum præit arma leo.
 Ille suos factis melius, quàm vocibus urget,
 Nec cogit fortes esse, sed esse facit.
 Pone metum: casus cum dux tuus ibit in omnes
 Prævius, ut te sis fortior ipsa, dabit.
 Illius æternis florebut limina fertis:
 Et lauro semper proxima quercus erit.
 Altera devicti; quo non est lævior, hostis,
 Altera servati tessera civis erit.

3 *Michaël de Robles, Comes d'Annapes, cujus virtutem bellicam breviter attigimus loco in precedenti pagina annotato.*

ELEGIA IV.

AD ILLUSTRISSIMUM ET RE-
VERENDISSIMUM

FERDINANDUM

A FURSTENBERG,

S.D.N. ALEXANDRI VII.

CUBICULARIUM INTIMUM,

CANONICUM PADERBORNENSEM, ET
HILDESIENSEM,

In illud Ciceronis, quo poëtas omnes ait inter se dissimiles esse, sed ita tamen, ut neminem sui velis esse dissimilem; adeoque partem panem laudem in dissimili scribendi genere iis tribuendam esse. Lib. 3. de Orat.

Sic tua Romano celebretur Musa theatro,
Nec minus Arctoo nomen ab orbe ferat:
Ut tibi magnorum laudantur carmina vatum,
Quos vetus, & veteri Roma secunda tulit.
Non res, non numeri, non impetus omnibus
idem:

Omnibus ex merito laus tamen æqua suo est.
Pascere ingeniiis, & te non unâ moratur
Gratia: quisque suâ, quâ valet, arte placet.
Nos quoque, nos tecum non causâ tangimur unâ,
Cur aliquod dignum laude putemus opus.
Inter tot species quid non Natura decoris,
Cum variis terram floribus ornat, habet?
Hic est auroræ, puri color aëris illic:
Hic pallet: nitet hic: hic rubet: ille viret.

Diff-

Diffimiles quamvis , nec sit decor omnibus unus ;
At rapit hic oculos , & rapit ille meos.
Lilia me capiunt albo , vaccinia nigro :
Quo flos me capiat discolor alter habet.
Frondebis arrectis placet hic, placet ille repandis ;
Et forma , in dubio est , hæc sit , an illa prior.
Hic quia suavè rubet , gratúmque exspirat odorem,
Fragrantem digitis subsecuisse velim.
Quis violas gratâ pictas ferrugine damnet ,
Gratior albentis sicubi forma rosæ est ?
At minor hortorum est , quàm Pindi gloria nostri.
Hic viget ingenio quisque poëta suo.
Ille leves elegos , levibus solatia curis ;
Fortia Mæoniis hic canit arma modis.
Musa dedit laudes aliis pugilúmque , Deúmque ,
Liberáque impulsâ vina referre lyrâ.
Scenam alii focco subeunt , altóve cothurno :
Et plausu resonant quæque theatra suo.
Nunc Troas, Thebæque placent, & barbara pellex;
Nunc fallax servus , difficilisque pater.
Sunt quos blanditiæ , sunt quos irata Lycambæ ,
Tinctaque mordaci carmina felle juvant.
Nil non dissimile est : res est liberrima carmen.
Non aliter Musæ scribere quemque velint.
Quid prius est illo ? quid & hoc, quid cultius isto?
Confer : erit longæ res dirimenda moræ.
Non , si Pelides æternum nomen Homero ,
Simichidæ nullum Daphnæis habere dedit.
Sedibus exactos cantu celebrare tyrannos
Non erat ingenii , Lesbi puella , tui.
Quid tamen Alcæo vates celeberrima debet ?
Num minus ardoris , num minus artis habet ?
Si fuit Achilochos pugnax & liber iambus,
Quid mirum ? justus ceperat arma dolor.
Dum celer in pugnas fertur , dum cornua sumit ,
Deliciis potuit scilicet esse locus.

Deli-

Deliciis locus aptus erat, cùm Cypris Adonin
 Flevit, & in questus ingeniosa fuit:
 Aut inter calices citharam cum carmine movit
 Vinc̃ta celebratis Teïa Musa rosis.
 Aptabat nervos, ut res & nomina regum
 Diceret: at nervos attenuabat Amor.
 Materies placuit fidibus levioribus apta,
 Cùmque suo Bacchus munere carmen erat.
 Et modò parvus Amor, matri sua vulnera monstrās,
 Saucius illacrymat, séque perisse putat.
 Et modò dicit apes parvæ genus esse lacertæ,
 Quæ circum flores, & thyma summa volet,
 Quæ petat incautos, quæ venis fixa relinquat
 Spicula, quæ morfu virus habente necet.
 Et modò materno monitu non mitiùs uri
 Credit, quos arcu læserit ipse suo.
 Quis tenues lusus, & læti pectoris ignes
 Improbet? à nobis sit procùl iste furor.
 Sculpsit Alciden alius, Lapithásq̃ue bimembres,
 Aut, in Titanas cùm movet arma, Jovem.
 His magnos membrorum artus, his ossa, torósq̃ue,
 His dederit sævis lumina torva minis;
 Huic etiam fulmen, semiuistáq̃; fulmine monstra,
 Impetere aggestis montibus ausa Deos.
 Tu meliùs pueri molles, Polyclete, capillos, }
 Impubésque genas fingere doctus eras.
 Ducebas meliùs teneros de marmore vultus,
 Ascanii quales, aut Ganymedis erant.
 Si quis, ut in vulgò, rudis & sine pectore iudex,
 Si quis, qui de te plura requirat, erit,
 Desipit, & nescit, victori debita quæ sint
 Præmia, dum primas qualibet arte ferat. [lem,
 Quis Zeuxin, nisi mentis inops, dum laudat Apel-
 Arguat, & similem non velit esse sui?
 Pinxerat, & pictis veras simulaverat uvas,
 Uvæque deceptas picta trahebat aves.

Naturæ simularat opus. Quid defuit arti ?

Quis gradus ulterior , quem sequeretur , erat ?
 Ille ego sim , cujus frondes laudentur & umbræ ,
 In tenui quamvis hæreat ille labor.

Ille ego sim , cujus vano quæ picta rubescit

Uva mero , captas fallere possit aves. [nos,
 Certè ego nil magnum cecini : non Musa cothur-
 Non ausa est gravibus tangere bella modis ;
 Non mores , Natura , tuos , & semina rerum.

Angusta est nostris area trita rotis.
 Et tamen in seros hæc Fürstenbergius annos ,

Quæ modò cùmque damus , vivere posse putat.
 Si plus , quàm par est , tribuit mihi , viderit ipse :
 Judiciî culpam diluat ipse sui.

ELEGIA V.

CAROLO PHILIPPO
 DE RUBEMPRE ,
 COMITI DE VERTAIN, &c.

SUPREMO BRABANTIÆ VENATORI.

ET

MARIÆ D'AVERHOULT,
 DOMINÆ DE HELFAULT, &c.

EPITHALAMIUM.

Dicta dies fulsit : veniunt ad fœdus amantes :
 Juratham thalami dântq; petûntq; fidem.
 Ite Dionæi , genialia numina , fratres,
 Sertâque formosis myrtæa ferte comis.
 Ite : sonent arcus , delectâque tela pharetris
 Spargite : sollemnes ventilet aura faces.

• • Et

Et choreis locus est. Rubro patet area prato.
Ite licet : pulso ter sonet ista pede.
Vos illuc festivus Hymen , vos pronuba Juno
Evocat , & testes fœderis esse jubet.
Hic laudet thalamos : titulos hic laudet avitos ;
Pars celebret votis , auspiciisque diem.
Hos juvet accensis nuptam deducere tædis ,
Quò formosa novo jam parat ire viro ,
Audior : en dicto citius Cythereia Juventus
Cum face , cum jaculis , cum fidibusque venit.
Nulla mora est , præcût : sequitur pulcerrima Divos
Quaque venit , læto germine vernat humus.
Hic niveos , croceos alibi sine semine flores
Parturit : hic casia , multaque nata rosa est.
Hæret amans , positoque genu fert oscula terræ ,
Qualia te matri , Brute , tulisse ferunt.
Et simul : O tellus , inquit , gratissima salve.
Tu mihi , tu biferis anteferenda jugis.
Aligeri terram pariter , floresque salutant.
Atque aliquis , votum dum fovet ipse suum :
Gaude , ait , & quid humus , quid prati gleba rubetis ,
Lætaque portendant germina , nupta vide.
Omina sunt aliquid : venturi præscia sæpè
Omina terra dedit : credita terra Dea est.
Formosæ sobolis , venturorumque nepotum
Spem tibi non dubiis præbuit illa notis.
Desierat : pharetramque puer concussit & arcum ,
Excussitque leves terque quaterque faces.
Veraque præmonuit : sed nec mihi vana monenti
Certior ex alto causa petenda venit.
Nec mihi Saturni veteris memorabitur ætas ,
Cum thalami nondum , tædæque nota forent.
Siqua fides , puerum quercus laurique ferebant ,
Et vivo gravidus pondere truncus erat.
Stabat & ad truncum mitis Lucina dolentem ,
Exceptumque sinu dulce fovebat onus.

Arca-

Arcades hæc memorent silvis & quercubus orti :
Serviet augurio fabula nulla meo.
Post Chaos , ut primùm volucres agitabilis aër
Ceperat , & pisces æquora , terra feras ,
Natus homo est : & , si generis primordia nostri
Quærimus , è rubrâ semina duxit humo.
Campus erat : campo, quot habet, Natura colores
Sparserat : ipsa sibi ver faciebat humus.
Fons sacer in medio : fonti manantia longè
Flumina , bis geminis flumina scissa viis.
Ripa viret musco : campus viret : herbidus omni
Parte color , si non ipsa ruberet humus.
Creditur hîc concors unâ jacuisse sub umbrâ
(Hæc pax illius temporis) agna lupo.
Creditur hîc serpens , & nondum letifer hydrus
Nexibus aut morsu nil potuisse suo.
Non hîc herba nocens , non radix ulla legenti
Obfuit : ignotum toxica nomen erant.
Hoc , Adame , tibi datus est natalis in agro :
Inde (quis hoc nescit ?) postera turba sumus.
Credite posteritas , rubræ mortalia glebæ
Corpora se debent : ducimus inde genus.
Hoc caput, hæc cervix hæc vincta tot artubus ossa
Hi nervi , glebæ massa rubentis erant.
Ille cruor , rubris humor permixtus arenis
Olim erat : in venis nunc rubet ille suis.
Inde Rubempreus (quamquam felicibus armis
Extulit antiquam Martia fama domum,
Et proavis nomen , quod & hic virtutibus auget ,
Decolor hostili sanguine terra dedit)
Inde Rubempreus , terræ natalis & ortus
Conscius , à rubrâ nomina servat humo.
En age, curre citis (quid vota moraris amantùm ?)
En age , curre citis , candida Luna , rotis.
Cùm plenum novies repararis cornibus orbem ,
Quæ canimus , rursus sunt habitura fidem.

Tunc

Tunc quoque de rubro prato se parvulus heres
 Efferet : hæc prati florida messis erit.
 Et tamquam norit, florem cui debeat ævi,
 Ad patrem, & geminos brachia tendet avos.
 Tendet, & obliquis matrem spectabit ocellis,
 Invadétque genas, suaviolúmque dabit.
 Crescat, io crescat rubri seges aurea prati,
 Et domus in titulos surgat avita suos.
 Ridet Amor : sternutat Hymen : Cythereia mater
 Augurium niveas edere jussit aves.
 Nec geminæ tantùm pro pignore dantur amoris:
 Aurea conjugior vellera spondet Amor.
 Quæ pendent i patriis, veniat modò serior ætas,
 Pendebunt humeris vellera, Sponse, tuis.
 Felices animæ, queis tantis Numina firmant
 Ominibus pactam pignoribúsque fidem!
 Vivite concordés, & quæ modò vota canendo
 Dicimus, in myrti cortice scribat Amor.
 Vivite : quótque dabunt hæc olim fœdera natos,
 In spem perpetuæ posteritatis eant.

1 *Phlippus de Rubempré, sponsi parens, à Philippo IV. Rege Catholico donatus aureo Vellere; uti & anno 1473. à Carolo Audace, Duce Burgundia, Ioannes de Rubempré.*

ELEGIA VI.

A D

LUDOVICUM DE ROMER,
 ANTUERPIÆ APUD FACONTINAS
 SACELLUM S. JOSEPHO ERIGENTEM,

ET IN EO SEPULCRUM DEFUNCTÆ CONIUGI
 SIBIQUE COMMUNE.

M Ale profectò, Vir Nobilissime, de animorum
 immortalitate senserunt, qui sepulcri iacturam

H

facile passi sunt, & cum Theodoro Philosopho nihil interesse putaverunt, humina, an sublimè corpora nostra putrescerent. Cùm enim in confessum veniat mortem non interitum esse omnia tollentem atque delentem, sed quandam quasi migrationem commutationemque vita; par est, ut, cùm alteram hominis partem ab ejus excessu alibi vivere; alteram, qua in terris superest, denuò victuram credamus, hanc interea, dum illucescat ille dies, supremis honoribus terra mandatam ab injuriis vindicemus. Quam pietatem non modò consensus omnium gentium probat, sed Natura etiam docet, qua & sepulcrorum religionem omnibus indidit, & sapenumèrò pœnas ab eorumdem violatoribus judicio nunc occulto nunc manifesto persequitur.

Crede mihi, vires aliquas Natura sepulcris

Attribuit: tumulos vindicat Umbra suos.

Ita quidem Seneca: sed cùm idem ipse nulli reliquias suas commendaret, & quemadmodum ex barbâ capillos detonsos negligimus, ita corpus ex sua Porticus disciplinâ negligendum esse censeret, vanissima sua opinioni Naturam repugnare hoc versu professus fuit. Tu verò non Naturam tantum, sed Virtutem consulisti, cùm sepulcrum, quem corporis portum Ennius apud Ciceronem appellat, carissima conjugi tibi que erexisti, ubi placidissimâ velut in statione corpora vestra quiescerent, non ut quassata naves, qua ut semel cariem traxerunt, sitûque exesa sunt, redintegrari non possunt, sed qua instaurandæ, & in tranquillio rem invehenda sunt portum coronata. Sic opes effundere, non est in titulum sepulchri laborare, sed conceptam de immortali beatâque vitâ spem publicè prodere. Corpus cremari suum primus voluit L. Sylla, veritus ut jaceret à morte integer, qui non modò non integrè vixerat, sed omnium spe-

ritus

ritus odium prasagiebat expromendam in se Marianarum partium crudelitatem, quam ipse expromississet in Marium. Quod quamquam exemplum apud eos postea valuit, quibus, cur id sequerentur, causa nihil erat: tamen ecrum hoc fuit, qui extremum illum rogam confectorem consumtorémque omnium esse credebant. Tu melius, qui tuum suavissimaque conjugis corpus lapide sepulchrali & illo quidem splendido atque magnifico tegi vis: quippe qui non ignores illum non ossa tantum, sed integra aternumque victura corpora redditurum. Hac tu te spe sustentas ac reficis, & Deo, qui, quam tibi dederat, cum visum fuit, ad meliora pramissit, te permittis. Quemadmodum ad epulum si vocatus sis, è ferculorum varietate & argenteâ suppellectile mensis illatâ delectationem capias, neque convivatorem arguas, si illa tempore suo tolli jubeat: ita cum tibi, quod carissimum fuit, sublatum vides, illi, cujus imperio id factum fuit, acquiescis. Est interim orbitatis tua non leve solatium pietas illa, quâ quidquid adhuc illius in terris reliquum est, honestissimo modestissimoque monumento compositum, ac S. Iosepho in tutelam traditum servas. Conjunctus est cum hac tuâ in defunctam pietate religiosissimus in sepulchri tui tutorem animus, quem inter cineres etiam tuos superstitem semper intuebitur ac laudabit Antuerpia. Adeoque increbrescet illa per te huic urbi laus, qua Athenis olim tributa fuisse legitur. Quarum etsi tantus fuerit splendor ac decor, ut de earum possessione, propter pulcritudinem, etiam inter Deos certamen fuisse proditum sit à Tullio: tamen T. Pomponium Atticum, ut idem narrat, non tam opera magnifica delectabant, quàm recordatio summorum virorum, quorum illic sepulchra studiosè contemplabatur. De Antuerpiâ non potest ulla inter Calices esse

contentio, qui primas in hac elegantissimâ urbe partes Regina sua lubentes volentésque concedunt : tamen id affirmare meritò posse videor, hanc nunc Virgini multò esse quàm antea gratiorem, quòd sponso quoque suo adem hîc à te magnificam apud Facentinas Virgines à fundamentis excitatam videat, è quâ ille eâdem quâ sponsam olim suam tutatus fuit curâ, nunc templum urbis primarium ejusdem nomini ac cultui dedicatum tueatur. An verò ullus esse potest dubitationi locus, quin sua etiam tumulo vestro dignitas incolumis permansura sit ? Quod si, ut aiebat idem Tullius, sepulcra fiunt sanctiora vetustate, quis dubitet, quin allatura sit dies sanctitatem tuo ? Dum enim Virgini in hac urbe sibi dedicatâ suus erit honor, dum pro splendidissimo illius templo S. Iosephus stabit, stabit quoque pro monumento vestro, atque illud aquè, ut aras suas à te possitas tuebitur ac vindicabit. Quem animi tui sens. in cùm exploratum haberem, ego illum hisce versiculis explicandum sumsi, ac te loquentem induxi. Tu te audi.

BENE SIT MANIBUS TUIS
 CONJUX CARISSIMA
 CATHARINA HAECX,
 QUOS UT FIDÆ TUTELÆ COMMITTAM,
 H A N C

S. JOSEPHO

ÆDEM ARAMQUE MARMOREAM PONO:
 MEOSQUE SIMILITER MANES,
 CUM TE ORDINE,
 QUO NATURA JUSSERIT, SEQUAR,
 EIDEM RELIGIOSE COMMENDATOS VOLO
 LUDOVICUS DE ROMER.

Dilecti Manes, & adhuc pars altera nostri,
 Occurrens animo nocte diéque meo:
 Si me, dum poteras aliquid moribunda tenere,
 Gaudebas gelidâ posse tenere manu:
 Si tibi, cum venæ fugerent, frigûsque subiret,
 Ultima producta est me revocante dies:
 Si legi fugientem animam, si lumina pressi,
 Pompâque non tacito funere ducta tibi est:
 Si merui: procûl Elysio lucisque beatis
 Huc ades, & cineres læta revise tuos.
 Non ego te, mea lux, miseris urgere querelis,
 Nec tua, quod nolis, plangere fata velim.
 Nec, quæ deposui, rursus lugubria sumam,
 Nec viduæ referam commoda rapta domus.
 Luximus: effusis & cum ferretur habenis,
 Sæpè tibi dolor est, sæpè probatus amor.

Nunc, quamquam lacrymas nondum consumimus
omnes,

Legitimo expleta est nostra querela die.

Aspice me dices : Non sunt hæc ora dolentis.

Lætitæ vultus signa recentis habet.

Aspice, lætitæ causam, quam ponimus aram :

En nitet, & fato discolor illa tuo est.

Este procul vittæ tristes, atræque cupressi :

Funestas ornent tristitia signa domos.

Hic mihi verbenas, pueri, cassâmque, crocûmque,

Hic mihi de teneris mollia ferta rosas.

Læta dies venit : Iosephi tangimus aras :

Omnia festivis sint operata sacris.

Tura focis, date tura boni, linguisque favete,

Et pariter votis addite vota meis.

Et : Benè Iosepho, benè per quem ponitur ara,

Dicite, jactatis ad bona verba rosas.

Tuque adeò, sacri quæ pars es proxima nostri,

Annue, per si quid dulce piûmque meum est.

Se tibi festa dies, tibi se sacra annua debent,

Arâque, & artificii marmora sculpta manu.

Hic tua condidimus, Divisque sacravimus ossa :

Hic primùm lacrymas illa bibère meas.

Ille cinis tuus est, qui, si quis sensus in illo,

Iosephi recubat molliùs ante pedes.

Hæc æterna tuo maneat tutela sepulcro :

Credita non ulli certiùs esse potes.

Virginis & Pueri, queis nil augustius orbis,

Ipsâque viderunt fidera, tutor erat.

Nec minùs hic pro te stabit : dum proteget
aras,

Altera de tumulo cura futura tuo est.

Non sinet ut vacuâ cineres spargantur arenâ,

Ossâque in incertum casus & Auster agant.

Tristitia longè aberunt serpentûm sibila, longè

Ultrices Furæ, tergeminûsque canis.

Et

Et benè provisum est, illo mea vota probante,
 Ut sit honoratus, qui tegit ossa, lapis.
 Fortunata, tui quæ tam secura sepulcri es?
 Præsidio est Umbræ Numen & ara tuæ.
 Nec tibi maluerim, quos olim Caria sumtus,
 Aut quos Assyrius duxit ad astra labor.
 Nec tibi, quos centum celebravit Græcia ludos,
 Aut in Romanâ nomen habere viâ.
 Longa dies illis furtim subduxit honores:
 Longa dies illas solvit, & ussit opes.
 At non venturis & nos reticebimur annis,
 Qui cineres tanti duximus esse tuos.
 Annua donec erunt Iosephi sacra, sub illâ
 Compositos condet mole decenter humus.
 Cùmque suis stabunt monumenta perennia Divis:
 Annos relligio dum feret, illa ferent.
 Hos Pater inspirat sensus, his pectora complet,
 Et non à Musis spiritus ille venit.
 Fallor? an ipse suas cælo descendit ad aras,
 Signaque præsentis numinis ipse dedit?
 Ter cælum, ter visa sacri discedere testi
 Culmina: ter rutilo luxit ab igne locus.
 Térque repercussâ radiarunt marmora flammâ,
 Flammæque ter sacros lambere visa focos.
 Salve magne Pater, cûjus servata labore est
 Virgo digna viro, major utroque Puer.
 Sancte velis (nam te cælo dare jura, loquuntur)
 Hunc caris lætûm manibus esse diem.
 Ut regerentur humo (tua nam custodia tanti est)
 Hæc tibi perspectus templa dicavit amor.
 Pro quibus officiis, si non ingrata, pacifcor,
 Conjugis ut custôs, sic meus esse velis.
 Hæc mihi primus amor: quæ pressi lumina testor:
 Hæc mihi, sint testes ossa, supremus erit.
 Sic olim tumulo cinerês miscēbimus uno,
 Junctæque semper erunt illius ossa meis.

Atque (ita sim felix !) hæc ara tuebitur ambos,
 Unâque conjugibus fata duobus erunt.
 Quid referam meritis ? minus est quodcumque re-
 pendam.
 Sit mihi, Dive, tuo fas in amore mori.
 Eveniat (neque me quisquam revocare laboret)
 Eveniat nostris manibus illa dies.
 Non cinis extinguet nostros jam frigidus ignes :
 Ossibus ille tui vivet inustus amor.
 Pars ego nunc rerum, fateor, sum parva tuarum,
 Atque ita, dum vivis annumerabor, ero.
 At neque mors faciet, ne non, cùm venerit illa,
 Me pia posteritas nesciat esse tuum.
 In lapide hoc tuus esse legar, tumulûque feretur
 Gloria tutelæ munus opûsque tuæ.
 Atque aliquis, dum fortè tuas prostratus ad aras
 Perleget inscriptas, quas habet ille, notas :
 Tam benè qui de te, dicet, voluere mereri,
 Feceruntque suâ te pietate suum,
 Valle Facontinâ tumulus quos juxxit amantes,
 Vallibus Elysiis hos quoque jungat amor.

ELEGIA VII.

A D

SIDRONIUM HOSSCHIIUM
 E SOCIETATE JESU.

*Cùm alter alterius recognoscendis versibus
 mutuam navaret operam amicissimâ
 libertate.*

NE vivam, neque vitæ meos quæcûque libellos
 Excipiat, superet temporâ parva meæ,
 Te mihi, Sidroni, vivit si carior alter,
 Parsque sodalitij dulcior ulla mei est.

Tu

Tu mihi primus amor : te iudice gloriator uno
Non aliquem vates inter habere locum.
Tu mea cum legeres, quod non sperare jubebas?
Iudicio crevit spesque animusque tuo.
Nec tamen interea, ne non me cultior irem,
Admonitu non est facta litura tuo.
Non tibi libertas deerat : mutanda notabas.
Sæpe mihi facilis, sæpe severus eras.
Sæpe suo invitam rescebas corpore partem.
Libertas Musis profuit illa meis.
Incisis melius veniunt in viribus uvæ,
Incisis formam sepius hortus habet.
Nec, nisi cum loliis steriles vellantur avenæ,
Sperato messem fenore reddit ager.
Nec, nisi silvestres rami cædantur & umbræ,
Insita mutatae mala tulere pyri.
Non mihi scribendi veniat tam dira libido,
Ut mea contempto iudice solus amem.
Sic se litorea cum vidit solus in undâ,
Thersites facie credidit esse bonâ.
Sic quem Nerine tantum Galatea videndo
Horruit, est formæ captus amore suæ.
Credidit & lumen, mediâ quod fronte gerebat,
Credidit hirsutas & placuisse comas.
Non hæc antiquos tenuit fiducia vates.
Ingenio rimuit credere quisque suo.
Cynthia laudata est : sed laudatissima quamvis
Cynthia, iudicio subdita, Naso, tuo est.
Nec puduit Flaccum, iustos licet ista referret
Chorda sonos, aures consuluisse tuas.
Sæpe suas etiam volucres tibi legit, & herbas,
Quæque Mycenæis induit arma Macer.
Sæpe, Perilla, tuum limâ mordaciter idem
Rasit, & incudi reddere iussit opus.
Non, ubi cessaras, quamvis cessasse pueret,
Delictum Musa est inficiata suum.

Cedere malebas, quàm non admissa fateri,
 Nec tibi non laudi cognitus error erat.
 Ah valeat, sibi qui parcit, séque & sua solus
 Æstimat, atque odio verba monentis habet.
 Ipse sibi plausum geminet, nectâtque coronam,
 Et medio Pindi det sibi monte locum.
 Invidiâque vocet, quam non nisi summa meren-
 tur,
 Incultum siquis damnat, & odit opus.
 Sæpè suis illum videas superesse libellis,
 Sæpè etiam famæ funera flere suæ.
 Quippe rudes fetus primo moriuntur in ortu,
 Primâque lux illis sæpè suprema fuit.
 Tu famam vitâque jubes sperare libellos,
 Iudicio pretium qui meruere tuo.

ELEGIA VIII.

IACOBO COBERGHER
 E REGIS CATHOLICI MILITIA,
 IN QUA COHORTEM DUXERAT,
*Ad Carthusianum Ordinem nuper transgres-
 so, nunc etiam triumphalem hostiam Deum
 Deo ad aras primum offerenti.*

Victores bello reduces Capitolia quondam
 Roma coronatis scandere vidit equis.
 Scilicet, ut victor gratus cælestibus esset,
 Victima danda Jovi, dandâque laurus erat.
 Hinc debellato peperit sibi nomen ab hoste,
 Quæ tinxit tepidos hostia sacra focos.
 Hinc undis, Clitumne, greges, & maxima taurus
 Victima perfusi sæpè fuere tuis.

Viciisti

Vicisti melius : melior, Jacobe, triumphis,
 Quamvis non steterit sanguine, causa tui est,
 Non tibi se victor spoliis insignis opimis
 Conferat : alterius victor hic, ipse tui es.
 Hic breve nescio quid victæ telluris habere
 Militiæ prærium credidit esse suæ.
 Tu patrios, ut ne patriæ non utilis esses,
 Admisso undantes æquore 1 perdis agros.
 Ingentes vallos, objecta repagula ponto,
 Disjecisse tuâ diceris ipse manu.
 Diceris, obsessos muros & litora circum,
 Sæpius hostiles sustinuisse minas.
 Sunt quoque, sunt fidei testes tibi prodiga vitæ
 Pectora, sunt ipso vulnera pulchra loco.
 Viderat hos animos, & plus speravit ab illis,
 Si nova tentarent prælia, Divus Amor.
 Et pariter certâ designans cuspide vulnus :
 Militiâ, dixit, se probet ille meâ.
 Ex illo quas re pugnas, quæ bella cientem
 Vidimus ! ô causâ bella probanda suâ !
 Illustres supra titulos, & præmia regum,
 Altiùs & terris Mars tuus egit iter.
 Quæ nunc majestas, quæ nunc tibi pōpa triumphis
 Si sua nunc virtus præmia poscat, erit ?
 Non humeris Tyrium fulget victoribus ostrum :
 Attenuant artus aspera texta tuos.
 Et tibi non tauros fluvio Clitumnus ameno,
 Non aluit niveos herba Falisca greges.
 Ipsa triumphalis summo tibi victima celo
 Labitur, æterno dignâque parque Deo,
 Ipsa Deus, quantus Superis qualisque videtur,
 Quantus & æthereâ fulmen ab arce jacit ;
 Quantus & astriferos orbes, terrâsque, fretumque,
 Omniâque imperio vertit, agitque suo.

H 6

1 Aggeres ipse ad Dunkercam perfodit, quibus ad-
 missus Oceanus in paternas possessiones.

Victrices subit illa manus, gaudétque teneri,
 Quódque feras, gratum se sibi munus habet.
 Fortunate tui victor, quando ille triumphi,
 Per quem vicisti, victima facta tui est!

ELEGIA IX.

A D

H E N R I C U M
 NESSELRODIUM

E SOCIETATE IESU.

*Cum Elegiam ab eo Româ accepisset, quâ ho-
 rum libellorum éditionem urgebat.*

Tene ego de nostris credam sentire libellis,
 Quæ, Nesselrodi, scribere jussit amor?
 Da veniam: plus,quàm possum,tibi posse videmur,
 Æquora de parvo flumine magna facis.
 Sed nihil infirmo: fateor quoq;, carmen,& artem,
 Quæ mihi jamdudum non malè cessit, amo.
 Interdum numeris placuit gravioribus ire;
 Interdum teneris apta referre modis.
 Summus & citharam: citharæ concordia Phœbus
 Carmina, carminibus materiæque dabat.
 Et siquis quærat, cur hæc proferre moremur,
 Tuta juvant: nulli delituisse nocet.
 Non duros ungues, morsúsque verentur iniquos,
 Sub lare privato quæ sibi quisque canit.
 Hîc mihi sum judex, hîc sum mihi lector, & unus
 Omnia: nec plausu, siqua merentur, egent.
 Hîc mea me positis dum pascunt otia curis,
 Quid possit voto plenius esse meo?
 At, puto, tantum aliis, quantum tibi, nostra place-
 bunt,
 Musæque præsidio non caritura suo est.

Iudi-

Judicio peccat , qui diuin non displicet uni,
Securum famæ se putat esse suæ.
Plurima dissimulat , caroque indulget amico,
Et veris aliquid laudibus addit amor.
Utque sit & cedro dignum , nec credere sese
Lectori metuat , pars quæ laudat opus ?
Ut vultus species , sic mens non omnibus una est :
Et causam , quâ se quisque tueretur , haber.
Hunc vis , & gravitas , quæsitique artæ colores ;
Simplicitas illum nudâque forma capit.
Hi prodesse volunt ; hi delectare poëtam :
Utile qui dulci miscet , alter amat.
Quid facias ? voces etiam placere Sabinæ ,
Et vix intonso cognita verba Numæ.
Sic aliquem putri sordens ærugine signum ,
Et , prisci dum sit funeris , urna iuvat ;
Aut veteris Curii non invidiosa supellex ,
Parvâque Carmentis trita patella manu.
Forsitàn & Samiæ laus est pretiûmque patellæ ,
Quantum Mentoreæ non tulit artis ebur.
Quid referam , magnos ut inertia carpere vates
Ausit , & immunes non finat esse notâ ?
I nunc , & quamvis à te componimur illis ,
Quæ nos detrectent ora , timere vera.
Dicitur (ah quantum Latio distamus ab illo ,
Cui simplex candor summa decoris erat !)
Dicitur extremum Naso detrusus ad Istrum
Scribere fortunâ non meliora suâ.
Musâque tam felix , & non imitabilis ulli ,
Orba suo cultu est , nec propè digna legi.
Scilicet Euxini læsa est quoque frigore Ponti ,
Traxit ab hirsutis nec nihil illa Getis.
Scilicet & vires domini minuenta senectâ
Ingenii pariter deficientis erat.
Hei mihi , quàm nihil est , cui non vecordia laudem
Detrahat , audaces injiciâtque manus !

Tene

Téne sacer vates, quem Mincî ad flumina natum
 Except gremio Calliopeia suo,
 Cui lauri sparsit foliis & baccare cunas,
 Blandâque Cecropiis imbuît ora favis,
 Cui Pan, cui Siculus submisit pastor avenam,
 Cui victas Colophon & dedit Ascrea manus,
 Quem domus Æneadûm coluit, quem Roma ca-
 nentem

Mirata est patriis arma virûmque modis,
 Téne etiam infans, qui carpit cetera, livor
 Deterit? heu famæ turba maligna tuæ!
 Nec duro caruit Flaccus quoque iudice, quamvis
 Romani fidicen deliciæque chori.
 Quid? quod sæpè suo visa est Polyhymnia vari
 Tradere formosâ barbata censa manu.
 Quid? quod olorinis evasit ad æthera pennis,
 Quò neque Dirceus repperit ales iter.
 Quid? quod & illius post tet jam 1 sæcula censor
 Posthabuit cultæ regia sceptrâ lyræ.
 Quid tamen hoc prodest? num te minùs, optime
 varum,

Arguit, & duros increpat usque modos?
 Num minùs atra tuis illevit signa libellis,
 Substituítque suis asperiora locis?
 Quis tibi, magnorum censor liberrime vatum,
 In Musas tantum juris habere dedit?
 Quis ferat alterius cælo studioque refingi
 Praxitelis Floram, Phidiacûmve Jovem?
 Quæ Veneris tabulam, quamvis labor ultimus illi
 Defuit artifices perpoliere manus?
 Parce victuros, malefani, parce vates
 Lædere: divinæ semina mentis habent.
 Nil agitant mortale: Deus, Deus ipse canentûm
 Aspirat cœptis: illius igne calent.
 Illius urgentur stimulis, totóque premente
 Numine non hominem, non sua verba sonant.

Iussa canunt : pater ipse modos & verba ministrat,
 Et præsens animos , ingeniúmque facit.
 Non vigor hic , non hæc cæli commercia nobis :
 Altior ingenio spiritus ille meo est.
 Nec timidè nostros ausim vulgare libellos,
 Dum , Nesselrodi , me tuus urget amor ?
 Dî faciant , ne mox pœnas cogamur utérque
 Solvere , tu laudis , credulitatis ego.
 Quidquid erit , nostro quicúmque tenebitur olim
 Carmine , juncta leget nomina nostra tuis.

¶ *Julius Scaliger eo loco, quo Horatianas Odas mirificè laudat , Inter ceteras, inquit , duas animadverti , quibus ne ambrosiam quidem , aut nectar dulciora putem : quarum similes malim composuisse , quàm esse totius Tarraconensis rex. At quibus deinde judiciis ac censuris illa summi Poëta attonsa est ab eo laus ? Sanè duriusculus est in primâ. Neque placet illud. Malim etiam. Haud satis intelligo. Neque cohæret tota ea pars parti , cui subest. Oportet commento quopiam subvenire, ac referre gratiam magnis viris. Verbum languidiusculum. Non sanè convenit. Minus satisfacit. Undecima si à nostri temporis poetâ quopiam scripta esset , nequaquam inter probas admitteretur. Nec cum ipso dixerim. Neque rectè dicas. Duodevicesima tota insuavis , coactisque numeris quæsitâ potius , quàm oblata. Neque satis mollis illa locutio. Satis durè. Servit metro sustinendo. Singultim membra interrupta sunt. Numeri quoque ipsi adhærescunt. Laboravit enim hac infelicitate in senariis dactylicis Horatius. Quid , quod sibi contradicit ? Non placent illa. Neque servant tenorem propositæ sententiæ verba illa. Abscedit à rei naturâ. Durissimum , inquam , verbum. Verbum languidius est , quàm rei atrocitas exigit.*
 Finis

Finis admodum languidus. Videntur hæc inopis poetæ, non divini, qualis ipse est. Illa non conveniunt loco. Epodi versus Iambici à nobis non semel duri, dissipatique animadversi sunt. Sic possumus mederi huic nævo. Huic vitio non raro est obnoxius. Non est illud supino aut oscitanti iudicio admittendum. In quintâ sunt aliquot loca minus ingenua: anxia dico, neque libero spiritu edita. Est sonus insuavis. Et ille versus obscuræ dignitatis. Neque structura placet: & hæc hiant: & omnino illa sunt durissima. Numquam sic loquor. Nec capio illum loquendi modum. Illa verò ferre nequeo. Sed & illi duo versus odiosi. Undecima aspera est, & insuavis, neque digna legi. Sextadecima durissima sanè multis in locis, & quasi invitas quasdam partes habens: tota igitur inepta est. Qui sequitur versus, profectò à me non intelligitur. Vides verò quantam duritiem: & quæ sequuntur etiam asperiora. Mancus sanè sæpè est Horatius ad hunc modum. & illa plebeia. & appositio illa languida, ac pedi potius quàm sententiæ serviens. Quid tum postea? sequitur, quod non consequitur. Nec conveniunt comparationes. Versus diffusus à proximo, & inconcinuus. Sed sit satis. ne omnia excutiam, quorum sanè tædet. *Hæc & his plura Scaliger. At tu, Lector, quid censes? non tu tibi subicis novum Herculem in Augiæ regis stabulo repurgando laborantem? Non diffitemur cum Quintiliano, in magnis quoque auctoribus incidere aliqua vitiosa, & à doctis inter ipsos etiam mutuo reprehensa: sed est quidam in arguendo & castigando modus. Præsertim cum illi discutiuntur, quos non modò antiquitas venerandos facit, sed ipsa quoque scripta sic commendant, ut si quis iudicium, quod ad ea expolienda contulerunt, ingenio concedere existimet, is mihi Musas colere pinguior, & præ-*

præcipuarum virtutum, & in divinis illorum monumentis elucent, inscitiam laborare videatur. Non igitur ex inani atque officiosâ assimulata modestia formulâ, sed planè ex animi mei sensu concepta est à me præcedens Elegia; quippe qui non ignorarem fore, ut, si in publico apparerem, numquam evaderem, ne quid in me quidam desiderarent. Sed hoc nos solatur atque erigit, quòd exacta mentes, quarum iudicia apud nos solum valent, quamquam ne illis quidem, quorum scribendi morem amulamur, omnia condonant; intelligant tamen scribendi laudem penes illos tantum esse, nec eum rejiciant, qui, cum illorum artem, & arti addita ultima expolitionis lineamenta penitus introspexerit, ex illis similitudinem ducat.

ELEGIA X.

AD

ARNOLDUM

VANDE VALLE,

ARNOLDI FRATRIS SUI FILIOLUM,

ADHUC IN CUNIS VAGIENTEM.

*Cum ei Olivam Pacis in spem colenda olim
Pœseos mitteret.*

Quid fies, parve puer? dormi, dulcissime, dormi
Pax venit en cunas ducere iussa tuas.
Ipsaque Calliope, putrix, velut altera, carmen;
Quod somnos possit conciliare, canit.
Utque tibi virides sint oblectamina frondes,
Te petit, & cunas cingit Oliva tuas.
Mitte, puer, crotalum: ramum quate: gratus & illis
Est strepitus folijs, & color ipse placet.

Qui

Qui te Palladium cernere pretendere ramum,
Ille tibi felix protinus augur erit.
Pacificus, dicet, vivat puer: ille tumultus
Oderit, & rixas, & grave Martis opus,
Et quidquid miseri toties flevit coloni,
Et pavidæ toties extimuerit nurus.
Ingenio quæret, non cæde & sanguine nomen:
Pro galeâ circum tempora laurus erit.
Et modò civiles poscent sua tempora curæ,
Et modò Pierides, altera cura, Deæ.
Otia laudabit, gladiosque in sarcula versos,
Et quidquid secum Pax opulenta vehit.
O ita cresce puer, neque Pax te fera moretur,
Ingenio causas mille datura tuo.
Interea, siquid puero tibi fortè dolebit,
Perfer: habent anni commoda magna tui.
Non res te patriæ, non tangunt damna tuorum,
Nec tibi, cur speres, cur timeâsse, subit.
Ignorat, puppi somnum qui ducit in imâ,
Quid mare, quid venti, quid fera peccet hyems.
Forsthan abruptus violento turbine malus
Diffilit, & regimen ventus & unda rapit.
Forsthan & rector, dum nil nisi vota supersunt,
Ingemit, & duplices tendit ad astra manus.
Aut credit laceris navem compagibus ire:
Aut oneris anetuens in mare jactat opes.
Hi trepidant: tabulas illi, funesque requirunt:
Fleunt alii: pallet quisque, Deumque vocat.
Ille nihil: somnòque jacet, curâque solutus,
Seu stupor hoc animi, seu gravis aura facit.
Hic status, hæc rerum, puer, est fortuna tuarum.
Te mala in hoc belli turbine nostra latent.
Non tibi, quæ nostros, abrumpunt classica somnos,
Nec sensum, quem nos, temporis hujus habes.
Hoc sentis tantum, si tardior ubera nutrix
Porrigit, aut noctis pars vigilanda venit.

Aut

Aut leve nescio quid teneros si sauciat artus.

Hei mihi summa tui sit, puer, ista mali!

Nec Vis & Rabies, cum te firmaverit ætas,

Ante oculos erret sanguinolenta tuos.

Pax porius, quæ nos nimium nimiumque moratur,

Otia det Musis, materiæque tuis.

At vos, quos læti capiunt præfagia voti,

Et pueri facies, ingenuusque decor,

Illius o mecum, quæso, cognoscite mores:

Hi quoque blanditias, quodque loquantur, habent.

Quam nondum verbis, pacem vagitibus orat:

Pacem inter lacrymas pænè vocare putes.

Nec propè non credi possit communia vota,

Quà licet, indicis velle juvare suis.

Non nihil huc anni (quid non conceditur illis?)

Non nihil huc candor, simplicitasque facit.

Fœdera si poscas didicit protendere dextram:

Hoc fidei pignus, tu modò posce, dabit.

Fallere non novit. Quid enim simulaverit infans?

Fronte, oculis, vultu se tibi prodit amor.

Castra quid, & quæ sint, nescit: tamen inscius horret,

Horret & auditas corde micante tubas.

Tum si forte oculos lacrymis perfuderit horror,

Turbatos oculos, dissimilesque sui,

Lac dare nil opus est: pacem dulcissima pacem

Ingeminet genitrix, ille serenus erit.

Fortunate puer, cui tam felicia pacis

Omina fatales præcinuere Deæ!

Vive, tuoque meas risu cognoscere Musas

Incipe, Sic illæ te quoque semper ament.

Sic tibi sit vultus, sit crinis Apolline dignus,

Pòst etiam pulcro carmina digna Deo.

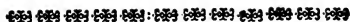
Quæ mihi magna seni tum sit laudare voluptas,

Et non lassandâ volvere sæpè manu,

Atque

Atque ebore, & gemmis, & cedro dicere digna,
 Et quodcúmque liber murice cultus habet.
 Sic quæ te gremio nascentem Musa recepit,
 Admoveat labris ubera plena tuis:
 Ubra nunc; olim fontes Aganippidos undæ,
 Aonius cùm te lucus & umbra reget.
 Sic tibi blanditiis, sic carmine mulceat aures,
 Et linguam cantu fingat & ora suo.
 Sic tua te quondam secernat laurea vulgo,
 Atque aliquid nostro grandius ore canas.

ELEGIARUM

LIBER SECUNDUS.

ELEGIA I.

AD

MATREM MISERICORDIÆ,
 QUÆ IN TEMPLO SOCIETATIS IE-
 SU CONTRACI COLITUR.

*Cum Sidronius Hosschius ejusdem Societatis
 in gravi periculosoque morbo Carmen illi vo-
 visset, si convalesceret, anno 1646. quo
 urbs in Gallorum erat potestate.*

O Quæ virgineo cùm sis lætissima partu,
 Imperium nati par propè, Mater, habes :
 Cujus in arbitrio est properantia fata morari,
 Corporaque è tumultis viva ciere suis.
 Quæque pios vates, & de te digna locutos
 Crederis auxilio sæpè levare tuo :
 Huc mites, huc flecte oculos. Tuus ille Poëta
 Deficit, & pallens, & sine voce jacet.
 Deficit, heu frustra pactus sibi carmine vitam,
 Quò te crediderat munere posse capi.
 Nil artes, herbæque juvant : tua dextera, Mater,
 Poscitur : hæc vanæ suppleat artis opem.
 Ne sine, quod prono pepigit tibi pectore votum ;
 Ne sine, quam de te spem fovet, aura ferat.

Non

Non illum vitæ (quid enim, quod ametur, in illâ est ?)

Tangit amor, quamvis hic quoque tangit amor.
Omnia luctus habet : facies miserabilis urbi est :

Nec dominum mœrens fert benè Liza novum.
Crudescunt morbi : procumbunt tabida passim

Corpora : funeribus non caret ulla domus.
Victoris nunc ira subit ; nunc rapta gementi

Libertas populo, virginibûsque pudor.
Nec ruri, ut quondam, suus est honor : orba colonis

Cessat, & informi squalida terra situ est.
Hoc unum superest, lacrymis miscere quærelas :

Hoc unum miseri, flere, levamen habent.
Quem tibi, Sidroni, sensum, tam densa malorum

Se tibi dum series objicit, esse putem ?
Te quoq; plus ipso tangunt mala publica morbo :

Prosequeris lacrymis forsân & illa tuis.
Nunc lacrymis ; tunc, cùm poteras, & voce levabas,

Et, quacumque locus résque sinebat, ope.
Hei mihi ! dum sævus miscet sic omnia Mavors,

Mitior est tantis mors properata malis.
Tu, Virgo, tu sola facis, cur optet amori,

Et pariter vitæ tempora longa suæ.
Ah quoties cælum spectat, mortique paratus

Ardet in amplexus ille venire tuos !
Ah quoties votis iterùm revocatur, & optat

Respectu tantùm vivere posse tui !
Vivat, & extentos virtutibus impleat annos :

Vivat, & hoc munus prædicet esse tuum.
Te meminisse decet, quæ de te plurima scripsit,

Digna tuæ sobolis nomine, digna tuo.
Donec erat sospes, quis de tot vatibus illo

Dicitur in titulos cultior isse tuos ?
Facundum faciebat amor : plenusque vigoris,

Inque suâ semper Matre disertus erat.

Dic,

Dic, bona, dic, valeat. Memorem si fortè tabellam,

Aut votiva petis munera, carmen habet.

Illi sola places, illi laudabere sola,

Solapio vati grande volumen eris.

Tunc iterùm blandâ matrem te voce vocabit,

Auxilio lætus se superesse tuo.

Natalémque novum tibi se debere quotannis

Dicet, & antiquâ relligione colet.

Pactâque vota feret, feret & sollempnia tura:

Munera cum tenero carmine laurus erunt.

Tanget & Happardum ² (quid non pia tangit a-
mantum

Pectora?) pars meriti non abolenda tui.

Te spectans animo, vatémque amplexus amicum,

Hæc de te, dicet, gaudia, Diva, fero.

Tum quoque servati testantia vatis amorem

Ante tuos ponet carmina vota pedes.

Addet & ipse sui mansurum pignus amoris,

Aut ebum, aut Indi nobile dentis ebur.

Hoc cultu, variâque super testudine fulgens

Pendebit templo pulchra tabella tuo.

Acce-

- 1 Peregrinum aliquid & ingratum obolare cuipiam
• vox hac visa est; sed nescienti sic Ovidium lo-
cutum sapiens. Sub flebilis suum ex urbe discessum
ait uxorem suam mori voluisse; respectu tamen
sui prohibitam, ne quid scilicet acerbitatis ad
suum dolorem mors hæc adferret. Tomita Ovidium
malebant è Ponto discedere, quia videbant illum
id vehementer velle; respectu tamen sui virum
multis de causis sibi carum retinere cupiebant. At
id, inquires, annotasse quò pertinet? Non amo cum
Scipione nimium diligentes. At ego mihi diligen-
tiam malo, quàm culpam condonari.

- 2 Remigius Happart, Soc. Iesu Cortraci Rector, voti-
vum Sidronii carmen, & hoc nostrum in magnifi-
câ ex ebena tabellâ ad aram Virginis figi curavit.

Accedent alii, concordia pectora, vates,
 Gens pia, gens laudes docta referre tuas.
 Ante alios, supplex veniet Becanus ad aras,
 Nec veniet vacuâ, gratus & ipse, manu.
 Blanditias, elegosque suos, sua munera solvet.
 Materies eritis tuque, puérque tuus.
 Omnibus unus amor grates tibi dicere, sospes
 Dummodò sit, pro quo vota, precésque ferunt.
 Carminis ut causas, & aperti signa favoris,
 Sic numeros illis, ingeniúmque dabis.
 Ipse etiam voti veniam ieuus, & mea sacris
 Carmina suspendam qualiacúmque tholis.
 Inscribam: QUÆ, DIVA, TUO MODO VITA POETÆ
 REDDITA, PARTE ALIQUA REDDITA VITA
 MIHI EST.

ELEGIA II.

FRANCISCO
 GANDAVILLANO,
 BARONI DE RASSENGHIEM,
 TORNACENSIVM EPISCOPO LXXXVI.

Cortracum, Diœceseos sue Oppidum Regi Catholico restitutum primum ingredienti.

Emblema: Scutum ejus gentilitium, cujus area
 imâ parte nigra; summâ, argentea,

Inscriptio: VICTIS LUX ALTIOR UMBRIS.

E quo post gravem sub externo imperio luctum
 perpetuam Cortracensibus lætitiâ augurabatur.

Ergò ades, & solem nobis, lucemque reducis?
 Magnâque pars curæ cœpinus esse tuæ?

Et

Et, quoniam tenebras licuit, noctemque profundam

Vincere, lux nobis illa perennis erit?
 Liza pater gaude: scuti non fallit imago,
 Tessera Villanæ præsidiumque domus.
 O quantum, & quoties illo recreabere viso,
 Et, Color hic, dices, fortis imago meæ est!
 Sæpè tibi referent umbræ, quæ plurima Mayors
 Mœrentem captis ferre coëgit aquis.
 Sæpè tibi referet victis lux altior umbris
 Gaudia, quæ demto sunt tibi parta iugo:
 Mœniæque, & vallos, & tanti nominis arcem,
 Captæque victrici Gallica signa manu.
 Quas dabis historiæ causas, cum nostra loquetur
 Tempora, resque tuas pars quoque victa leget:
 Et leget, & pulsam sese indignabitur arce,
 Quam nullâ vinci posse putabat ope.
 Mars erat in cursu: nec non, si fata tulissent,
 Sub iuga vicinus Scaldis iturus erat.
 Sed nihil infestis potuit pervincere signis:
 Signa parùm i fausto fixa fuere solo.
 Cum dirum Groninga foret, velut Allia, nomen,
 Non erat arx illo constituenda loco.
 Hic decus, hic equitum florem cecidisse suorum,
 Hic fractas olim Gallia flevit opes.
 E templi suspenso tholo calcaria testes,
 Hei mihi! vindicibus non repetenda rogis.
 Quid nisi nunc iterum, patriæ quæ gaudia victor
 Attulit, ex ipsis sunt geminata malis?

I

- I Arcem novam Cortraci erexere Galli ad portam Groninganam, anno 1647. extra quam anno 1311. memorabilem cladem acceperant, quam post annos octoginta incensâ urbe vindicarunt, conspecto ejusdem cladis monumento, inauratorum calcarium paribus amplius quingentis in templo apensis.

Post tristes Hyadas , pluviae post sidera Caprae
 Gratus est puro quod nitet orbe jubar.
 Latior imponit votivam nauta coronam
 Convulsæ Boreâ , turbinibusque rati.
 Sic tibi , quâ possis vultum diffundere , causa ,
 Discusso belli turbine , major adest.
 Libertas rediit : rediit , qui dulcibus urbem
 Erigat alloquiis , consiliisque juvet.
 Hujus ut affulsit populo per compita vultus,
 Visa fuit populo gravior ire dies.
 Felix sorte tuâ es. Nitidos occumbere soles
 Cernimus , & nigrâ sidera nube tegi :
 At tibi , sic spondet scuti felicitis imago ,
 Ibit inocciduâ luce serena dies.

ELEGIA III.

AD

FRANCISCUM JOANNEM
 DE ROBLES,

E COMITIBUS D'ANNAPES,

EPISCOPUM IPRENSEM.

Cum adhuc esset Lovanii in S. Petri Præpositus , & Academia Cancellarius varios variarum scientiarum titulis insigniret.

In illud Thome à Kempis : Melior est humilis rusticus , qui Deo servit , quàm superbus Philosophus , qui se neglecto cursum cæli considerat. Lib. 1. de Imit. Christi cap. 2.

Q Uam juvat arcanas rerum cognoscere causas,
 Altâque, nec vulgo cognita, mente sequi !
 Hoc

Hoc amat, hoc laudat, curis suspirat in illis,
 Quem suus, ut ne quid nesciat, ardor agit.
 Omnia discendi vincit, Franciscæ, cupido:
 Impetus hic causas mille vigoris habet.
 Ingenium res ipsa facit, facit æmula virtus,
 Et quæ quemque trahunt præmia, calcar habent.
 Scire lubet, quodcúmque latet: quâ lege recurrant
 Sidera: quæ mundi temperet hora vices:
 Cur stellæ niteant: cur sol, cur luna laboret:
 Unde nivas: Boreæ cur tonet alta domus:
 Quis tremor impellat terram, quis spiritus auras:
 Quid numquam stabiles per mare volvat aquas.
 Deficit ingenio spatium: rapitúrque, ruitque,
 Arcæque admissos nulla coërcet equos.
 Hinc Tyros, & Babylon, & gens antiqua Canopi,
 Et non casurum Græcia nomen habet.
 Hinc sua constat adhuc everso fama Lycæo,
 Et sua laus hortis, porticibúsque sua est.
 Ferrur Aristonides, dum talia lusit in umbrâ,
 Illisum mediis detinuisse vadis.
 Talibus & Siculos fertur rapuisse tyrannos,
 Hospita cùm niveis regna subiret equis.
 Vecordes animæ, quibus hæc cognoscere tantum,
 Inque suas laudes vivere cura fuit.
 Naturæ norant cursum, causásque, modósque:
 At non naturæ cognitus auctor erat.
 Et cuiquam tanti, quæcúmque est, ista videtur
 Gloria? nec votis altiùs ire lubet?
 En age, seu tellus, seu te jam distinet æquor,
 Seu venit in superas impetus ire domos:
 Et seu nunc obitus, seu nunc descripseris ortus,
 Et quascúmque tenent lucida signa vias:

I 2

1 Platonem, Aristonis filium, Dionysius tyrannus
 in Siciliam invitavit, atque albis in litore qua-
 drigis excepit, quas idem ipse regere se non indi-
 gnum putavit.

En age, quid pretii, cùm, quæ tibi feceris, idem
Qui cineres, tumulus nomina condet, erit ?
Hei mihi ! cur toties, studio fallente laborem,
Impensa est operi nôxque diésque tuo ?
Cur cæsi plutei ? cur morfi dentibus ungues,
Orâque sunt chartis pallidiora tuis ?
Grande supercilium verbis dum grandibus addis,
Quâ cælo poteras dote placere, cares.
Scilicet ut placeas, illâ malè quæritur arte :
Moribus & vitâ conciliandus amor.
Tityre tu felix, dum quæ tibi cura recurſat,
Prima Deum, placidas altera ſpectat oves.
Non ſpem, non animum ; calamos inflare voluptas
Est tua : ſic brevis eſt, decipiturque dies.
Ut fueris ſimplex, ut nil niſi pascua noris,
Carminâque errantem docta tenere gregem :
At non ſola tuis reſpondet ſilva querelis,
Ruſtica nec ſolas fiſtula mulcet oves.
Ducitur his ſtudiis cælum quoque : ſæpè beatos
Carmina credibile eſt illa tenere choros.
Quid, quaſi noſtra tuum læſiſſet Muſa pudorem,
Avertis vultus, & notat ora rubor ?
An, niſi dixiſſem, Cælo tua, Tityre, cælo
Fiſtula, ſit quamvis ruſtica, grata tamen,
Quæ tibi, neſcires, vivant ſub pectore flammæ ?
Quæ tibi, neſcires, carmina dictet amor ?
Forſitan & reputas, cùm ſis vix nomine notus,
Quàm mea iudicio laus ſit inepta tuo. [quis,
Et modò, dum cannam ſpectas & ſtramen : An, in-
Credibile eſt Superis has placuiſſe caſas ?
Et modò te, dum, quis fueris, qualiſque, retractas,
Credis iners, & quo terra gravetur onus.
Nec dignum, cui ſol radios, cui ſidera rorem,
Cui facilem victum juſta miniſtret humus.
Nec, cui vitales aër ſpirabilis auras,
Nec, cui libandas præbeat amnis aquas.

Non

Non solæ turres , sed & hæc agrestia , clamas ,
Culmina sunt justo fulmine digna peti.
Parcite Cælestes : aut si punire nocentem
Ira parat , vires temperet illa suas.
Pœnitet admissi : nec qui mihi cùmque doloris ,
Non erit & vitæ terminus ille meæ.
Nec tam supplicii , quàm turpis imagine noxæ
Torqueor : hæc gravior , primâq; pœna mea est.
Talia dum memoras , centum tibi , Tityre , causæ ,
Cur semper lateas , displiceâsque tibi.
Cetera si rudis es , tamen hac es parte disertus :
Materia est , quæ te non finit esse rudem.
At tu pone merum : nec te mens anxia fallat.
Judicio melior mens bona sæpè suo est.
Quid tibi simplicitas , obscurâque vita pudori est ?
Simplicitas magnum detinet ista Deum.
Nec tibi , quod meruis , grex & pastoria pellis ,
Nec sunt opprobrio sordida tecta casæ.
Sordida sint sanè , dum non obnoxia culpæ ,
Dumque pudicitia sit sine labe domus.
Curta sit & tenuis , dum non malè parta supellex :
Sint inopes , sancti dum numerentur avi.
Non tibi verba damus . Nam quæ sit gratia facti ,
Dum tua tam parvo cœna parata foco est ?
Quæ teneant reges , fingat quem regia tangit :
Non subeunt humiles nomina ficta casæ.
Eia leves calamos , tua si bona noveris , infla
Tityre : jam calami , quod modulentur , habent.
Gratior es Superis , Superos dixisse putato ,
Quàm quos suspexit Græcia prisca viros.
Plus tuus hic cespes , quàm porticus altæ Lycæi ,
Plus tu , porticibus quàm vaga turba , places.
Illa quidem numerum stellarum & nomina novit ,
Et novit , quod sol currat , & annus iter.
Jamq; aliquis , dum nox cælum consperferit astris ,
Describet radio , quæ videt , astra suo.

Hic rutilat Mavors : hic est Cythereus ignis :

Quæ nitet hic , felix , dignaque stella Jove est.

Arctophylax illic , illic sunt Arcades Ursæ :

Hæc regit Argolicas , Sidonis illa rates.

Hic Ariadneæ fulgent monumenta coronæ :

Hæc Bereniceo vertice tonsa coma est.

Aspice signiferum , quo cælum cingitur , orbem :

Principium signis aurea fulget ovis.

Hinc sol quadrijugos , bijugos hinc Cynthia currus

Incitat : hæc tenebris linea damnat equos.

Aspice & albertem mecum mirabere tractum :

Longa via est : ex re lactea nomen habet.

Hic tangit Geminos ; illic tua sidera Chiron :

Inde subit flammæ Cassiopeia tuas.

Omnia cum dixit (tanta est insania fastus)

Pænè supercilio , quæ notat , astra ferit.

Ite (nec invideo) sine me percurrite cælum

Gens tantum in laudes ingeniosa tuas.

Nil mihi vobiscum est : votis ut cetera desint ,

Hoc satis est , quod sim cognitus ipse mihi.

Non ego laudari cupio : mihi numen & æther

Dum faveant , quæso , tardus inersque vocer.

Cum cæli tractus varios & sidera noscam ,

Dicite , quâ cæli parte locandus ero ?

Hei mihi ! dum clarâ judex in nube sedebit ,

Captandusne reo judicis inde favor ?

Non hic ingenio , non hic acquiritur arte :

Colligit hunc meritis Tityrus ipse suis.

Tityrus immensos cæli quoque suspicit orbes :

Nec nihil hinc , quo se votaque pascit , habet.

O quoties illum serâ sub nocte morantur

Hesperus , & pulcro qui coit igne chorus !

O quoties oculis spectans humentibus astra ,

Liquitur , & totus , sicut ab igne , calet !

Spectat , & intentus dum flammis hæret in illis ,

Deficit , ac flammæ concipit inde novas.

Spectat

Speſtat, & : O quantò qui ſidera condidit, inquit,
 Maieſtate operis pulchrior ipſe ſui eſt !
 Tale nihil priſcum docuit , Franciſce , Lycæum ,
 Tale nihil Babylon , ingeniûmque Tyri.
 O mihi ſit , viſis didicit quæ Tityrus aſtris,
 Diſcere ! ſic ſapiens , & benè doctus ero.

ELEGIA IV.

AD

IGNATIUM GOYVAERTS

E SOCIETATE IESU ,

PRIMUM SACRIS OPERANTEM.

Humanum animum ſolo Deo expleri.

CUr aliquis Marſos propter convivia ſaltus
 Cingit , & excitos per jûga ſternit apros ?
 Aut quæri tepidis juſſit conchylia Baiis,
 Aut quæri Scythicas Phaſide juſſit aves ?
 Nequidquam ſilvæ , nequidquam tendimus undis
 Retia : nil , quo nos expleat , orbis habet.
 Quod mare , quod fluvii , quod terra , quod edu-
 cat aër ,

Non exſtinguendi ſunt alimenta mali ,
 Bacche pater , tu pampineo perſuſus odore
 Tempora , lætitiæ diceris eſſe dator.
 Te roſa , te calices , & amiſtæ frondibus uvæ ,
 Te chorus , & cantus , æràque pulſa juvant.
 Et tibi Thebanæ peragunt ſollemnia matres,
 Et tibi de Chio palmite dona ferunt :
 Et tibi nocturnus reſonat clamore Cithæron,
 Tympanàque , & plauſus ad tua vina calent.
 Certatur cyathis : abeunt curæque , metûſque :
 Et pudor eſt feſto non maduiſſe tuo.

Quid tamen ista juvant ? & pulsa & victa recurrit,
Visceribúsque hæret non abitura sitis.

Neu cedat victus (quæ non certamina luxus
Invenit ?) immensas perdere gaudet opes.

Nec tantùm , quæ sint mensis accepta , petuntur ;
Dummodò stent magno pocula sumta , sat est.

Hauritur regni pretium : Romamque lacescens,
Hæc , ait , hæc genio vina litanda tuo ;

Et pariter gemmam pellex Ægyptia collo
Diripit. Heu quanti vincere posse fuit !

Quod pendit Babylon , paterâ miscetur in unâ :
Tantâque res fallit , nec levat hausta sitim.

Ergone , dum semper cupidi , dum semper hiantes,
Delicias terrâ , persequimurque mari,

Dum nihil hîc satis est , expleri nescius ardor
Pectora nescio quò , votâque nostra feret ?

Tantale , quid toties pleno circumfluus amne
Diceris , & liquidæ semper egenus aquæ ?

Quid toties fallax pomis fugientibus arbor
Dicitur insanam destituisse famem ?

Ah nimis ex vero (nec mendax omnia finxit
Græcia) de nobis fabula nomên habet !

Tot bona fert tellus , tot fert Neptunia Tethys ;
Cumque oculos explent plurima , nulla famem.

Hei mihi , quod nostros fugiant cælestia sensus !
Cælum epulas , cælum , quo satiemur , habet.

Illa Voluptatis domus est , semperque recentis
Lætitiæ causas , nec fugientis habet.

Nos hîc intercèa torquent fastidia : nobis,
Quod petimus , damno est , copiâque ipsa nocet.

Crescite , dicebas Genitor pulcerrime rerum ,
Cum rudis , & nondum fertilis esset humus ;

Crescite felices , & spargite semina silvæ :
Arboribus redeant annua poma suis.

Terra ferat fruges , alimentâque mitia fundat :
Turgida palmitibus pendeat uva suis.

Lustra

Lustra feras capiant : errent armenta per herbas :

Findat avis pennis aëra , piscis aquas.

Pace tuâ , quamvis tellus , & pontus , & aër ,

Quæ bene iussisti munera ferre , ferant :

Non his est animus , non his expleta cupido :

Crescit , ut affusâ Pallade flamma solet.

Nota loquor. Populo victum, quem terra negabat,

Cælesti nubes munere feta dedit.

Ambrosiâ cælum rorat. Mirabile dictu ,

Quidquid in ambrosiâ mens sibi fingit , habet.

Fit fera , fit piscis , fit quod sua cuique cupido

Suggestit , & gustu prodigiosa suo est.

Omnia præstiterit : populo tamen omnia desunt,

Ægrâque sollicitat pectora , quidquid abest.

Quàm miser est, qui, quo fruitur, torquetur eodem

Pascitur , & votis carpitur ipse suis.

Infelix alit ipse suos , quibus uritur , ignes ,

Et sua quæ sentit vulnera latus , amat.

Sic pariter causas , pariter solatia morbo

Adjicit , & gelidis imminet æger aquis.

Magne opifex rerum , spes ô , & meta tuorum

Ultima , fons omnis principiûmque boni,

Quem tua felicem facient , quem dona beatum ,

Si , postquam dederis omnia , solus abes?

Te peto : tu satis es : tu solus es omnia. Quod nos

Expleat , ut desint cetera , solus habes.

Felix Ignati ! tibi jam venit illa voluptas ,

Quæ cupidis possit mentibus esse satis.

Sisteris ante aras , loquerisque potentia verba.

Nec mora : præsentem sustinet ara Deum.

Hic manibus tractas , hîc imo pectore condis ,

Quo nil Calituum regia majus habet.

Felices aræ ! vestris ego debita solvam

Tura focis , vestris munera digna sacris.

Vos ego votivis incingam ritè coronis :

Vos Superûm dicam sedibus esse pares.

ELEGIA V.

AUSTREBERTÆ
VANDE VVALLE,

ARNOLDI FRATRIS SUI FILIÆ,

*Brugis in Cænobio S. Godelevæ, Ordinis S.
Benedicti, Christo desponsæ,*

EPITHALAMIUM.

Quid non speres amans? capitur quoque Numen amore.

Junguntur stabili Virgo Deusque fide.

Illa quidem, fateor, thalamis cælestibus impar:

Sed tamen in thalamos non sine dote venit.

Dos est virginitas: dos acceptissima cælo.

Illam siqua dedit, munera magna dedit.

Sponsa veni: studiûmque tibi luctûsque tuorum.

Excidat, & patriæ nomen amorque domus.

Ille tuos habeat, qui te sibi poscit, amores:

Materies curæ prima sit ille tuæ.

Non opus, ut placeas, gemmis auróque decorem.

Quærere, non census corpore ferre tuos.

Non hîc forma valet, non hîc candorque, ruborque,

Et melior vero factus ab arte color.

Majori in terris animum cum paupere cultu

Indue: paupertas causa decoris erit.

Indue virgineum quæ velent flammea vultum:

Spectari facies castâque forma negat.

Gratior est casto veniens in corpore virtus:

Non eget hæc cultu, non eget artis ope.

Ipsa sibi decori est: nec, quòd sit pulchrior astris,

Et Divos rapiat, lux aliena facit.

Non.

Non aliunde suos sol accipit aureus ignes :
 Formosus radiis est satis ipse suis.
 Non rosa fucatos sibi poscit ab arte colores :
 Nulla quod ars illi conferat , ipsa sibi est.
 Posceris : en qui te , Virgo , comitentur euntem ,
 Exspectant superi , turba beata , chori.
 Nil opus est tedis : pro tedis sidera lucent ,
 Quæ tibi mox Sponsus tradet habenda tuus.
 Pars tibi cælesti texit de flore coronam :
 Hic Sponsi capitur laudibus , ille tuis.
 Pars plaudit choreas : pars lilia postibus addit :
 Pars citharâ carmen connubiale canit.
 Cælituum Regina , tui pulcerrima Sponsi
 Mater adest , thalamo pronuba facta tuo.
 Illa tibi natum junget , propriumque dicabit.
 I , fructu æternis , & quibus ille , bonis.
 O nimium felix ! quantis dotabere regnis !
 Terra nihil dignum , quo tenearis , habet.
 Regia , quam stellis æther ardentibus ambit,
 Majestâque implet Numinis , illa tua est.
 Quid non speret amans ? capitur quoque Numen
 amore.
 Junguntur stabili Virgo Deusque fide.

ELEGIA VI.

AD

ALOYSIUM LAVENBACH

E SOCIETATE IESU ,

*Cum Lovanii Theologia daret operam , eo-
 démque tempore in Sodalitate Deipara La-
 tine diceret ; jamque sanguinem vomeret.*

MOesta tuos venit solatum Musæ dolores.
 Hei mihi ! conspectu pallet ab ipsa tuo.
 Næ

Nec subeunt numeri , nec sunt in carmina vires,

Et mihi pars soliti magna vigoris abest.

Flere lubet : flendi causas mihi vena ministrat

Sanguinis atque animæ prodiga facta tuæ.

Nos igitur fluimus lacrymis; tu sanguine: sed non

Hujus , & illius vulneris una via est.

Tuta, patensq; via est, oculis quâ liquitur humor ;

Quâ cruor , hac tritum mors sibi fecit iter.

Utque fluant oculi , facilis medicina dolori est :

Egeritur fletu lapsus ad ossa dolor.

Non sic est sacris languor medicabilis herbis :

Non sic ad sanum vena cruenta coit.

Ah ! tua cur unquam Latiam facundia vocem

Extulit ? Hoc vulnus vox tibi culta dedit.

Scimus, & ad nostras rumor quoq; pertulit aures ,

Quanta sit eloquii visque , nitorque tui.

Debueras siluisse tamen. Tractare libellos,

Hoc satis , ut vires perdere posset , erat.

Acer , & Eleâ palmam meriturus arenâ

Deficit in cursu , quem nimis urget , equus.

Mergit onus puppes : tauros enervat aratrum :

Sæpè suâ vastum mole laborat opus.

Quod tibi fingebas robur ? tibi debile pectus ,

Et tenues vires , invalidumque latus.

Ausus es ire tamen , geminoque instare labori ,

Sit quamvis validis durus uterque labor.

Ausus es, ô Gandæ, veterumque oblite malorum,

Quàm ferrent , humeris plura subire tuis.

Hinc quantum ingenio , tantum servire dolori

Cogeris , & studio pœna reperta tuo est.

Sed quid ego hæc tecum ? certè me decipit error,

Et te nil meritum nostra querela gravat.

Causa fuit Virgo : tantos hæc ferre labores

Impulit : hæc , si fas dicere , causa mali est.

O quoties precibusque tuis votisque vocata

Præbuit eloquio vela secunda tuo ?

O quo-

O quoties vocem (vocem quoq; vultus habebat)

Urfit, & , Hic valido fulmine, dixit, opus!

Seu laudanda forent, quibus est laudabilis ipsa,

Addidit ardentes ad tua dicta faces.

Sive redargueres crimen, quod & oderat illa,

Crimen ut argueres, fortia verba dabat.

Deniq; quidquid erat censurâ vindice dignum,

Vox argumento par erat ipsa suo.

Sæpè tibi vultus media inter talia, sæpè

Incaluit sanguis, venâque tensa fuit.

Nec timor, aut veteris tetigit te cura pericli.

Res est intrepidi plena caloris amor.

Quando ille imparibus sese non credidit armis

Esse parem? quando substitit ille metu?

Ille vel adversas acies invadere solus

Aufit, & in medias cominus ire neces.

Solus & iratas excire cubilibus ursas,

Solus & Armeniis bella movere feris.

Præmia dant animos, & causa pericula vincit,

Et minor est ipso semper amore labor.

Nec dubitat laceras, & ruptas impete venas

Virtutis pretium grande vocare ius.

Nec, quamvis cedat, vigor & fiducia cedit.

Mens manet, & vires colligit ipsa suas.

Sic & causa tibi pro Virgine fortiter acta est,

Et vires idem qui dedit, hausit amor.

Nec modò tam palles, quòd sint sine sanguine
venæ, [ames.

Quàm quòd, ut est proprius pallor amantis,

At tibi, ne dubita, Virgo succurret amanti,

Invidiamque tuo detrahet ipsa malo.

Diva parens potuit, quod non potuere medentes:

Nec poterit votis esse aliena tuis.

Audiit orantem, dum vox virisque sinebant;

Dum prohibent, gemitus audiet illa tuos.

A D S E I P S U M.

*Cum Sidronius Hosschius, è Societate Jesu,
amicorum & poëtarum optimus maximus,
vitâ excessisset.*

ERgò, ubi summa dies nostros expleverit annos,
Quod sumus, injectus pulvis & urna teget?
Nec mihi profuerit, quòd vates numen habere
Credimur, & Divûm proxima cura sumus?
Nec mihi, quod chartas, & chartis digna notari
Nomina post cineres Musa perire vetet?
Si quid id est, cari venient ad funera vates,
Et tumulo titulum, mœstâque ferta dabunt.
Olsâque præteriens (si quis tamen illa viator
Noverit, & Musæ fama sit ulla meæ).
Forstân insperget violis, ederàque virente,
Et leviter: Vates hic quoque, dicet, erat,
Ulterius nihil est, quò se spes ardua vatum
Porrigat: hoc pretio gens operosa sumus..
Et mihi jam tanti est, aliquis si dicar in illis,
Et populi veniat parvus in ora liber?
Ah furor est, sacras ali. quod captare per artes
Nomen, & in famam vivere velle suam.
Fama perit, pereunt artes, rapit omnia secum.
Et rogos infelix, & niger ille dies..
Parnassi colles, & collibus addita Famæ
Limina, laurigeris undique septa viis, [10
Parcite, non ego vos, quamquam mihi carus Apol-
Annuat, inque suum me sinat ire nemus;
Non ego vos ederas, si quas meruisse putamur,
Non capiri posco laurea ferta meo.
Nec servant edera:, nec servat laurea vatem.,
Et cineres frustra fera corona tegit.

ELE

ELEGIA VIII.

AD

GEORGIUM UVVENS

EQUITEM,

ET IN SUPREMA BRABANTIAE CURIA

CONSILIARIUM,

MAGNUM ANTIQUITATUM CULTOREM.

QUO sint apud te loco, Vir Amplissime, Antiquitatis monumenta ignorare non potest, qui bibliothecam tuam perlustraverit, librorum quidem bonâ instructam copiâ, sed veterum nummis, aliisque vetustati detractis manubiis ornatior. Neque verò illarum rerum amor aliunde arcessendus tibi fuit, ad quem te cùm Parentis tui, Geldria quondam Cancellarii, tum Majorum tuorum, qui antiquitatum scientiâ floruerunt, institutio & exemplum, adeoque natura ipsa duxit. Cui propensione atque indoli cùm Magnus ille Lipsius, quem in Academia Lovaniensi olim audivisti, flammam subiecisset, tum verò non solum MORIBUS ANTIQUIS vivere, sed etiam quidquid antiqui moris ac temporis est, ita studio è conquirere, & luculenter cognoscere, & ex merito aestimare visus fuisti, ut inter Antonios Augustinos, Occones, Fulvios censeris laudarique posses. Alium ne attingeret quidem, te verò pupugit veteris Urna Funeris ad te missa & in viâ fracta iactura; exigua, fateor, nisi qui modus est in ejuscemodi rebus erudita curiositatis, is esset estimationis. Adfui, cùm dispersa disjectâq; fragmenta colligeres, & partes partibus coagmentares: mox ad me conversus, Quid ni tu nobis, VValli, de hujus Urna fortunâ flebile nec injucundum elegidion

con-

condas ? In tenui quidem & obscuro labor ; sed tenuibus magnitudinem , obscuris lucem dare , poetarum est. Ergò laboris ac studii aliquid hortatu tuo in hanc rem contuli ; neque , meo quidem animo , non lepidè illa mihi prosperèque successit : eòque nunc confidentius te rogo , ut in Musæo tuo pro Vrna fragmentis hosce versiculos exstare patiaris , mutua inter nos amicitia perpetuum monumentum. Nec illud non opportunè accidit , ut cum exeunte anno calamitatem hanc (sic enim tecum loqui lubet) acceperis , ego proximè ineunte levationis aliquid dolori tuo carminibus meis adferrem ; eadèmq; operâ Kalendas auspices reliquarum tibi faustas & fortunatas precarèr. At hîc mihi aurem vellet aliquis , & : Melioris , inquiet , ominis argumentum delegisses , quod his Kalendis offerres , quibus pro longâ iucundâque vitâ suscipiuntur inter amicos vota , non mortis , non funestiarum rerum infertur memoria. In mentem tibi venisset illud Ciceronis , qui Consules ait in habendò delectu , Censores in lustrò condendo fausti ominis gratiâ à bono nomine solitos auspicari : sic & tu bono die bonis verbis usus ex latiore materiâ strenam apparasses. Audio : sed nihilominus hoc quod tibi , Nobilissime atque Amplissime Domine , concinnavî munusculum , gratum fore confido , proptereâ quòd meorum magnitudo votorum , quibus ipsam etiam immortalitatem tibi precor , tantò obijcietur animo tuo clariùs , quantò propinquius fuerit posita contrariarum atque mortalium rerum incerta conditio. Accipe igitur hoc amoris in te mei pignus aternum , & me vicissim , ut facis , amâ. Bruxellis , Kal. Ian. Anno 1641.

QUERELA URNÆ FRACTÆ,

Qua ad Tre viros cum cineribus & ossibus eruta , veterum Romanorum esse credebatur , & ad Amplissimum

*finum Virum Georgium Urvens, Equitem, & in
suprema Brabantia Curia Consiliarium missa, in
itinere Trevirensi misero periit casu.*

ELEGIA

HUIUS ARGUMENTI I.

Antiquitatem suam commendat.

QUæ quondam gemitus, & verba novissima
sistentium

Audieram, mæsti pars miseranda rogi:
Cui lacrymas pia turba dedit, tepidasque favillas
Intulit, inscriptas apposuitque notas:
Quam tenuit, fovitque sinu, non oscula testæ
Figere, non manes lassæ vocare meos:
Nunc iterum trahor in luctus, & funere tristis
Alterius, cogor tristior esse meo.
Sæcula si memorem, quot adhuc sperare jubebar,
Expleri luctu convenit illa meo.
Te quoque, Posteritas, hæc infortunia tangent,
Credere & nostris indolitura malis.
Scilicet ad Treviros dum Cæsar fulminat armis,
Condiderat gremio militis ossa meo.
Inde tot exactos credor durasse Decembres,
Et cineris custos fida fuisse mei.
Nec mihi plebeji commissæ est funeris umbra,
Parvæque plorato subdita flamma rogo.
Arsit, & Assyrios spiravit lectus odores,
Et bibit annosum nostra favilla merum.
Armæque, & exuvias, maculosæque tergora, vestes
Munus in exequias Martia turma dedit.
Ter quoque funereos lustravit cursibus ignes,
Ter querulæ mæstum concinuere tubæ.
Nec, licet injectæ cumulo tegeremur arenæ,
Horrebant noctes & sine luce dies.
Vincebat noctem, tenebras vincebat & umbras
Parva, sed æterno viva lucerna foco.

Roma vetus , quamvis Pario de marmore busta
 Feceris , & fulvis texeris ossa cadis :
 Ossaque signaris titulo , famamque sepultis
 Appiades dederint Flaminiaeque viae :
 Tot licet extinctis mœstas sacraveris aras,
 Et , quos deflesti , feceris ipsa Deos :
 Pace tuâ , merui , (siqua est ea gloria testæ)
 Præferri tumulis nominibusque tuis. [aræ,
 Quippe ubi nunc veterum cineres ? ubi funeris
 Quasque potens hausit luxus , & ignis opes ?
 Ardebant silvæ : deerant in cinnama flammæ :
 Quid super è tantis nunc habet urna rogis ?
 Ignorant Manes , ignorat & Æacus ipse ,
 Quo jaceant urnæ fragmina sparsa loco.
 At neque longa dies , nec versæ sedibus urbes,
 Nec Boreæ nocuit , nec Jovis ira mihi.
 Immortalis ego , cariturâque sine videbar,
 Famâque erat cineri magna futura meo.
 Certè ego jam meritò , siquid conceditur annis ,
 Socraticâ fueram constituenda domo.
 Forsan Apelleo starem vicina labori ,
 Pasceret & manes visa tabella meos.
 Forsan & archetypos inter servanda Cleanthas
 Censeret plutei gloria prima mei.
 Nec tam Lysippi , quamvis animosa , placerent
 Signa , nec Architæ , Phidiacúsque lapis ;
 Nec quæ Praxiteles , nec quæ finxere Myrones,
 Nec quæ Mentoreâ sculpta fuere manu :
 Quàm quod ficta luto , nec tot violata per annos
 Acciperem lapides inter , & æra locum.
 Saxa ferunt annos : nec , si cadit ærea moles,
 Sic cadit , ut ractâ comminuat humo.
 At mihi materies fragilis : tamen omnia vici,
 Et texi cineres inviolata meos.
 Hinc pietas famam , pretium mihi fecerat ætas,
 Iamque auri præ me lamina vilis erat.

Uvveno ante alios poteram pretiosa videri,
 Qui res antiqui moris, & artis amat.
 Ille meos culto celebraret carmine Manes,
 Sertâque de Cilicum germine multa daret.
 Ille mero cinerem, quæ tot jacet arida sæclis,
 Spargeret : in molli poneret ossa rosâ :
 Adderet & : TREVIRUM PRISCIS EREPTA RUI-
                   NIS, [ES.
 NUNC, QUO DEBUERAS, URNA RECEPTA LOCO
 Quod fractæ satis est, lacrymas in fragmina fudit,
 Et Treviris illi missa fuisse legar.

ELEGIA IX.

SUPERIORIS ARGUMENTI II.

Dira in bajulum, cujus incuriâ periit.

ERgò erat in fatis, ut post tot sæcula quis-
                   quam
 Verteret impuras in mea damna manus?
 Grande nefas! &, si judex statuenda vetustas,
 Quo non supplicio noxa pianda foret?
 Credibile est illum furiis inmanibus actum
 Effigies veterum comminuisse Deum :
 Templâque, queis ætas, avidûsq; pepercerat ignis,
 Frangere sacilegâ non timuisse manu.
 Credibile est cineres illum temerasse parentum,
 Credibile est sanctos diripuisse rogos.
 At tibi non lacrymæ veniant, gemitûsq; tuorum,
 Improbe, cum canibus rixa cadaver eris.
 Mille locis sparsus jaceas : trahat ilia vultur :
 Diripiant corvi lumina, membra lupi.
 Et siquid superest, sanie, tabôque nocenti
 Diffuat, & fugiens urere flamma neget.
 Non cineres tegat urna tuos : non indicet usquam
 Ossa lapis, densis semisepulta rubis.

Umbra

Umbra siti pereat, soléque experta diurnos

Horreat obscenas nocte silente canes.

Nec tibi præteriens dicat bona verba viator,

Nec tibi sit tellus quantulacúmque levis.

Cur aliquis cineres potuit tibi, perditæ, nostros

Credere? nil fidei, nil tibi mentis erat.

Non te depositi tetigit reverentia: non tu

His pretium sacris ponere doctus eras.

Nescisti demens, quod nec gens barbara nescit.

Quanto plus illâ tu feritatis habes!

Illa sacros sedet ad tumulos, evictâque luctu

Solatur querulis tristitia fata modis.

Bustâque conspergit violis, datque oscula saxo,

Et cineres sparsæ lacte, meroque colit.

Illic vel leviter, scelus est, turbare sepultos:

Illic, quantumvis parva sit, urna sacra est.

Hæc è barbariâ poteras præcepta referre:

Hæc, quàm me caperes, antè monendus eras.

• Sic fueram cupidus à te stringenda lacertis,

Sedissimque humeris non onerosa tuis.

Ipsa ego te pariter cinerique mihi que timentem

Rexissem trepidi per loca plena metus.

Sit quoque, dixissem, ne te labor ipse gravaret,

Quàm mihi terra fuit, tam tibi testa levis.

Quis scit, an, ut verita est Æneam lædere flamma,

Cùm ferret profugos, Dardana sacra, Deos:

Sic tibi, per medios ignes mea sacra ferenti,

Non etiam tutum flamma dedisset iter?

Certè aliquod mecum nomen, famamque tulisses:

Hæc curæ poteras præmia ferre tuæ.

Nominis & famæ jacturam fecimus ambo;

Sed non ambobus par venit inde dolor.

Non tu venturum, si te benè novimus, ævum

Prospicis: ignavæ semina mentis habes.

At mihi, si nescis, fama est ante omnia curæ.

Barbarus est, quem non illius urit amor.

Hæc

Hæc facit , ut meriti tumulo reddantur honores,
 Nec cinis ex toto nomina magna tegat.
 Hæc facit , ut memori signetur carmine bustum,
 Quod velit à populo prætereunte legi ;
 Utque dies , qui corpus humo lacrymabile texit,
 Semper honoratus , semper acerbus eat.
 Heu ! tua barbaries , tua me socordia læsit ,
 Et mihi spes tantas abstulit una dies.
 Mortis honor periit : requies abrupta sepulto.
 Eheu ! nullus erit , qui mihi dicat : HAVE.

ELEGIA X.

EJUSDEM ARGUMENTI III.

Effossam se fuisse conqueritur.

Quid mihi , si cinerum fuerant hæc fata meo-
 rum,
 Posteritas lucem sera videre dedit ?
 Cùm latui , secura fui , placidique sedebant
 Ad tumulum Manes : & sat honoris erat.
 Jamque per Elysium de me præconia rumor
 Fecerat , atque umbræ laus erat ampla meæ.
 Sæpe pii vates illic per gramina fusi
 Multa super tumulo concinuerunt meo.
 Sæpe meis illic assurrexere silentes
 Laudibus , & festos instituere choros.
 Pars celebrat Manes : pars Urnæ longa recenser
 Sæcula : pars optat sic quoque posse regi.
 Dant alii flores : hi fundunt cymbia lactis,
 Et , Cineri , dicunt , fundimus illa tuo.
 Nil mihi posteritas potuit concedere majus :
 Hoc decus , hæc Umbræ gloria summa meæ.
 Est aliquid , fateor , superos , lucemque videre ,
 Et cultas post tot sæcla subire manus.
 Est aliquid pretiosa inter monumenta reponi ,
 Et cinerem vernas inter habere rosas ,

Sed

Sed mecum , quæ testa sapit , metuitque perire,
Devoveat lucem , devoveâtque manus.
Felix , secreto quæcumque recondideris agro ,
Et tacitè cineres condidis operta tuos !
Felices , quæ te glebæ texere jacentem !
Felices , quæ te composuere manus !
Si tua jam seris ignota nepotibus Umbra est,
Nec cineri veniunt annua dona tuo :
At tibi constat honos , & adhuc secura pericli,
Contegis intacto , quo priùs , ossa solo.
Hei mihi ! cur illum nostris invidit honorem
Manibus egestâ fossor avarus humo ?
Cur aliquis veteres sub terrâ quærere gazas
Institit , & Stygias pænè retexit aquas ?
Cur ferri venas , cur venas eruit auri ,
Æterni causas , materiæque mali ?
Damnavit , quæcúmque nocent , Natura tenebris :
Sic meliùs positas esse putavit opes.
Siqua juvant , campis assurgere jussit apertis,
Et nulli plenâ non dedit illa manu.
En ut læta suas extrudunt Gargara messes,
Et gravido Chius palmite ridet ager.
Per se Taygetus , per se viret Ida cupressis,
Quæque piniferum tollit in astra caput.
Herbâque , quod proffit , nusquam latet obruta sulcis ;
Sponte suâ faciles invenit ipsa vias.
At propè Tenariis aurum , ferrumque cavernis
Abdidit , & toto pondere pressit humus.
Hæc furor , hæc terris ardor sceleratùs habendi
Eruit : hic idem nos quoque læsit amor.
Non ego debueram refodi : latuisse juvabat :
Fortunæ fuit hæc prima ruina meæ.
Me miseram ! duro quòd sim deprensa colono ,
Nescio quid toto dum sibi quærit agro.
Et rursus miseram ! quòd non priùs ima dehiscens
Terra mihi Stygios pandit aperta lacus.

Forû-

Forſitan hæc , noſtros olim quæ reſerat artus ,
 Obvia ſe mediis Umbra tuliffet aquis.
 Qui tum complexus ! gelidis quos oſſibus ignes ,
 Quas cineri flammâs implicuiſſet amor !
 Non me , ſiqua fides , carâ divelleret Umbrâ
 Ardentem quatiens Tiſiphonea facem.
 Non Minos, Thetidisque ſocer , non janitor Orci,
 Quidquid & infernas excubat ante fores.
 Penderem collo , dum nobis una ſororum
 Inciperet vitæ ducere fila novæ.
 Quid tamen in noſtris potuit placuiſſe favillis ?
 Cur aliqua eſt teſtæ gloria viſa meæ ?
 Quid ſi aurum , fulvôque aliquid pretioſius auro ,
 Aut alias tenerem , quas humus abdit , opes ?
 Quid ſi Mentoreis circumdaret aſpera ſignis,
 Materiæſque mihi myrrheus eſſet onyx ?
 Sed modò paupertas cinerum tutela meorum eſt ,
 Nec mihi materiâ , nec venit arte decor.
 An gelidi cineres , perfuſâque ſectibus oſſa ,
 Ruſtice , dignum aliquid , quo capereris, erant ?
 Debueras , per ſiqua meæ tibi cura favillæ ,
 Per ſiqua eſt requies , paxque futura tuæ :
 Debueras (erat illa mei pars optima voti)
 A me fatales abſtinuiſſe manus.
 Inclamaſſe ſatis fuerat : Requiſcite Manes,
 Obviâque è prato ſerta dediſſe , ſatis.
 Quanto ego tunc eſſem per te deſuncta periclo !
 Quot bona , quot cineri commoda parta meo !
 Nunc illum Boreas , nunc illum diripit Auſter,
 Putriâque aſſiduis imbribus oſſa madent.
 Quàm vercor , ne, dum ſolitâ caret Umbra quiete,
 Erret , & in ſolis multa queratur agris.
 At nos , ut par eſt , ne ſit miſer ille , precamur ,
 Condita qui gremio credidit oſſa meo.

***

ELEGIARUM

LIBER TERTIUS.

OLIVA PACIS, ORBI CHRISTIANO

IN ACERBO DIUTURNOQUE BEL-
LO AD SPEM PUBLICÆ TRAN-
QUILLITATIS PRÆTENTA.

ELEGIA I.

*Primus ad Reges aditus, ac legationis pro
pace obeunda postulatio.*

T vos qui miserum, Reges, convelli-
tis orbem,
Quos pacem supplex hostis utrîm-
que rogat?

Cernite, nil oculi, nil frons hostile minantur,
Et fidei testes tendit uterque manus.

Signaque submittit, juratæque fœdera poscens:
Emeritum clypeo nudat, & ense latus.

Ipsè suis mavult precibus, quàm viribus uti:
Sit precibus per vos fœderibusque locus.

Ipsè sui luget causas, & crimina belli;

Forſitan & lacrymis, quæ tulit, arma rigat.

Ingratum certè quoties dat buccina ſignum,

Cogitur invitâ vellere ſigna manu:

Cogi-

Cogitur esse ferox, vultumque aptare furori,
 Et quotcumque jacet tela, coacta jacet.
 Et dolet, adverso quoties hæc pectore condit,
 Et dolet, hæc quoties sanguine sparsa vider.
 Palma caret plausu: quâ victor perculit hostem,
 Hac ferit illacrymans pectora nuda manu.
 Me miserum! nondum jussos cecinere recessus
 Cornua? nec prædas, nec piger arma sequi?
 Nec centum æraris Bellona coercita vinclis
 Quo pridem decuit carcere clausa jacet?
 Claudite nunc Janum, fratres: sat regna biberunt
 Sanguinis: optatæ tempora pacis eant.
 Pax fecundat agros, pax messibus horrea rumpit.
 Excipit & pleno dulcia musta lacu.
 Pace tubæ, lituique silent, & rustica pubes
 Diffingit patriis arma recocta focis.
 Omnia pace vigent: coeant in fœdera reges,
 Terrarum vultus protinus alter erit.
 Illa, precor, vestros commendent tempora factos:
 Illa, precor, per vos otia mundus agat.
 Auguror, eveniet: ter ramo mitis olivæ,
 Ter niveis pennis candida plausit avis.
 Ipsaque Pax risit: vultu quoque risit ab illo
 Lætus ager: nec enim blandior ulla Dea est.
 Cum petitur, lituos inhibet, ferrumque recon-
 dit,
 Et placidis semper regibus æqua venit.
 Mittite me, Reges: frangam victoribus itas:
 Mittite me: partes conciliantis agam.
 Nec tamen accedam monitis instructus, & arte,
 Mistaque mandatis regia dona feram.
 Nec mihi dicturo veniat precor aurea fandi
 Copia: sic peragi jam mea causa negat.
 Tuque adeo, quem jam cælo Caducifer altè
 Extulit, & notum regibus aula colit,

Da veniam, i Frederice : tuus licet arma retundat

Qui Legatorum venit in ora Liber :
 Et licet invictus media inter bella Philippus
 Te legat, & Cyneam te vocet ille suum :
 Non ego, quas tractas, ineundi fœderis artes,
 Non ego Legati jura docendus ero.
 Regibus occurram lacrymans, abruptâque fletu
 Verba meo, melior pars mihi vocis erunt.
 Res facunda, dolor : lacrymis gemitûq; perorat,
 Magnâque pro verbis pondera plangor habet.
 Ut nihil ipse loquar, poterunt tot diruta pro me
 Templâ, tot in cineres oppida versa loqui.
 Pro me tot cædes, pro me tot busta loquentur,
 Et peraget partes muta favilla meas.
 Aut hoc, aut nihil est, iras quod flectere regum
 Possit, & æternâ claudere bella serâ.

ELEGIA II.

Christianum sanguinem tot jam per annos effusum pacem exorare.

Q Uò raperis stragèsque super, disjectâque,
 victor,
 Mœnia? nec, quanto stet tibi palma, subit.
 Te propter coïre lacies, cæcôque furore
 Alter in alterius sanguine plangit humum.
 Quæque erat in mortem simplex, te propter eundem
 Ignibus, & ferro multiplicata via est.
 Et nostris toties surgunt ex ossibus herbæ,
 Et nostrâ toties flumina cæde tepent.

Jam

i V. N. Fredericus de Marselaer, Eques, septimùm
 Consul Bruxellensis, Legatum scripsit, dicavit-
 que Regi Catholico.

Jam poterant mellis , jam currere flumina lactis ;
 Quà nunc sanguineis ripa redundat aquis.
 Et poterant justis componi legibus urbes ,
 Plus ubi nunc justis legibus arma valent.
 Mtte triumphalem capiti deponere laurum :
 Inficiet nitidas illa cruore comas.
 Hac potes ornatus victorem impellere currum ?
 Postibus illa tuis addere fersa potes ?
 Et potes hoc cultu miseri simulacra triumphi
 Cernere ? jam nuper plena cruoris erant.
 Hæc domus , hæc turres , hæc arx, simulatâq; veris
 Oppida sanguineâ procubare manu.
 Hic lacus, hic amnis tardos per corpora fluctus
 Impulit : hæc illis ulva cruenta fuit.
 Non populi plausus , non te tua gaudia fallant :
 Aspice , pars melior signa dolentis habet.
 Aspice , confuso facies non una dolori est :
 Pars fœdat lacrymis , pars secat ungue genas.
 Altera communi , proprio dolet altera damno :
 Hæc queritur : gemit hæc : hæc pavet, illa riget.
 Illa tibi fratres , sublatos illa parentes,
 Hæc sobolem , viduos imputat illa toros.
 Nec te tot gemitus , nec te tot funera tangunt ?
 Heu ! animi pietas commiserantis ubi est ?
 Excute , quid capiti laurus sedet ? excute laurum,
 Cùmque tuis habitum temporis ipse refer.
 Mœsta cinis capiti , capiti funesta cupressus
 Aptior : hæc luctus sint monumenta tui.
 Sic cadet ira ducum , sopitâque bella quiescent :
 Causa patrocinii non melioris eget.
 Muta cinis satis est ; cineris quoque bella dedere
 Plus satis : hæc bellis est positura modum.
 Sæpè triumphorum puduit , bellôque superbos
 Vidimus elato funere flere duces.
 Sæpè super strages , victor quas fecerat ensis,
 Vidimus impositos diriguisse pedes.

Sæpè quod Orator nequirit , potuere favillæ.

Hæ quoque , quod Martis fulmina frangat, habent.

Utque reor , frangent , & Pax nos alma revifet,
Et miseris finem cladibus ipsa dabit.

Vidi ego qui mores apibus , quæ prælia regum,
Cum campis acies explicuere suas.

Fit strepitus : dant signa tubæ : concurritur : arma
Pulsa sonant : cæcus gliscit utrimque furor.

Vix & semineces (adeò est victoria curæ)

Destituunt regem , destituuntque suos.

Nec pugnx , stragique modus : ceduntque , caduntque ,

Quàm densâ Boreas grandine pulsat agros.

Vidi ego sed tantos subito miscere motus :

Vidi : nec magnæ res ea molis erat.

Pulveris exiguum jacitur : sic ira residit ,

Et premitur raucas vox imitata tubas.

Sic pax alma redit , castrisque emissæ juvenus :

Ad flores remeat , mellæque , pacis opus.

Et tumuli pulvis poterit pacare furentes :

Hic satis , ut fastum frangat & arma , valet.

ELEGIA III.

*Cladium vicissitudines pacem extorquere
victori.*

HOc quodcúmque vides,quâ se latissima tellus
Explicat, & vastas porrigit æquor aquas,
Bellonæ domus est. Pendent in limine primo

Loricæ , & centum pervia scuta locis,

Hastæque , & galeæ , lacerique aplustria mali ,

Et fracti remi , rostræque trunca ratis.

Obsedere fores Diræ , Letumque , Pavórque,

Et quidquid secum Visque , Furórque trahunt.

Hic

Hic & Fors habitat, Spe semper cincta, Metuque,
Et campi dominam credula turba vocat.

Militibus nusquam fida est comes: errat, ut ipsi:

Cumque putes illam signa præire, fugit.

Ah malè ¹ FORTUNÆ devota est ara MANENTI:

Fallit, & hæc nullas accipit ara preces.

Quo nuper victos victor dare terga coëgit,

Illo terga dedit turpius ipse loco.

Sic quoque (vix credas, sed sunt tua litora testes)

Sæpè ratis periit, quâ modò lusit aquâ.

Nil cuiquam proprium est: momento perditur
horæ,

Iliacus fuerat quod superasse labor.

Sic pueros, si bella licet componere ludo,

Aspicias mediâ ludere sæpè viâ.

Nunc tumulum superant, nunc deturbantur eo-
dem,

Inque vicem summo stantque, caduntque gradu.

Nulli certa quies: urgent, pelluntque, ruuntque,

Emicat & subito, qui modò pulsus erat.

Hæc etiam, miles, fors est tua: vincis, & idem

Vinceris: hæc celeri vertitur orbe rota.

Sic, ubi pugnatum est, steriles sunt præmia lauri:

Hei mihi! non tanti plausus, & aura fuit.

Non negat hoc Sicoris; nuper peregrina ferebat

Vincula: nunc demto gaudet Ilerda iugo.

Non negat hoc Rhænus, non sanguine decolor
Ister,

Dum poritur captis alter, & alter aquis.

O quoties aliquis galeis victricibus Albim

Hausit, & heu, servas nunc bibit exul aquas!

Omnia permutant dominos, & in altera jura,

Dum ferus incautos excipit hostis, cunt.

K 3

¹ Extant nummi veteres Hadriani Caesaris cum in-
scriptione, FORTUNÆ MANENTI.

Omnia vertuntur : mutat Victoria sedes ,
 Inque alia ex aliis hæc Dea castra migrat.
 E tabulâ nuper veteres ediscere clades
 Mens fuit : in tabulâ maximus orbis erat.
 Spectabam terras , quas sol , quas frigus adurit :
 Spectabam portus , velivolunque mare.
 Mille animo luctus , mille occurrere ruinæ :
 Et quæ non regio conscia cladis erat ?
 Hic pelagus populos , hic versa palatia reges ,
 Illic templa suos involuere Deos.
 Crederis & Medos sonitu turbasse ruinæ,
 Cum rueres præceps culmine , Roma , tuo.
 Creditur & fumum Troiæ spectasse Menalcas
 Evandri saturas pervigil inter oves.
 Sed mihi quò tabulæ ? me convenientius illis
 Effossus regum pulvis , & urna docet.
 Hoc ego terrarum tractus in pulvere pingam ,
 Pingimus ut modico regia castra mero.
 Quis scit , an è priscis aliquid vetus urna ruinis
 Continet ? huc cineres fors levis aura tulit.
 Hic steterat Babylon ; hic , ardua culmina, turres:
 Illa Semiramidæ mœnia structa manu.
 Hic hortos vacuo suspendit in aëre fornix :
 Hic Beli moles , hic obeliscus erat.
 Hac iis Euphrates , quæ Cyrus victor in urbem
 Irruit : hoc fixit Persica signa loco.
 Illic Rex miseram falsa inter gaudia noctem
 Finit , & fuso sanguine sparsit humum.
 Exitus hic tuus est , Babylon. Quis fidere regnis
 Audeat ? hæc alius speret , & arma probet.
 Vidimus hinc Persas opibus ferroque potentes :
 Nec minùs has ferro Græcia fregit opes.
 Susa , 2 caput regni : dederant his Lilia nomen :
 Stabat & hic superas arx imitata domos.

Fulge

2 Susa Græcè , Latine Lilia dicuntur.

Fulgebat thalamus, qualem Jovis esse deceret,
 Stellâque chrysolithus, stella pyropus erat.
 Sed thalamum Sufis, & aviram Græcia sedem
 Sustulit, & floris forma caduca fuit.
 Tum Macedum crevere animi, crevere triumphî,
 Sensit & Emathias ultima terra manus.
 Magne, quid extremos bellum moliris ad Indos,
 Inque parente tibi fingis utroque Deos?
 Quantus eris, fuerisque, brevi metire favillâ:
 Si nescis, patrium prodet & illa genus,
 Ut, quoties ridens transibit busta viator,
 Dicat: Et extinctos hæc habet urna Deos.
 Jusserat everfis salvam tibi, Pindare, Thebis
 Stare domum: Musis hoc dedit ille tuis.
 Sed Musis ubi nunc, & sedes clara tropæis?
 Et Thebæ steterunt, & tua Musa fuit.
 Huc modò Tænariis veniat Darius ab umbris,
 Huc modò trans fati litora, Pore, veni.
 Nil veteris regni cernes, & multa querenti
 Non audituro pulvere verba cadent.
 Invidiæ fuerant, nunc sunt sine nomine regna,
 Et cinis everfos occulit alta focos.
 Tantâque Pellæi quondam monumenta laboris
 A tenui solum pulvere nota jacent.
 Hæc fati pars, Roma, tui est, licet æmula Divis,
 Et nova Dardanio Troia renata rogo.
 Naumachia, circi, thermæ, amphitheatra, colossî
 Nomina sunt ipso pænè superba sono,
 Nec tamen illa suis non incubuere ruinis,
 Româque nunc Romæ tota sepulta jacet.
 Parva loquor. Vatem mater turrita Deorum
 Audiat: afflatu nos quoque numen agit:
 Quas modò cumque suis invecsta leonibus urbes
 Ingreditur, cinerum grandis acervus erunt.
 Regia pauperibus procumbet mista tabernis,
 Terrâque quas moles vix tulit, aura feret.

I nunc , tolle animos , & avitis extera regnis
 Adjice , dum durus te manet ille dies.
 O quanto meliùs , si sic Mars omnia versat ,
 Quisque suo poterat consenuisse lare !

E L E G I A IV.

*Bellica gloria vanitatem , in Pompeio & Ca-
 sare expressam , animos ad pacem & tran-
 quillitatem impellere.*

NE tibi sit tanti , studiis clarescere belli,
 Nomen & invictos inter habere duces.
 Una dies veniat , quam summis dixit & imis
 Æacus , ex illâ vix quoque rumor eris.
 Illa dies veniat , victis miscberis umbris ,
 Nec minor has , nec te grandior urna teget.
 Urna teget cineres , cujus modò terra triumphis
 Deerat , & Europe parva Seriphos erat.
 Ah cineres ! & adhuc Martem spiramus , & arma ?
 Turbâque mortales ambitiosa sumus ?
 Ah cineres ! & adhuc volitant in pulvere currus ,
 Quò vocat effusas meta superba rotas ?
 Heu ! male dant signum litui : malè plausibus
 æther

Consonat , & rapidis area fervet equis.
 Siste triumphales , Pompei , siste quadrigas ,
 Dúmque licet , voti contrahe fræna tui.
 Parva mora est : mors te mediâ deprendet arenâ ,
 Eque datis spatiis in nigra busta trahet.
 Et modò dum Libyæ nectis , Solymæque catenas,
 Et Latio Armenias Mars tuus addit opes ,
 Et nullum tibi Roma parem patiturque , timétq;
 Diffunduntque animos nomina magna tuos :
 Quid nisi probrosi petitur tibi fama sepulcri
 Clarior ! I , famæ consule , Magne , tuæ :

Solve

Solve rates : angusta tuis est terra triumphis :
 Mars favet : expectant carbasæ : solve rates.
 Scilicet ut Tanaim supra , Scythiæque paludes
 Naufragium spargat ventus , & unda tuum.
 At, puto , navisfragæ tabulas atque arma carinæ
 Excipiet portu Memphis amica suo.
 Varicinor , moneóque : Pharon fuge : litora fal-
 lent ;

Illa Caphareas exposuere faces.
 Cur placet hæc tellus ? nondum tellure receptus
 Cervices puero , semiviróque dabis.
 Quid mare tunc , terrasque metu complessc ju-
 vabit ,

Si trepidam tellus claudat , & unda fugam ?
 Quid Libycos ad templa Deum duxisse triumphos
 Si Lybico vix te litore terra tegat ?

Felix ! si neque tunc cineres spargantur iniquo
 Turbine , nec jactent fluctibus ossa Noti.

Non gelidi lecto manes nitentur eburno :
 Non , non illa tuæ gloria mortis erit.

Qui lacrymas , qui dona tuo ferat ultima busto ,
 Qui tumulum statuât litore , nullus erit.

Sola dabit gemitum fugiens Cornelia : solus ,
 Et satis in pompam sordidus ustor erit.

Hic funus faciet miserans , flammæque rogali
 Injiciet laceræ naufraga membra raris.

Forſan & optabit (quid enim tibi grandius optet ?)
 Armata loceri te cecidiſſe manu.

Oſſaque componens : Heu ! ſletu dicet oborto ,
 Hic Mars, & Martis fulmina fracta jacent.

Nec tibi , qui victor genero percunte triumphas ,
 Fors aliud , quamvis ſit modò blanda , dabit.

Quid tibi vis ? ut te videant Capitolia regem ?
 Ut timeat faſces Roma ſubacta tuos ?

Dii melius ! medióque precor diſtricta Senatu
 Excidat attonitâ perfida ſiſa manu.

Nec Capitolinis servatos arcibus ignes
Exstingui videat sanguine Vesta tuo.
Ipsa Venus toto jacet suspiria cælo,
Nec poterit generis fata movere sui.
Mille locis frustra rorabunt sanguine nimbi,
Mille locis frustra collacrymabit ebur.
Terrebit vates, uxor terrebit euntem:
Nec sistet cæptas ille, vel illa vias.
Ibis: & ô cui te servavit Roma furori!
Hei mihi! Mars Idus horruit ipse suas.
Ter quoque Pompeii gemitum simulacra dedere,
Hostia cum tetigit sanguinolenta pedes.
Hæc vitæ pars summa tuæ: sic bella piastis
Egregiè fortes túque, générque tuus.
Dixerat Anchises, cum vos in valle videret
Elysîa studiis ire animisque pares:
Ne pueri, ne tanta animis assuescite bella:
Quæ petitis bello præmia, crimen habent.
Túque prior, tu parce, genus qui ducis Olympo,
Stellarum aucturus post tua fata choros.
Projice tela manu, sanguis meus: illa feroces
Illa petant Parthos: inde triumphus eat.
I licet, aversis sævaingere spicula tergis:
I licet, umbra tuas poscit inulta manus.
Ah! nihil Anchises potuit, seròsque nepotes
Intra fortunam non finit ire furor.
Ferre parem pudor est: pudor est spectare priorem.
Nec pudor est patriæ vertere jura suæ.
Roma ruit: Parthi votis, miserisque fruuntur
Excidiis: aliquas signifer hostis habet.
Qui bellum reparet, qui Martia signa reposcat,
Qui Crassi manes vindicer, ultor abest.
O Superi! liceat curas odisse potentum,
Nec veniat famæ tam mihi dira sitis.
Sit me fas Ulubris, sit fas celare Bovillis,
Et procul à strepitu vivere, Roma, tuo.

Hic

Hic ebur, & falces, & quæ bona plurima falso
Vulgus amat, nobis unius assis erunt.

Hic ego sim, facilisque mihi dent otia Musæ,
Quæque canam, Musis ipse mihi que canam.
Nec mihi sit, vulgi mirari more curules.

O quantum curis vita soluta juvat!

Hic tibi, Simplicitas, ædem ponemus, & aram,
Materisque operis promta futura mei est;
Seu densi frutices, seu vulsi ex ilice rami,
Seu de vicino canna petita lacu.

Hic veniente die faciam, faciâque cadente,
Et bona mens quavis hostia major erit.

Nec vatum lauros, nec spernes pauperis horti
Munera: res sacris convenit illa tuis.

Sic lateam, sic mecum habitem: neque scire la-
borem,

Cui faveat Mavors, cui nova regna parer.

Ipse ego rex, dominusque mei, felicia semper
(Invideant reges) otia lætus agam.

Simplicitas, & cana Fides, Verumque, Pudorque
Securum regni me volet esse mei.

Hi vigiles, hæc me tutum custodia reddet,
Dum veniat mortis non inhonora dies.

Tum te cara sequar, quo me, Natura, vocabis
Ordine, compositus, non timidusque mori.

ELEGIA V.

*Cæsum manes aut pacem, aut pœnas
exigere.*

PAcem iterum, Reges, pacem veniamque ro-
gamus.

Hei mihi, quod parvo est nostra Thalia sono!
Mars fremuit: rapit arma furor: non audior ulli,
Et litui numeris obstrepuere meis.

Frater

Fraternæque acies, & regna minantia regnis.

In miseras ardent cominus ire neces.

Ergò erit, ut strictis satient mucronibus iras?

Nec, qui, Mucroni parcite, dicat, erit?

Nec patriæ luctus, nec vox suprema cadentùm,

Nec meus excutiat regibus arma dolor?

Ite, ciete acies: &, si victoria tanti est,

Multa cadant terrâ corpora, multa mari.

At quotcùmque cadent, victis, precor, ira re-
furgat

Manibus, atque in vos justius arma gerant.

Infideant mœsti solio: sanie'mque cruentam

Per thalamos stillent vulnera, pèrque toros.

Sæpè minas, & mista minis convitia jactent,

Sæpè ferant trepido somnia plena metu.

Et modò dicantur pœnas sumsisse merentùm,

Dicantur cineres exsatiasse suos.

Non levis ambitio, periturâque gloria tanti,

Hostibus ut mediis objicerentur, erat.

Tunc, ita sim vates, infecta cruoribus arma,

Ipsâque pallori præmia Martis erunt.

Tunc cædes animis, tunc leti occurret imago.

Plurima, nec ficcis vos finet ire genis.

Nec finet æterno signari carmine mortes,

Nec titulum spoliis, exuviisque dari.

Vera equidem moneo: jam nunc mihi vera mo-
nenti

Fortia præ nimio verba dolore cadunt.

Ipsa Pales mecum deformes ossibus agros

Deferit, & lacrymas posse tenere negat.

Naiades mistos horrent cum sanguine fontes:

Sunt quoque, quæ fontes deseruere suos.

Et fractis Satyri calamis, Faunique bicornes

Ingeminant elegis flebiliora meis.

ELEGIA VI.

Pacis augurium à columbâ , cujus in ore Oliva ramus , S. D. N. Innocentii X. Pontificis Maximi gentilitiâ tesserâ.

Non ego bella canam, nec, si me Musa Poëtis
Inferat, hinc famam carminis ire velim.
Quærite, victores, alium, qui talia cantet :
Non facit ad Musas pugna, cruorque meas.
Et mihi nectendis nusquam placet herba coronis :
Præfert nescio quas decolor herba notas.
Cæde madet, quosque illa bibit conspersa liquores
De propè currenti flumine, sanguis erant.
Nec mihi jam quernæ possint succurrere frondes,
Et quæ servatæ cive corona datur.
Ah ! nihil est, quernam capiti meruisse coronam,
Sanguine dum tanto laurus emenda venit.
Sola placet, quam Pax orbi prætendit, Oliva,
Lamechidæque tulit blanda columba seni.
I bona, quò sancti rursus senis ire juberis
Auspiciis : signum pacis, ut antè, refer.
Sic tibi Tarpeiz secura cubilia turres,
Et pelluentes det Tiberinus aquas.
Sic rutillet cervix, & mille coloribus Irin
Vincat, & Eoo munera lecta mari.
Sic populus neq; trux animis, neq; turbidus armis
Exemplo pacem discat amare tuo.
Sic tibi se Reges, quod majestate mereris,
Et pedibus subdant Martia signa tuis.
Pròq; Semiramidos, quibus hæc nutrita, columbis
Te Syrus haud vanâ relligione colat.
Sic tibi sit, faustum semper, quod & approbet
æther,
Regibus auspicium, Cæsaribusque dare.

Inque

Inque illo , qui nunc Romano præsidet orbi,
 Pacificum nobis proſit habere patrem. [rhæ,
 Hei mihi ! plus aliquid Mavors,quàm ſæcula Pyr-
 Plus quàm navifragas ille minatur aquas.
 En tibi ſub pedibus 1 ruber eſt à ſanguine campus,
 Nec tuus in campo pes ubi ſiſtat , habet.
 En ſilvas , urbésque tenent delphines , & altis
 Incurſant oleis , decutiúntque comas.
 Hic ſegetes , illic vites ſternuntur , & ulmi :
 Hic pecus , hinc ſtirpes , hinc rapit unda domos.
 At ſperare licet : non fruſtrà diceris ales
 Auspicii , quoties mitteris , eſſe boni.
 Auspice te quondam cecidit maris ira , cadétque
 Quæ nunc Mavortis ſævior ira mari eſt.
 Forſitan & jam nunc videas emergere colles,
 Altáque , quam carpas , eminet arbor aquis.
 1, ramos , i , quære novos , pacémque reporta :
 Iam ſibi , jam per te redditus orbis erit.

1 *Rubra eſt ſcuti Pontificii area,*

APPEN

APPENDIX
 A D
 ELEGIAS
 JACOBI
 WALLIJ

A D
 R. P. JOANNEM CAROLUM
 GILLEBERTUM,
 PRIMUM SACRIS OPERANTEM.

ELEGIA.
 EPULUM AMORIS.

Argumentum.

1. *Ab amore primum instituta esse convivia , ab eoque hoc carmen.*
2. *Ea quidem initio fuisse frugalia , sed quantumvis profusa deinde fuerint , amantes nihil sui his inferre potuisse.*
3. *Christum se edendum bibendumque apposuisse.*
4. *Ex ejus instituto divinum hoc epulum instaurari.*
5. *Novo sacerdoti gratulatio , quod secundum ipsas sacrorum primitias de Sacramentis publice & cum laude disputaverit , brevi universa Theologia placita defensorum.*

1. **P**rimus amor mensas genialiter hospes amati
 Creditur , & pictos instituisse toros.

Primus

Primus quid calices, quid possent fercula, vidit,

Quæque inter calices verba salêsq; jacit.

Sic dulces coiere animæ, sic oscula dextris,

Et dextræ, fidei pignus, utrîque datæ:

Cûmque aditum dederat facilem domus hospita
mensis,

Post etiam facilem tessera sacra dedit.

Quæis idem victus, cûm mens foret una duobus,

Pænè fuisse putes his quoque corpus idem.

Si non corporibus, certè nos mentibus unos,

Nomine non uno, Carole, junxit amor.

Nos quoque, quid dulcis valeat convictus aman-
tûm

Novimus: inde tui pars ego, tûque mei.

Pieridum sacros ducte me tibi tangere lucos,

Et juga summa manu prendere cura fuit.

Fontibus hîc pariter, pariter consuevimus umbris,

Et brevis est lecto carmine visa dies.

Quin etiam nobis præiit Polyhimnia cantu

Sæpè Pelasga suo, sæpè Latina suo.

O utinam Musis, nec sit mihi dicere tantûm,

Anteferat nostris postera fama tuas:

O Ego, venturo dum tu celebraberis ævo,

Pars dicar famæ parva gradûsque tuæ.

Hactenûs hæc: dum nunc epulum cælestis amoris

Instruis, hoc à me carmen amantis habe.

Carmina quis nescit mensis audita secundis,

Dum rosa, dum circa tempora nardus erat.

Vina Phryges, longum Phœnissa bibebat amorem,

Cum faceret pulchros pulcher Iopa modos.

Et tuus hospes erat cum Cæsar Achorea cantu

Audivit fontes, Nile, referre tuos.

Et mihi jam faciles aspirant, Carole, Musæ,

Et mihi materiem lux tibi sacra dedit.

Non rerum causas, non sidera Carmen Iopæ,

Aut Nili Mauro persequar orbe caput.

2. Carmen

2. *Carmen erunt epulæ : sed nil hîc marcida luxu
Corpora , nil sumptus deliciâsque moror.
Delicias inopes , vinique & frugis inanes
Arcani magni conscia Musa dabit.
Nec verò quondam stabant convivia magno ;
Tam victus simplex , quam rude vulgus erat.
Plurima si deerant , supplebant plurima vultus ,
Et cœnæ pretium conciliabat amor.
Sat fuerant vulsæ teneris à stirpibus herbæ ,
Et tempestivæ , quas dabat hortus , opes :
Aut lapathum, malvæque leves, aut roscida mella,
Puræque fistilibus condita mella cadis.
Imbellem leporem, raptumque ab ovilibus agnum
Qui poterat mensis addere , dives erat.
Legerat ipse suis natas in collibus uvas ,
Rorabant horno pocula parva mero.
Si qua levi fuerant , ut erant , instructa paratu ,
Ornabat verbis qualiacunque suis.
Sensim aliquis multò duxit convivia luxu ,
Sylvæque delicias Oceanusque dedit.
Spumarunt pateris longinquo vina petita
Litore , quæ Lesbos , quæ Mareotis habet.
Cum sitis in gemmâ , cum sese expleisset in auro ,
Explerunt aurum gemmæque pota sitim.
Prodiga res amor est : uni patrimonia mensæ
Intulit , & regum fregit & hausit opes.
Omnia cum dederat terrâ quæsitâ marique ,
Pars tamen hæc inter non erat ulla sui.
Sæpè queri solitus , nec deerant verba querenti ,
Quod dapibus licuit , non licuisse sibi :
Non licuisse sinus animæ , non ima subire
Pectora : se præter quod daret , esse leve.
Audierat regina tuos lugentis amores ,
Cum fletes raptum sola relicta virum.
Inferias tumuli celebres , vittasque comasque ,
Aureâque accensis addita dona rogis.*

Audie-

Audierat castos cineres in viscera mersos :

Unum , quàm potuit , sic duo corpus erant.

Inferias , fidôsque magis laudavit amores :

Sed laus hæc viduæ , dixit , amantis erat.

Exangues tantùm , quos ignis adusserat , artus

Intritos lacrymis combibit illa suis.

Non potuit tumulo manes excire sepultos :

Quin potiùs tumulus Manibus ipsa fuit.

Fama rogi superest : dives fortuna sepulchri

Materies vatum est : cætera tempus habet.

Hæc memorans videt ipse suo quid desit amori ,

Quamque sit officii gratia curta sui.

Est aliquid præter mensas , quod pascit amantes ,

Est aliquid præter vina , quod ora levat.

Fortè aliquem ceræ ceram miscere liquentem

Viderat : O voti res , ait , illa mei est.

Cur non sic animis , cur non sic liquimur igni ,

Vitæque commissos nos habet una duos ?

Quid faceret ? vultu collóque pependit amantis :

Hoc saltem , quo se fallere posset , erat.

Nunquam igitur vivos animis , & pectore toto ,

Et toto penitùs corpore jungat amor ?

3. Nate Deo , tuus hoc (nec enim contendere votis

Huc licuit nostris) hoc tuus egit amor.

Jam nostri generis , nostri jam sanguinis unus

Hostia pro nobis sacra futurus eras.

Ultima lux aderat : lucis pars ultima cænæ

Cessit : honor cænæ lacteus agnus erat.

Agnus erat , quem tu factis animóque referres ,

Vinctus ad indignam cum raperere necem.

At priùs in socios tu te partiris amantes :

Ipse dator donum te facis esse tuum.

Attollis cælo vultus , gratésque parenti ,

Ut locus & pietas , résque ferebat , agis.

Tum ritu lustrata novo Cercalia sanctâ

Dona manu , non hoc deinde futura , capis.

Imple-

Impletámque capis pateram , libásque cruorem

Inde tuum : verbi vis fuit illa tui.

Quid non hoc potuit ? nondum quid jusserat esse :

Esse fretum , terras , sidera jussit , erant.

Magne opifex rerum , te nobis corpus edendum

Sic potuisse tuum , sic voluisse dare ?

Vitam summa dies , at non finivit amorem :

Supplicio vires cepit ab ipse tuo.

Hunc quoque jussisti ritum servare minores,

Ne qua foret meriti non memor hora tui.

I bone , flaventes i , decute messor aristas :

Vinitor i , praelis exprime musta tuis.

Hæc sacra , triticeas donec teret area messes,

Donec florebit vinea , semper erunt.

4. Dum loquor , atque ipsis mihi mens salit excita
verbis ,

Quo rapior ? tua me , Carole , sacra vocant.

Te video subeuntem aras , epulásque parantem.

Hoc age : quisquis adest , lingua animísque fa-
vet.

Et res in promptu est : quid pane paratius ? æquè

Pauperibus cibus est divitibúsq; datus.

Nil opus undanti spument Carchesia Baccho,

Ut toto madeant sanguine , gutta sat est.

Næc levius quidquam verbis : age , concipe ritè

Paucula , & in manibus corpus amantis erit.

Certa fides verbis : ne gustum consule ; faller.

Quod gustus , quod res visa refuter , ede.

Quod fuit , esse nega : sese hac sub imagine celant.

Majestas & amor : quod fuit , esse nega.

Sic aliquis cœnavit aves , conchyliá , pisces :

Nec gustus pisces , nec referebat aves.

Ipsa quæ celabant notos conchyliá succos,

Delic'is tantùm fercula nota suis.

O mensæ novitas ! cibus est , totóque receptus

Pectore te reficit , te sibi miscet amans.

Cœna-

Cœnarum quota pars avido contingitur ore,

Cum totam explicuit mensa superba penum ?

Exiguum est , quod & hîc gustu libatur & illic,

Pascendis oculis cætera pompa datur.

At tuus est , totûsque tuo se pectore condit,

Qui , quam misisti , voce vocatus adest.

Audiat hoc æther , & si quis livor in illo est,

Invideat : manso pascaris ipse Deo.

At non vitali consumitur ille calore :

Quâ tegitur species interit , ipse manet.

Ipsè manet , plenumque sui te pascit , & in se

Vertit , & in mores te facit ire suos.

Vidi ego sic truncos alieno sæpè feraces

Germine naturam dedidicisse suam.

Fagus castaneis , ilignis glandibus ulmus

Obsita , cana pyri floribus ornus erat.

Quæ dederat sterilem platanus potantibus umbrâ ,

Stipite nata suo non sua poma dabat.

Felix , qui mensis infers alimenta loquendo,

Quæ faciant homines , quâ licet , esse Deos !

5. Atque iterum felix , dentiam qui sæpè coronam

Diceris eloquio sustinuisse tuo !

Nunc , dum sacra facis , curæ fuit illa tueri :

Et benè tutelæ credita sacra tuæ.

Ut responsa dares , tibi mens , tibi lingua , vigôrque

Qui poruit dictis maximus esse , fuit.

Si liceat conferre tuos bellique labores ,

Hæc arcis facies , quam quatit hostis , erat.

Non te missa super telorum turba valentem

Terruit : audenti est illâ repulsa manu

Dum miles validus , dum pars adversa sub ictu est,

Sæva quidem patitur , non timet arma locus.

Inde tuo major signata est arca Marti ,

Et mihi tum plausus causa futura novi.

At nunc cælestes epulas , libatâque dicam

Munera , quæque hominem signa Deumque tegunt.

Quos

Quos tibi tum credam libanti talia motus
Gliscere ? quos ignes pectoris esse tui ?
Ureris , ut rutilæ tua circum altaria tædæ ,
Ut sacris à te thura cremata focis.
Et nihil est , quod non plenus jam numine possis,
Et nihil est , quod non victus amore velis.
Nec satis est tibi re , sacris jam ritè litatis,
Cælestes inter sacra parasse dapes.
Convivas adhibes plusquam regaliter aris ,
Millia quot nunquam Persica mensa tulit.
Nulli non molles aditus ; sua sit modò cuique
Tessera, non facit hîc ulla repulsa metum.
Non terret magni præsentia numinis , & qui
Fulgor ab ardenti plurimus ore venit.
Qui solis reteggit radiis , quem condidit , orbem,
Exiguo farris sustinet orbe regi ;
Sustinet & latebras animæ pectusque subire,
Angustosque vocat maxima regna sinus.
Usque adeò, ut faciles hominum seingat in usus,
Invento pietas ingeniosa suo est.
Nil amor hoc melius, nil ipsa potentia majus,
Quod det , habet : positus limes utrique suus.

JACOBI
WALLIJ

E SOCIETATE IESU
LYRICORUM
LIBER PRIMUS.

THE
SOCIETY

OF
THE
SOCIETY

ILLUSTRISSIMO AC REVEREN-
DISSIMO DOMINO

FERDINANDO

A FURSTENBERG,

S. D. N. ALEXANDRI VII.
CUBICULARIO INTIMO,

CANONICO HILDESIENSI ET PADERBORNENSI.

ID insitum est, Illustrissime ac
Reverendissime Domine, re-
bus omnibus à naturâ, ut qui-
bus principiis ortum, iisdem
& incrementum debeant. Quem ani-
mantes à corde sanguinem, & spiri-
tum, & calorem semel acceperunt, eo-
dem deinde vegetantur, & crescunt.
Novellas arbores, priusquam è semina-
rio transferantur, rubricâ notari jubet
Columella, ut, cum alio in solo defigen-
tur, easdem cali partes aspiciant, quas
antè conspexerant. Nec alia est in scien-
tiis ratio. Quid vite sanctimonia?
Divinis prædiis & exercitationibus
virtutum in dies provehitur, à quibus
initium fecerat. De amicitia nostrâ

philosophari similiter mihi tecum lubet; cujus ut fundamenta sunt posita, ita sequi velim cetera. Quantâ cum voluptate existimas illius temporis à me usurpari memoriam, quo primum illa coalluit, neque literis tantum, sed versibus etiam ultrò citròque missis adolevit, & floruit? Est enim hoc Musis cum virtute commune, ut eos etiam quos nunquam vidimus, ob illarum cultum singulariter diligamus. Plotinus, Philosophorum è Platonis familiâ suo tempore princeps habitus, animas quasdam esse dixit, quas non alieno vocabulo sulphuratas nominari posse existimabat, quòd ob egregiam indolis morumque consensionem statim primo congressu altera alterius amore inardescat. At profectò in nullos aptius hac appellatio conveniat, quàm in poëtas, qui præter naturalem ingeniorum cognationem, quâ inter se arctissimè continentur, studium præterea in eas artes intendunt, quæ propter summam suavitatem blandissimè se in animos

mos insinuant, & amorem inflammant.

*Quid hic ego amicorum paria comme-
morem, quando, ut produnt fabulae, va-
gam multitudinem iisdem mœnibus, di-
sciplinis, legibus, judiciis, sacrorum ri-
tibus prima devinxit Poëtica? Ample-
ctor igitur, amplector illam humanæ
societatis conciliatricem dulcissimam,
eique gratiam habeo, non modò quòd
me tibi adjunxerit, verùm etiam quòd
nunc mihi suppetitaverit aliquid, quo
videbor amicitiam nostram & publicè
colere, & constanter tueri voluisse. Ve-
rùm si de officiis agitur, fateor quod res
est, tuis vincor: idque non in tuâ so-
lùm laude pono, sed etiam, quod mire-
ris, meâ. Quid enim? egone ignorare
possim, quantum ad laudem meam in-
tersit aditum Musis meis ad Alexan-
dram VII. Pontificem Optimum Maxi-
mum, te agente, patefactum esse? sile-
re possim incredibilem in illâ altitudine
comitatem, quâ libellos nostros, te por-
rigente, sumet in manus? silere bene-*

ficia, te interprete, ab eodem mihi impetrata? Sacra quidem antiquitati fuere fontium capita, creditaque iis inesse vis major Numinis, quod perenni suo cursu referre propius videantur bonitatem illius inexhaustam & profusam sui: sed tamen quid debeat aqueductibus Roma, testis es ipse, qui urbem vides variorum Pontificum magnificentiam dulcibus ac salutaribus aquis è longinquo perductis irrigari. Adeoque cum & ego Pontificia beneficentia fontem, cujus venas uberrimas supremum illud ac divino suppar imperium aperit, quam possim observantiam & veneratione prosequar: est tamen quod in his ipsis beneficiis & amicitia tua, & in urgenda occasione vigilantia acceptum merito referam. Sed hæ amoris causa, quæ mihi tecum sunt, habent quidem, quia privata, suavitatis multum; alia tamen, quia publica, plus splendoris ac dignitatis. Societatem quippe nostram impensè à te amari tua laus etiam est,
cujus

cujus te heredem fecit Illustrissimus Patruus tuus Theodorus Furstenbergius; Episcopus Paderbornensis, vir famâ, & quæ illam peperit, virtute immortalis, rei ad Paderâ fontes perdita restitutor, Catholicæ libertatis vindex, Collegii nostri Fundator, Imperii Princeps, Patriæ Pater. Infinita sunt merita, quæ ab illo in varium hominum genus sunt profecta. Quid, quæ in urbem Paderbornam, quam perduellium furori & armis eripuit? in Pontificatus sui Sedem, quam Romanæ restituit? in religionem, quam collapsam erexit? in populum fidei suæ creditum, quem servavit? in urbem iterum suam, quam ornavit & communivit? Cui cum præsidium aliquod adferri posse existimaret à Societate nostrâ, Collegium nostrum velut alteram religionis tuendæ arcem ibidem constituit, è quâ militares educerentur copia, quæ, quocumque ille velut imperator evocaret, irent in solem ac pulverem: utque paratiores

animis atque corporibus aut rem agerent, aut in procinctu starent, suis illas stipendiis liberalibus atque perpetuis ali voluit. Quæ immortalia Patruī tui beneficia uti in oculis gerimus, & quasi comprehensa manibus tenemus, ita recordatione tanta virtutis, quam heres adiisti, illum adhuc in te superstitem ac vivum intueri nos credimus. Ego igitur publico privatoque nomine hac qualicumque inscriptione, quam & alibi & post me legendam auguror, testari cupio magno quidem nos debito appellari, sed tamen, si interdum alii debitores non respondeant semper ad tempus, nos saltem primam, quæ à beneficiis prestitis exigitur, pensionem nullo non tempore solvere voluisse agnoscendo.

O D E I.

S. IGNATIUS LOIOLA
SUB JESU SIGNIS

NOVI ORDINIS DUCTOR:

S. FRANCISCUS XAVERIUS

IN INDIAM MILITIÆ SUÆ SIGNA INVEHENS.

Cum bellicosus Cantaber è tholo
Suspendit ensem : Non ego lugubri
Defuncta bello, dixit, arma

Degener, aut timidus perire
Miles resigno. Me nova buccina,
Me non profanus militiæ labor

Deposcit : & magnos secutus
Auspicio meliore Divos,
Non indecorus transfuga, Cæsarum

Signis relictis, nil cupientium
Accedo castris, iam futurus
Splendidior sine clade victor.

Quàm si propinquis Gadibus ultimos
Jungam Gelonos, aut Ligeri Tagus
Graves triumphato catenas

Injiciat, Rhodanóque Bætis.
Hæc elocutus Virgineis caput
Devovit aris, nec violabile

Dixit sacramentum : ter aræ,
Ter subitæ tremuere flammæ.
Exinde quò te non rapuit tuus,

Loiola, Mavors ? Exiguus fuit
Europa limes : navigarunt .

Ad Brasilos, Japonásque bella.
Beata classis ! non tibi nauticum

Cupido funem fordidus abscidit :

Non arma bellatrix , & Indis

Signa vehis metuenda regnis.

I , rumpe fluctus, labere naufragi

Secura ponti. Xaverium vehis ,

Regum Navarrorum beatam

Progeniem , generi daturam

Nomen, quod olim primus & ultimus

Miretur orbis , nec minuat dies.

Illum inter undosos tumultus

Hippotades, Helicéque, & omnis

Observat æther. Ille, ubi turbido

Malus fatiscet fancius Africo ,

Intérque clamores paventùm

Deficiet tumidos carina

Durare fluctus, jura dabit mari ,]

Ventis & undis imperiosior :

Nautæque si desint ratésque ,

Ipse sibi ratis, ipse nauta.

Ille & recepto vaticinans Deo

Spe stabit absens æquore fervido

Depræliantes, & crematæ

Reliquiis opibúsq; classis

Armis timendas & numero virúm

Frangi triremes. Illius ad precem

Succumbet indignans, suisque

Funera Mors rediviva cernet

Exire bustis. Sæpè & inanium

Aras Deorum proruet, & Deo

Æterna victori tropæa

In mediis statuet ruinis.

Quin & favillas, saxaque montibus ,

Cælóque flammæ eliciet globos ,

Stantésque nutu vertet arces.

Perfidia manifestus ultor.

Heu quantus illi sub Jove torrido

Sudor ! quot illum, dum metuit nihil,
 Pericla circumstant ! minatur
 Multa viro mare, multa tellus.
 Quoscumque adibit, conscia sentiet
 Crux sacra casus, sub patrio lare
 Sudans, & absentis labores
 Sanguineis miserata gurtis;
 Seu Maurus illi pocula luridis
 Tinget venenis ; seu tabulâ super
 Innabit alto ; seu jacebit
 Litoreâ moribundus algâ.
 Orbem minorem dimidio sui
 Vicina Calpes ad juga quid tuis
 Metatus, Alcide, columnis
 Diceris, emeritque signum
 Fixisse cursus ? Quid spatii super,
 Metire, quâ se porrigit Africa,
 Indûsque, Gangésque, & jacentes
 Axe sub opposito Molucæ.
 Huc, huc columnas, quos posuit tuo
 Virtus labori Famâque terminos,
 Huc transfer. Inscribam : NEC ILLAM
 XAVERIO POSUERE METAM.
 Sic vidit Eos, vidit & Hesperus,
 Quid lecta posset Loiolidæ manus,
 Sortita quas sol cumque anhelis
 Afflat equis retegîtque terras.
 Cælóque signum credidimus datum.
 Quod Roma ut altis extulit arcibus,
 Quas undique excitas coëgit
 Illa acies ! quibus arsit armis !
 Non ipse, quamquam per freta Thessalæ
 Florem juventæ traxit, & igneos
 Sopire juratus dracones
 Æolio grave vellus auro
 Ferox Iason Æmoniâ procul

Avenit Argo; non Marcotica
Gemmis renidentes & ostro;
Non Agamemnonia phalanges
Tot clara bello nomina, tot patrum
Censere possint ora perennibus
Expressa ceris, quas sequaces
Circum oleæ, fluitantque lauri.
Et ista Martis præmia pars quota
Dicenda laudum est? Nam neque cædibus,
O sanguis Heroum, nec iras
Vindicibus satiasse dextris
Hæc summa virtus. Quod proprium est decus,
Vos palma nulli flebilis hostium,
Et cædis expertes & iræ,
Regna super populósque vexit.
Utrumque sancti deficiunt genus
Illustre mores, credite Principes,
Parum eminere est. Vos premendo
Nobilitas, grave pondus, urget.
Non si Calænas vincula subligent
Aurata vites, nobilioribus
Livet per autumnos racemis
Cultus ager: nec equus superbo
Instratus ostro certiùs aureis
Metam quadrigis vitat Olympicam
Victor: nec impexum feroces
Destituunt animi leonem.
Magnum eminere est, cum domus, & genus,
Et quæ nec ipsi fecimus, arduis
Æquantur ausis. Una virtus
Supra apices, titulosque regum est.

ODE II.

B. FRANCISCUS BORGIA,

*Rerum humanarum despicientiâ humano
fastigio altior.*

A Ut nos volentes fallimur: aut sibi
Habere Divos sidera iussimus,

Nostro beati. Nam quid umbris

Auferimur, tenuésque voti

Altis superbas porticibus domos,

Et secta tanti marmora ducimus,

Cultúsque, fortunásque regum

Attonito memoramus ore?

Ad vestra, Divi, tollimur atria,

Formosa stellis atria, Numinis

Regnantis arces: huc solutam,

Huc celerem levat aura mentem.

Hinc illa magnum sub pedibus videns

Titana verti, splendida divitum

Ridet pavimenta, & potentium

Quidquid opum sibi finxit usus.

Hinc illa, mundi pars quota sit, videt,

Subjectus orbis, terrigenum vicem,

Crebrósque in angusto recursus,

Et steriles miserata curas.

Hac arte nixum Gloria Borgiam

Supra i Quiritum culmen, & asperos

Gem-

- 1 *Callistus III. & Alexander VI. Romani Pontifices
è gente Borgiâ. Iulius III. Romanus Pontifex
primum per se, dein Carolo V. Casare Augusto,
postea etiam Philippo Hispaniarum Principe ad-
nitente, denique Pii duo Pontifices IV. & V. Fran-
ciscum Borgiam Cardinalium Collegio adscribere
voluerunt.*

Gemmis Alexandri tiaras ,
 Et Carolos, Aquilâsqûe vexit.
 Non ille avitis Aragonum 2 genus
 Proferre fastis. Ipse sibi genus ,
 Noménque, dignatus beatis
 Ordinibus, patrióque cælo.
 Hinc Gotthalanum , quod tenuit suo
 Pro rege regnum, rectâque Gandiæ ,
 Et cuncta terrarum, pusillo
 Vix apici simulanda, cernens :
 O, inquit, ô quàm ridiculos sibi ,
 Arctóque clausos limite terminos
 Immensa regnantûm cupido
 Montibus aut pelago diremit !
 Hîc Taurus Indos, hîc medius liquor
 Secernat Afros : Arfacidis modum
 Imponat Euphrates : Canopo
 Æthiopas dirimant arenæ.
 Et illa quondam maxima gentium
 Regina primûm regnet ad Albulam ,
 Cui deinde porrectas utrimque
 Ponat Atlas Tanaísque metas.
 Mundûmque seris altera sæculis
 Exploret Argo, & grande aliquid putet
 Trans æquor ignotósque fluctus
 Orbe alio religasse funem.
 Heu vana rerum ! Quid nisi strenuâ
 Exile punctum dividitur manu ,
 Parésque formicis laborem
 Quisque sibi rapiunt inanem ?
 Hic circus, hæc est area gloriæ ?
 Hîc bella fervent ? hîc dolor, hîc metus ,
 Hîc ira tot gentes avaris

Implicitas

2 Natus est Franciscus matre Ioannâ Aragoniâ,
 Alphonsi filiâ, ejus qui Ferdinandi Regis Catho-
 lici filius fuit.

Implicitas studiis fatigant?
 Curisque tantis est pretium lapis
 Aut stipes uno cespite longius
 Defixus agris, aut supellex
 Mundior, aut titulus sepulcri?
 O qui potentem circumagis manum
 Quacumque cursum sol peragit suum,
 Tuoque subjungis, Philippe,
 Oceanum 3 Cybelénque curru:

3 *Cybelen à veteribus eandem cum Terrâ censi, notum est; non itidem hoc erit, deberi à me huius locutionis elegantiam Erinna poëtria, quam, siue una, siue plures huius nominis fuerint, in Heroicis cum Homero, cum Sappho in Lyricis antiquitas contulit: quamquam Propertiana Cynthia illi se non veretur antepone, Carminaque Erinnas non putat aqua suis. Prop. lib. 2. elegia tertiâ, aut, ut Poëtam hunc laxavit miserique distraxit Scaliger, secundâ. qui & hunc locum dum emendare voluit, corripit. Sed ad Erinnam: illa in Odâ suâ, quod ejus ingenii inter ceteras Lyricorum Poëtarum reliquias exstat monumentum, sic Romam alloquitur.*

Σὺ δ' ὦν ζῶντα κρατερῶν λιπάδιον
 Στίγμα γαίης καὶ πολιᾶς θαλάσσης
 Σφίξεται.

Quorum vim & proprietatem non expressit satis Henricus Stephanus hâc sua interpretatione:

Vinculis ponti sinuosa terga
 Atque telluris validis coërces.

Nos hoc modo reddidimus!

Quos agis currus subeunt valente
 Ad jugum loro religata Tellus,
 Canaque Tethys.

Sed Erinna Odam integram, & selecta quadam Gracorum Poëtarum à nobis versa, si Deus dederit, daturi aliàs sumus libello singulari.

Paullum severas divitis imperi
 Omitte curas, & liquidum æthera
 Prævectus, immetata regna,
 Regna tuis potiora, toto
 Diffusa cælo suspice: finium
 Tum te pigebit, quos tibi litora
 Terræque describunt; & orbe,
 Quem regis, imperioque major,
 Mortalitem transiles tuam,
 Cælique plenus, non aliter diem,
 Utcumque venturus, supremum
 Excipies, solioque cædes:
 Quam si, bilustris quem procùl à domo
 Carisque natis detinuit labor,
 Dulces revisurus penates
 Deserat hospitium viator.
 Huc vota tendant. Interea tibi
 Terras regendas, qui dedit Arbitr,
 Legesque sacrorum, meique
 Corporis & exuviis dicatas
 Commendat aras. Atque adeò tuas
 Convertè curas, & studia, & manus,
 Fatale quò terris regendis
 Nomen, & Austriadum triumpho,
 Et pacis artes, & gemini vocat
 Tutela mundi. Se tibi debeat,
 Quam nulla te non poscit ora,
 : Tuta mari via, tuta terris.
 Sin bella poscunt, regnaque vindicem
 Tuenda dextram, non revocabili
 Astræa victorem Gradivum
 Anteeat, Pietasque gressu.

Hoc

4° Sacrum B. Francisci Borgia corgia corpus, Ducis
 de Lerme consanguinei ipsius postulatu, Romæ Ma-
 dridium translatus est.

Hoc expectendum regibus : hoc habent
Commune Divis. Prima potentia,
Prodesse, laus est. Illa numquam
Conspicitur meliore causâ.

O D E III.

D. ALOYSIUS GONZAGA,

*Post arduum cum parente certamen Societa-
tem Jesu ingressus.*

EXcessit, & se major, & omnium
Gonzaga victor. Quâ genitus domo !
Quot illa Torquatos, quot armis
Scipiadas, patriæque natos
Dedit Camillos, Castilioni
Stantes columnas ! Barbaricas opes,
Curvasque i Tunetum secures,
Et trabeas, Ducibusque signa
Detracta testor : testor ad arduos
Affixa vinctes rostra triremibus
Erepta, captivosque currus,
Et galeas, clypeosque centum
Perfossa telis. Sæpè dolens pater,
Duramque mentem flectere pertinax,
Tot sculpta majorum tropæa,
Marmaricæ monumenta pugnae,
Tot magna priscae nomina Mantuæ,
Factosque, vultusque, & feriem Ducum
Narratur ostentasse nato.

Sæpè

- 1 *Ferdinandus Gonzaga Aloisii parens tria peditem
Itatorum millia sub signis ad Tunetanam expedi-
tionem duxit.*

Sæpè preces, gemitúsque miscens :
Per ista, dixit, per generis decus,
Et spem tuorum, per lacrymas meas,
Matrisque, per siquid paternum
Grande tibi est, miserere gentis,
Istámque, quæ te degenerem arguat,
Depone mentem. Non aliter tamen
Gonzaga se sensit paternis
Imperiis, precibusque flecti,
Quàm si protervis obvia fluctibus
Immota starent Acroceraunia.
Ursit per obstantes propinquos
Pulcrum abiturum generosus heres,
Lætóque vultu limina flentibus
Obsessa liquit, sic etiam pius,
Mitisque. Nec segnis tenaces
Rumpere servitii catenas,
Gemmas, & aurum, splendida vincula
Exutus ibat, quâ Pietas comes,
Rectúmque, cognatúsque cæli
Traxit Amor, meliórque flamma.
Qualis juventâ fervidus igneâ
Pompeius armis prima crepundia
Mutavit, & pulcro subegit
Pænè puer Numidas triumpho :
Deliberatâ non aliter fugâ
Domesticarum fertur imaginum
Pertæsus, intentúsque cælo
Diripuisse humeris amictus
Auro rigentes, paupere lætior
Tegi lacernâ. Vade potens tui
Victor, triumphalique lauro
Adjice, quod Latium, quod orbis,
Quod laudet æther. Tu genus evehes
In majus : aras Romulidæ tibi
Ac templa ponent : te vocabit

Carolus 2 indigetem, tuoque
Signabit aurum nomine, se tibi
Suosque credens. Tu nova Mantuæ
Tutela damnabis vocatus
Sæpè Ducem populumque votis.

2 *Carolus I. Dux Mantua pecuniam Aloysii signavit imagine, hac epigraphe : B. ALOYSIUS CONZAGA PROTECTOR MANTUAE, ejusque urbis patrocinium illi publicâ auctoritate detulit.*

O D E IV.

B. STANISLAUS KOSTKA
AMORE DIVINO ÆSTUANS.

Ridente vultu te quoque regiis
Cessisse dicunt, Kostka, penatibus,
Fascisque, & Arctoi periosum
Divitias, strepitumque regni.
Dilecte terris & Superis puer,
Quæ flamma venis haulta, qu's ossibus
Insedit ardor, cùm sonantem
In te Amor expedit pharetram,
Hæsitque multo vulnere faucis
Victor medullis ! Pectus amoribus,
Tegique dedignante flammâ
Virginæ caluere vultus.
Urebat alti te domus ætheris,
Purisque cæli purior ignibus
Regina, te præsens amico
Numine, sidereoque prolis
Dignata vultu. Qui nitor aureo
Infantis ori, qui decor est genis !
Ut pectus, & cervix eburnis
Artificum potiora signis !
Ut ille stringi se cupit ! ut tua

Se pronus ultrò curvat ad oscula,
 Parvisque complexum lacertis
 Te tenet, & placidos amanti
 Inspirat ignes! Non color est tibi,
 Non vultus unus. Deficis, & pio
 Erepta tormento repentè
 Vita fugit, fugiuntque venæ.
 Percussa vernis sic rosa solibus
 Hæsterna languet: sic radiis gravem
 Narcissus expertus Leonem
 Floriferis jacet ustus hortis.
 At scævienti cur puer innocens
 Tabescat igni? ferte citi, precor,
 Lenimen ardori, sodales,
 Et gelidi date fontis undas.

O D E V.

CAROLO VANDEN BOSCH,

EPISCOPO BRUGENSI,

ET

ANDREÆ CRUESEN,

EPISCOPO RUREMUNDENSI.

*Cùm Brugis anno M. DC. LI. 10. Kal. Augusti festo
 die S. Apollinaris Episcopi & Martyris, sub cu-
 jus patrocinio Roma olim in Collegio Germanico
 unà per quinquennium vixerant, ambo conse-
 crarentur.*

HUc hospitales, huc adeste Gratix,
 Violis decenter, & rosas,
 Nodòque flavas aureo vinctæ comas,
 Et mutuas nexæ manus;

Nihîlque

Nihilque vestro dissidentes nomini ,
 Nil dissidentes tempori
 Afferte vultus. Ille cui tenerum, Deæ,
 Finxistis os, & nectaris
 Puro imbuistis rore, quo nil gratius ,
 Humaniusque nil tulit
 Amœna Bruga, vester ille Carolus
 Ad sacra vos vocat sua.
 Quem gestientis inter urbis gaudia
 Deducit in templa hospitem !
 Vultuque quo reducit, & mensâ, & lare,
 Animoque latus excipit !
 Aequalis hospes hospiti incedit suo :
 Uterque sacrorum arbitri ,
 Uterque sacris infulis cincti caput ,
 Sacroque donari pedo
 Stetere ad aras. Quis tibi fulsit dies
 Præsente , Bruga , lætior ?
 Non ille, quamquam ferverent ludis fora ,
 Fluèrentque vino compita ,
 Et hic & illic tollerent cælo arduum
 Arcus triumphales caput ,
 Gemmisque, & auro, sumtibusque regiis
 Fulgeret interior domus ,
 Non ille, quo sollemnis Hymenæus, tuis
 Spectatus olim civibus ,
 Pactâ Britannam ⁊ Carolo junxit fide,
 Totisque præluens viis
 Festâ jugalem dispulit noctem face.
 Plus nominis lux hæc tibi ,
 Famæque plus hæc attulit. Pulcrum diem ,
 Crescâque signandum notâ
 Inscribe fastis Bruga, qui vidit duos
 Sacrisque & aris præfici,

Duos

⁊ Carolus Burgundio Margaritâ Eboracensem Brugi
 duxit ingenti nuptiarum apparatu, an. 1468.

Duos honore, & munere, & meritis pares
Paribus coronari infulis.

Inscribe fastis, quidquid ipsa Comitas,
Et Amoris ingenium suo

Dives paratu potuit, hoc visum tibi.

Hoc in suæ spem ⁊ patriæ,

Quæ prima dulci fovit exceptum sinu,
Magnúmque claris extulit.

Belgis alumnum, Carolus sese suo

Debere credit hospiti,

Qui destitutæ, post tot annorum moras,
Et orbitatis tædia,

Mœstas verendâ lacrymas tergit manu,
Et dulce solamen venit.

Crusene salve, Rura quo felix patre,

Quo Bruga felix hospite.

Ut te libens volénsque consortem suû

Gaudet videre muneris,

Domóque sociat, dexterámque Carolus

Tibi hospitalem porrigit !

Non hæc amoris signa sunt novi : vetus

Utrique contubernium :

Utrique longi temporis tenax stetit

Causis valentibus fides.

Æterna Roma testis, & Tybris pater,

Qui vos perenni vinculo

Fratrúmque junctos more conspexit suas

Errare per ripas simul,

Simul erudito im pulvere ad famam evehi,

Atque adyta naturæ super

Invadere altâ mente semotum æthera.

Quinquennis hîc Olympias

Vos acta vidit infulis proludere,

Et apta culti pectoris

Arma

2 *Episcopus Brugenſis Ruremunda natus.*

Arma expolire, quæ nigras Erebi domos,
 Totâmq; terrerent Styga.
 Quæ te voluptas tenuit, ô cæli decus,
 Pubisq; Germanæ pater,
 Apollinaris, tanta cùm juvenum indoles,
 Nutrita sub penetralibus
 Tuo dicatis nomini, specimen sui
 Laudisq; venturæ daret!
 Jam tum fovebas illa, quæ Brugam efferunt,
 Præcepta mente gaudia.
 Jam tum futuri consilio ante oculos erat
 Sacer tiaras, vertici
 Utriusq; dandus, & tuo dandus die,
 Tuis triumphis nobili.
 Sic antè junctos, urbe nunc rursus, & domo,
 Et ritibus jungis sacris,
 Populis regendis, arduoque culmini,
 Onerique, quod subeunt, pares.
 O grande par Antistitum, ô lux Belgii,
 Quos Cælitum pronus favor,
 Summæque pariter insulæ, & locus, & dies,
 Et ipsa conjungunt sacra,
 Florete longum pariter, & vota omnium
 Et spes merendo vincite.
 Si spreta Virtus vindicem poscit manum,
 Si sede pellendus suâ est
 Vesanus Error, Noctis infauftum genus,
 Nostrique raptor arbitri,
 Instate: vobis ore fatidico loqui
 Apollinarem credite:
 Instate: nil non vester efficiet labor
 Illo laboris auspice.

ODE VI.

CLAUDIO AQUAVIVÆ,

SOCIETATIS JESU

PRÆPOSITO GENERALI:

ET

RUDOLPHO AQUAVIVÆ,

EJUSDEM SOCIETATIS,

IN SALSETIDE PRO FIDE INTEREMPTO.

O Magna frugum, magna virûm parens,
 Romana tellus, cui neque media
 Silvis odoratîsque dives
 Arboribus, neque pulcer Indus,
 Nec Bactra certent: consiliis potens,
 Armisque felix, sive aquilas procul
 Inferre victrices laboras,
 Seu populos regis æqua victos.
 Non Hippocrene, non Helicon tibi
 Umbræque defunt, seu juga Tusculi,
 Seu Tibur, umbratîque lauro
 Albuncæ placuere fontes.
 Ut hîc perennes, dum canimus, juvat
 Libare rivos! Ut liquido pede
 Decurrit, humectâtque latè
 Romuleos Aqua Viva campos!
 Ut illa vitro i purior, algidis
 Manat scatebris! ut fluit utilis
 Ægris, inexpectâm tenacis
 Sævitiem medicata morbi!

Certum

i Notatur Claudii candor, & in curandis animi
 morbis prudentia.

Certum salubres numen habent aquæ,
Mellisque 2 vincunt flumina, Thyadum

Educta thyrso, quæque pingues,

Ut perhibent, secuere campos,

Cum pulsa nondum cesserat impiis

Astræa terris, & faceret sibi

Ver ipsa tellus, & beatas

Rura darent inarata messes,

Simplèxque passim turba feracibus

Spèctaret agris nectaris uberes

Errare rivos, atque truncis

Lapsa cavis trepidare mella.

O fons beatus! seu rapidus salit,

Feritque venis 3 sidera, seu fluit

Per plana terrarum quietus,

Et placido rigat arva cursu.

Non sævus 4 Auster, non pecus insolens,

Non ramus altâ lapsus ab arbore

Turbare pelluentem ad imum.

Usque solum potuere lympham.

Siticulosos hinc quoque Maurica

Rigavit agros: has sterilis bibit

Salsetis undas, heu! Rudolphi

Innocuo tepidas cruore.

Rudolphe, fratrem 5 murice; te tuo

Rubere dicam sanguine pulcrius.

Non ille fratrum nigrantes

Detulit ad tumulum cupressos.

Palmais

2 *Morum suavitas:*

3 *Familiaritas cum Deo in maximis negotiis:*

4 *Imperturbatus animus.*

5 *Rudolphus duorum Cardinalium Iulii & Octavii frater germanus: quorum hic intellecta Rudolphi pro Fide interempti morte, aula sua parietes non atro, sed purpureo peristromate ornari iussit.*

Palmis & ostro, quâ patuit, domum
 Ridere jussit. Quando erit, ut sacro
 Te ture dignentur Quirites,
 Et positis venerentur aris?

O D E VII.
 GONZALO SYLVERIÆ
 E SOCIETATE JESU,

In Æthiopiâ pro Fide interfecto.

VIdere Cafres litora i legibus
 Subjecta nostris, signâque Tartaro
 Direpta: quis victrice palmâ
 Nectere Silveriæ coronas,
 Curâve lauro? Magnum Erebo intulit,
 Magnum frementi barbariæ metum
 Heroa virtus: vidit illam,
 Et pariter trepidavit omni
 Cocytus undâ. Non Agamemnona
 Tardo Scamander flumine palluit;
 Non Indus æquè, dum minores
 Voluit aquas, Macetæque Regis
 Tulit catenas. Ille Phrygum timor,
 Et iste Pori: livida Tænari
 Palus, & importuna Diris
 Silveriam timere monstra.
 Heu ægra latis perfidia! heu nefas
 Immane gentis! præcipiti omnia
 Traxit ruinâ, cùmque versis
 Spes reliquas abolevit aris.

*Sic
 i Cafres sine legibus vivunt: & si vocem Cafres
 interpretetis, ipsorum linguâ Exleges significat.
 Hos Christianis legibus subjecit Silveria.*

Sic melle in herbâ perdit, & arbutis
Vitæque gemmas decutit Africus:

Sic sævit, infestusque velis

Invidet Hippotades secundis.

Vitæ parentem gens fera barbaro

Absumsit auso: Tisiphone ad scelus

Præluxit armatæ: jacentis

Guttura corripuit probroso

Elisa nodo. Nec furor hîc stetit:

Ripas & amnem crimine polluit:

Fluctusque raprarunt cruenti

Exanimum sine honore corpus.

At subter imo gurgite pectora

Planxere palmis Naxadum æthori,

Fletusque sparsit non coacto

Sanguineas crocodilus undas.

sic ille membris visus inanibus

Referre honorem, sævitæ immemor,

Nec ausus adnantes iniquo

Exuvias violare morsu.

Narratur illo non timide, ut prius,

Explesse rivo sicca canis sitim:

Narratur & tutus 2 viator

Innocuâ jacuisse ripâ.

M

- 2 Ex quo Gonzali Silveria corpus in hunc amnem projectum est, crocodili, qui antea soliti erant homines incaute ad ripam accedentes devorare, nemini postea nocuere, cum id facere non difficile possent. Godignus in ejus Vitâ lib. 2. c. 12. Quem Auctorem propterea hic proferre visum fuit, ut hujus miraculi fides non penes poetam esset, sed historicum.

O D E VIII.

A D

FLORENTIUM

DE MONTMORENCY,

SOCIETATIS JESU

PER FLANDRO-BELGICAM

PRÆPOSITUM PROVINCIALEM.

Cum in navi , quâ Trajecto Ruramundam vehebatur , à Batavis Mosa insidentibus captus , sua Provincia redderetur.

O Navis , altum cui Mosa turbidus
 Insternit æquor , depositum tibi
 Quàm grande committunt secuti
 Sollicitis tua vela votis
 Jesu Sodales ! se tibi Pelias
 Non æquet arbor , semideos licet
 Mirante Neptuno per undas
 Vexerit , Argolicósque reges.
 Heroa prono devehis alveo ,
 Cui quidquid auri Thessaliæ rates
 Tulere , sorder , præque gazis
 Nuda placet sine dote virtus.
 Cursu peracto tu fueras novis
 Addenda stellis. hoc pretium viæ.
 At ô quid ad ripam dolosis
 Viminibus , calamisque septam

Incauta

Incauta ferris, nec Batavûm times

Secura fraudes! Eripe te fugâ:

Converte remos: flecte vela:

Arma latent: habet hostis amnem.

Eheu! per auras insonuit fragor:

Pronus magister volvitur in caput,

Clavóque dejectum cruentus

Amne vorat miserante vortex.

Hoc, dum rudentes aggere solveres,

Lupæ cadaver fluctibus innatans,

Lævumque cornicis ferebat

Ad salices recinentis omen?

Tu tauriformi debueras, Mosa,

Timende vultu, cornibus impiam

Terrere prædonum catervam,

Et tumidâ exspatiatus undâ,

Ripam hospitalem; marginis immemor,

Latè evagari, non sine fluctuum

Fragore, figendo tropæo,

Scuta virûm, galeasque volvens.

At vos puellæ dicite Naiades,

Qui saltus, aut quod vos habuit nemus,

Quæ stagna, muscosique fontes,

Dum trepido ratîs hæsit amne?

Quid horruistis, cùm Mosa bellico

Arsit tumultu, cæruleis caput

Efferre regnis, & carinam

Dum licuit, prohibere ripâ?

Sic illa velis acta fugacibus

Sibi imminentes effugeret manus,

Puppique, & antennis virentem

Adderet incolumis coronam.

Quò cassa tendunt vota, procacibus

Jactata ventis? Fluctuat heu vaga,

Suoque (prò tristem rapinam!)

Deposito natat orba navis.

O navis , atro concita turbine ,
 Formidoloso ludibrium Africo
     Non sola debes ! fluctuabit ,
         Nec leviùs ferietur undis
 Rectoris exfors altera , aplustribus
 Signata Jesu nomine , terminos
     E mensa terrarum , nec antè
         Christiadùm freta versa tonfis .
 Nunc orba casum luget , & horrido
 Suspensa fluctu , frigida remigum
     Tot corda percellit pavore
         Digna ratis meliore cursu .
 Dilecta cælo pectora , remiges ,
 Quorum obsequentes antevolant manus
     Vocem magistri , sic procella
         Excuiat decumana clavum ?
 Maçti, sodales. Est Deus, & fides
 Huic nostra cordi. Tristitiam, & metus
     In æquor Arctoum protervis,
         Fronte hilares, date ferre ventis.
 En, nube pulsâ , vicimus horridum
 Injuriosi turbinis impetum.
     Amica Libertatis ara
         Flore nitens adolescat igni .
 Clavo magister providus assidet :
 Florente clavum cingite laurêâ
     Subducta prædonum furori
         Rursus avi volitat secundâ
 Navis per undas : rursus amabili
 Directa dextrâ , tendere carbasa
     Novit secundis , novit atris
         Hæc eadem remove ventis ,
 Cursum natantis , seu modò palmulis
 Opus feratur , seu modò linteis ,
     Rectore tanto non præbit
         Velivolo ratis ulla campo .

At nunc recentis conscia gaudii
 Sonent canoris litora plausibus,
 Er saxa responsent Camœnis
 Pulsa meis, iteréntque carmen.
 Si puppe fractâ consecrat ad tholos
 Pictam tabellam navita, liberas
 Nos puppe servatâ catenas
 Ad memorem statuemus aram.

O D E IX.

JOANNIS MASCAREGNÆ;

L U S I T A N I,

ARCIS DIENSIS PRÆFECTI,

BELLICA FORTITUDO.

O Rbem irreperitum, & remige non priùs
 Pulsata nostro cœrula visere,
 Longéque porrectis ad ortum
 Figere litoribus tropæa
 Hoc Lusitanum est. Hic stetit, hic manu
 Gens illa parvâ viribus & fide
 Majora gessit: vicit armis
 Causa prior, numeróque virtus.
 Quæ Mascaregnis par fuerit chelys?
 Heu clara belli fulmina! quos metus
 Fecere Gangi! quâ superbas
 Cambaïæ Mogorisque vires
 Fregere dextrâ! Quis mihi barbito
 Majore dicat bella Diensibus
 Pugnata sub muris, & unâ
 Fractam Asiam domitamque in arce?
 Quis inde Eoi litora Nerei
 Complevit horror? Terret adhuc Scythas

Fatale nomen : terret ipsos

Mamudii i Sofarisque manes.

- 1 *Arcem Dienſem obſedit Mamudius Cambaia Rex Mahometanus , Sofare conſiliorum ſuorum armorumque moderatore : obſidionem à 14. Kal. Maii ad 3. Idus Novembris parvâ manu ſuſtinuit Ioannes Mafcaregna , & auxiliariſus adjutus copiis ſolvit.*

ODE X.

A D

SIDRONIUM HOSSCHIUM, E SOCIETATE JESU.

Cum ab eo cultiſſimam accepſſet Elegiam.

O Gratos mihi, gratiſſque plenos,
O cultos elegos, & expolitos,
Quos ad Pegafeæ caput ſcatebræ
Dictarunt faciles tibi Camœnæ !
Nuſquam ſimplicitas, decênſque cultus,
Et nuſquam nitor', eruditioque
Et nuſquam veneres, ſaléſque deſunt.
O cultos elegos, & expolitos,
O gratos mihi, gratiſſque plenos !
An ſpectem numeros ? tenentur aures.
An cultum ? capior. modóſne ? ducor.
Senſus ? robur habent. tuámne limam ?
Nil exactius eſt, politiſſque.
Artem ? ſumma laret. meáſne laudes ?
Hoc tantum (ſed amoris iſta culpa eſt,
Et grata venia eſt parata culpæ)
Peccarunt elegi, tuæque Muſæ.

ODE

O D E XI.

A D L Y R A M
 MATHIÆ CASIMIRI
 S A R B I E V I I ,
 E S O C I E T A T E J E S U ,
 E U R O P Æ O S P R I N C I P E S
 A D S A C R U M B E L L U M E X C I T A N T E M .

QUæ Martiales barbitos incitat
 In arma turmas ? quos strepitus canit,
 Bellique causas ? quas coire
 Principum amicitias, & enses
 Pingues amico sanguine barbara
 In terga verti justius imperat ?
 An rursus Alcæi minaces
 Classica perfonuere Musæ ?
 Altérque rursus sævit, & impotens
 Lesbon tyrannus servitio premit ?
 Sævumque detrectat superbi
 Ferre jugum Mitylena regni ?
 Lesbous olim fregerit illius
 Vates furorem : nunc Tanaim lyra,
 Latèque regnatum tyranno
 Bosporon, Ioniúmque terret.
 Fallórne ? tristi Luna Othomanidúm
 Pallefcit umbrâ : cornua contrahit :
 Plenúmque desperavit orbem
 Sarmatico tremefacta cantu.
 Sic noctilucis pallida cornibus

Phœbe laborat, ter magico sacra
Lustrante ritu, ter Cyraeum

Canidiâ praeunte carmen.

Natis in usum lætitiæ modis
Has esse quisquam crediderit minas!

Jam sceptrâ, jam Thracum caducæ

Verticibus trepidant coronæ.

Ite, ite, Reges, quò citharæ potens

Alter Latinæ vos fidicen vocat:

Musam antecedentem secuti

Threiciis volitate campis.

Non molle quiddam, non quod Ionicis

Aptum choreis leniter accinit:

Urget per obstantes Gelonos

Ferre pedem benè temperatum.

Ordo, Gradivi robur, aheneas

Firmat catervas. Ite canentibus

Plectris, Quirites: ordinatas

Musa reget numerosa turmas.

Lycurgus olim sic Lacedæmone

Pugnæ imminentis signa dedit lyrâ:

Sic ibat observans modorum,

Ante aciem moritura primam

Spartana pubes, nescia cedere,

Vitisque centum degenerem fugam,

Aut segnis averfura pugnæ

Crimen, & opprobrium catenæ.

Sic ite: belli pulvere sordidis

Mavors coronas destinat aureas.

Nilisque, Jordanesque pridem

Palmiferis viruere ripis;

Vestrosque tandem cædua vertices

Palmeta poscunt. Nec fera prælia,

Bellique, quos suasit labores

Musa premet. Canet illa torvo

Decussa per vos cornua Bosporo,

Gravémque nexis Strymona vinculis :
 Canet , quod Auroræ , quod Austri
 Regna legant , roseusque Vesper.
 Accendit omnes Martia buccina
 Cantu : fed, cheu ! non nisi funera,
 Vocésque supremas cadentùm
 Docta sono tenuare rauco.
 At illa quæ vos increpuit lyra
 Pugnas cruentas dicet , & obvium
 Pectus farissis , & decorè
 Vulnus hians , obitâsque mortes.
 Quæ quisque gessit , posteritas sciet :
 Quis signa Budæ fixerit arcibus
 Primus : quis Eurotam natatu ;
 Quis pedibus superarit Hæmum.
 Diræa quamquam Musa Deos canit ,
 Regésque , per quos impia brachiis
 Fidens juvenus , & tremendæ
 Ignea vis cecidit Chimeræ ,
 Seseque terris altior arduum
 Plaudente pennâ tollit in æthera :
 Thracas triumphatos Latinis
 Materiem invideat Camœnis.
 O magne Vates , ô Aganippidum
 Mystes sororum , quem Deus incola
 Musæque , securum pericli ,
 Pindaricos docuere nifus :
 Quem nunc repressis Vistula fluctibus ,
 Olim & canentem corniger audiet
 Sperchius , arrectusque captâ
 Thermodoon , Hypanisque ripâ ,
 Intende chordas : Martem Heliconio
 Accende cantu. Quis cuneos furor
 Committet armatos ! quis ardor
 Crescet equis , equitùmque signis !
 Quot inde raso pilea vertici ,

Cultusque nostris restitues sacris :

Quot victor innectes Latinas

Argolico populo catenas !

Io, ter io ! Siquid Apollinis

Divina laurus fatidicum canit,

Verosque præagit triumphos

Vaticinis lyra tacta Musis,

Dicentur olim Sarmaticæ fides

Vicisse mistas cum lituis tubas :

Dicetur excantata Thracum

Luna tuo trepidasse plectro.

LYRICORUM

LIBER SECUNDUS.

O D E I.

A D

HERMANNUM SPRUYT, SOCIETATIS JESU, RECTOREM BRUGENSEM.

Poëtas etiam vita magistros esse.

QUòd me Camœnas inter, & vatùm choros,
Laurique odoratum nemus,
Et Thespiorum lene murmur fontium
Amica pascant otia,
Mihine quisquam desides vitæ dies,
Hermanne, labi dixerit?
Hoc si quis ausit, nosque non sanos putet
Curas inutiles sequi,
Illi nec Helicon, nec sacri pateant specus,
Nec unda Permessi fluat;
Quam ni bibisset, ipsa famæ ac nominis
Iaceret expers Græcia:
Nec sciret ætas fera, quæ vatùm pater,
Quæ cecinit Ascræus senex
Documenta cedro digna, quæ primum auribus,
Animoque dein blandè incidunt.
Tu magna nutrix artium, tuo volens
Me, Bruga, secessu excipe.
In hoc laboro, meque in hæc sacra abdidi,
Plus uni ut ævo consulam,
Nondumque natis audiar nepotibus,

Erud.

Fructūque non vano legar.
Mihi ipse medeor : ipse Apollineis lego
Succos & herbas collibus ;
Quodque usus ipse docuit ægroto mihi
Prodesse , vates eloquor.
Audete , monco , quæ dat & casus rapit,
Audere , quæ celant dolum ,
Dissentientes vulgi opinionibus ,
Cæloque nati spernere :
Bonique specie siquid oblatâ allicit ,
Inhibete pavitantes manum.
Quæ vos putatis dona , fraudes Colchicas,
Artesque Circæas tegunt.
Sic esca volucres fallit , & laqueo impedit :
Sic invenit mortem fera ,
Calamūque piscis sequitur, atque hamum vorat,
Avidisque credulitas nocet.
Quicumque fraudum vivere immunis volet,
Dolosa fortunæ bona .
Prudens futuri caveat. Heu ! frustrâ miser
Habere sese aliquid putat :
Habetur ipse , retibusque clauditur ,
Aut pendet hamo credulus.
Quid multa sequimur ? Corpori exiguum sat est,
Animo imperanti ut pareat.
Famem cibus depellat , & potus sitim,
Frigusque non sordens roga.
Quid interest , an Appulo sit vellere ,
Tyriumque ahenum senserit ?
Quid interest , ut frigus , & sparsas nives ,
Solemque , & imbres arceas ,
Domūne cespes fortuitus exstruat ,
An gentis alienæ lapis ?
Non culmus aliter arcet hibernum Jovem,
Aliter lacunar aureum.
Nec , si diurnis fessa curis corpora

Noctur

Nocturna jam vocet quies,
Aliter saligno lectus impositus pedi,
Aut mollis herbarum torus,
Aliter jacentem sponda mulcet aurea,
Et tincta cocco stragula.
Nec structa fago mensa, cui simplex anus
Testâ imparem fulcit pedem,
Olûsque cœnæ pauperis, curas minùs
Frontemque sollicitam explicant,
Quàm citrius orbis dente fultus Indico,
Et lance cælatâ gravis.
Sed multa luxus, multa ridendus labor
Stultos in usus congerit.
Ad ista vulgus interim arrectum stupet,
Credîtque per fas, & nefas,
Per & venena, perque fratrum funera,
Quæri atque servari benè.
Et illa rerum scena Fabricios propè,
Curiosque transversos agit.
Nil præter animum grande: nil mirabile,
Quàm quidquid hunc cælo invehit.
Cui magnus ille est, purpuram atque aurum In-
dicum.
Tractabit, ut cassas nuces.
Quod si ista mecum, cumque posteris loquor,
Musâque convicti meâ
Parvo suoque se beatos autumant,
Ridentque quidquid ambitus
Aut incitatus sperat, aut præceps timer,
Aut anxîâ tenet manu,
Mihine quisquam desides vitæ dies,
Hermanne, labi dixerit?

O D E II.

ANTONIUS CORDUBA

REPUDIATO CARDINALATU

SOCIETATEM IESU SIBI DELIGIT.

Ad S. Ignatium deliberabundus ita scripsit : *In eorum numero, Pater, quos Caesar à Pontifice impetravit, ut faceret Cardinales, me quoque retulit : proximisque Pentecostes sollemnibus, quantum certis comperitur nuntiis, creatio fiet. Ego cum ad certamen id sustinendum omni caream propugnaculo, Societatem IESU (turris enim fortissima nomen Domini) mihi delegi.* Orland. Hist. Societ. Jesu lib. 12.

Non semper anceps alea militi
 Tentanda : pugnae se quoque subtrahit
 Experta virtus. Sæpè & hostem
 Fallere pars aliqua est triumphi.
 Latere certus Corduba, nec fugam
 Parans inertem, se popularibus
 Subduxit auris, & verendum
 Purpurei timidus subire
 Culmen senatus : Quæ latebræ meos,
 Dixit, timores munierint satis ?
 O, si quid indulges precanti,
 Abde tuis, profugumque serva,
 Loiola, castris. Assyriis tibi
 Fundata turris tutior arcibus,
 Quam non Typhœus, non tremendo
 Subruat Enceladus tumultu.
 Invieta turris ! nubibus arduis
 Propinqua moles, centum adamantinis
 Obstructa claustris, cui trecentæ

Postibus

Postibus advigilant phalanges.
 Mille hinc & illinc te clypei tegunt,
 Mille & secures, telaque fortium
 Pondus lacertorum : minaces
 Mille vomunt procul æra flammæ.
 Invicta turris ! quod mare, quæ mari
 Abscissa tellus non videt agminum
 Pugnas tuorum ? quæ tropæis,
 Quæve tuis vacat ora signis ?
 Inscripta signis tessera dissipat
 Quidquid timetur : tu quoque, tu meo
 Murum timori, tu receptum
 Militiæ dabis una nostræ.

O D E III.

INIGUS GUEVARA,

DUX BOVINI.

*Societatem JESU ingressurus, insigni pompâ rebus
 humanis nuntium remittit.*

Q Uis ille nostras alipedum sonus
 Complevit aures ? quis rutilantium
 Festo quadrigarum tumultu
 Attonitam stupefecit urbem ?
 Spectatis ? an Mars Threïcios agit
 Victor jugales ? an patrium genus
 Alter probaturus feroces
 Iunxit equos, rutilisque Solem
 Refert quadrigis ? Aureus undique
 Collucet axis : flectitur aureo
 Temone currus : fulva pictis
 Signa rotis radiisque fulgent.
 Quacumque velox fertur equus, solo
 Insultat auro, paret & aureis
 Spumans lupatis, & rubentes

Fuscat

Fulcat anhelitibus pyropos.
 Scena hæc, Quirites, ultima fabulæ est:
 Vos ritè plausum, si placuit, date.

Sic lussit, illussitque luxum,
 Roma, tuæ strepitumque pompæ
 Guevara, rerum fessus inanum
 Servire scenæ: nunc alias ager

Cum laude partes. O Bovini

Magna domus, memoranda fastis,
 Fastis Jesu, sed neque barbito
 Silenda nostro! Tecum ebur, atque opes,
 Plaususque, regalésque ridet

Musa rotas, populumque falsa
 Jactare rerum nomina dedocer,
 Unique currus destinat aureos,

Æterna quem virtus inerti

Tollit humo, superisque miscet.

O D E IV.

A D

ANTONIUM A BURGUNDIA,
 E COMITIBUS DE VVACKEN,
 PRIMARIÆ ECCLESIAE BRVGENSIS DECANVM.

*Cum Emblemata de Linguâ in lucem daret, velut
 publico epulo totidem è linguis fercula lectori
 suo appositurus.*

CONVIVATORI EUCHARISTICON.

Dum rectas in Apollinis diætâ
 Cœnas instituis, datisque linguis
 Luculli quoque vincis apparatus,
 Quas vates tibi, quas amicus hospes
 Sat dignas poterit referre grates?
 Tales nec Phrygius suo coëmit
 Æsopus domino, nec aut Tarentum,

Aut

Aut mollis Sybaris, nec ipsa vidit
 Persis delicias. Poëta linguas
 Hic centum sibi poscat, ora centum,
 Ut tot fercula, tamque delicata
 Extollat totidem canatque linguis.
 Sed quidni liceat Peruviano
 Perjuri licet oris, atque obescæ
 Naris mancipio, malo, & voraci
 Jam nunc credere, & autumare chartis
 Linguas esse suas? Ita est: loquuntur.
 Est chartis sua literisque lingua;
 Et multum ingenii, bonæque mentis,
 Nec nil vocis habent. Ita est: loquuntur,
 Et peccare vetant, reosque damnant,
 Virtutemque docent. Licet, lubetque
 Indo credere, perfidoque Davo.
 Vidit scilicet ille gurgēs, illa
 Famosissima ficum vorago,
 Vidit, quod populus, quod omnis ætas
 His mirabitur evenire chartis,
 Doctis, Phœbe! loquentibusque chartis.
 Nec linguâ tibi blandiente verba,
 Aut fumos damus. Odimus dolosas
 Linguæ blanditias: & ipsa nobis
 Dictat simplicitas, amorque veri,
 Quod de te loquimur, tuas secuti,
 Quæis linguam regis, instruisque, leges:
 Quin cum lubrica, cum soluta lingua
 Per te docta loqui, tacere docta,
 Leges ipsa sibi, modumque ponet:
 Cum tu materies eris loquendi,
 Legem nulla sibi, modumque ponet.
 Sed, dum spiritus incitare linguas,
 Dum vocem poterunt referre linguæ,
 Te, quanto decet ore, prædicabit
 Omnis lingua tuas locuta linguas.

O D E V.

A D

MAXIMILIANUM
VVARTENBERGICUM,
E SOCIETATE JESU.

Favete Boii. Non mihi perfidis
Extorta dextris sceptrā, nec imperi
Defensa majestas ad Albin
Carmen erit, domitūſque juſto
Mœnus triumpho. Nam quid inertibus
Conflata cervis agmina 1 Boicos
Contra Leones, Austriāsque
Contra Aquilas poterant colombæ?
Me, Boia proles, me rapis, & ſacro
Te dicar olim carmine ad Iſaram
Stellis, & æterno merentem
Concilio inferuiſſe Divūm.
Exempla vitæ non tibi diſſitis
Petenda regniſ. Tu Superūm 2 trahis
De ſtirpe mores: tu beatos
Indigetum cineres avorum,
Et oſſa tractas. Quaque oculos jaciſ,
Boiæ recurrunt munera dexteræ,
Et iſta 3 Guillelmus nepoti
Teſta ſuo poſuiſſe gaudet.

1 Habet Bavaria in ſignibus Lecnes.

2 Sanctos Bavaria Duces multos vide apud Raderum in Bavariâ ſanctâ.

3 Sereniſſimus Dux Guillelmus Collegii Monachiensis fundator.

O D E

ODE VI.

A D

JOANNEM BAPTISTAM
U V V E N U M ,
E S O C I E T A T E J E S U .*Cùm suos in Iouam Commentarios edere differret.*

Quid clausum pluteo premis , novóque
Rursum carcere detines Iônâ ?
An pœnam semel , exigente cœlo ,
Perfolvisse , parum est ? parúmne , culpam
Conjurantibus expiasse nautis ,
Cùm præceps datus , obrutúsque ponto
Tres soles olidâ sepultus alvo
Pistricis jacuit ? Quid , ô , quid ultrâ
Inclusum pluteo premis , novóque
Rursum carcere detines Ionam ?

Quas tum naufragus edidit querelas ,
Et supra tumidos iere fluctus ,
Et supra volucres iere nubes ,
Et flexere Deum : Niníque fatum
Quæ vexit pelago vagata pistris ,
Magno protinus obsecuta vati ,
Legit litora , reddiditque terris
Ingens depositum. Suâque nondum
Te flectit prece , publicâmque lucem
Exorare tuus potest Ionas ?

Dum cecâ jacuit miser cavernâ ,
Ipsæ , siqua meis fides Camœnis ,
Desertæ halcyones , vagique mergi
Plangorem trepidis dedere pennis ,
Et quid nescio præter aut amores ,

Aut

Aut luctus veteres & hîc, & illic
 Auditi querulo referre cantu,
 Quo Ceyx velit, Æacusque fleri.
 Neptunus pater, ut liquente regno
 Erexit caput, hospitêque vidit,
 Captivo gemitum dedit, suoque
 Fluctus imperio premens & Euros,
 Ad monstri latus abditique vatis
 Fractas molliùs ire jussit undas.
 At ne belua ludibunda cæco
 Hæreret scopulo, sonante conchâ
 Triton anteit, brevêsq; primus
 Prætentavit aquas, iterque rexit.
 Ut demum superos diemque vidit,
 Formosa Ægiale repentè vatem
 Excepit gremio. Adfuere Nymphæ,
 Crenêque, atque Hyale, putrêmq; limum
 Deterfere manu, capûtque, & omne
 Tabescens sale perluere corpus.
 Ah! ne te volucres, suoque Triton,
 Neptunûsque pater, marisque Nymphæ
 Vincant obsequio. Quid, ô, quid ultra
 Inclusum pluteo premis, novoque
 Rursum carcere detines Ionam?

Ohe, jam satis est, ohe, morarum.
 Jam vates iterum sibi superstes,
 Et stridentibus erutus procellis,
 Et nigrantibus erutus latebris
 Per te prodeat, hauriâtque lucem.
 Non rursus Cilicas propinqua Tauro
 Invadet freta, deviûsque Tarson
 Injussam reperet. Fugæ prioris
 Vatem pœnitet. Ardet, ardet ire,
 Ut quæ fulmina, flebilêsque casus
 Rursum prospicit imminere terris,
 Rursum nuntiet, arceâtque terris.

Nec

Nec jam una est Ninive nocens, nec uni
Incumbunt populo Tonantis iræ.

Qua sol cumque aperit, diémque condit,
Regnant crimina, criminúmque pœnas
Ruptis nubibus, igneísque nimbis
Deposcunt Superi. Quid, ó, quid ultrà
Invitum premis? Ardet, ardet ire,
Ut quæ fulmina, flebilésque casus
Rursum prospicit imminere terris,
Rursum nuntiet, arceátque terris.

Eheu! quis gemitus, quis ille fletus
Confusus populi sonus repente
Arrectas mihi verberavit aures?
Nil fletur solitis modis. Nec ora
Questu sufficiunt, manúsque planctu.
Heu! heu! quò gemitus, dolorque vergit?
Prostratum gelido pavore regem
Hirsuto video rigere texto.

Non aurata premit corona frontem:
Squalet cæsaries, capútque sparsi
Deturpant cineres, & ora fletus.
Non auro bibitur: Falerna nemo,
Nemo tempora floribus coronat.
Pallent ora fame: sitis perustis
Ardet visceribus: nec ullus usquam
Fit tectis strepitus, nisi ejulantis
Quem suspiria reddidere turbæ.
Heu! heu! quò gemitus, dolorque vergit?
Nec Regem modo, supplicémque luctus
Exercet populum. Greges & ipsi
In partem veniunt: nec ulla gramen
Attingit quadrupes, nec ulla fontem.
Impastæ stabulis gemunt capellæ:
Impastæ stabulis gemunt & agnæ.
Arent ubera; nec suas, ut antè,
Ad mulctram Pholoë vocat juvencas.

Muta

Muta est fistula, nec suos, ut antè,
Aut Daphnis canit, aut Alexis ignes.
Heu! heu! quò gemitus, dolorque vergit?
An reges iterùm, simul severis
Aures impulerit minis Ionas,
Descendent solio? hispidisque cingent
Setis corpora? lividumque pectus
Et palmis ferient, & astra votis?
An increns populus, cibique, & undæ
Experts, flebiliter Deum per aras
Exposcet veniam, precesque nostras
Et nostros aliquid valere fletus
Placari facilis probabit æther?
Quid, cum pœnituit, piæ reorum
Non possunt lacrymæ? Rubentis æthræ
Sistunt fulmina. Sæpè destinato
Urbes perdere jam parabat ictu,
Cum luctus subito pavorque fletem
Incessit populum, simulque noxæ
Terras pœnituit, Deumque pœnæ.
Hoc si salva Ninos, tuusque vates.
Nos sperare jubent, per hunc, & omnes
Te restor Superos, per astra justis
Pridem feta minis, metusque nostros,
Per suspiria, flebilisque planctus,
Quos antiqua Ninos dedit, dabitque
Jam nunc altera, nè morare vatem,
Utquæ fulmina flebilisque casus
Rursum prospicit imminere terris,
Rursum nuntiet arceatque terris.

ODE VII.

AD PARENTES.

*Vita exempla ad rectam educationem momentum
adferre maximum.*

FRustrâ juventam fingimus ; & bonas
Laudamus artes , si neque debitis
Præimus exemplis sequacem ,
Nec dociles reveremur annos.
Damnosa patrem si juvat alea ,
Sperare de se nil melius jubet
Futurus heres , ad fritillum
Nunc oculis , positâque tandem
Iturus arcâ. Neq; patrimonia
Matura virgo non etiam geret
Dimissa collo , nec fluentem
Non & Achæmeniâ perunget
Nardo capillum , si genitrix pares
Induta census ambulet , & comas
Gemmâque nodatas & auro
Vibret acu , balanóque tingat.
Sic est : paternis cerea moribus
Assuescit ætas : hac sequitur viâ ,
Sive antecedentes Cerhegos ,
Seu Curios videt , aut Catones.
Obscena vultur diripit ilia ,
Dispersa campis : at neque mitius
Exercet unguis in cadaver
Æmula progenies parenti.
Prolésque Nisi non aliam rapit
Adultæ prædam , quam rapuit pater :
Ignésque Phœbeos in ipso
Ferre aquilæ didicere nido.

ODE

O D E V I I I.

A D

ALOYSIUM LAVENBACH,
E SOCIETATE IESU.

*Cum à gravi morbo nondum confirmatus ad se
litteras dedisset.*

A Gnovi calami notas labantis,
 Agnovi veteris notas amoris,
 Quæ post longa tui pericla morbi
 Salvum te referunt, mihiſque mittunt,
 Quâ, qui mittit, adhuc eget, salutem.
 Vt vidi, exſilui, preménſque blando
 Chartam ſuaviolo : Meúſne, dixi,
 Lavenbachius, ille nuper, ille
 Conclamatus, anhelitúque crebro
 Singultantem animam trahens, ab ipſo
 Leti vestibulo pedem reduxit?
 Atque illas potuit tremente dextrâ,
 Quas læti legimus, notare chartas?
 Atque illis benè me valere juſſit,
 Qui nondum benè ſe valere ſenſit?
 O dulces calami notas labantis?
 O dulces veteris notas amoris!
 At tu (namque ſedens in ore pallor,
 Et vultus macies adhuc timoris
 Non una eſt mihi cauſa) dic, amabo,
 Dic, pars magna mei, ſatíſne certò
 Evâſti incolumis? novíſque Parcæ
 Ducent ſtamina reſtituta fuſis?
 Ite hinc ſolliciti procul timores :
 Ite, & Carpathias Atlanticáſve
 Vos ater rapiat Notus per undas.

Dica

Dicamus bona verba, digna læto
Natalique die. Jubente Divâ
Rursus nasceris, aspiciſque lucem.
Hoc Sidronius, hoc tuus Becanus,
Supplex, Virgineas jacens ad aras
Votis crediderim ſuis, ſuiſque
Evicere elegis. Fuit Fremauti
Prima hæc cura tui, tuique Friſi.
Illi Virgineum movere pectus,
Illi præcipites tenere fuſos,
Illi ferrea mitigare jura,
Et fatalia prorogare penſa,
Et plenæ iterum valent precando
Inſtaurare colos. Quid o moramur.
Dum nil ſupplicibus negavit æther,
Centum millia gratulationum
Læto protinus expedire verſu?
Dicamus bona verba: quid ſilemus?
Qui te namque dies valere vidit,
Natalis tuus eſt, tuosque nobis
Hinc ſubducere jam licebit annos.
Dumque illum colimus, tuus fac adſit
Viſurus Genius ſuos honores;
Formoſus Genius, tuâque dignus
Ornari citharâ, tuâque lauro.
Illi cæſaries, & ora nardo
Diſtillant Syrio, rosâque vernali.
Illi cymbia lactis, atque mellis,
Et natalitium dicare libum,
Et natalitium dicare carmen,
Et natalitios decet trientes,
Et natalitias decet coronas.
Qui te namque dies valere vidit,
Natalis tuus eſt, tuosque nobis
Hinc ſubducere jam licebit annos.
Sic penſo tibi longiore ductos,

Sic & flamine firmiore textos
 Virgo carminibus vocata nostris
 (Nostris dicere si tamen Camœnis
 Fas sit Numina posse magna flecti)
 Addat, quos reliquos vovemus, annos.

O D E I X.

A D

CAROLUM
 A LOTHARINGIA,
 EPISCOPUM VIRDUNENSEM,

*Cum depositis infulis Societatem Jesu ingre-
 deretur.*

Q Uis ille, Divi! quis Viro&uniis
 Avulsus aris grandem animum novis
 Accingit ausis? quo citatus
 Numine, quo rapitur calore?
 Jamque & sacrati verticis infulas
 Remittit ultrò: non lituo manus
 Gemmæque fulget: jam reposti
 Carbæsei, Tyriique cultus.
 Prò quantus ori depositâ quoque
 Decor tiarâ! quantum animos rapit
 Privata jam virtus! ut intus
 Ipse sibi sine teste p̄audit,
 Quis regna & urbes misceat, unicè
 Securus! O lux, ô Lotharingicæ
 Sidus coronæ, Godefridi
 Progenies generosa salve.
 Ne limen, hospes, despice, quod tibi
 Loiola pandit. Scilicet illius
 Sinu reclinatus beatos

E pateris Superiorum & auro
Libabis haustus. Inde ubi Mutii,
Dulcisque Romæ principis urbium
Divulsus amplexu, Padumque,
Et gelidas superaris Alpes,
Regnata Magno Gallia Carolo
Tibi, relictis excita sedibus,
Occurret: occurrent & amnes
Indigenæ, viridèsque Nymphæ.
Tibi hospitales obvius offeret
Garumna i ripas: quas ubi presseris,
Securus innitetur urnæ,
Et placido fluet unda lapsu.
At te nec Afros vellera murices
Incocta prodent: nec volitantium
Inter quadrigarum tumultus
Per medias rapieris urbes.
Arrecta stabit Gallia, pauperem
Mirata cultum, & conscia sanguinis,
Nil ipsa te magnis minorem
Ducet avis, minimamque laudum
Partem tuarum credet ab ultimis
Traxisse avitum Cæsaribus genus.
Non sceptræ, regalèsque cultus;
Non domitis data jura terris
Heroas æquè regibus inferunt,
Vt clara virtus. Hæc satis est sibi:
Nec facta, nec quidquid suorum est,
Laude suâ meritisque miscet.

i *Burdigala Domui Professa præsuit.*

O D E X.

A D

BELGAS SODALES,
GENERE CLAROS.

*Frustrâ illos velle pro suâ modestiâ tacitos
pratermitti.*

Æ Terna, Belgæ, nomina patriis
Laudata fastis, cur subiit genas
Pudor, verecundique nostram
Barbiton erubere vultus?
An & severâ surripitis manu
Plectrum canenti? Mittite, mittite
Musæ laborantis, Sodales,
(Quamquam humiles terit illa nervos)
Tardare cantum. Scilicet arduâ
Quæ vos Olympo gloria sustulit,
Vulgata non est, & canentis
Poscit opem citharâque vatis.
Si nocte purâ Lucifer aureos
Occultat ignes, se tacitis quoque
Celabit umbris, quæ, videri
Dum metuit, meliore prodit
Se luce virtus. Scimus, ut inclytas
Ceras, & ingens à proavis genus
Divinus & sæcli labantis
Moribus ac vitiis iniquus
Despexit ardor. Splendida vidimus
Anciliorum, & cassidum, & ensium
Cælamina: auratas avorum
Effigies, titulósque circum,
Circum coronas, & lituos Ducum
Fulgere longo vidimus ordine.
Elucet, & virtus in ipsis

Spirat adhuc animosa signis.
 At non aviti gloria sanguinis
 Claræque splendor vos tenuit domus
 Fulgore perstrictos inani.
 Plus species habet ipsa vero.
 Sic clara fulvo picta sinus croco
 Illudit Iris, dum pluviam gravis
 Phæbo sub adverso colores
 Mille trahit, radiisque fulget.
 Hæc illa magnis cognita vatibus,
 Regumque castris : nunc residem movet
 In arma Turnum : nunc remissum
 Suscitatur Æacidæ furorem.
 At illa nusquam est : scilicet aureus
 Incauta fallit lumina Cynthius,
 Lucis repercussæ nitorem
 Imbriferâ variante nube.

O D E XI.

A D

 B E L G A S S O D A L E S
 P O E T A S.

Belgium etiam Musarum sedem esse.

Quid fata versæ tristia Græciæ,
 Pulsasque Musas, templaque Phocidos
 Disiecta, & infandum, Sodales,
 Excidium memorare dignis
 Speret querelis ? O Heliconidum
 Antiqua sedes, ô nemora, ô sacra
 Laurus, Medusæique fontes,
 Ingeniis celebrata Tempe,
 Fortuna quæ vos illacrymabili
 Merfit ruinâ ! Quid nisi nomina
 Nunc nuda, desertæque cautes

Pieriis catulos ferarum
 Celatis antris? Heu miseras vices,
 Casusque flendos! Omnia Thracius
 Habet tyrannus, nec fugatis
 Barbarus hospitium Camœnis
 Ullum reliquit. Tantum Aquilonibus,
 Sævisque rauci turbinibus Noti
 Parnassus impulsus remugit,
 Et madidis quatit Auster alis
 Impunè lucos, quos Aganippides,
 Et ipse quondam verticis arbiter
 Nunc voce mulcebant acutâ,
 Nunc fidibus, citharæque cantu.
 At non Dearum Mars quoque barbarus
 Subvertit artes. Qualibet exules
 In parte terrarum residant,
 Inveniunt Heliconâ Divæ.
 Sunt, Atticarum quos amor artium,
 Dulcèscque cantus, & citharæ juvant,
 Quos docta secernit profano
 Frons ederis redimita vulgo.
 Et Liza Musas, & pater amnium
 Scaldis virenti margine devias
 Excepit, & festas dicavit
 Carminibus, choreisq; ripas.
 Florete ripæ, Pieridum domus,
 Sacrisque colles, antræque Cynthio
 Dilecta, quantum non Cithæron,
 Non viridi nemorosa lauro
 Secreta Pindi. Vos mihi Thespio
 Ripas sonantes carmine, vos specus,
 Umbræque Cirrhæ, vos amœnos
 Castaliæ simulatis amnes.
 Hic Tollenari Musa potens lyæ,
 Rerumque prudens, sese homines supra
 Curasque mortales inerti

IOANNES
 TOLLE-
 MARIUS

Tollit humo, populúmque vanis
 Regésque falli nominibus veta t.
 Consulta magnæ quid sapientiæ
 Moramur evicti? quid umbras
 Persequimur, tenuésque tantùm
 Captamus auras, ut canis irritos
 Spartana morsus in vacuo aëre
 Exercet, elapsámque prædam
 Non tenet assimilis tenenti?
 Hic te magistro sparsit Amor suas, HERMAN-
 Hermanne, tædas: hic gemitus dedit, nus HUGO.
 Cælóque transmisit querelas,
 Quas Libanus, Solymæque valles,
 Et parva Bethle rettulit aureo
 Percussa plectro, seu quibus exulem
 Solata quondam Musa regem
 Hermonias pepulit cupressos.
 Non sola nuper Musa tuis, Hesi, GUILLIELMUS
 Vocata votis; ipsa eiam Fides HESIVS.
 Immota veri, dum canebas,
 Adfuit, ingenióque lætos
 Afflavit ignes. Hæc fidibus dedit
 Aptare nostris, quæ Superùm Pater
 Celavit æternis minores
 Consiliis, voluitque credi.
 Te vate non me cassa fugacibus
 Spes fallat umbris. Tu vacuum jubes,
 Rerúmque contemptu beatum,
 Astra super rapidósque mundi
 Fulgentis orbes, primâ in origine
 Hære pulcri. Tum nebulis procúl
 Et luce digressum malignâ,
 Principium juvat usque & usque
 Finémque rerum, quantum acies finit,
 Spectare tecum. Non mihi tunc nitor
 Illudat auri, non voluptas

Attalico speciosa cultu.

Non, non amoris tunc ego sum potens

Evolvere æstus. Ah! penitus mihi

Puris inardescunt medullæ

Ignibus, absiliuntque flammæ.

Nec pulsa non est ardua vatibus

JACOBUS

Orchestra nostris. Tu quoque grandium LIBENUS

Fies tragædorum, Libene:

Tu nova Cecropio theatra

Tundis cothurno. Non tibi flebilis

Orbúsque Theseus reliquias legit

Et ossa nati: non feroces

Œdipodionio furore

Ad arma fratres, & solium vocas,

Thebásque terras. Vidi ego fabulis

Majora fictis, cum parenti

Creditus ingluviem ferarum

Expleſſe natus pulpita miscuit

Turbata luctu. Scena stetit nefas

Mirata, fraternæque tantum

Invidiæ licuisse flevit.

Non hujus est vis dicere pectoris;

Tui, Libene, est, quid patrius dolor,

Amórque, mentitæque mortis

Indicium potuere vestes.

Tui, Libene, est dicere pectoris,

Quo clausa motu fabula: quo minas

Vultu remisit, quæ rependit

Oscula, quos odiis amores

Ille, ille quondam venditus, & suis

Togâ invidendus, Niliaco puer

Regi secundus, cui salutem

Debuit & Cererem Canopus;

Cui Luna, cui Sol præsciis imperi

Augur futuri subdiderant jubar,

Visæque per noctem serenas

Pleiâdes,

Pleīades, Hyadēsque flammās.

At vos meorum prima sodalium
Pars, flōsque vatum, cum quibus Aonās

Errare per lucos, diēmque

Sæpē mihi licuit morantem

Explere cantu, dicite, quo pede
Collem subistis: dicite, quā sitim

Levastis undā, quo scatebræ

Lene caput reperistis antro.

Vos verba puris æmula fontibus,
Cultūsque simplex munditiis, capit

Qualēsve Apelleis decebant

In tabulis venerem colores.

Assurgit omnis Sidronio chorus,
Volentique laurū fertāque porrigit

Seu plectrā sumsit, siue totum

Ipse aliis Heliconā pandit.

Et te per illos hæc duce vidimus
Colles vagantem, qui modò calites

Inter Poētas, Aloyfi,

Elysīā spatiaris umbrā.

Becane, dulces te gremio Deæ

Fovere vatem: te puerum sacrā

Texere lauro, mox daturæ

Promeritam capiti coronam.

Tibi ora Pitho finxit, & aurea

Liquente succo nectaris imbuir.

Narratur & cunis in ipsis

Te Pietas præiisse cantu.

Rerūque inanes Simplicitas tibi

Odisse fucos & strepitus dedit,

Illimis, & nusquam fragosus

Vt Superūm caneres amores.

Frantem & illo vertice Cleinium

Per omne duxit Calliope nemus:

Totāque Goivardi receptus

SIDRONIUS
HOSSCHIUS.

ALOYSIUS
LAVENBA-
CHIUS.

GUILIELMUS
BECANUS.

FRANCISCUS
CLEINIUS.
IGNATIUS.

Mente Deus rapuit calentem GOIVARDUS.
 In antra vatem, Loiolidas ubi,
 Et arma gentis, factaque fortia,
 Ævóque venturo legendos
 Fatidicus cecinit triumphos.
 Et te, Caloni, sapè agitat Deus, JACOBUS
 Divisque miscet. Nec Frisius sonat CALONIUS.
 Mortale quidquam, dum faventem JUSTUS
 Sollicitat, patiturque Phœbum. FRISIUS.
 His, ô Camœnæ, vatibus, & mihi
 Virente lauro, si mercor, caput
 Velate. Sic vobis ademtum
 Restituant Heliconæ Belgæ.

O D E XII.

A D

PETRUM CLASENIUM
 IN ACADEMIA LOVANIENSI
 JURIS UTRIVSQUE DOCTOREM.

Cum ad L. Vinum, w. de rebus creditis, lucubrationem suam evulgaret.

EX veteri fori consuetudine Oratores causas
 acturi assignatum sibi tempus aquâ metiebantur
 ad clepsydram. Spectavit huc Ciceronis jocus
 in dicaces nescio quos & voluptarios ganeones, cum
 & ipse ad aquam pro M. Calio peroraret. In lustris
 quippe & conviviiis, facundos inter immanesque
 calices, cum garrere semper, numquam tacere
 consueverant, atque è popinis postea in lucem forensem
 extracti causarum magnitudini impari eloquentiam
 adferrent, eos festivè dixit ad vinum
 disertos.

disertos. Nimirum ut ipse loquitur, alia fori vis est, alia triclinii: alia subscelliorum ratio, alia lectorum: non idem iudicum, comessatorumque conspectus: lux denique longè alia est solis, & lychnorum. Atque adèd fit plerumque, ut ad vinum disertis, ad aquam infantes frigentisque timent, ac sinistris auspiciis causas suas clientisque destituant. Sed mittamus Romani Oratoris jocum.

Clasei, Themidos togate Mysta,
 Næ tu, dum faciles paras libellos,
 Qui lites dirimunt, superque vino
 Partes conciliant, superque vino
 Legum discutiunt, secantque nodos,
 Ad vinum meritò disertus audis.
 Attentas alius fatiget aures,
 Et causas ubi fœsus ad statutam
 Exsudavit aquam, tulitque palmam,
 Monstretur digito, audiâtque passim,
 Hic est, quem colit, ille, quem clientum
 Stripat turba frequens; hic acer ille,
 Et subtilis, & ad brevem disertus
 Declamator aquam, fortique princeps:
 Hæc laudum quota pars erit tuarum,
 Clasei, Themidos togate Mysta?
 Patroni tibi namque, quotquot isdem
 Hærent in tabulis, superque vino
 Partes conciliant, superque vino
 Legum discutiunt, secantque nodos,
 Tantum cedere se fatentur omnes,
 Quantum frigida cedit ipsa vino.
 At non te faciunt in his disertum
 Facundi calices. Olet lucernas
 Hoc quodcumque tui ferunt libelli,
 Præclari, faciles, boni libelli.

Qui

Qui pro pignore creditisque rebus
Vocem sollicito locat clienti,
Quandocumque tuos leget libellos,
Præclaros, faciles, bonos libellos
Dicet lampada, non olere vinum.
At, si laus tamen est locûsque vero,
Ad vinum meritò disertus audis,
Claseni, Themidos rogare Myſta.

LYRICO

LYRICORUM

LIBER TERTIUS.

O D E I.

A D

BEATAM VIRGINEM,

Quæ non procùl à 'Bruxellâ colitur in celeberrimo monte, qui ab absinthio nomen ducit, Belgis Alsemergh dictus.

Cùm Læopoldus Guilielmus, Archidux Austria, Belgii Gubernator, templum illius subiisset.

S T R O P H E

CONTRA ABSINTHIUM.

E colle dulcissima Virgini dicato absinthium extirpandum esse.

Q Uæ te beato colle consēvit manus,
 Saporis austeri frutex;
 Te flore pallidâque liventem comâ,
 Et tristibus succis gravem
 Horrent propinquis excitæ filvis feræ,
 Horrent capellæ tangere.
 Non terra, non hoc convenit cælum tibi.
 Te Pontus Arctoâ rigens
 Alat pruinâ : te Tomitanus Geta,
 Te Tauricus messor legat,
 Immitis, asper, stirpis ingenio tuæ,

Suôq

Suoque non dispar solo.
Hic Diva sedem fixit, hic implet suo
Benigna collem numine.
Hic mella fundit, ipsa melle dulcior.
Nullique non mitis faveat.
Tu me colonum, Diva, tu me frondibus
Vestire te dignis sine
Tibi dicatum verticem. Mitis tibi
Nostrisque lenimen malis
Assurget olea, balsamumque cortice
Sudans odorato fluet.
Nihil hic Idumæ palma decedet, nihil
Hic uva decedet Cypro.
Sionis alto pulera cyparissus jugo
Libanoque certabit cedrus.
Non hic Sabæa virga, non Arabum crocus
Eoa tantum sidera
Primoque tactos sole montes expetet,
Quantum illa quæ colis juga,
Illumque solem, luce qui tepens tuâ
Clementius terram fover.
Quodcumque demum noster hic seret labor,
Tibi crescet, atque aliquid rui
Stirps quæque referet: nulla non dulcem exprimet
Promptamque misereri indolem.
Fons purus, intactusque, nec frustra advenis
Habere numen ereditus
Opima leni culta percurrer pede,
Seriemque dispositam arborum
Humore dulci nutrit. Quin & cavâ
Subinde libatus manu
Maculosa morbis corpora & pestem eluet,
Salubrium undarum pater,
Hic, sive magnæ Virginis gremio tuas,
Leopolde, lautos inferes,
Sive in propinquo nemore frendentes apros

Cervósque lassus figere
 Captabis umbras, collis intonsi jugum
 Te Martis & rerum procùl
 Strepitu remotum, réque redditum tibi
 Umbrâ hospitali proteget.
 Nunc alta cédrus, nunc triumphalis tibi
 Placebit arbor, seu magis
 Amica pacis olea. Te capiet, scio,
 Augusta majestas loci,
 Locique præses Diva, Diva balsamo,
 Et flore pubentis croci,
 Palmæque baccis, & Sabæis frugibus,
 Dulcique olivâ dulcior.

A N T I S T R O P H E P R O A B S I N T H I O.

*Absinthium, malorum hic depulsum indicium,
 retinendum esse.*

A Mara messis, non ego, quamquam tibi
 Flos livet, & pallet coma,
 Graviterque spirat, non ego, non te velim
 Cui nomen imponis jugo
 Ferro recisam erueré. Quo crescis solo
 Secura perge crescere.
 Sacrumque latè verticem & collem tene,
 Futura tot discriminum,
 Totiesque pulsæ testis agrimonix
 Quoties laborantùm annuit
 Votis clientum Diva; nutu pellere
 Amara morborum efficax.
 Non occupabis, perge, perge crescere,
 Inutilis solùm frutex.
 Benè ominatum stabis hoc signum jugo,

Qu

Quos Diva, quôtquet juverit.
 Sic & lænæ pellis, aut acris lupi,
 Aut dentibus minax caput
 Quondam coloni vota, & infirmum pecus,
 Et obvium incurfu nemus
 Sternentis apri, splendidis potentium
 Affixa pendent postibus,
 Revocântque causas gaudii spectantibus
 Monumenta sublati mali.
 O blanda Mater, Attico nomen favo
 Uvâque Cypri dulcius,
 Quis has ad aras tura, quis preces tulit,
 Tristisque, nec voti potens
 Abcessit aris? Tu jubes mollescere
 Soluta ferri vincula:
 Tu carcerum refringis æratas fores:
 Tu sæpè defletis diem
 Vocata reddis. Sæpè & informis lues,
 Et lenta morborum cohors,
 Comesque lentis additus morbis dolor,
 Macièsque vix ægrum trahens
 Defecta gressum, nomen ad tuum fugit.
 Te dirus umbrarum arbiter
 Impunè regna sæpè populantem sua
 Horrescit, atque imis pavens
 Se condit antris. Auguror, veniet dies,
 Brevisque veniet, quâ tuo
 Leopoldus arma victor affigens tholo
 Extrema belli deleat.
 At tu beato qui facis nomen jugo,
 Saporis austeri frutex,
 Stabis reductâ pace felix tristium
 Index malorum, quæ trahit
 Bellona secum, quæque Leopoldi prece
 Evicta Mater Thracios
 Ad usque fines egerit. Non hostibus

Erepta signa , non locis
 Perfossa centum scuta , & exuviæ ducum,
 Nec æde pendentes sacrâ
 Solùm tabellæ , donâque aris addita
 Opem loquentur Virginis.
 Docebis & tu , liber armorum metu
 Quid Belga Divæ debeat.
 Non occupabis , perge, perge crescere,
 Inutilis solum frutex.

O D E II.

A D

FRÉDÉRICUM
 DE MARSELAER,
 E Q U I T E M,
 TOPARCHAM DE PARCK, &c.
 LEGATO A SE SCRIPTO CLARUM.

*Ignatium Mendozam, Marchionis Mondexar Ducis
 Infantado fratrem, Philippi II. & III. Hispania
 Regum ad Venetos Legatum celebrat, qui peractâ
 legatione hoc à Rege pro munere petiit, ut bonâ
 ejus veniâ sibi liceret Societatem Jesu ingredi.*

Nullûsne tandem , quem sibi tristibus
 Everfa bellis sæcula postulant ,
 Qualémve describunt , tuæque
 Instituunt , Frederice, curæ,
 Nullûsne tandem consilio & prece
 Irata Regum pectora molliat
 Legatus , & lætum celebret

Pacifico reditum triumpho?
An, quod fateri sit pudor, æmula,
Semperque, dum se latiùs efferat,
Infesta bellantùm cupido,
Quæ rapuit, vetat arma condi?
O si inquietis consilium modò
Mendoza regnis & daret, & dato
Pareret orbis! jam cõirent
Fœdera, jam litui silerent.
Dum certa nuper mens geminis fuit
Et vox Philippis, ac medio Patrum
Sedit Senatu, nil Attidæ,
Nil Itacho, Cyneæque cessit.
Sive arma paci, seu magis otia
Præferret armis, audiit Adria
Excitus orantem, & sonoras
Mulsit aquas, celerésque ventos.
Sed re peractâ maluit abditus
Latere castâ Loiolidùm domo,
Egenus, ignotus, reique
Splendidior dominus relictæ.
Atqui sciebat, quid sibi regius
Favor pararet: quidquid erat tamen,
Quiete, nec quidquam petenti
Pauperie minus esse duxit.
Quis sit tot inter, quorum humeris salus
Innixa Regum est, certior arbiter
Rerum gerendarum? Patrono
Sæpè malo bona causa nutat.
Hic consulendus Regibus: hic docet,
Quæ prima belli semina, quæ viæ,
Quæ pacis artes, ipse pacis,
Ipse sui sibi causa regni.
Audite Reges: ipse sibi dedit
Mendoza regnum, dum nihil aut timet,
Aut sperat, & rerum quod usquam

Cernitur, attonitósque fallit
Prævectus, infra se videt omnia,
Uno beatus, quo fruitur, bono.

Audite Legati : quod unum

Tot studiis opibusque regna
Utrunque poscunt, quod nimium diu
Pacis ministri gentibus invident,

Tantisque nequidquam Gradivus

Niritur excidiis pacisci,
Mendoza secum sancit, & sibi
Janum ipse clausit, ferrea sæcula,
Bellique dementes ruinas,

Et viduas miseratus urbes.

Ah! finiendis luctibus utiles
Nescitis artes. Magna tenentibus

Maiora desunt, & quid absit

Respicitur, petiturque ferro.

Quò bella, quò vos deferret impotens
Tandem cupido? Sistite barbaras

Cædes, fatigatúmque Martem

Immodicis prohibere votis.

Quæcumque diri meta cupidinis,

Hæc ipsa belli est. Ille odiis faces

Ministrat : ille iras & enses

Exacuit : scelus omne in illo est.

O D E III.

GARCIAE PIMENTELLI
LAUDATA MORS

A D

FRANCISCUM ET PETRUM
PIMENTEL,E SOCIETATE JESU,
EJUSDEM GARCIAE FRATRES.

In Belgio militans occubuit Vir Illustrissimus aspero accinctus cilicio, cum in obsidione Bergarum ad Zomam, dissiliente hostili cuniculo, castrensi crate in eum impactâ oppressus esset.

Non bellicam solum Fortitudinem, sed etiam Christianam Pœnitentiam, qua pugnanti ferebat audaciam, ad ejus tumulum sedere.

QUæ Musa, Patres, quem modò plangimus,
Heroa dignè scribat, & illius

Æternæ extētas in ævum

Carminibus citharâque laudes?

Dum bella nuper Belgica fortibus

Urgebat armis, & Pavor, & Fuga,

Pallorque, qua se cumque campo

Arduus intulerat, præibant:

Nunc terra cæsum dum gremio tegit,

Non sola vultum pulvere Martio

Consperfa Virtus, & leonum

Exuvias,

Exuvias, variasque lyncum
Incincta pelles ad tumulum sedet,
Manesque servat. Servat & hispidis
Velata setis, sparsa crines,
Uda oculos Metanœa manes;
Testata, cujus militiæ insuper
Ferret laborem: quos premeret iugo
Victor: quod ambiret ferendo
Imperium: quibus & triumphos
Deberet armis. Acrior, acrior,
Quàm qui videtur, remque gerit manu,
Nos poscit hostis: nec pericla
Non etiam graviora terrent.
Inclusa pestis visceribus later?
Et magna virtus sæpè suis perit
Confecta telis: corpus ipsum
Nequitia sua præbet arma.
Nunc felle pectus, nunc Paphio jecur
Torretur igni: lingua nocens suo
Dentesque livescunt veneno:
Sunt oculis sua tela flammæ.
Et sæpè discors in varias abit
Mens scissa partes: utque parùm potens
Auriga per præceps equorum
Arbitrio rapitur suorum;
Sic, quâ restringat lege cupidines,
Nescit; nec illis, si sciat, imperet.
Has inter ipsas fervet anceps
Consiliis odiisque pugna.
Non sic coorto plebs sibi dissidet
Amens tumultu, cum medias ruit
Pugnax per urbes, & cruenta
Cuique suum dedit ira telum.
Ut illa victor bella retunderet,
Thoraca Diti non penetrabilem
Indutus ibat, quo subactos

Supplicio tenuaret artus.
Quem tutus illo pectora tegmine
Paveret hostem? Justa moventibus
Dat causa vires, & quod obstat
Dedidicit bona mens timere.
At quos libido per vetitum rapit,
Ad signa pallent, & genibus tremunt,
Ceduntque, ut imbelles ferocem
Dum fugiunt capreae leonem.
Nec causa, cum res & litui vocant,
Palloris una est: congeminat merum,
Quod quisque fecit: quemque fraudis
Umbra suae manifesta terret.
Sic antè manes mens patitur suos
Impura manes: impatiens sui
Sibi est Erinnyes: quae recurfat,
Pro facibus colubrisque noxa est.
Non ille castos exanimat pavore.
Primi lacesunt praelia, provocant
Pericla primi, sequè vitâ,
Quàm clypeo melius tuentur,
Sit ille triplex, sit Chalybum manu
Incoctus igni. Ferrea mugiat
Procella telorum, & cadentium
Haereat ante oculos imago,
Dum stare fas sit, stant, ope Numinis
Causaque nixi. Talis erat manu,
Quem nostra nunc moestis ademtum
Prosequitur lacrymis Thalia.
Milesne crederet? Pectora vidimus
Devota morti, vidimus aspero
Horrere texto, cum Gradivus
Sulphureum jaculatus imâ
Tellure fulmen, ruperat horrido
Vallum tumultu, qua patuit via,
Caelumque fumantesque nubes

Increpitans. Dedit ille castris
 Muróque labem, Zomáque turbidas
 Concussit undas, & simul igneo
 Stantem Pimentellum fragosa
 Turbine corripuit procella.
 At non eodem, qui miserabiles
 Afflixit artus, concidit impetu
 Sublata virtus: ipsa cælo
 Extulit impavidam ruina.

O D E IV.

IN FUNERE
 MAXIMILIANI
 GANDAVILLANI

TORNACENSII EPISCOPI LXXXV.

*Ex personâ Petri le Loup Pratoris Iségemiensis,
 qui ejusdem decimas exigebat.*

EXstinctum misero dolore Thyrsin
 Deslebat Lycus, aviúsque filvis,
 Solaménque suo negans amori,
 Solaménque suo negans dolori,
 Fata, heu! ferrea, nesciamque flecti
 Testatus Lachésin, diu vocatum
 Poscebat prece, lacrymísque Thyrsin.
 Sed nec ferrea reddidere fata,
 Nec Thyrsin Lachesis: Lycúmque frustra
 Vidit Lucifer, Hesperúsque flentem.
 Vos ô Helcinii referte colles,
 Vos ô Helcinia referte valles,
 Quæ suspiria ruperint querelas.
 Námque è collibus illa, vallibúsque

Mœn.

Mœsto cum gemitu remisit Echo.
 Et Scaldis pater audiit querentem,
 Et flevit pariter, suisque ab antris
 Excitæ gemitum dedere Nymphæ.
 His Nymphas præiit Lycus querelis,
 Dum per devia, per fragosa solæ,
 Herbarum immemores, vagantur agnæ.

Hos, ô, qui gemitus tuas ad aures
 Ventus, Thyrsi, ferat ! Lyci dolorem
 Absens nosce tui, beate Thyrsi.
 Nec te non memorem mei recepit
 Felix Elysiū, nec illa sic te
 Delectant loca, quin subinde colles
 Respectes patrios, Meosque, dicas,
 Hi servant cineres, Lycūque servant.
 Hos, ô qui gemitus tuas ad aures
 Ventus, Thyrsi, ferat ! Lyci dolorem
 Absens nosce tui, beate Thyrsi.

Thyrfin delicias meas, meosque,
 Postquam funere raptus est, dolores
 Et mecum Dryades amare discent,
 Et mecum Dryades dolere discent ;
 Et quodcumque canam, canent & illæ,
 Et quodcumque gemam, gement & illæ ;
 Conjungētque suos meis amores,
 Conjungētque suos meis dolores.
 Si desit Dryadum chorus querenti,
 Dicam collibus, aviisque dicam
 Questus arboribus, priusque cedent
 Pisces fluminibus, feræque silvis,
 Quàm nostris amor, & dolor medullis.
 Hos, ô qui gemitus tuas ad aures
 Ventus, Thyrsi, ferat ! Lyci dolorem
 Absens nosce tui, beate Thyrsi.

Hæc nuper volucres tegebat umbra,
 Argutas volucres : & illa nostra,

Dum

Dum Thyrsia canit, Æpolúmque vicie
 Cantando, meruit cicuta caprum.
 At nunc omnis ager silet, siléntque
 Argutæ volucres, & illa nostra,
 Quæ nuper meruit cicuta caprum,
 Pendens funereâ silet cupresso:
 Et, si quid mediter levare luctum,
 Nil præter miseras strepit querelas.
 Tecum scilicet, ô beate Thyrsi,
 Agris gratia cessit, & voluptas.

Dum præsens adcras, agros benigni
 Mulcebant Zephyri: nemúsque frondes,
 Et campi frutices, & astra rorem,
 Et rores apibus dedere mella.
 Nunc dum raptus abes, simul benigni
 Cesserunt Zephyri, comæque silvis,
 Et campis frutices: nec astra rorem,
 Nec rores apibus dedere mella.
 Tecum scilicet, ô beate Thyrsi,
 Agris gratia cessit, & voluptas.

Dum præsens adcras, tibi coloni
 Sudabat labor, & Ceres virente
 Turgebat stipulâ: tibi quotannis
 Non ingratus ager dabat maniplos,
 Nostrâ sepositos manu maniplos,
 Plenos frugibus optimis maniplos,
 Quales nec Libye metit, nec udum
 Centeno domitum ligone Tibur.
 At nunc cui gravidus ego maniplos
 Secernam domiho? Probare nostrum
 Non ultrâ potero tibi laborem,
 Laudatámque fidem. Tamen supremum
 Dixisti moriens: Probabis illi
 Qui post me veniet, pedúmque sumet.
 Non illud queat impedire livor,
 Non mens improba, jurgiumque Codri.

Hæc tu deficiens, levique flexu
 Fractos in me oculos, & ora vertens,
 Dicebas, nemini; meamque flentis
 Sensi pænè animam migrasse tecum.
 At nunc, dum mihi, Thyrsi, te carendum est,
 Dum te, Thyrsi, lapis regit, nec usquam
 Terrarum mihi Thyrsis est, & umbra
 Frustratur miseros amata somnos,
 Nec possunt sine te placere colles,
 Nec possunt sine te placere valles.
 Tecum scilicet, ô beate Thyrsi,
 Agris gratia cessit, & voluptas.

Vos ô Helcinii valete colles,
 Vos ô Helcinix valete valles,
 Arx antiqua vale, simulque, Thyrsi,
 Extremum vale. Ipse te quotannis
 Largis fletibus, humidisque ferris,
 Quando nunc aliud nihil reliquum est,
 Mœrens prosequar, annuumque carmen,
 Si vox, & gemitus sinant, rependam.

Hæc, & talia dum calente luctu
 Cantabat Lycus, Hesperus gementem
 Deprendit miserans: suumque Thyrsin,
 Thyrsin per juga, per vireta Thyrsin
 Ne quidquam ingeminans, reduxit agnas.

O D E V.

NICOLAUS ALMAZAN
DE LA CERDA,

SOCIETATIS JESU ASSISTENS;

*Letto plerumque non usus, & cilicio semper
indutus.*

C Erdam quis hostis falleret? impiger,
Rerumque prudens excubitor stetit,
Durâ fatigatum reclinans

Corpus humo. Vigil ille Martem,
Martem silenti nocte sub igneis
Spirabat astris. Nexa trilicibus

Lorica nodis, non sagittis,
Non Scythico violanda ferro,
Armabat ingens pectus, & hostium
Frangebat iras. Salve Erebi potens

Tuique victor. Non ahenum
Æolio tibi cudit antro
Thoraca Lemnos: non Telamonius

Te textit umbo. Jam senio gravis
Setas, & hirsutos amictus
Indueris, Cilicūque texta.

Ævo trementes lugubre si sagum
Attrivit artus: at Stygii nihil
In te furores, nil acerbis

Actæ odiis potuere pestes.
At jam refoxit Gloria lividos
Victoris artus: at laterum exiit

Tormentum, & injecit merentis
Purpureos humeris amictus.

O D E VI.

A D

LUDOVICUM DE VELASCO,
E SOCIETATE JESU.*Illum sui victoriâ bellicas suorum laudes excedere.*

IBera proles, non ego barbaro
 Injecta per vos vincula Nerco,
 Non Marte debellata dicam
 Americes Asiæque regna.
 Sunt hæc avorum, sunt, fateor, tuæ
 Tropæa gentis. Vos ego regios
 Mirabor (hic vestri triumphus
 Martis erat) posuisse cultus.
 Tuæ, Velasco, quis titulos domus
 Fastosque nescit, sive equitum ciet
 In arma turmas, sive claro
 Æthiopas subigit triumpho:
 Sive & Philippo præsidium & suos
 Præbente Divos sceptrâ tenet manu,
 Nostrumque trans orbem repostos
 Imperio moderatur Indos.
 Vos sæpè Mauro sanguine decolor
 Mirata Calpe est: vos Nasamonii
 Sensere reges: vos subactæ
 Marmaridum tremuere terræ.
 Quid arma tantum, regnæque persequor
 Collisa bello? Quid nisi mœnia,
 Turrèsque, præruptasque moles,
 Imperii ruitura claustra,
 Et nata leto corpora Martiæ
 Stravere vires? Huc ades, ô novâ

Donan

Donande Ludovice lauro ,
Bella novis meditatus armis.

Non , more patrum , fulminco quatis
Hastam lacerto : non aciem regis :

Non Terror & Cædes euntem
Antevolant , lituisque circum
Horrescit æther. Nil tuus alteri
Mars debet : unus castra tibi facis.

Tu ductor , & miles moveri .

Signa jubes , sequerisque , réque
Lacessis idem , nil animo sinens

Licere casto. Tristitiam , & Metus ,

Et Spes , & impermissa mentis

Gaudia , corporeasque Pestes
Vincis premendo. Sic tibi Pax venit,
Sertoque velat Palladio caput ,

Afflatque somnos , quos nec arma ,

Nec litui , strepitusque rumpant.
Bellator , io ! quis patrios tuis

Æquet triumphis ? Non tibi sanguine
Mercede pacto , sed labore

Palma tuo meritisque constat.

O D E VII.

A D

CAROLUM ET ALBERTUM

A M A L A S P I N A ,

B E L G A S ,

E S O C I E T A T E J E S U .

PAr dulce fratrum , quorum atavis dedit
Mars grande nomen , sive Athesis pater
Cruentus ireret , seu flagraret
Parthenope generosa bello ,

O 3

Fortuna quæ vos tam bona Belgicis
Donavit oris, ut thalami fide

Cum gente se nostrâ jugaret

Magnum Italæ Malaspina nomen?

Non ut Falernus palmes in exteras

Translatus oras dissimilis sui est,

Succosque non servans priores

Degenerat peregrina pomus:

Sic vera virtus. Patria vitibus

Sua est alendis: pampinus Africos

Imbrésque culpat: nec sub Arcto,

Quas tepidis metit Indus arvis,

Fert terra messes. At patriam sibi

Meritur alti finibus ætheris

Virtus, nec an solis propinqui

Sub face, Parrhasiôve sudet

Suo axe, curat. Ster glacialibus

Concreta nimbis, pulchrior evenit:

Nec servat, aut perdit vigorem

Arbitrio variantis auræ.

Testes mearum Belgica vos habet

Sententiarum. Sidere sub suo

Vos illa fert, quales paterna

Vidit avos atavosque Parma.

O D E . VIII.

ARNOLDO DE REYNEGOM

*In ordine S. Augustini vota sollemnibus
verbis nuncupanti.*

Dialogus Guilielmi & Arnoldi fratrum.

Guil. **D**Onec nos amor, & fides

Conjunctos patriâ detinuit domo,

Quod fratri fuerat suo

Alter Tyndarides, hoc fueras mihi.

Arn,

- Arn.* Postquam me pietas domo
Abduxit patriâ, quod fueras mihi,
Quod fratres Helenæ sibi,
Hoc præstat melior turba sodalium.
- Guil.* At nunc abriperis meæ
Pars vitæ potior : nunc mea gaudia,
Nunc & delicias tuæ
Solaménque domus tecum abiens rapis.
- Arn.* At, qui me stimulat, Deus
Nostri dimidio plus sibi vindicat.
Vires, atque animum, atque opes,
Et quodcumque meum est, ille habeat sibi.
- Guil.* Ergo transfuga, pauperum
Nudus castra petes ? nec tibi fenora
Aut fœti parient greges,
Aut dives gravidis area messibus ?
- Arn.* Virtus nullius indiga
Fœnus grande sibi est. Divitis Indiæ
Thesauris opulentior
Parcâ suppeditat, quod satis est, manu.
- Guil.* Non pectus Scythico tibi
Excisum est scopulo. Quid licitas faces,
Quid dulcem tibi Liberum,
Quid molles epulas durior invides ?
- Arn.* Versos in pecudum genus
Circæo perhibent carmine remiges.
Me præter vada fervida,
Pellacésque dolos aura ferens vehat.
- Guil.* An te servitii jugum
Voto ferre juvat non revocabili ?
Atqui non benè quolibet
Libertas pretio venditur aurea.
- Arn.* O quisquis volet asperum
Excussisse jugum, sancta jubentibus
Ultrò gaudeat obsequi,
Haud unquam dominus liberior sui.

Guil. Quæ, frater, tibi par chelys,
 Illum quando animum non domus, & genus,
 Non natura potentibus
 Armata illecebris eripiat tibi?
Arn. Non, non hoc opis est meæ:
 At cæli auspiciis ibimus, ibimus,
 Quò jurata Deo fides,
 Humanóque vocat spiritus altior.

O D E I X.

*Florentissimam variorum regnorum juventutem
 Societati JESU sese adjungentem celebrat.*

Q Uis me per Euri, per Boreæ domos,
 Austrique tractus Pegasus arduo
 Ferat volatu? Me Garumnæ,
 Me Rhodani, Tamesisque potor,
 Me Rhenus ingens, me sibi Vistula,
 Istérque poscunt. Convolat undique
 Invieta pubes: ardet omni
 Pugna loco, triplicémque supplex
 Virtute murum vividus inclytæ
 Ardor juventæ. Quo sibi robore
 Ad signa Loiolæ negatum
 Rumpit iter, cuneóque densat.
 Frustrà invidendis explicat atriis
 Longam suorum progeniem pater.
 Hæc prima laus est, ampla torvo
 Atria præterisse vultu.
 Abscissa crines, & viduos parens
 Amplexa postes diripuit sinus,
 Cælumque complexit querelis,
 Nec tenuit moritura natum.
 Vis major urfit. Non si iterum graves
 Crateras auro, & plaustra Corinthiis

Onusta

Onusta signis, & quod usquam
Terrifico malè blandus hosti
Objecit hostis, fraus mala sparserit,
Objecta quemquam præda morabitur.
Si torus obluſtetur orbis,
Vincet amor ſtudiũque recti.
Qualis recluſo libera carcere
Ruptis,que vinclis emicat alitum
Regina, & immenſam per æthram
Tendit iter fugiente pennâ:
Dat illa cælo paulum Hyperionis
Obverſa flammis, & vaga fulmina
Diẽmque portantes quadrigas
Luminibus videt irretortis:
Talis juvenus, jam ſua, jam novis
Addicta ſignis, quò Deus impulit
Et cauſa victrix, ad beatas
Ipfâ viam ſibi fecit arces.
O ſeta magno pectora Numine,
Exemta terris, quæ neque purpuræ
Fulgentis uſus, nec dolosus
Molliit illecebris voluptas!
Non ordo patrum ſplendidus aspici,
Non quæ ſuperbis porticibus ſtetit
Frequens ſalutantũ caterva,
Vota animi generoſa flexit.
Dum Roma terras imperio reget,
Novasque Romæ ſubdere ſtrenuus
Loiola flores ad Eurum
Expediet Zephyrũque turmas,
Vos promta virtus, & niveus pudor,
Et munda caſtæ pauperies domus
Ævũque fortunãque ſupra
Tollit humo, Superisq; junget.
Quò vos avorum gloria Martiis
Spectata rebus provehat altiùs?

Aut quid tot heroum nepotes
 Suspiciant simile aut secundum?
 Quidquid repugnat summa petentibus,
 Hoc Marte frangunt : & generosiùs
 Perire dum quarunt , eodem
 Fama jacet cinerésque busto.

O D E X.

A D

AUGUSTINUM VRANCX,
 E SOCIETATE JESU.

*Cùm Olivam Pacis , hortatu P. Antonii Kintzii,
 suis versibus celebrasset , & in hanc rem de
 Amphione & Orpheo quadam accommodasset.*

O He quò raperis , canore vates ?
 Fugit te tuà mens ; suique plenum,
 Et quid nescio turbidum canentem
 Versat non solito Deus furore.
 Auritos lapides , suisque cautes
 Avulsas scopulis ego ut coire
 In turres jubeam , novásque Thebas ?
 Imbelles Elegi , levésque Musæ
 Æratis foribus revulsa claustra
 Centum postibus additisque centum
 Firment roboribus ? suóque cantu
 Fundari jubeant domos & arces ,
 Quas nunc & cineres tegunt & herbæ ?
 Ohe quò raperis , canore vates ?
 Non hoc carminis est mei , nec artis.
 Cessa non solito furore cessa
 Tantum lusibus arrogare nostris.
 Hoc Orpheus citharæ sciens lyræque,

Hoc

Hoc blandâ prece barbitoque fretus
 Amphion potuit, sed huic, & illi
 Vocem cum citharâ dedere Divi,
 Illi Mercurius parens, & illi
 Mater Calliope. Quid huc Camœnæ
 Aspirent tenues? sequentur illas
 Quercus scilicet, arduæque cautes.
 Vos bellæ juga, consitque colles,
 Vos hospes potius sequor: sequenti
 Secessum mihi consciósque vatûm
 Saltus pandite, deviásque valles.
 O Phœbi domus, ô amœna Bella,
 Belgi deliciæ, beata tempe,
 Vos dum me trahitis, nec expedito
 Confestim sinor advolare cursu,
 Iuro (Calliopeia pejeranti
 Nec carmen mihi, nec ministret undas)
 Per lauros, Aganippidósque fontes.
 Per Pindi sacra, Phocidósque templa;
 Id per vim fieti, morásque necti
 (Heu lentas nimium moras!) amori.
 Nam cur Pieridas morer vocantes,
 Cùm sint & faciles mihi vocanti?
 Hîc me Kintsius ipse, Vrancxiúsque
 Defessum accipient, mihi que totis
 Iuncti pectoribus, petent dabuntque
 Amplexus mihi mille, mutuísque
 Nexi hærebimus atctius lacertis,
 Quàm molles ederæ, vel ulmus hæret,
 Ille vel falici, vel illa viti.
 Nec tantum patriis amata Nymphis
 Me tempe capient, & ipsa Bella;
 Quamvis & patriis amata Nymphis
 Me tempe capient, & ipsa Bella:
 Quantum Kintsius ipse, Vrancxiúsque,
 Hic densum arboribus nemus canentes,

Secernet populo, canentibúsque
Lactis flumina nectarísque fontes .
Grato molliter obstrepent susurro.
Híc è cespite, sub virente lauro,
Paci gramineam struemus aram.
Dicemus pariter : Revise nostrum,
Quid Pax aurea, quid moraris ? orbem.
Te frugum Dea, te Pales abactos
Lugens cum gregibus gregum magistros
Absentem nimum diu requirunt.
En ut sarcula , rusticásque falces,
Queis herbas melius , gravésque messor
Tonderet segetes , in arma passim ,
Non hos agricolis datas in usus,
Diffingit furor ! En ut ipsa belli
Feralis species ubique mæstos
Exterret populos ! Cruore nostro
Quis non decolor intepescit ænis,
Quis non squallet ager ? Revise nostrum,
Quid Pax aurea, quid moraris ? orbem.
Te Fas , te Pietas, Amorque recti,
Te Candor sequitur : reditque tecum
Regnorum vigor , aureúmque sæclum.
Fraterno madidas cruore tecum
Terras Erigone perosa liquit ;
Pacatas repetet coletque tecum.
At Vis, & Rabies, Metúsque, & Iræ,
Et cæcus Furor , impiæque Fraudes
Cocytum repetent. Revise nostrum,
Quid Pax aurea, quid moraris ? orbem.
Te Ver flore novo, Ceresque spicis
Cinget flava suis : tibi Lyæus
Fundet vina pater : chorisque nostris
Permistæ Charites tibi virentem
Innectent Oleam. Revise nostrum,
Quid pax aurea, quid moraris ? orbem.

Hæc

Hæc ad pacificas canemus aras
Concordes animis lyrisque vates.
Hic noster labor : hinc paranda vobis
Surget laurea. Sic Oliva Pacis
Lauris addita gratius virebit.

O D E XI.

A D

CAROLUM LAURIN,
PISCIUM FASTIDIO LABORANTEM.

Ex persona avunculi Georgii Vvvens, in Supremo Brabantia Senatu Consilarii.

Fastidii causam horoscopo ejus assignat : eumque jejunii verni tempore ad pisces invitat, eorum fastidium carne discussurus.

Q Uod sidus tibi, Carole,
Nascenti placidis fulserit ignibus,
Nec fas scire, nec abditam
Fati dicere vim, carminis est mei.
At, quantum æthereas mihi
Perlustrare domos Uranie dedit,
Pisces, ultima sidera,
Subsedisse reor Tethyos in sinu,
Aut magni imperio Jovis
Euphratæa iterum trans vada naufragum
Subvexisse Cupidinem,
Cum primum tepidis humida fletibus
Vitæ limina tangeres.
Nam cur hæc adeò stella tibi est gravis ?
Aut cur sic stomachum movet
Fastidita tibi copia piscium ?
Cur illos quasi Thessalo

Spar

Sparfos Canidiæ gramine despuis?

Mulæ figua fides meæ,

Cùm te tergemina, Carole, Gratiz

Nascentem exciperent sinu,

Felicisq̃ue faces Hesperus undique

Pleno cogeret agmine,

Ut cunas radiis spargeret aureis,

Pisces illo aberant choro:

Et merſi peſago nec rutilum jubar,

Nec deſiderium fui

Infudere animo. Nauſea piſcium

Illâ fluxit origine.

Ergo perpetuũ, quæ ſalis æquora,

Et dulces pariunt lacus,

Sint intacta tibi? Non Syrus, & Pharos,

Non & Panthoïdes ſenex,

Rupto ſi tumulto prodeat, hoc velit.

Hic mollem, pueri, ſcarum,

Hic trutam, teneros hic mihi lucios,

Laudatũque acipenſerem,

Mullũque, & ſoleas ponite, & oſtrea

Dulcis cum paterã meri.

Mecum, Pieriis non ſine cantibus,

Convivabere, Carole.

Nũ aduerſa time ſidera: ſiderum

Fatales ſtomacho minas

Dulci Pierides carmine lenient.

O D E XII.

A D

ALOYSIUM LAVENBACH,
E SOCIETATE JESU,

*Cum sub asferrimum gelu nescio quid rerum
suarum à se describi postulasset.*

Quis te, quis rapuit calor, quis æstus?
Dum vinctas glacie coërcet undas

Durus Iupiter algidusque Caurus,

Cui non & digiti rigent & artus?

Et duri Jovis immemorque Cauri

Tu me scribere, tu movere mandas

Arctoo d'gitos gelu rigentes?

Quis te, quis rapuit calor, quis æstus?

Si præcordia sanguinemque nostrum,

Quæ Scaldim. modò Diliámque vinxit,

Vinciret glacies, ad hos calores

Ardorésque tuos repente nostris

Cessisset glacies soluta venis.

Plus illi repido valent sereno,

Plus molli Zephyro, novóque vere

Quid Cauros igitur; gelúque tardos

Excusem digitos, nec expetitas

Curem protinus expedire chartas,

Quamvis illepidas, & eruditos

Indignas oculos subire chartas?

Vos ite interea, brevémque saltem

Exorate moram mei Phaleuci.

Si vos dicat, ut estis, obsoletos

Seu fuligine, seu nigrante fumo,

Quæso, dicite (nec diem locúmque

Natalem fuerit pador fateri)

Quod me frigora compulere furvum

Vos excudere proximè caminum.

O D E XIII.

A D

LEONEM BELGICUM
DOMI MILITIÆQUE
VULNERIBUS ET MORBIS AFFECTUM.

*Cum Petrus Braye, cui Leo gentilitia erat tessera,
sollemni Medici titulo in Academiâ Lovaniensi
ornaretur, & subinde rei bellica benè gerenda
præclara negligenterur opportunitates.*

Quid lenta pendet, nec rutilam, ut priùs,
Torosa cervix excutiens jubam

Incumbit armo? quid remissos

Præda fugit, quibus hæsit, ungues?

Assurge, & iras concipe Belgicâ

Virtute dignas, quâque tuis patet

Arena bellis, i, negatas

Quære vias, aditûsque rumpe.

Si concitatum spina tibi pedem

Impacta cæco vulnere fauciet,

Est qui cruentatam revellat,

Et medicâ levet arte vulnus.

Si te morentur quæ mediis vides

Stipata campis agmina, si cruor

Per ora sudantésque villos

Multus eat, pretiôque palma

Emenda tanto est, est ab hiantibus

Qui fixa costis spicula detrahat,

Tabûmque sudorémque tergat,

Et laceros medicetur artus.

At non acerbo sola viam facit

Bellona leto. Parte alia nocet,

Ævique labentis vigorem,

Præ

Præcipitat, volucrisque fati
 Impellit alas quidquid ab infero
 Emersit Orci gurgite, pyxidem
 Pandora dum clausam relevit
 Ingenio malè curioso.
 Hinc annus orbi letifer incubat,
 Austrósque cælum corporibus graves
 Aspirat. Interdum venenis,
 Quas trahimus, vitiantur auræ.
 Funesta nusquam non domus est: carent
 Illora justis funera honoribus:
 Nec terra projectis nec arbor
 Sufficit in tumulos & urnas.
 At ire contrà nil metuet potens
 Mystes Hygiæ, cui penetralia
 Reclusit, herbarumque tutas
 Nosse dedit Medicina vires.
 Novit quid ægris utile, quid nocens:
 Vis unde morbi: vena quid indicet:
 Quæ culpa ferro, quæ sit igni,
 Quæ medicis abolenda succis.
 Hac arte fatis injiciet moram,
 Magnisque pestes exiget urbibus,
 Crebrâsque subducet frementi
 Exuvias animâsque Morti.
 Sic, Perre, sic te Diva superstitem
 Hygia servet: sic medicâ valens
 Manu laborantem Leonem,
 Et patrias tuearis urbes,
 Sic fas sit olim dicere, postera
 Quod laudet ætas, te quoque Belgici
 Vixisse tutorem i Leonis,
 Belgicus ut Leo te tuetur.

JACO

I Respeximus ad id quod Androdo leonem per urbem
 deducenti acclamatum fuit: Hic est leo hospes
 hominis, Hic est homo medicus leonis.

JACOBUS VVALLIUS
 PETRO JACOBO VVALLIO
 FRATRIS SUI FILIOLO.

*Isi, Petre Iacobe, Arnoldo
 fratri tuo carmen, cùm lo-
 qui nondum posset: tibi, ne
 à me prateritus fuisse vi-
 dearis, epistolam mitto cum libelli
 mei, qui nunc prodit, exemplo. Non
 ut illius te lectione magnoperè deti-
 neas, qui literas nondum attigisti; sed
 ut ea quæ nondum capis, admirari jam
 nunc assuescas. Fit enim nescio quo
 modo, ut eorum etiam studiorum, quæ
 nondum per atatem attigimus, cupidi-
 tate incendamur, si animum præoc-
 cupet eorum dignitas & existimatio.
 Itaque tempestivus ad te hortator ac-
 cedo, ut, cùm Latini sermonis à te pa-
 randæ fuerint opes, id eâ facias con-
 tentione animi, quæ sperare me jubeat,
 cùm in Musarum adyta penetraveris,
 earum*

earum te consuetudine atque usu cap-
tum iri. Nimirum ex absolutissimâ
oportet literarum cognitione efflores-
cat ac redundet poësis : adeoque nisi
divitia illa & ornamenta ingenii at-
que lingua, quæ hanc artem ceteris
extollunt altius, ubertim affluant,
nihil poëta, in quo magnus esse pos-
sit, relinquitur. Sive enim fingendi
amplificandique licentiam, quæ hîc
una dominatur, sequi velit, siue eta-
tis cujusque mores effingere, siue aliud
quidpiam perpolire, quamnam ad id
præstandum illi esse potest hisce præ-
sidiis destituito facultas aut copia? Ac
propterea cogitanti mihi quid sit, cur
poëtas multi docti homines, non qui-
dem rectè, sed tamen multi, in postre-
mis habeant, non aliud occurrit cer-
tius, quàm quòd & ipsi necessariis ad
poëticam præsidiis careant. Quod igi-
tur in illâ neglecti sermonis jejunita-
te non vident, id, ut inscitia plerum-
que

que res fastidiosissima est, velut inutile, aut longè infra se positum despiciunt, judicii sui in tantâ corruptè, & inquinatè loquentium scribentiumque multitudine securi. At tu etate tuâ nunc uti incipe, atque illud paullatim enitere & elabora, ut magno elegantiarum omnium instructu ornatûque ad hac tractanda studia te effingas. Eo certè consilio domesticum tibi exemplum, qui stimulus acerrimus est monendi, ante oculos pono. Quo si te incitari videam, na ego posthac non modò te, sed etiam Musas meas plus amem. Nec laboro, siquis, qui ex eorum necesse sit numero, quibus poësis in contemptum venit, in me conjiciat, quod L. Cicero Marco fratri, exemplo illum suo in publicum lucémque forensensem extrahere cupienti, respondisse fertur. Abhorrebat is, sive judicio, ut dicebat ipse de se, sive, ut eloquentia pater Isocrates, pudore & ingenuâ

genuâ quadam timiditate à tribuna-
 libus, tractandisque causis: ac proin-
 de familiariter & jocandi gratiâ so-
 litus erat dicere, unum satis esse non
 modò in unâ familiâ rhetorem, sed
 panè in totâ civitate. Dixerit hoc
 vir prudentissimus joco planè sapienti
 ac serio, quòd non ignoraret in tantâ
 litium aequè ac patronorum frequentiâ
 forum, velut agrotæ ac propè despe-
 rata Reipub. partem, remediis labo-
 rare. At si Poëta elegantiarum om-
 nium florem, si sublimiorum scientia-
 rum ornamenta, si rerum benè pru-
 denterque gerendarum prasidia penes
 se habeant, si ut verba, sic mores com-
 ponant, cur aliquis tam parcè tamque
 restrictè illorum numerum præsini-
 dum putet, ut nolit quemquam sicuti
 sanguinis, sic horum studiorum co-
 gnatione alteri devinctum teneri? Ego
 verò te, Petre Iacobe, ad quem justis
 veluti tabalis aliqua poëtica laudis
 per

*perventura est hereditas, cavere te jubeo, ne hanc nihilo locupletio- rem fecisse videaris. Quocirca ut animum tuum ad hac studia impellam magis, te ad Ciceronem, qui tibi brevi in manibus habebitur, voco: eamque à te iterum atque iterum legi epistolam volo, in quâ Leptam viri clarissimi filium, suavissimum puerum, pari fortassis tecum ætate atque indole, hortatur, non ut evolvat tantum, sed ut ediscat Poëtas, & habeat in ore praeclarissimas eorum utilissimâsque sententias. Ciceronem itaque cum tractare primum cæperis, sic manibus teres, ut quoties in hunc epistola locum incideris (incides autem meâ causâ sapius) simul memineris ita tibi in literas incumbendum, ut cum ad Poëtas veneris, Lepta Romani illius pueri quadam emulatione eos possis & cum fructu legere, & ediscere cum voluptate. Tu interim, ut, iisdem ferè te ver-
bis*

PROTREPTICA. 335

*bis alloquar , quibus apud Virgilium
regia mulier Ascanium , spem surgen-
tis Romæ ,*

Accipe, Musarum tibi quæ mo-
numenta mearum
Sint , puer, & longum patruī te-
stentur amorem.

APPRO

APPROBATIO CENSORIS.

Sum ex iis qui mirer antiquos : non tamen,
Sut quidam , temporum nostrorum ingenia des-
picio. Neque enim quasi lassa & effeta natura , ut
nihil jam laudabile pariat: Atque aded legi Jacobi
VVallii Poëmata ad exemplar Veterum scripta,
tam benè , ut esse quandoque possint exemplar. Ita
quibus olim verbis Virginii Romani Plinius, ego
hujus poësin prosequi mihi posse videor.

a Plin. lib. 6. Epist. 21.

*Christianus Voochts Canonicus,
& Archid. Ant. Lib. Censor.*

FACULTAS R. P. PRÆPOSITI PROVINCIALIS SOCIETATIS JESU.

EGo Thomas Dekens Præpositus Provincialis
Societatis Jesu in Provinciâ Flandro-Belgicâ,
potestate ad id mihi factâ ab admodum R. P. N.
Præposito Generali Gosvino Nickel, facultatem
concedo, ut P. Jacobi vande VValle Societatis
nostræ Sacerdotis Poëmatum libri novem, erudi-
torum ex eadem Societate nostrâ virorum judicio
probatî, typis excudantur. In cujus rei fidem li-
teras manu meâ subscriptas , & sigillo officii mei
munitas dedi Mechliniæ xxv. Augusti, anno
M. DC. LX.

Thomas Dekens.

FINIS.

